

ЧАК ПОЛАНІК

ВИПРАВНИЙ
ДЕНЬ

**CHUCK
PALAHNIUK**

**ADJUSTMENT
DAY**

A Novel

W. W. NORTON & COMPANY

INDEPENDENT PUBLISHERS SINCE 1923

NEW YORK | LONDON

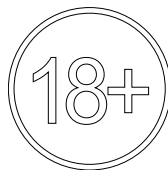
**ЧАК
ПОЛАНІК**

**ВИПРАВНИЙ
ДЕНЬ**

Роман

ХАРКІВ **КЛУБ**
2018 СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЯ

УДК 821.111(73)
П49

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Palahniuk Ch. Adjustment Day : A Novel / Chuck Palahniuk. —
New York: W. W. Norton & Company, 2018. — 336 p.

Переклад з англійської *Володимира Куча*

Обережно! Ненормативна лексика!

Дизайнер обкладинки *IvanovITCH*

ISBN 978-617-12-5986-7 (PDF)
ISBN 978-617-12-4961-5
ISBN 978-0-393-65259-8 (англ.)

© Chuck Palahniuk, 2018
© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2018
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2018

*Скотові Еллі
За його рішучість*

Пам'ятайте, демократія ніколи не триває довго.
Невдовзі вона чахне, виснажується і вбиває себе.

*Джон Адамс*¹

¹ John Adams (1735—1826) — один із лідерів американської революції, другий президент США. (Тут і далі — прим. пер., якщо не вказано інакше.)

Люди досі подейкують про якогось докучливого простака. Хорошого скаута, що є в кожній компанії. Якийсь церковний служка, вчительський підлиза заходить у Південно-східне відділення поліції, роззирається та шепоче щось, прикриваючи долонею рот. Уже давно темна, опівнічна година, коли всередину заходить цей малий із насунутим капюшоном, опущеною головою і, уявіть собі, у сонцезахисних окулярах. Навіть близько не Стіві Вандер¹. Без білого ціпка, без собаки. Пошепки питає, чи може він звернутися до когось зі старших. Запитує чергового. Шепоче:

— Я хочу повідомити про злочин, який скоро станеться.

А черговий йому:

— Маєте якісь документи?

На ньому бейсболка, козирок низько опущений, капюшон накриває її зверху. Видно лише ніс і рот цього задрота, стурбованого громадянина, у якого по спині стікає піт і лишає темні плями на світшоті, і він каже:

— Вам я не можу сказати, окей? — хитає головою. — І не при всіх.

Отже, містер Черговий викликає когось. Влаштує справжню виставу, натискає кнопку, піднімає слухавку й набирає номер, ні на мить не зводячи очей з цього малого в сонцезахисних окулярах, запитує, чи може хтось із детективів спуститися у вестибюль і прийняти заяву. Так, здається, інформація про злочин. Черговий дивиться на руки малого, але їх не видно, бо сховані в передніх кишенях

¹ Stevie Wonder (1950) — американський музикант, співак, продюсер. Утратив зір невдовзі після народження.

світшота, поганий знак. Черговий не припиняє кивати головою. Вказує підборіддям і каже:

— Руки не хочеш витягнути, щоб я їх бачив?

Малий скоряється, але переминається з ноги на ногу, ніби забув відлити ще сотню років тому. Роззирається навколо, наче очікує, що хтось з вулиці зайде по нього. Він каже:

— Мені не можна стояти тут, на видноті.

Руки в малого звисають униз, а все тіло нижче талії просто гіперактивне, наче він на «Ріверденс»¹ або ж знімається в порно — як актор, в якого рука з боку камери мляво звисає, відведена назад й паралізована, а стегна тим часом дригаються, ніби та одна рука збирається покинути все це дійство через зрозуміле приниження.

Черговий йому:

— Кишені виверни, — і махає цьому взірцевому хлопчикові в бік рамки-металошукача, на кшталт тих, що стоять у будь-якому аеропорту.

Цей скаут найвищого рангу вивільняє гаманець і телефон, кладе їх у пластикову посудину. Після довгого зволікання кладе також і окуляри. Звична справа з національною безпекою. Очі в малого бігають сюди-туди. Блакитні очі під схвильованими бровами, зведеними докупі. Вираз обличчя, що колись обдарує його зморшками.

У поліцейському відділенні лунає звук, схожий на ляскіт, постріл, звук пістолета, тільки приглушений, можливо, десь знадвору. Малий підскакує. Це майже точно постріл із пістолета.

Детектив запитує:

— Малий, ти не накурений?

Хлопець має такий вигляд, ніби побачив позаду якогось незнайомця, що наголяса їде на велосипеді. Голос наче зри-

¹ *Riverdance* — театралізоване шоу, що складається здебільшого з традиційних ірландських музики і танців.

вається зі скелі, валиться на самісіньке дно, перетворюючись на пронизливий писк:

— Можна забрати гаманець?

Детектив йому:

— Спочатку до справи, — і запитує: — Ти прийшов сюди стосовно майбутніх убивств?

Малий йому:

— Ви що, вже знаєте?

Детектив запитує, кому він ще розповів.

І цей корисний член суспільства, цей малий, каже:

— Лише батькам.

Детектив повертає малому гаманець, ключі, окуляри й телефон і запитує, чи не міг би він зателефонувати своїм батькам й переконати їх прийти до відділення просто зараз, не зволікаючи.

Детектив усміхається.

— Якщо маєш хвилинку, я відповім на всі твої запитання, — він смикає головою в бік камери на стелі. — Не тут. — Детектив веде малого, нового героя Америки, коридором з бетонними стінами, вниз пожежними сходами, через кілька металевих дверей з табличками «Стороннім вхід заборонено». Підводить його до ще одних металевих дверей. Відмикає їх ключем. Рвучко відчиняє.

Батьки малого пишуть, що вже йдуть йому на допомогу. Вони пишуть, щоб він не боявся. За металевими дверима темно і смердить. Сморід забитого унітаза. Малий іде за детективом. Батьки пишуть, що вони вже у вестибюлі.

А отут настає найкраща частина. Детектив умикає світло. Той стукач, той донощик бачить у центрі кімнати купу закривавленого одягу. А тоді бачить по руці в кожному рукаві. Там лише одяг, взуття і руки, бо голови і обличчя геть знищені. Віддалений голос, приглушений, долинає з іншої кімнати:

— Єдина риза, яка насправді нас об'єднує, — це бажання об'єднуватися...

Отоді наш церковний служка повертається до детектива, щоб той допоміг, але бачить лише дуло пістолета, впритул націлене йому в обличчя.

Щойно служба локації перевіряє місцерозташування труб і підземних електричних кабелів, він дає згоду починати копати. Орендована вантажівка «Спенсерз» підвозить екскаватор із найбільшим ковшем.

Робота лише наполовину завершена, коли, неквапно шпаціруючи через спортивні поля, підходить хтось застарий, як на студента. Хтось з академічної спільноти. Хтось докучливий, у тих бавовняних шнурованих штанах із індійським візерунком. Шкіряних сандалях і шкарпетках. У тонкому светрі з написом «Отак виглядає справжній фемініст». Під пахвою в нього якийсь згорток. Звична сива борода й окуляри. Наблизившись на відстань вигуку, сива борода піднімає руку і махає. Гукає:

— Деньок те, що треба.

А, так, ще кінський хвіст. Чвалає через футбольне поле. Лисий, окрім сивого кінського хвоста, що звисає до середини спини. Під сонячним промінням виблискує сережка. Одна сліпучо-яскрава діамантова сережка.

Відповідно до технічних умов, слід викопати прямокутник триста на тридцять футів¹. Дванадцять завглибшки², з вирівняним дном, укритим двома футами³ непроникної глини. Зверху безшовний бар'єр із поліетиленового полотна, щоб сповільнити можливе протікання в ґрунтові води. Це місце щонайменше за п'ятсот ярдів⁴ від будь-якого джерела з придатною для пиття водою чи водного каналу. Ті

¹ ≈ 90 × 9 м.

² ≈ 3,5 м.

³ ≈ 0,5 м.

⁴ ≈ 460 м.

самі технічні умови вони використовують у всій країні, ті самі технічні умови, як у відстійнику на якійсь фабриці, тільки без основи зі спресованої глини, яку зазвичай видає Агентство охорони довкілля.

Що там скручене у сивої бороди під пахвою? Килимок для йоги. Він каже:

— Чим це ви тут, джентльмени, займаєтесь? — професура, бачте, спустилася до простих роботяг.

Руфус йому:

— Поліпшення кампуса, — хтозна, як йому вдається це промовити не розсміявшись, але він продовжує: — Довготермінове будівництво підземного паркінгу для викладацького складу.

Нейлор сміється, прикладаючи кулак до рота і вдаючи, що кашляє. Остерман блимає на нього очима.

Професор каже:

— Прізвище моє Бролі. Доктор Бролі, — він протягує долоню, яку спершу ніхто не потискує. Нейлор глипає на Віса. Руфус піднімає планшетку і гортає сторінки грубого стосу паперу, який до неї прикріплений. Долоня професора висить у повітрі, доки Остерман нарешті не тисне її.

Руфус перебирає сторінки.

— Бролі... Бролі... — кінчики пальців блукають якимсь списком, і Руфус каже: — Ви викладаєте щось під назвою «Пихата спадщина привілейованого євроколоніального культурного імперіалізму»?

Професор киває на планшетку:

— Я можу поцікавитися, на що це ви покликаєтеся?

І вухом не повівши, Руфус продовжує:

— Дослідження впливу на довкілля.

Нейлор і Віс заходяться реготом. Справжні мудила. Вони повертаються до всіх спиною, доки не знаходять сили, щоб відновити професійне самовладання. Продовжують гіготіти, доки Остерман не озивається:

— Не будьте такими хуйланами!

Професор увесь розчервонівся під своєю бородою. Він перекладає килимок для йоги з-під однієї пахви до іншої й каже:

— Запитую просто тому, що я член університетського Комітету захисту Землі від поранень.

Звіряючись зі списком, Руфус додає:

— Віце-голова, як тут сказано.

Нейлор вибачається і йде, щоб повідомити операторові екскаватора, що потрібно зробити схил на західному боці ями, оскільки звідти її заповнюватиме самоскид. Нікому не потрібно, щоб він обвалився під такою вагою. Віс обпирається на лопату, киває, щоб привернути увагу професора, і каже:

— Гарний светрик.

Професор піднімає руку вгору, відтягуючи рукав, щоб поспітити наручним годинником, — справжнє шоу влаштовує з перевірки часу. Каже:

— І все одно я хотів би знати, що це ви тут надумали.

Не витягуючи носа з паперів, Руфус озивається:

— Ваш кабінет досі в корпусі принца Люсьєна Кемпбелла? Шостий поверх?

Професор вражений.

Віс продовжує:

— То справжній діамант? — так ідеально просмикнутий у ліве вухо професора.

Футбольний газон тягнеться просто вздовж краю ями. Під ним — невеликий верхній темно-коричневий шар ґрунту. Нижче — широчезна смуга підґрунтя, під яким — давня історія, що сягає часів динозаврів. Дзвіниця поблизу будівлі адміністрації починає відбивати четверту годину.

Професор опускається на одне коліно біля самого краю ями. Нічого, окрім сирієї землі на глибині, набагато більшій, ніж для басейну. Глибше, ніж для підвалу. Земля і хробаки.

Урвисті краї роздряпані смугами від зубів ковша. Дрібні грудки відриваються і скочуються донизу.

Отак уклякнувши, професор схиляється вперед, над урвищем. Обдумуючи те, чого не розуміє, він, можливо, вишукує скам'янілості. Дурний, як кабан, якого ведуть на бійню, не усвідомлює очевидного, але намагається віднайти якийсь загублений слід зниклої цивілізації. Як би не було, його погляд надовго затримується на безпросвітній темряві, щодо якої він усе життя прикидався, що її не існує.

Сніданкові пластівці поприлипали до його шкіри, ніби фруктові струпи. Він відірвав червоний і з'їв. На руці залишився привид пластівця, щось схоже на дрібне кругле червоне татуювання. Наче він перетворювався на леопарда веселкового кольору.

Цього ранку Нік прокидається у ліжку з перекинутою тарілкою пластівців «Фрут Лупс», які поприлипали до спини. Невеличкі плями всіх кольорів веселки, ніби різнобарвні цукерки «Лайф Сейверс», позалишали сліди на простирадлах. Він тягнеться до телефону на підлозі, намагаючись відтворити події попереднього вечора.

«За інформацію передбачена винагорода», — слова на екрані. Повідомлення, яке прийшло за кілька хвилин після опівночі. Він намагається відповісти, але номер відправника заблокований.

Не встигає Нік встати з ліжка, як телефон дзвонить. Визначник номера показує: «Приватний номер». Нік натискає на екран:

— Кажіть.

Голос йому:

— Ніколас? — голос чоловічий, але не Волтерів. І не батьків теж. Хрипкий, із сопінням, але ввічливий. Ніхто зі знайомих Ніка не зве його Ніколасом.

Він бреше:

— Ні, це друг Ніка, — треба відлити. У телефон він говорить: — Нік відійшов.

А чоловік у телефоні йому:

— Дозвольте відрекомендуватися, — хрипучи, — мене звати Талбот Рейнолдс. Ви раптом не знаєте, де зараз перебуває міс Шаста Санчес? — Сопучи: — Та найчарівніша й наймиліша істота.

Нік знову бреше:

— Нічим не можу вам допомогти.

З телефону:

— Ви знайомі з розчудесною міс Санчес?

А Нік йому:

— Не-а.

— Ви останнім часом контактували з поліцією або таким собі Волтером Бейнсом? — запитує цей Талбот.

Нік починає розуміти, що до чого. Волтер. Волт, от лошара. Нездалий безнадійний невдаха. Після кожного передозу чи аварії завжди все йде за тим самим сценарієм. Тоді, коли Волтер закинувся сіллю для ванн¹ і намагався з'їсти власну руку, саме Нікові довелося везти його в лікарню. Або ще гірше — коли він спробував засадити тій гарячій сатаністці. Не переймаючись тим, щоб приховати гнів у голосі, Нік каже:

— Ніколи не чув про такого.

Голос у телефоні починає відлунювати. Ніби він телефонує з якоїсь діри, цей Талбот каже:

— Будьте певні, я неймовірно багатий чоловік і щедро оплачу будь-яку допомогу, яку ви зможете запропонувати.

Нікові пальці ковзають по простирадлах, доки не натрапляють на щось кругле. Десятиміліграмова пігулка флексе-

¹ Сіль для ванн, або морська сіль, — різновид рекреативних дизайнерських наркотиків, що зазвичай складаються з катинону і зовні нагадують справжню сіль для ванн.

рилу¹, судячи з розміру. Рефлекторно він підносить її до рота, навіть не дивлячись, розжовує і не запиває. Якщо цей телефонний дзвінок — пропозиція наркотиків, Нік боїться, що його можуть у щось втягнути. Події минулої ночі досі зтягнуті легким туманом у голові. Він зачекав надто довго, достатньо довго, щоб хтось відслідкував сигнал його телефона. Достатньо довго, щоб хтось уже почав стукати йому в двері. Він такий:

— Щось передати Нікові?

— Скажіть йому, — говорить цей голос, цей Талбот, — щоб не йшов у поліцію. — Після недовгих вагань: — Запевніть його, що все налагодиться протягом кількох днів.

Відчувши, що напруження в м'язах зникло, Нік запитує:

— У що Шасту втягнули цього разу?

Голос, цей багатенький дядько Талбот, питає:

— Як вас звуть?

Але Нік завершує дзвінок. Він вислизає з ліжка й примружується, заглядаючи через штори спальні. За дверима нікого, поки що. Він знімає зелений «Фрут Луп» з руки, жує його, роздумуючи. Перш за все він проводить по екрану телефона й вимикає GPS. Задля додаткової безпеки знімає задню кришку й витягує акумулятор.

Виставлені ряди розкладних крісел, та все одно люди стоять по краях і ззаду. Усе це відбувається в гіпермаркеті спортивного спорядження, де є водоспади і потічок із фореллю для риболовлі в приміщенні, от лише робочий день уже скінчився, тож водоспади вимкнені, а потічок перетворився на сухі басейни зі склопластику, бо форель поховали

¹ *Flexeril* — медикамент, міорелаксант (знижує тонус скелетної мускулатури і рухову активність аж до повного знерухомлення) на основі циклобензаприну.

в резервуари кудись подалі від чужих очей. Ніби матінка-природа на ніч пішла додому: не звучить фонограма співу птахів чи запис реву самця лося.

Бінґ з Естебаном розглядають натовп, здебільшого щедрий урожай мужичні з Півдня. Одробина Джамалів¹. Армія самотніх вовків. З іншого боку аудиторії — той мудак зі спортзалу, Колтон-щось-там, сидить зі своєю другою половинкою, Перґі чи Поллі. Перед натовпом стоїть якийсь чоловік і запитує:

— Підніміть руки ті, хто знає, чому люди обрізають вуха псам.

Ще до того, як хтось устигає відповісти чи підняти руку, чоловік уже на повну розходить про те, як пастухи в давнину підрізали вуха своїм цуценятам. Щоб запобігти інфекціям. Щоб вовки не брали гору під час сутичок. Пастухи користувалися тими ж ножицями, якими підстригали овець. Вони підсмажували відрізані шматки, готували їх та згодувували тим же псам, щоб зробити їх безжалісними.

Продавець спортивних товарів запитує натовп:

— Хто з вас знає давній асирійський закон? — ніхто не наважується озватись. Не збавляючи темпів, він продовжує: — Вавилонський кодекс Хамурапі, що карав порушників закону, відрізаючи їм вуха.

На додачу до цього він розповідає про те, як король Генріх VIII карав бездомних у шістнадцятому столітті, відчиркуючи їм вуха. А ще американське законодавство дозволяло відрізати вуха як покарання за підбурювання до заколоту чи моральні образи аж до 1839 року.

Продовжуючи свою думку, він веде далі:

— Вас ні грама не мало би здивувати, що від самої появи воєн найманці збирали вуха, щоб обмінювати їх на винагороду.

Бінґ піднімає руку, озивається:

¹ *Jamal* — чоловіче арабське ім'я, а також сленгове слово, що означає прихильного, «крутого» темношкірого чоловіка.

— Звучить жорстоко.

Продавець спорттоварів хитає головою:

— Ні... — піднімає вказівний палець, щоб усі зачекали, — якщо жертва вже мертва.

Головна перевага зняття скальпів, продовжує він, у тому, що вони легкі. Їх легко збирати і перевозити. Мінус у тому, що це брудна справа. Те саме стосується серцець. Щоб вирізати серце, потрібно збіса багато часу. Таким чином, вуха — це ідеально. Ліве вухо, якщо бути точним.

Вуха можна носити у великій кількості. Легко приховати. Сотня вух ледь навантажує паперовий пакет для покупок. Це дорівнює трьом сотням можливих голосів, практично власна політична партія.

Продавець спортивних товарів повертає голову боком до всіх і каже:

— Хапайте.

Він має на увазі власне вухо. Естебан роззирається навколо. Ніхто не поспішає хапати, тож він зрештою ступає вперед і стискає вухо цього чоловіка. Воно тепле і гнучке. Чоловік каже:

— Добряче потягни.

Він вчить їх інструкцій. Рахується лише ліве вухо. *Ліве*. Тільки вуха зі Списку. Проведуть випадкове тестування ДНК, і якщо виявиться, що ви подали вухо не зі Списку, вам загрожує смертна кара. Вуха не можна обмінювати чи продавати, і лише особа, яка зрізала вухо, може обміняти його на виборчий кредит.

Продавець спортивних товарів триндить про тореадорів. Про те, що вуха — це випромінювачі тепла тіла.

Естебан продовжує стояти, тримається за вухо, ніби то пачка готівки.

До того ж, не вгамовується продавець, вуха — штука надійна.

— Навіть при прямому попаданні в голову, вухо — можливо, доведеться його трохи пошукати, — але воно залишиться

непошкодженим. — Естебанові, що досі тримається за його вухо, каже: — Можеш сідати на місце.

Як пояснює продавець спортивних товарів, вухо — це здебільшого зовнішня частина, вушна раковина, і складається воно з еластичного хряща. З нього і зовнішнього охрястя, яке забезпечує кров та лімфу. Різати його легко, як гумову шину.

Найкращий спосіб, каже він, — це різати згори вниз, від з'єднання завитка до мочки.

І додає:

— Якщо можете порізати шини, то і з вухом проблем не буде.

Продавець спортивних товарів розводитьсь про те, що їм потрібне рівне фіксоване чотиридюймове¹ лезо з пластинчатим монтажем, жодних шкіряних, кісткових чи дерев'яних рукояток, лише полімер, який міцно лежатиме в руці. Така в нього робота: продавати речі.

— Вам потрібна високовуглецева неіржавна сталь. Жодних ножів зі всадним монтажем. Ножі зі всадним монтажем частіше ламаються. Складані ножі ламаються. Чоловік може зібрати всі мішені, які бажає, та, якщо його ніж зламається, якою буде винагорода?

Продавець спорттоварів продовжує:

— Настане день, і люди користуватимуться кухонними ножицями — та як тоді вони приходитимуть додому та різатимуть курку тим же інструментом, яким відрізали вуха?

Голосно, занадто голосно Естебан вигукує:

— Амінь!

Люди сміються.

Отак, з цією несподіваною думкою, що саянула в голові Естебана, вони стають королями-полководцями і все таке. Йому здається, що більшість чоловіків не об'єднуються. Мужики, вони ж найманці, як у старі часи, наймані лицарі. Типовий чоловік намагатиметься вбити мішень і відрізати

¹ ≈ 10 см.

вухо самотужки. Зміна завдань постійно змушуватиме перемикати передачі. Сповільнюватиме його. Вирішення цього, думає Естебан, полягає в поділі роботи. Бінг — снайпер, як-не-як, тож він відстрілюватиме мішені, поки Естебан займатиметься збором. Разом вони стануть дуєтом стріляй-збирай. Разом вони встановлять фундамент для славної династії, яка житиме вічно. Їхні діти і діти дітей їхніх дітей будуть коронованою знаттю.

Виправлення стане останнім шансом зробити щось корисне в їхніх життях.

У них ніби повстання Нета Тернера¹ чи набіг Джона Брауна². Спадщина. Прийдуть нові Хрестові походи, Одноденний хрестовий похід, і вони дещо здобудуть, як лицарі, які одержували володіння. Але їм дістанеться влада, яка переживе і землі, і гроші. Вони стануть королівської крові. Із сумкою для покупок, повною вух, вони знайдуть собі місце в історії. Естебан з Бінгом та їхні нащадки контролюватимуть наймогутнішу країну впродовж наступних століть.

Сидячи в кріслі, Естебан витягнув серветку і тюбик кокосового масла з кишені пальта. Тепер він — хитрий хижак найвищого рівня. Якщо він збирається відмовитися від життя, в якому отримував би лише поношені речі та недоїдки, доведеться вивести з пальців сірчаний сморід вуха того чоловіка.

Шаста не обернулася. Вона звикла до хлопців з коледжу, які нипають за нею коридорами між заняттями, облизуються на апетитні форми, що наче кульки французького ванільного морозива, гвалтують її вуха вигуками: «Шасто, давай

¹ Саутгемптонський заколот (1831) — повстання рабів під проводом Нета Тернера, що відбулося в окрузі Саутгемптон, штат Вірджинія, і тривало кілька днів.

² Набіг на Гарперз-Феррі (1859) — спроба аболіціоніста Джона Брауна влаштувати озброєне повстання рабів, захопивши арсенал Гарперз-Феррі у штаті Вірджинія.

перепихнемося!» Ці невгамовні козли, що кричать: «Хотіла би покататися на моему моторолері, Шасто?»

Вони смикали її за дреди і приказували: «Шасто, дай залізи під твій кущик!»

На ці слова вона повернулася. Сподівалася, що то Волт. Голос був схожий на його. Та, коли глянула, побачила якогось укурка, від якого несло, як від підпаленого тусовочного ковпака¹ з дешевим кушем². Він кинувся на неї з висунутим язиком та випнутими губами, намагаючись поцілувати.

— Я сумуватиму за тобою, Шасто, — зізнався той наркоша.

Шасту це збентежило.

— Але ж я нікуди не їду! — ухилилася, коли він спробував ляснути її по дупі.

Раптом усвідомила, що то він їде. Цей сумний чувак-укур, скоро він помре.

Усі хлопці з коледжу скоро помруть болючими, жахливими, страшними смертями.

Бідний чувак. Їх усіх варто пожаліти.

Тут, в університеті Орегону, яким би напруженим не було піддражнювання, вона не сприймала його всерйоз. Ці хлопці, навіть ті, хто намагався вщипнути її, коли вона була в штанах для йоги, роблять це просто тому, що до всирачки налякані.

Доктор Бролі, який викладав політичні схеми, пояснював саме так.

Для всіх першокурсників він проводив модуль, у якому вивчалася книжка одного німецького скаженого науковця. Академік-розумака Гуннар Гайнзон вивів теорію, за якою всі вагомі політичні перевороти спричинені надлишком молодих чоловіків. Кмітливий фріц назвав це «молодіжним випином»³. Пояснюючи це поняття, професор Бролі ледве

¹ *Paty bowl* — великий «ковпак» для куріння марихуани, призначений для групового викурювання.

² *Kush* — один із сортів коноплі.

³ *Youth bulge* — також трапляються переклади «молодіжний міхур», «молодіжний перекис».

встигав переводити дух від захвату. Суть полягає в тому, що коли як мінімум тридцять відсотків населення становлять чоловіки віком від п'ятнадцяти до двадцяти дев'яти років — стережіться!

Молоді чоловіки в такому надлишку, якщо мають сяку-таку освіту та не голодують, жадають статусу і, намагаючись його досягти, спричиняють руйнування. Гуннар стверджує, що голодні люди не борються за визнання. Так само неосвічені хлопці ніколи не усвідомлять, як історія їх ігнорує. Але якщо молодіжний випин має що їсти, має вдосталь їжі й освіти, то перетвориться на зграю ненажерливих вовків, які робитимуть усе, щоб привернути увагу.

Улюбленим прикладом доктора Бролі була Іспанія 1484 року. Тоді папа Інокентій VIII проголосив, що використання будь-якої форми контролю народжуваності каратиметься смертю, і середня кількість дітей в іспанській сім'ї зростає із двох до семи. Тільки хлопець-первісток успадковував майно сім'ї. У той час дочки не могли на щось особливо розраховувати. Проте інші сини жадали статусу, влади, визнання та соціальної позиції. Виникла хвиля молодих чоловіків, які називали себе *secundones*, тобто «другорядні». Саме ці чоловіки ринулися у Новий Світ разом з другою експедицією Христофора Колумба і стали легіонами конкістадорів, які поневолювали і грабували невинні народи майя й ацтеків.

Якщо вірити «Вікіпедії», Гуннар Гайнзон народився в Польщі у 1943 році, що офіційно робило його суперстаречим. Шасті, навіть зі своїм кудлатим білявим волоссям і крутим європейським ім'ям, він здавався лише посередньо сексуальним.

Упродовж історії, вів далі лекцію доктор Бролі, схожі випини буйних молодих чоловіків скидали владу і спричиняли війни. У вісімнадцятому столітті Франція пережила зростання населення, що підвищило потреби в їжі. Ціни росли, громадяни бунтували, а роздратовані молоді люди

скинули аристократію Луї XVI і відтяли Марії Антуанетті її всіяну прикрасами голову. Те саме з більшовицькою революцією. Її запустила навала нікому не потрібних синів із сільської місцевості, які не могли успадковувати землі. У 1930-х в Японії утворився молодіжний випин, який призвів до вторгнення у Нанкін. У свою чергу революція Мао сталася завдяки чоловічому молодіжному випину в Китаї.

Шапта всотувала кожну деталь. Очевидно, що всі погані події в історії людства спричинив надлишок милих молодих бойфрендів.

За даними Ради з міжнародних відносин, у період з 1970-го до 1999 року близько вісімдесяти відсотків громадянських конфліктів виникало в країнах, де шістдесят відсотків населення було молодше тридцяти років! Наразі є шістдесят сім країн із так званим молодіжним випином, і шістдесят із них страждають від соціальних переворотів і внутрішнього насильства.

Ніби у змові з Бролі, міс Петігроу, яка викладала загальні поняття гендеру, стверджувала, що кожен конфлікт, який зменшує кількість чоловіків, підвищує їхню соціальну цінність. У свою чергу це прискорює відродження патріархату. Коли вибір чоловіків стає меншим, жінки з котушок з'їжджають і чітко дотримуються того, що говорить їм будь-хто з яйцями.

Не потрібні особливі розумові здібності, щоб усвідомити, чому чоловіча частина студентства університету Ореґону сміливо й поважно походжає коридорами та, разом з тим, приховано нажахана. Залишаються лічені дні до того, як Сполучені Штати оголосять війну Середньому Сходові. Цей регіон переживає власний випин молодих чоловіків, який швидко розростається, поки Сполучені Штати борються з гіперактивністю і вимогами статусу в поколінні міленіалів — мабуть, найбільшим хлопчачим випином у світовій історії.

На заняттях з біології динаміки тварин міс Ленеген вмикала відео про права тварин, яке зняла ПЕТА¹ чи ще хтось. Там показували птахоферми, де неймовірно гарненьким, щойно вилупленим курчатам перевіряли стать. Маленьких курочок клали під теплі лампи, давали їм їжу і воду. Маленьких півників спускали темним жолобом. Вони нагромаджувалися у сміттєвому контейнері, такому глибокому, що перетворювалися на пухнасту люту масу, де кожне курча боролось за виживання. Автонавантажувач переносив контейнер на безплідне фермерське поле і перевертав його. Там курчат-самців, і живих, і мертвих, заорювали як органічне добриво.

Хлопці на занятті вили від сміху, коли велелюдний потік великодніх красунчиків із цвірінканням виливався з контейнера. Маленькі жовті м'ячики пуху спотикалися, нажахані та змерзлі, на сирій землі. За мить здоровенні шини трактора і безжальна сільськогосподарська техніка на порошок передрібнювали кожне чарівне нове життя.

Шаства знала, що хлопці сміються не тому, що це смішно, а тому, що бачать у тих курчатах самих себе.

Як ці підлітки можуть зосередитися на вивченні колажів на заняттях з мистецтва чи бальних танцях на фізвихованні, коли одним розчерком владного пера їхні життя скоро добіжать кінця?

Усі це знають. Їхній вісімнадцятий день народження стане смертним ви роком.

Саме так політики завжди вирішували проблему з тягарем від надлишку чоловіків. Шаства сумувала через це, справді. Дуже сумувала. Ці крикливі качкі, укурки і задроти — всі вони ходячі мерці. Як тільки проголошення

¹ ПЕТА (*People for the Ethical Treatment of Animals*) — «Люди за етичне ставлення до тварин», американська організація, що веде боротьбу за права тварин.

війни ратифікують, прощайте, чоловіки-міленіали, привіт новому міцному патріархату.

Хлопці, які тягаються коридорами за Шастою, намагаючись зірвати бретельки її ліфчика і стріляючи образами з сексуальним підтекстом, усі вони стоять на військовому обліку. Більшість із них відправлять на війну, де їх кулями згвалтують солдати ворога.

Тож як тільки Шаста починала сердитися на їхні домагання, вона уявляла, як більшість із них скоро розчавлять під сухими дюнами разом з такою ж кількістю шалених і нікому не потрібних хлопців зі Сходу. Вона проглядатиме свою курсову, поки її однолітків-хлопців призиватимуть на службу. Їхні м'язи і прищі розтрощать гусениці танків, розірвуть на лементливі шматки міни, просто як закопаних живцем новонароджених молодих півників, єдиний злочин яких полягав у тому, що вони народилися не тієї статі.

Вона продовжить здобувати свій ступінь у сфері соціальних проблем, тільки починаючи довге заможне життя.

І не забуватиме носити квітку маку, пришпилену до лацкана, кожного Дня пам'яті загиблих.

Позаду неї хтось просичав:

— Шасто...

Вона обернулася, готова вчитати якогось нового залицяльника, але помилилася. То був Нік. Колишній хлопець. Нік, який кинув коледж у кінці першого семестру, стверджуючи, що йому не потрібні фізика і матаналіз для успішної майбутньої кар'єри розтрощеного скривавленого гарматного м'яса. Було приємно з ним побачитися.

Судячи з блідої напівусмішки на обличчі, він також був радий її бачити. Перш ніж ситуація встигла перетворитися на щось неприємне і романтичне, він запитав:

— Ти останнім часом не бачила Волтера?

Волт — це її теперішній хлопець. Він також кинув навчання. Працював у «Старбаксі», заробляв якісь гроші й намагався насолоджуватися цінною дешцицею того життя, що

йому залишилось. Ні, вона його не бачила. Не бачила від позавчора, коли він белькотів щось про народну змову й масові вбивства.

— По-перше, — сказав Нік, — якщо поліція запитувати-ме, ти мене не бачила. — Він узяв її за руку і потягнув до порожнього службового приміщення під південними сходами коледжу. — Шасто, солоденька, нам треба поговорити, — потягнувся і прибрав дреди з її обличчя. — Чесно, я не з'валтувати тебе тягну.

Шаста покійно пішла за ним.

Грегори Пайперу подзвонили вдруге. Його агент був вельми схвильований. Роль, на яку він пробується, належить персонажеві на ім'я Талбот Рейнолдс. Вигаданий монарх, який у недалекому майбутньому керує утопічною державою воїнів і дівиць, Талбот існував понад корупцією. Персонаж безсмертний, своєрідний політичний святий. Головна роль у якомусь пілоті для телебачення на стадії досерійного виробництва.

Безумовно, проект звучав як повна херня. Ще один персонаж, вирізаний із суцільного картону. Пайпер зітхнув. Усе одно, це хоч якась можливість показати себе. Поторгувати обличчям. Він не знімався в жодній телерекламі й не озвучував анімації вже майже рік, тому серйозно просідав у можливості оплачувати своє недешеве житло.

Якщо доведеться, він віддасть кар'єру на поталу сумним незалежним виробництвам. Пілотам, яких канали ніколи не вибирають. Низько кланятиметься авторам кіно, які щойно закінчили навчання, щедро фондуються грошима з легалізації марихуани і не знають різниці між основним світлом і світлофільтром. Таким чином, йому постійно доводиться перепланувувати кожну сцену і давати поради оператору, вчити режисера, як уводити контрнарратив через розміщення головних акторів.

Сьогоднішня кастинг-команда була дещо гіршою навіть порівняно зі звичними стандартами голлівудських нездар. Чоловіки, які тиснули йому руку, дерли долоню своїми мозолями. Від них несло потом. Вони пили пиво в банках за складаним столиком і голосно сперечалися стосовно достоїнств кожного актора. Під нігтями в них виднілися серпики бруду, і жоден хірург ніколи не колов їм дермальний наповнювач і не розтягував шкіру, щоб стерти складки на неусміхнених, згорілих на сонці обличчях.

Кастинг-директора звали Клем. Просто Клем. На коричневих кісточках пальців виднілися струпи засохлої крові, й він більше нагадував профспілкового керівника. Клем потиснув наманікюрену долоню Пайпера і подав йому сценарій прослуховування. Йому сподобалася гра Пайпера в ролі Рональда Рейгана в документальному фільмі для кабельного телебачення, де розповідалося про те, як стріляли у президента. Клем потрусив руку і захоплено сказав:

— Гарно ви зіграли оте, коли схопилися за кишки і не вмирили дві години.

Якийсь чоловік зі зламаним носом і скаліченими «боксерськими» вухами, що, ніби листки капусти, прилипли з обох боків його лисої голови, підійшов і представився оператором. Його звали Ла-Менлі. Ніхто не називав своїх прізвищ. Одразу чулося, що Ла-Менлі вміє «по фені ботати», а ще він мав татуювання свастики на товстій шиї. Він роздивився Пайпера згори донизу і буркнув:

— Прикид шедевральний.

В оголошенні про кастинг було вказано, що претенденти мусять бути одягнені в костюм із краваткою, як і личить лідерові вільного світу. Зачесане волосся, блискучі туфлі. Пайпер поставився до цього максимально серйозно і витягнув із шафи свій найкращий однобортний «Савіль Роу». Швидкий огляд суперників запевнив, що він зможе отримати роль лише завдяки костюму. Усі інші, хто прийшов на прослуховування, виявилися романтичними героями

у розквіті сил. Привабливі чоловіки, яким усі ролі дарували запалі щоки й виразні брови. Дерев'яні актори, що спеціалізуються на дерев'яних персонажах: суддях, адвокатах, сімейних лікарях.

Коли хтось гукнув його, Пайпер зайняв місце перед камерою. Біля неї на тринозі стояла дошка для записів. Виведені репліки формували список під заголовком «Прочитайте фрази нижче». Помічник режисера зазирнув у видошукач, ніби перевіряючи фокус. Рукою він показав Пайперові, щоб той відійшов убік на півкроку. Цей чоловік був одягнений у фланелеву сорочку в клітинку, незастебнуту, тож коли він нахилився над видошукачем, сорочка відкрила заплямовану майку-алкоголичку і наплічну кобуру з пістолетом усередині.

Помічник режисера виставив уперед свій куций вказівний палець, наче долоня — то пістолет із плоті, й дав знак починати. Бикувата команда сиділа за столом неподалік і спостерігала за ним у моніторах.

— Шановні співвітчизники, — почав Пайпер, демонструючи свого найкращого Рейгана, — звертаюся до вас як глава нової влади, — запорука хорошої імітації Рейгана полягає в легенькій гаркавості. — Упродовж історії владу потрібно було заслужити, — ще одне правило Рейгана — тиша між словами, що досить важливо, можливо, навіть важливіше за самі слова.

— У минулому владу надавали, — продовжив Пайпер, — тим, хто її показував. Коронували лише найкращих вояків.

Пайпер майже непомітно опустив підборіддя.

— Тепер політика принизила владу до звичайного конкурсу популярності, — пильний погляд знизу вгору, і зніці, напівзаховані під зведеними донизу бровами, виражали презирство. Зловісна зневага печерної людини, чиї очі посажені так глибоко, що їх майже не видно.

Дрібна група акторів, що очікували своєї черги, могла б навчитися чогось корисного. Колись Пайпер грав короля Ліра. Грав Мойсея.

— До сьогодні, — провадив він, — сучасні лідери плазували заради того, щоб отримати посаду, замість того щоб заслужити її, — він замовк, даючи словам дійти до свідомості.

— Від початку індустріальної революції, — продовжив Пайпер. Це був хитрий перехід. Кращий сценарист зробив би його м'якшим, але актор, який знає своє ремесло, завжди може виправити промахи поганого письма. Часто достатньо лише повторити вступну фразу, відтак: — Від початку індустріальної революції глобальні сили нав'язували людству значну стандартизацію.

Не відриваючи погляду від камери, Пайпер відчував, що повтор виявився успішним. Кастинг-директор кивнув і нашкрябав щось у сценарії. Двоє інших чоловіків, продюсер і сценарист, обмінялись усмішками і підняли брови. Жоден з них не хитав ногою від нетерплячки. Ніхто не барабанив пальцями по столу. Навіть режисер припинив жувати пончик, який досі запихав до рота.

Пайпер продовжив:

— Усе своє життя ми прожили під тиранією стандартизованих часових поясів, стандартизованих вимірів температури і відстані, обов'язкових кодексів поведінки і прийнятних методів вираження... — еліпсиса тут не було, але Пайпер додав його, щоб наступний пасаж мав серйозніший ефект: — ...ці загальні норми відняли в нас життя.

Тут він усміхнувся, щоб означити новий перехід. Пайпер спостерігав за цифровим таймером на камері. Вони хотіли, щоб він уклався в чотири хвилини, тож він зробить усе вчасно.

— Сьогоднішні героїчні дії звільнили нас від тиранії довготривалих норм, — він протягував кожне слово, насолоджувався ним, надаючи повідомленню веселості Рузвельтових «Бесід біля каміна»¹. — Відсьогодні й надалі люди, які керують нашою нацією, довели, що вони герої.

¹ *Fireside chats* (1933—1944) — серія з 31 вечірнього радіозвернення президента Франкліна Рузвельта до американців.

Пайперові зміни інтонації стали поблажливими, чистий гайд-парківський¹ задавака, зневажливий до будь-яких страхів слухачів. Щоб приземлити промову, він приперчив її популізмом Кеннеді.

— Ці нові лідери — воїни, які звільнили нас усіх, — напіввикрикнув він. — Для наступних поколінь ці визволителі зададуть новий курс свободи нашої нації.

Пайпер знав, що ці слова і не повинні мати сенсу. Вони мають лише викликати позитивну емоційну реакцію.

— Починаючи з цього великого дня, — проголосив він. Голос звучав так, наче він доносився з гранітного рота гори Рашмор. Він ніби відлунював крізь час, як Геттисбурзька промова².

— Починаючи з цього великого дня, ми заперечуємо зрівняння і спрощення, нав'язані глобальними стандартами, і присвячуємо життя... — Пайпер зробив паузу, ніби щоб стримати емоції, — відновленню нашої ідентичності та суверенності.

Гідний актор дотримується сценарію.

Великий актор знає, коли імпровізувати і донести думку, яку сценарист пропустив. Відхід від сценарію або зруйнує цю пропозицію роботи, або кине її йому в обійми.

Глянувши в камеру лютим обличчям Джонсона³, Пайпер експромтом видав:

— Перед тим як створити щось із неперехідною цінністю, ми мусимо спочатку створити самих себе.

Безвідривно дивлячись в об'єктив, він додав:

— Дякую вам.

¹ *Hyde Park* — великий парк у Центральному Лондоні. З XIX століття став своєрідною платформою для різноманітних демонстрацій і реалізації права на свободу слова.

² *Gettysburg Address* (1863) — промова президента США Авраама Лінкольна, у якій він підтримав принципи рівності всіх людей і проголосив Громадянську війну боротьбою за збереження Сполучених Штатів.

³ Ліндон Джонсон (1908—1973) — 36-й президент США.

Чотири хвилини, рівно.

Кімната вибухнула аплодисментами. Грубо витесані члени команди підвелися, взяли свистіти і гупати черевиками. Навіть Пайперові суперники, його колеги-актори, що сиділи віддалік і чекали, доки настане їхня черга читати, навіть вони, скрегочачи зубами, аплодували його тріумфу.

Зашкарублий кастинг-директор Клем кинувся вперед, його м'ясисте обличчя розпливлося в усмішці. Він лягнув Пайпера по спині зі словами:

— Оте, де ти сказав про «створення самих себе»... просто геніально, — він втулив йому аркуш паперу з текстом. — Поки ти на місці, — вказав на малярну стрічку на підлозі, — можеш ще оце також зачитати на камеру?

Шерхлими, потертими пальцями Клем подав білу картку. На ній було єдине речення. Пайпер прочитав і віддав її. Він упився в камеру суворим поглядом і вимовив репліку:

— Не шукайте його, — проголосив він. — Списку не існує.

З-за камери режисер озвався:

— Наступна репліка.

Пайпер зачитав:

— Усмішка — ваш найкращий бронезилет! — периферійним зором він бачив, як фотограф робить знімки.

Режисер наказав:

— Знімаємо далі. Наступна репліка.

Пайпер звузив очі й глибокодумно глянув у камеру, перед тим як зачитати:

— Божественність веде постійну боротьбу за те, щоб показати нам, на що здатна.

Незважаючи на контекст, він демонстрував свою найкращу гру. Читав:

— Ті, хто вимагає миру, — це люди, які вже мають владу.

Вони змусили його повторити список шовіністичних слоганів, доки він не вивчив їх напам'ять і більше не читав. Він декламував. Не роблячи пауз, якийсь шнир подав йому

велику синьо-чорну книжку. Вона нагадувала альбом завбільшки з журнальний столик, із тих, які зазвичай наповнені глянцевими ілюстраціями. На обкладинці нічого не було, окрім назви, виведеної позолоченими буквами: «Виправний день» Талбота Рейнолдса. Його персонажа. Фотограф робив його світлини з розкритою книжкою в руках з усіх можливих ракурсів і відстаней.

Ніхто не аплодував, проте відчуття їхньої глибокої схвальної поваги наповнило кімнату. Не встиг Пайпер покинути свою точку, як режисер попросив його читати з першої сторінки.

Пайпер роздивився текст. Згори сторінки великим шрифтом було надруковано: «Декларація взаємозалежності».

Жодних протестувальників. Національна алея, що витягнулася від будівлі Капітолія до монумента Вашингтона, мала бути переповнена протестувальниками. Метушливими, крикливими, з табличками в руках, ордами тупеньких гіпарів. Мільйонами антивоєнних протестувальників. Телефони в його кабінеті, кабінеті сенатора Голбрука Денієлза на п'ятому поверсі Будівлі сенату імені Гарта, мали б розриватися від дзвінків. Вони мовчали. Жодного з мільйонів розлючених електронних листів, яких працівники очікували на сенаторську електронну скриньку.

Ні, єдиною ознакою активності була невеличка група будівельників. Зі свого вікна сенатор Денієлз згори спостерігав, як вони копають широкий рив. Завбільшки він був приблизно як два басейни олімпійського розміру, встановлені вздовж один за одним. Роботи тривали на газоні між Першою авеню і східцями Капітолія.

Тупі нехлюйські сині комірці, що займалися риттям, — сенатору було їх майже шкода. Він усівся в шкіряне крісло у своєму кондиціонованому, профінансованому державою внутрішньому святилищі. Якщо не вони найближчим

часом загинуть, то їхні сини. Сини, внуки і племінники. Підмайстри і працівники. Надлишок чоловіків покоління.

Зважаючи на голосування щодо проголошення війни, яке відбудеться за лічені дні, злі й налякані американці мали би без угаву гупати в його двері. Нікого. Тихо було не лише в його кабінеті, усі інші кімнати будівлі теж заповонила церковна тиша. Його помічники та служники вже перевірили комутатор й уточнили в айтішників. З телефонами і серверами все гаразд.

Найвірогідніше, вважав сенатор, що американці надто розколоті через дефектний процес політики національної ідентичності. Здавалося, всім начхати на те, що інших змушують підперезати стегна і здохнути. Останній політичний курс успішно затаврував молодих чоловіків як внутрішніх ворогів — злочинців культури згвалтування, шкільних убивць та неонацистів, — і нажахані медіа американці з радістю відреагували на те, що популяцію цих паршивих овець скоротять.

ЗМІ виконали продиктовану їм роботу, демонізували чоловіків призовного віку, допомогли в підготовці їх до призову.

До кінця цього тижня обрані федеральні чиновники одностайно проголосують за відновлення військового призову і відправлять два мільйони молодих чоловіків на війну в Північну Африку. Водночас лідери кількох десятків країн у Західній Африці та на Середньому Сході виставлять таку ж кількість своїх чоловіків проти американців.

Жорстоко, але що вдієш, кажуть, це буде найшвидша світова війна в історії. Як тільки солдатів зберуть на фронті, термоядерний удар знищить усіх навколо. У вибуху звинуватять неіснуюче терористичне угруповання, і сторони війни зможуть відступити без втрати репутації. Результатом війни оголосять «нічию».

Чергова війна, що закінчить усі війни¹.

¹ *The war to end all wars* — одна з назв Першої світової війни.

З вікна свого кабінету Деніелз захоплювався тим, як швидко копають яму. В окрузі Колумбія робочі проекти тривають роками, поки залучені сторони набивають кишечні грошима платників податків. Хай там що мотивувало бригаду по той бік Конститушн-авеню, та це далеко не гроші. Поки він дивився, землерийна техніка занурювалася все глибше, майже ховалася з виду, а земляний насип уздовж одного з країв ями зростав усе більше.

Плани на цю війну розроблялися, ще відколи народилася перша дитина покоління міленіалів. Бюро перепису населення визначило, що міленіали матимуть найбільшу демографію в історії країни. Вони будуть здоровими, добре освіченими і зрештою зажадають поваги і влади. Такий сценарій розігрався в країнах на кшталт Руанди і Кот-д'Івуару, де надлишок молодих чоловіків спричиняв громадянські війни, аж доки національну інфраструктуру не знищили, а все населення не впало в стан жахливої бідності.

Якийсь час американські чиновники тримали під контролем цю людську порохову бочку, накачуючи хлопців риталіном¹. Зрештою спокій забезпечили безкінечні онлайн-ігри і порнографія — усе це приховано постачали урядові підрядники. Незважаючи на ці зусилля, покоління починало усвідомлювати власну смертність. Їм знадобилося дещо більше, ніж наркотичне марне заціпеніння.

Якщо Сполучені Штати не розв'яжуть значну частину невгамовної проблеми поганих хлопців, ця нація буде приречена на такі ж злигодні, як Гаїті й Нігерія. Американська версія Арабської весни вже не за горами.

Сьогодні хлопці-міленіали вже піднімають рівень злочинності до небес у таких містах, як Чикаго, Філадельфія та Балтимор. Вони викривають державні таємниці, тож

¹ *Ritalin* — лікарський засіб на основі матилфенідату, стимулятор ЦНС, використовується для лікування синдрому порушення активності та уваги.

стало необхідним утілити цю нову війну й очистити молодіжний випин. Якщо громадськість хоч якось проноухає про план, це може вилитися в революцію. Родини боротимуться за життя своїх синів. Чоловіки боротимуться, щоб урятуватись.

Близькі повинні знати лише те, що ці молоді люди загинуть героями. Вони вступають у битву, як їхні праотці, й жертвують власними життями задля спокою і безпеки їхніх співвітчизників удома.

Сенатор опустил погляд на робітників, які продовжували копати під полудневим сонцем. Стікаючи потом від вологого потомацького літа. Він самовдоволено всміхнувся, розмірковуючи, як за кілька тижнів виникне значний надлишок жінок. Фемінізм зів'яне, і леді доведеться сидіти тихо або ж померти на самоті і дати власним котам себе пожерти. Менше соціальних переворотів, більше доступних дамочок. Сенаторові Деніелзу і чоловікам його штабу проголошення війни грає лише на руку.

Унизу, вдалечині від нього, робітники роїлися, наче мурахи. Наче слухняні трутні, що виконують розпорядження господарів.

Зрештою сенатор усвідомив суть їхнього проекту. Це ж очевидно. Вони заздалегідь будують меморіал солдатам, які загинуть ще до Гелловіну. Це чиясь неймовірно доцільна ідея. З тієї лиховісної ями піднімуться вишукані греко-римські статуї та колони з білого мармуру, звичайні витребеньки для емоційного катарсису. Доречно було почати будівництво зараз, ще до оголошення війни. Що скоріше вшанують мертвих, то швидше про них забудуть.

Ось і передчасне святилище. У процесі будівництва ще до того, як студенти, розвізники піци та скейтери отримали повістки. Їхні імена вже вибивають на мармурових табличках, щоб ушанувати загиблих завчасно.

Тепер світ став цілком зрозумілим і логічним. І повільно, серед м'якості шкіряного крісла, колискової конди-

ціонера і неприступної тиші кабінету, сенатор Голбрук Деніелз задрімав.

Батько Френкі говорив йому, що інколи пожежники мусять навмисно спалити поганий будинок, щоб урятувати хороший район. Вони називали це зустрічним вогнем, коли гасили лісові пожежі.

Батько і син їхали у білій машині начальника пожежної охорони зі спеціальною наклейкою на задньому вікні та червоною лампочкою на приладовій панелі, лише лампочка та була вимкнена. Вони проїжджали повз пофарбовані балончиком будинки, будинки з дошками, прибитими поверх щезлих вікон, будинки, від яких залишилися лише підвали, наче басейни, наповнені бур'янами і деревами, пророслими зсередини.

Вони під'їхали до старої школи Френкі, після якої він перейшов на дистанційне навчання, у них удома на кухні за комп'ютером. Після дня, який батько Френкі назвав останньою краплею. Після того як група дітей навалилася на нього купую малою за ланчем. Після того як вони по черзі відгупали його головою об підлогу їдальні, чого Френкі не міг пригадати, навіть коли вчителі показали відео з їдальні та ті, що деякі діти зняли на телефон й опублікували на сайті відеоблогу «Ворлд Стар Хіп-Хоп».

Сьогодні, як і раніше, тато прихопив водяний пістолет «Супермочитель», найдорожчу модель з більшим баком, щоб можна було стріляти довше і далі.

У пожежників є спеціальний ключ, тато показав йому. Він відмикає будь-які двері. Інший ключ вимикає охоронну сигналізацію. Тато сказав Френкі, що можна не перейматися записами з камер безпеки. Високо розташовані камери записували, як вони проходять кожним коридором, проходять повз стару шафку Френкі, повз місце, де ніхто не зробив нічого, окрім як знімати на телефон, поки по

його обличчі топталися інші. Усі залишки крові вже повідмивали.

Як і завжди, тато скористався пульверизатором «Супермочитель», оббризкуючи кожну дошку оголошень, на якій висіли аркуші паперу. Поливаючи всі шкільні транспаранти цим запахом бензозаправної станції. Неквапно походяючи коридорами, тато Френкі бризкав із пістолета запахом наповнення газонокосарки та очищення пензликів від фарби. Він поливав плитку на стелі, доки вона не стала такою вологою, що аж вигнулася і обвисла.

Це був його таємний рецепт пінополістиролу, перетертого до найдрібніших білих кульок, розчиненого в бензині з вазеліном, розмішаного до густого стану, щоб він прилипав, тож, коли тато оббризкував цією слизотою стелю, нічого не скрапувало, а коли поливав вікна — не стікало.

Тато пояснив, що додав трохи розчинника для фарби як сурфактант, щоб розірвати поверхневий натяг і щоб слиз не збирався краплями, а покривав усе рівномірніше.

То були літні канікули, і Френкі знав, що жодних хом'яків чи золотих рибок у класних кімнатах немає.

Тато прицілювся і обмочив камеру безпеки, яка за ними шпигувала.

Після дня побиття в їдальні Френкі не міг пригадати, щоб тато дивився на нього. Якщо батько і позирав у його бік, то лише на шрам, який збігав у Френкі на обличчі. Червона лінія, ніби вигнутий край баскетбольної кросівки «Найк», де відірвалася шкіра на щоці. Навіть зараз, минаючи порожні влітку коридори, облицьовані шафками без замків, Френкі відчував, як тато крадькома зиркає на шрам. Тато Френкі ніколи не всміхався йому, жодного разу після того дня. Він хмурився, але хмурився на шрам. Привид того фінального, останнього удару. Останнього дня в державній школі.

Великі плакати на стінах коридорів показували усміхнених дітей з усіх куточків світу. Вони трималися за руки під веселкою, на якій зазначалося: «Любов буває всіх кольорів».

Тато направив пульверизатор на постер. Коли він це робив, вираз його обличчя був страшнішим за будь-який шрам. Він ніби хотів залити цей вогняний сік в очі та роти тих дітей, які залишили на Френкі той знак до кінця його життя.

Увесь час, поки тато Френкі суперзмочував стіни школи, він викрикував речі на кшталт:

— Так тобі, культурний марксизме! — або: — Нахуй ваше живе етнічне різноманіття!

Тато поливав постер, доки той не обвис і не зсунувся вниз мокрою стіною. На той момент мочитель спустів, тож тато швиргнув його далеко-далеко, майже до кабінету шкільної адміністрації.

— Ще трохи, малий, — сказав батько Френкі, — і я тобі покажу крутяк.

Френкі не міг собі цього уявити. Діти, які його побили, досі сюди ходять. Нікого не перевели на домашнє навчання. Але приємно було усвідомлювати, що після сьогоднішньої ночі сюди вже ніхто ніколи не прийде.

— Можливо, вони заскочили нас зненацька одного разу, — сказав тато, — але ми помстимося.

Френкі зайшов за татом до вбиральні й почекав, поки той поміє руки.

Тато сказав:

— Ніхто більше не залупатиметься на цю сім'ю, ніколи.

Перед тим як відправитися до машини, тато витягнув телефон і зробив дзвінок. Він заговорив у слухавку:

— Алло, я можу поговорити з керівником відділу новин? — одну руку він запхав у кишеню штанів. — Це начальник пожежної безпеки Бенджамін Г'ю. Щойно ми

отримали повідомлення про те, що горить середня школа Голден-Парк. — З кишені він дістав коробку сірників.

Завершив дзвінок і зателефонував знову.

— Алло, я можу поговорити з відділом місцевих новин?

Він передав сірники синові. Френкі взяв їх. Очікуючи, тато відвернувся від телефона і промовив:

— Сьогодні лише тренування. Просто щоб побачити, скільки їх приїде.

У телефон він доповів:

— Я отримав інформацію, що палій напав на ще одну школу, — послухав. — Середня школа Голден-Парк.

Френкі стояв і чекав, тримав сірники, так само як і в середній школі Медісон, і школі Непорочного зачаття, і трьох школах перед тим. Френкі думав, що це буде остання школа і що тато спалив інші лише для того, щоб не здавалося, ніби ця особлива. Коли тато завершив останній телефонний дзвінок, Френкі вже знав, що буде далі.

У душі Френкі знав, що погані частини світу потрібно спалювати, щоб рятувати найкращі.

— Френкі, ти... — Тато став перед ним на коліна і взяв обидві маленькі долоні у свої. — Сину, ці уйобки платитимуть тобі данину до кінця твого життя! — Він відпустив меншу долоню і потягнувся, щоб погладити шрам збоку на невинному, довірливому обличчі Френкі. — Хлопчику мій. Ти виростеш і станеш королем! А сини твої будуть принцями! — Він підняв ту долоньку, яку ще тримав, і підніс її до губ.

Як особливий подарунок, тато дозволив Френкі запалити сірник.

Після того вони вийшли назовні, щоб порахувати, скільки з'явиться репортерів та операторів. Спочатку прибули лише декілька телевізійних груп, але тепер уже всі канали були на місці і ще й кілька іноземних, які в містечку знімали історію серійного палія. Своїх репортерів відправила газета. Навіть із гелікоптера знімали. Своїх людей відрядили радіостанції. Тато Френкі записував і виробляв стратегію

найчистіших підходів і найкращих можливостей, щоб бачити, як легко буде працювати, коли настане саме той день.

І лише після цього тато Френкі набрав 911.

Ще до подій, про які ви щойно прочитали в цій книжці... ще до того, як ця книжка стала книжкою, вона була мрією Волтера Бейнса.

Ще у світі, який ви поки що знаєте... ще у Колишні часи, отак Волтер завжди про це мріяв.

На двадцять п'ятий день народження Шасти він запропонує їй сісти в автобус, автобус угору, який більшість днів возить її маму та інших прибиральниць на роботу. Він одягне свій щасливий шарф «Ламборгіні», навіть незважаючи на те, що він такий старий, що перетворюється знову на брудну бавовну.

Вони вдвох зловлять останній нічний автобус, який їхатиме повз той будинок. Не той, у якому прибирає місіс Шаста, а той, як у Скарлет О'Гари, з колонами вздовж веранди, а ще контурами даху, водовідводами та димарями з червоної цегли, які здіймаються понад предковічними дубами. На цей будинок Шаста завжди витріщалася, як собака на білку, ніби та купа цегли і плюща — то для неї порнографія. Через одну зупинку після згаданого будинку Волтер запропонує вийти з автобуса і пройтися назад, туди, де вікна будуть темні. Коли Шаста подасться назад, він міцно стисне її зап'ястя і потягне, ніжно, зі словами: «Це сюрприз», — і поведе повз статую, від якої в нього мурашки.

Це статуя мавпи з металу, і якщо торкнутися її в морозний день, то більше не зможеш відірватися, і всі, хто торкатиметься тебе, приклеяться, як і люди, які торкатимуться їх, поки весь світ разом не потрапить у пастку, на кшталт «льоду-дев'ять» Воннегута. Дивлячись на цю статую, уявляєш собі маленьку мавпу, одягнену клоуном, можливо, для катання на коні, тільки з побіленим обличчям. Як у Японії.

Волтер пройде по вологій траві за статуеткою мавпиклоуна з обличчям кабуки, повз маленький жовтий знак охоронної компанії.

Щоб відзначити цю подію, Волтер витягне свою щасливу трубку і заб'є її кушем гінду¹. Як завжди, намагаючись поводитися як джентльмен, він запропонує Шасті першу хапку.

Він поплескає себе по кишені на стегні, щоб іще раз перевірити випин, круглий випин, схожий на старі півдолара з Кеннеді, наче піратські дублони чи шоколадні медальки, — а насправді то лише презервативи в золотавій упаковці, які його ма' розповсюджує оптом. Пальці промацуватимуть обриси чогось іншого, скрученого більшим колом, петлю, сховану глибоко в задній кишені.

Волтер проведе її, тремтячу, на ганок, де вона сховається за колоною, ставши худим профілем у тіні, в укритті від вулиці. Шаста віритиме йому, але буде готова тікати. Тоді він скаже: «Я сходжу по твій подарунок на день народження», — а тоді зникне за рогом будинку.

Шаста стоятиме зіщулившись, дослухаючись до сюркотання цвіркунів і сичання наземних розбризкувачів. Вдихатиме різні запахи. Нічне повітря розносить хлор басейну і ваніль кондиціонера для білизни потужною парою з вентиляційного отвору сушарки. Патруль приватної безпеки проїде повз, бавлячись своїм прожектором понад огорожею. Ще з часів, коли вона пальцями у фарбі бабралася, цей будинок височів тут, наповнений історією, ніколи не мінявся, і вона не могла собі уявити, що колись стоятиме тут і боятиметься. А тепер вона тримає себе за плечі за колоною, шукає в телефоні номер таксі, моніторить сайти «Сусідської варти», перевіряє, чи ніхто не повідомляв про парочку злодіїв.

Передні двері зі скрипом відчиняються. Ніби самі собою, тахльовані білі двері прочиняться на латунних завісах. Кош-

¹ *Hindu Kush* — один із сортів марихуани.

марно повільно. Не встигне вона кинутися вниз сходами, як із темряви зсередини коридору долине шепіт, Волтерів шепіт: «З днем народження, Шасто».

Волтер висуне голову назовні, доки ліхтарі біля веранди не накладуть на обличчя білу маску, поманить її рукою всередину. Він прошепоче: «Все нормально».

Вона стоятиме, вагаючись між страхом і тим, чого найбільше хоче, — кінцем усіх страхів.

Він скаже: «Швидше».

Вона востаннє гляне на порожню темну вулицю і зайде всередину.

Він зачинить двері. Вони цілуватимуться, поки очі не звичаються, щоб вона змогла роззирнутися у напівтемряві. Запримітати латунний канделябр із лісом штучних свічок над їхніми головами. Побачити сходи, які викручуються вниз із темряви. Повсюдне різьблене дерево із запахом шкіри. Волтер звідкись почує цокання годинника, що голосно відлунюватиме в тиші. Невеликі плями світла відбиватимуться від хитного відполірованого срібного маятника. Мерехтітимуть відтінками блакитного від дзеркала над каміном.

Найголовніше в Шасті — це смак її рота. З його досвіду, дівчина може бути гарною, з найкрасивішими цицьками у світі, довгими ногами і носом, як гудзик, але неприємний смак рота робить її нічим не кращою за порно. Шаста, її ротова порожнина нагадує йому високофруктозний кукурудзяний сироп, ніби вимочені вишні мараскіно, томлені з червоним № 5¹ і желатином так, що її язик створює в роті відчуття фруктового пирога «Гостес», розшаровуючись цукром, ніби то дитинча змії скидає свою солодку, мертву, солодку шкіру. Кожним французьким поцілунком він заковтує глибокою глоткою прицукровану змію — маленьку під'язкову чи садовий різновид коричневого боа. Ніби рот

¹ FD&C Red 5 — штучний харчовий барвник яскраво-червоного кольору, що застосовується у виготовленні мараскінових («коктейльних») вишень.

Волтера на ніч замкнули в чарівній комбінації тераріума і крамнички з данською випічкою.

Вона прошепоче щось про систему безпеки, а він тицьне пальцем угору. Її погляд прослідкує за рукою, направленою на камеру, розташовану високо на стіні. Тоді покаже їй безмовний великий палець: все окей. Він пояснить, що зламав систему. Ще до того як вони сіли в автобус, Волтер дистанційно відключив усе. Він знайшов незачинене вікно позаду. Планував це тижнями. Ніхто ніколи не знатиме, що вони тут були.

Як незаперечний доказ, що він дещо більше, ніж якийсь роззявлений, безайк'юшний спалювач мозкових клітин, Волтер пояснить їй про інвентаризацію та експлуатацію мережі. Волтер вихвалитиметься своїми геніальними криптографічними ключами, ведучи її до сходів.

Шаста опиратиметься, шепотітиме про власників із дробовиками. Закони про самозахист.

Якщо хтось їх упіймає, Волтер обіцяє збрехати. Він поклянеться, що заманив її сюди, щоб задушити. Що він серійний убивця. Що його жертви закопані в неглибоких могилах по всьому американському заході. Він удаватиме перед судом присяжних, що сказав їй, нібито це його будинок. Що він планував їсти «Фрут Лупс» із миски, яку зробив би з її черепа. Скориставшись її кров'ю, він би написав «Хелтер Склтер»¹ на скляних дверях холодильника для вина «Саб-Зіро». Як жінка, яку ледь не порізали на шматки, вона вийде з цієї ситуації безкарною.

Волтер скаже, що він уже понишпорив навколо. Вдома нікого нема. Він запхає руку в задню кишеню і покаже їй виток тонкого дроту. Він приготував це на випадок, коли поліція обшукуватиме його: гаррота, щоб її задушити, з маленькими дерев'яними кілками, прикріпленими до обох

¹ *Helter Skelter* (англ. «гармидер») — теорія серійного вбивці Чарльза Менсона, міжрасова війна між білими і темношкірими, що призведе до апокаліпсиса. Назва взята з однойменної пісні *The Beatles*.

кінців, щоб можна було міцно затягувати. Це її картка «вийти з тюрми без наслідків». Побачити презервативи і зброю для вбивства — це все страхування, що їй буде потрібне. Шаста може розслабитися.

Секс — це секс, але секс укупі з небезпекою просто приголомшливий. Від загрози стати жертвою серійного вбивці або отримати термін у в'язниці вона почне сочитися швидше, ніж від зеленої «ЕмЕндЕмски»¹. Вони вдвох у сплутаному вузлі трахатимуться до півсмерті. Вони осквернять кожен кімнату. Якщо за якоюсь картиною чи таємною панеллю в стіні буде сейф, Волтер знайде його. Він притиснеться вухом до наборного диска і прислухатиметься до обертів механізму. Не встигне Шаста його спам'ятати, як він смикне за ручку і відчинить важкі двері, прихопить готівки рівно стільки, щоб вистачило на два квитки першим класом до Денвера.

У Денвері він знову провезе її автобусом до місця, де великі будинки стоять на відстані один від одного. Покаже на своєму телефоні, як він переконструював програмне забезпечення контролю охоронної сигналізації, як це легко, і вона піде з ним за будинок, доки вони не знайдуть незачинене вікно.

До сьогодні вона знала його лише як якогось обдовбаного довбойоба. Убухане чмо, яке може дозволити собі лише січку з дикої шмалі, одні зернята і стеблини. Він живе у підвалі своєї мамки, де сантехніка гарчить, як шлунок, з якого неминуче піднімається гидкий віддих. Шасті він ніби подобається, але не настільки, щоб думати про одруження.

Дорогою до Денвера вона купиться на його таємний робінгудівський образ поганого хлопця. Оце, як він відмикає двері — абракадабра — і викрадає їх обох у багаті, заборонені світи. Після того як вони кохатимуться на килимі зі шкури ведмеда і викинуть порський презерватив у вогонь

¹ Зелена героїня рекламної кампанії цукерок *М&М's*, єдина цукерка-жінка. Побутує думка, нібито цукерки зеленого кольору містять афродизіаки.

каміна під кришталевим канделябром, після того як вони питимуть крадене вино, Шасти поміє бокали, складе все на місце, а він знайде ще один сейф. Захований під подвійним дном порожньої, на перший погляд, шафки у ванній, він відімкне його за мить і витягне звідти грошей рівно стільки, щоб їм вистачило на квиток до Чикаго.

Цей поганий хлопець Волтер цілком завоює її. Чикаго стане повторенням Денвера. Міннеаполіс проведе їх до Сієтла. На знак нововідкритих благоговіння і поваги вона починає називати його хазяйство Пенісом Мілоським. У Міннеаполісі вона обмовляється і називає його «татком». Із Сієтла — в Сан-Франциско. Там вони прослизують повз швейцара в якомусь хмарочосі ар-деко, біля якого просто проходять однієї ночі. Він зламає код ліфта і понесеться в пентхаус. Скориставшись телефоном, він покаже їй вид із кожної камери безпеки, щоб довести, що нікого вдома немає. Поки Шасти стоятиме на шухері біля ліфта, він відмикатиме замки, а тоді покличе її всередину. Нагадає про запасний сценарій. Він — серійний убивця. Вона — жертва. Вони вдвох — злочинці. Наступного дня вони прогулюватимуться вздовж доку в Саусаліто, де він помітить яхту. Вони виведуть її із затоки, не під вітрилами, він не такий уже й позер. Скористається двигуном, і вони проведуть один сонячний день на воді. На палубі, під променями сонця, вона попросить: «Покажи ще раз». У ту ж мить він витягне скручену струну з кишені й продемонструє, як вона легко лягає навколо шиї. Просто щоб заспокоїти її.

У шафці виявиться купа бікіні, всі якраз розміру Шасти. Він не фанатіє ні від цицьок, ні від довгих ніжок, тож вона, фізично ідеальна для нього, лежатиме на шезлонгу й потягуватиме дурбан пойзон¹, доки її шкіра не набуде кольору припечених гостро-сирних паличок пепероні. Того ж вечора він пришвартує яхту і шукатиме новий сейф, знайде його

¹ *Durban Poison* — один із сортів марихуани.

біля набору для приправ, прихований за панеллю на камбузі. Гроші, які він там знайде, перенесуть їх обох до Сан-Дієго.

Вони продовжать незаконно вторгтися в рай. Шасті, мабуть, дуже весело на таких екскурсіях у гламурне життя з містером Небезпечним Мудаком. Та вона ніколи не вийде за нього заміж, і він це знає.

Поки їй дозволятимуть канікули, вони метатимуться з Сан-Дієго в Новий Орлеан, тоді на Маямі. Вони займатимуться коханням на береговій віллі. У ліжку з балдахіном, біля великого вікна, з якого видно океан під сяйвом повного місяця. Не мине й хвилини з моменту, як вони піднесуть одне одного до небес і опустять на землю, коли розчохнуться двері спальні. Чоловіки в уніформі націлять зброю на Шасту. Спалахне сліпуче світло, і вона закричить, прикриваючи тіло вологими покривалами. Не зовсім так, як Волтер вчив, вона закричить: «Він серійний убивця», — маючи на увазі його ж. Вона закричить: «Він сказав мені, що живе тут». Отакі-то акторські здібності. Вона вигукне: «Він збирався мене задушити!»

Якийсь голос поміж уніформ прореве: «Поліція!» Скомандує: «Підніміть руки так, щоб ми їх бачили!»

Отак і закінчиться їхня вседержавна серія злочинів. Бонні і Клайд без жертв. З них обох іще стікатиме слина одне одного, коли Волтер вилізе з ліжка і знайде штани. Покаже поліції свої права. Піднісши руку в повітря, поки його твердий пістон націлений уперед, блищить і розмахує заповненим презервативом, ніби білим прапором, Волтер перетне кімнату до елегантного старовинного французького стола.

Вона ще буде в ліжку, ридатиме зі словами: «Дякувати Богові, добре, що ви прийшли! Він називає це любов'ю, але хоче мене вбити!»

Поліція не дозволить Волтерові самому відсунути шухляду столика, тож він покаже, щоб це зробив один із поліцейських. Усередині, вгорі й на видноті лежатиме акт передачі власності. У ньому, завірене нотаріусом і належним чином

записане у всіх публічних документах, стоятиме те ж ім'я, що й на правах. Його ім'я. Тоді ж, із елегантними інтонаціями аристократа-землевласника, він пояснить, усміхаючись: «Панове поліцейські, це мій будинок».

Плачі в ліжку припиняться. Голос Шасту запитав: «Що?» Удвох перед тим вони питимуть червоне вино, і край її бокала залишить тонкі червоні вусики Сальвадора Далі, закручені від кутиків рота.

Він пояснить. Він усім цим володіє. У Денвері, Сіетлі, кожен з тих будинків — його. Він знав коди, комбінації до всіх сейфів. Готівка, яку він брав, була його. Він залишав незамкнені вікна і платив швейцарам, щоб ті відверталися. Навіть яхта з бікіні. Потайки Волтер набрав 911, щоб копії прибули зараз, в ідеальну мить.

Він безтурботно стягне презерватив і шпурне його геть. Він не просто зухвалий хуліган-мудак, хитрий і кмітливий, що дозволяє йому нестися по життю і розважати свою дівчину, він ще й багатий. Він залишиться тим самим Волтером, який їй подобається, тільки грошовитим. Звичайним, але якого покохати ще легше.

Поки поліцейські опускатимуть пістолети і дивитимуться на голого Волтера й голу Шасту, він стане на коліна біля своїх штанів. Полізе в кишеню, де схована гаррота, і витягне обручку. Запитає: «Вийдеш за мене?»

Здоровенна діамантова обручка.

У ту ж мить вигулькне команда офіціантів з полуницями, обмоченими в шоколад, і «Доритос» зі смаком «Маунтин Дью»¹, з часниковим попкорном і додатковим соусом ранч збоку. Він підпалить здоровенний тусовочний ковпак, наповнений нью-перпл-павер², і навіть копії жадібно накинуться. У медовий місяць вони з Шастою будуть жити-

¹ *Mountain Dew* — безалкогольний газований напій із цитрусовим смаком; *Doritos* — марка кукурудзяних чипсів.

² *New Purple Power* — сорт коноплі.

поживати і добра наживати на його власному тропічному острові, на якому ростиме лише травка «Вайт-Райно». Там чи, може, в тераріумі з геодезичним куполом на дні океану із замкнутою системою життєзабезпечення, де все йтиме на вторинну переробку, в оточенні динамічної галактики строкатого тропічного морського життя.

Що б там не сталося, так він зробить їй пропозицію.

Та він не достойний, поки що, стати для когось усім. Перше, що йому треба зробити, це заробити туєву хучу грошей.

Твід О'Ніл зі своєю командою прибула на шалене шкільне інферно швидше, ніж перша пожежна команда. Начальник пожежної охорони, звісно ж, був уже на місці. Інші телевізійні групи новин також невдовзі підтягнуться, налаштуватимуть свої прямі включення, всі намагатимуться вхопити найкращі кадри пожежі. Це вже четверта міська школа, яка спалахнула за останній час. Усі ЗМІ працювали за одним прес-релізом, але цього разу Твід прихопила таємну зброю.

Це докторка Раманта Штайгер-Десото, старша професорка гендерних студій у місцевому університеті. Леді виявилася ввічливою, фотогенічною розумницею, яка говорить чітко і зрозуміло, а також має власну унікальну думку щодо серійних підпалів.

Твід написала докторці з телестудії, і вони зустрілися на місці злочину, коли язика полум'я вже високо вистрибували в небо. На фоні спортзалу, який повільно обвалювався, випльовуючи яскраві гейзери іскор і жарин, Твід підготувала місце для інтерв'ю. Вони з докторкою стали на безпечній відстані, оператор налаштував фокус, а звукооператор прикріплював мікрофон до лацкана тренча «Енн Тейлор» докторки.

У навушнику Твід чула, як телеведучі обговорюють пожежу. За мить вони передадуть аудиторію їй, наживо, на місце події. Вона роздивилася суперників. Жодної нової

ідеї. Вони просто футболіли начальником пожежної охорони від однієї мізансцени до іншої, й усім він повідомляв той самий перелік офіційних фактів.

Докторку, здавалося, взагалі не турбують яскраві прожектори камер і вали їдконого диму. Хтось висловився про чутку стосовно балона пропану, який, імовірно, був підведений до шкільної печі й може вибухнути в будь-яку мить. Незважаючи на це, докторка Штайгер-Десото була рішуче налаштованою на те, щоб озвучити свою версію стосовно останніх подій. Вона стояла, майже на голову вища за Твід, її біляве розкучерявлене волосся було стягнуте в строгий пучок. Мала діловитий вигляд соціологині до нутра кісток, готової просвітити телеглядачів.

Оператор підняв на плечі свій стедікам, відрахував на пальцях 3-2-1 і тицьнув у їхній бік, щоб показати, що вони в ефірі.

— Твід О'Ніл на місці події, де лютує чергова пожежа третьої категорії, — почала Твід. — Пожежа, що знищила вже четверту місцеву школу за це літо.

Оператор перевів зображення на загальний план, щоб показати обох жінок.

— Сьогодні зі мною докторка Раманта Штайгер-Десото, яка висловить свої міркування щодо мотивів цих нещодавніх пожеж. — Твід обернулася до елегантно професорки. Запитала: — Ваша думка, докторко?

Докторці увага не дошкуляла.

— Дякую, Твід, — вона впевнено глянула в камеру. — Психологічний портрет ФБР показує, що середньостатистичний палій — це білий чоловік, якому від сімнадцяти до двадцяти шести років. Для цього чоловіка такий акт підпалу має сексуальну природу...

Ніби за сигналом, згаданий балон пропану вибухнув десь у глибині будівлі оглушливим «ба-БАХ», що викликало глибокий стогін у натовпі присутніх.

Докторка продовжила:

— Для одержимого піролагнією процес розбризкування легкозаймистої речовини прирівнюється до виділення його еякулята в символічному принизливому акті згвалтування структури...

Поєднання вогню і сексу дасть золоті рейтинги, але Твід хвилювалася, чи мова докторки не занадто високоінтелектуальна. Вона спробувала переорієнтувати її.

— Але хто?..

Докторка з мудрим виглядом кивнула.

— Самоізолювані чоловіки. Прихильники правих поглядів, отруєні токсичною маскулінністю так званого руху «Чоловіки Ідуть Своїм Шляхом»¹. Саме там варто шукати ваших винуватців.

Твід спробувала пом'якшити тон розмови.

— То Морін Дауд² мала рацію? — пожартувала вона. — Що тримати чоловіків у суспільстві — це зависока ціна за саму сперму?

Докторка ледь усміхнулась.

— Поколіннями популярна культура просувала ідею, що всі чоловіки з часом досягнуть високостатусних позицій у суспільстві. Тепер у всьому світі молодих чоловіків виховують так, ніби вони мають право на владу і поклоніння їм від самого народження.

Твід знала, що в програмі далі обов'язкова реклама. Щоб завершити сегмент, вона запитала:

— Докторко, як нам зараз найкраще впоратися зі стурбованими молодими чоловіками?

Під акомпанемент пекельних спалахів полум'я докторка проголосила:

— Чоловікам узагалі необхідно прийняти свій знижений статус у світі, — на фоні диму і криків вона додала: — Війна,

¹ *Men Going Their Own Way* — онлайн-спільнота чоловіків, які заперечують романтичні стосунки з жінками.

² Maureen Dowd (1952) — американська колумністка для *The New York Times*.

що наближається, наприклад, стане чудовою нагодою для них заслужити схвалення, якого вони так жадають.

Твід перевела на рекламу.

— Дякую, докторко. З вами була Твід О'Ніл з місця безглуздої руйнації ще одного суспільного об'єкта.

Оператор показав, що зв'язок відключено.

Докторка морочилася з мікрофоном-петелькою. Раптом замислено запитала:

— Що він робить? — вона блимала очима на щось неподалік.

Твід прослідкувала за її поглядом. Обидві жінки дивилися на начальника пожежної охорони. Твід здалося, що він рахує людей. Чоловік ніби зосереджувався на мить на кожному з журналістів і журналісток, що прибули, і начебто перевіряв їх за списком у руках. Їхні погляди зустрілися. Ручкою він провів лінію на аркуші, який тримав у іншій руці.

Лише тоді Твід помітила маленького хлопчика. Учень початкової школи з дивним знебарвленим знаком збоку на обличчі. Тоді вона подумала: це так мило. Начальник районної пожежної охорони привів із собою сина, щоб показати, як татусь працює. Спостерігаючи за ними, Твід собі в голові відзначила, що варто буде перетворити цей зворушливий момент батька із сином на позитивну історію, яку вдасться всучити відповідальним за складання програм.

Для Геррета Довсона все вимірювалося в кавових фільтрах. На кухні, тицяючи кнопки «Містера Кофі», він побачив, що у них майже не залишилося фільтрів, знову. Зникло ще п'ять сотень чашок кави, пройшов ще один рік, більше року.

Він старів. Геррет усвідомив, що взяв собі за звичку дивитися на будь-що — кімнатну рослину, годинник, книжку, — перед тим як переводити погляд на дружину Роксанну. Коли він на якійсь вечірці розмовляв з гарною молодою жінкою, чиєюсь дочкою-тинейджеркою, наприклад... чи

навіть коли дивився на вродливу тедеведучу, яка зачитує новини... а тоді переводив погляд від її гладенького обличчя на Роксаннине, відчував разючу дисгармонію. Свого часу його дружина була вродливою, та її молодість уже минула. Тож йому знадобився буфер між поглядом на якусь молодичку і на неї. Попільниця чи трубний ключ, щось неживе.

Разом з тим він помітив, що вона, коли дивиться на привабливих акторів у фільмах, зосереджується на попкорні, перед тим як перевести погляд на нього. Можливо, то лише гра уяви. Проекція, заснована на його ж поведінці. Та це нагадало йому, що він також старіє.

У книзі Талбота про це було гарно написано:

Красиві люди стають могутніми, бо в ранньому віці розпізнають природу влади і бояться її втратити. Люди, красиві в молодості, вчаться переносити владу, інвестуючи її в подальші форми. Вони обмінюють молодість на освіту. Освіту інвестують у налагодження контактів і компетентність у певних вміннях. Гроші вони інвестують у зайві форми влади, запасні ресурси.

Саме тому необхідна тимчасова форма грошей.

Влада, яка переходить із покоління в покоління в абстрактній формі багатства, призводить до привілеїв і корупції. Не повинно бути можливості накопичувати гроші заради самих грошей, їх варто постійно використовувати задля плідних цілей.

Кавові фільтри стали останньою краплею. У механічному цеху Леон підійшов до нього з якимсь несусвітнім планом захоплення влади і перебудови нації. Звучало фальшиво, але в ту мить будь-що звучало краще, ніж купівля ще п'яти сотень кавових фільтрів і спостереження за тим, як вони відраховуватимуть його останні роки. Він засипав меленої кави в останній фільтр і наповнив кавоварку водою.

Клацнув перемикачем, щоб напій почав варитись. Гукнув Роксанні в іншій кімнаті:

— Кава буде готова за мить, — і додав: — я вийду на хвилину.

Він зателефонує Леону. Зустрінеється з ним біля бару. Дізнається, чи цей безрозсудний план — реальна пропозиція. Леон вручив йому синьо-чорну книжку, в якій було сказано:

Уяви, що Бога немає. Немає раю чи пекла. Є тільки ти і твій син, і його син, і його син, і світ, який ти їм залишиш.

Роксанна покликала його з їдальні, запитала, куди він зібрався.

Натягуючи пальто, він перевірів, чи є в кишені ключі й телефон. Став у дверях. Дружина сиділа за обіднім столом, а перед нею лежали якісь податкові бланки. Він відповів:

— Нам потрібні кавові фільтри.

Після довгої витриманої паузи, не підводячи голови, вона запитала:

— Вже? — Геррет почув поразку в її голосі. Життя для неї минає так само швидко. Ще одна причина розглянути якісь радикальні варіанти.

Нахилившись над нею, він прошепотів:

— Я з цим розберуся, — і поцілував її в чоло.

Колись панувала ера релігії, коли головною будівлею в містах був собор або мечеть. Куполи і шпилі височіли над усіма іншими спорудами, зіщуленими навколо. Тоді настала ера комерції, і бізнесові хмарочоси та канелюровані колони банків здійнялися понад церквами. Фабрики розрослися, перевершили навіть найбільші мечеті, а складські приміщення затьмарили храми. Нещодавно почалась ера влади, коли на горизонті стали розпускатися будівлі, які регулюють цивільне життя. Це були широкі моноліти, що

зберігають владу, про яку релігія з комерцією могли лише мріяти. Це були розкішні посудини для захисту і демонстрації могутності законодавців і суддів.

В останні тижні перед Виправленням саме до цих великих фортець почали сходитися люди, які вдавали трепет і тинялися навколо, прикидаючись простими туристами. Вони фотографувалися й робили вигляд, що загубилися, щоб мати змогу забрести в заборонені зони і заявити про свою невинуватість, коли їх ловили й просили піти. Вони визначали ймовірні шляхи втечі, які доведеться перекрити. А також місця, звідки можливі безперешкодні лінії вогню.

І коли вони вдавали захват від канделябрів, витягували шиї, щоб роздивитися пишноту фресок та позолочені ребра склепіння піднесених куполів, то знали, що все це побудовано з їжі. Їжі, яку можна було з'їсти. Їжі, яку в них відібрали. І безпеки, яка побудувала ці мармурові сходи, безпеки, яка могла бути їхньою. І в них із рук видерли їхні життя, щоб ці стіни можна було обшити полірованим махагонієвим деревом і палісандром, які привозили з усього світу для ще більшого комфорту і насолоди керівним елітам. Ці селяки і хлопи, з роззявленими присоромленими виразами на обличчях, вони вдавали повагу, імітували захоплення величними капітоліями і могутніми монархами, які керували їхніми життями з цих будівель.

Вони перешіптувалися. Вони складали мапи за допомогою відео. Вони вже бачили, як виконують холонокровне завдання, на яке налаштували свій розум.

І всі знали істину: нагромаджуй їжу, і вона гнитиме. Нагромаджуй гроші, і ти гнитимеш. Нагромаджуй владу, і правління гнитиме.

Замість того щоб кожен тупак мав право на один голос, найрозумніші, найсміливіші, найзухваліші матимуть по сотні, три сотні або ж і тисячі голосів, а слабкі й ліниві не матимуть жодного. Найпродуктивніші більше не будуть рабами бездіяльних. Бездіяльних змусять працювати.

Вони навшпиньки просочувалися в зали влади. Своїм потом підняли вони ці державні споруди, до яких занадто довго потрапити мали змогу лише через когось. Вони прийшли як свідки, щоб роздивитися пишні умови, в яких їхні життя або почнуться, або закінчаться.

Здіймаючи погляди у високі гранітні склепіння або опускаючи їх на акри полірованого мармуру, вони почувалися маленькими і слабкими. Та коли набивалися в глядацьку галерею, ставали ліктем до ліктя, коліном до коліна, формуючи єдину масу, і споглядали дрібну кількість законно обраних, то почувалися непереможними.

Вони приндилися, коли їх збивали в невеличкі стада і пасли літні екскурсоводи, механічно диктуючи політично схвалені значення кожного прапора чи статуї. Вони насмілювались уявляти, як величні канделябри розлетяться від пострілів. Вони уявляли, як у цих галереях почикрижать кожну картину, а всі статуї зваллять у безладну купу, яка ознаменує братську могилу кам'яних голів і відтятих пальців.

Вони заплющували очі, щоб краще намалювати в уяві високі, розтрощені на шматки вікна капітоліїв чи судів і горобців, які витимуть гнізда у позолочених карнизах і нішах ротонд.

ЗМІ назвали таку навалу зацікавлених сплеском патріотизму. Відновленням стосунків громадян з їхньою державою. І в цьому ЗМІ мали рацію, але не так, як вони це собі розуміли. ЗМІ змальовували цих людей паломниками, які приходять молитися на кращих за себе. І ЗМІ передбачали зростання в майбутньому миру та співпраці, і в цьому вони також не помилялися, але не зовсім так, як очікували.

Зі свого боку новоприбулі не піднімали очей і прикидалися боязкими. Відповідно до свого низького статусу простих людей вони з шанобою відступали вбік, коли навіть службовці найнижчого рангу — швейцар або інтерни — пробігали повз їхній натовп.

В останні дні туристи наповнили всі будівлі влади. А потім, ніби за клацанням перемикача, роззяв не стало. Зали спорожніли, залишилися лише люди, які там працювали. Вони обмінювалися поглядами і потискали руки черговим охоронцям. Люди в уніформі й вуличному одязі поглядами погоджувалися з тим, що мусить статися. Всі сторони у змові одного дня, коли вони діятимуть разом.

Лише охоронці і більш ніхто ставилися до цих людей із повагою, бо лише наглядачі за громадським порядком усвідомлювали, звідки піднімається справжня влада народу.

Присівши у складському приміщенні під південними сходами, Нік сказав:

— Я не знаю. Я раніше любив поліцію.

Вони сперлися на стіну коробок, заповнених старими уніформами оркестру. Золотий шнурок проглядав у прориві картону. Латунні гудзики світилися, як скарб у темьному світлі.

У Шасті звело судомами ноги. Вони, найімовірніше, дихають азбестом і порохом крейди, який викликає рак. Гігієнічний тальк — це крейда, і тальк призводить до раку шийки матки. Світ балансував на межі війни, але Шасті тут подобалося. Стегном до стегна з Ніком. Спілкування здавалося реальним. Нічого важливого ніколи не трапляється по телефону.

Правду, сказав Нік, раніше знайти було легко. Правда лежала в газетах, поки вони не надрукували некролог Нікового тата. Там було сказано: «Люблячий чоловік і батько, він помер унаслідок церебральної геморої...» В Інтернеті підхопили цю друкарську помилку, й вона розійшлася як жарт на сотнях сайтів новин. Вона навіть стала мемом, на фотографії Рональда Рейгана чи Гора Відала¹ почали писати

¹ Gore Vidal (1925—2012) — американський письменник та інтелектуал.

«Помер від...» угорі картинки, а внизу «...церебральної геморої!!!».

Слово, яке всі очікували, було «геморагія». Батько Ніка стриг газон, коли в його мозку тріснула аневризма. Одне-єдине слово, а газета не змогла його правильно написати.

Шапта його пожаліла. Вона спробувала пояснити.

Доктор Бролі на методах ЗМІ пояснював, як сучасну друковану пресу, повідомлення в щоденних газетах, те, з чим асоціюємо об'єктивність, цю збалансовану правду вбив «Крейгсліст»¹. «Крейгсліст», а також «Монстр»², «Бекпейдж»³ та «іБей». Прибутки газет завжди залежали від продажу тематичних оголошень. Ті незлічені сторінки з оголошеннями про продаж цуценят, оренду квартир, уживані автомобілі, роботу, самотніх білих чоловіків у пошуках самотніх білих жінок — усе це було фундаментом, на якому лежала масивна споруда четвертої влади.

Усі ті оголошення гаражних і дворових розпродажів і сіамських кішок сил-пойнт, ті люди, що хочуть купити пам'ятки Другої світової, чи посуд «Фієставер», чи нарізані висушені дрова, — все це були основи найстаріших політичних династій. За п'ятицентовик чи долар за слово ті сторінки ставали золотою жилою, джерелом фінансів для високої культури. Редакційних статей, оглядів книжок і журналістських розслідувань, яким присуджували Пулітцерівську премію. Доктор Бролі стверджував, що найрозумніші, найерудованіші дослідження завдячують своїм існуванням бідним людям, які намагаються збути вінтажні пляшечки одеколону «Ейвон» і непотрібний таймшер.

«Фільми існують, — говорив доктор Бролі на кожному занятті щороку, — тому що вони дозволяють кінотеатрам продавати вам попкорн за п'ять доларів». Він доводив, що

¹ *Craigslist* — популярний американський сайт електронних оголошень.

² *Monster* — один із найбільших у світі сайтів пошуку роботи і персоналу.

³ *Backpage* — американський сайт публікації тематичних оголошень.

якийсь там попкорн підтримує пишний світ зірок кіно і «Оскарів». Таким же чином окремі мізерні слова, надруковані за кілька доларів у день, підтримували колосальні імперії газет.

Із заходом ери газет будь-яка надійність опинилася під питанням. Ніхто по суті не висував вимог, не наводив ефективні аргументи, відділяючи якість від гімна, правду від брехні. Без воротаря, арбітра, усе стало рівнозначним.

Доктор Бролі дав їм прочитати «Суспільство братів і сестер» Роберта Блі. У книжці йшлося про те, що сучасне суспільство втратило традиційну ієрархію. Чи то патріарх, чи матріархія, матерів і батьків знизили до того ж статусу, що й дітей. Нікому не хотілося бути дорослим, тож люди були друзями, ровесниками, рівними, а не вчителями й учнями. Усі знизилися до братів і сестер.

Таке сплюснення соціальної ієрархії, передбачав Бролі, призведе до популізму. Замість дрібки просвітлених мудреців велика кількість людей піддадуться емоціям і жадібності й захоплять керма влади.

Під сходами Нік перебив її:

— Ти знаєш, що він увесь час накурений?

Шаста запитала:

— Хто, Роберт Блі?

Нік похитав головою:

— Доктор Бролі.

І розповів їй про те, що бачив трансдермальний пластир у нього на спині, коли футболка випнулася зі штанів. Бролі одягав ту саму футболку щороку першого травня. Вона була біла, окрім як під пахвами, а спереду червоними буквами було написано «Диванний соціагліст»¹. Це означає, що

¹ *Parlor Pinko* — словом *pinko* або просто *pink* (досл. «рожевий») з 1925 року в Америці називали прихильників комунізму. З часом так стали називати будь-яку людину, що дотримується лівих чи соціалістичних поглядів.

він підар, говорили люди. Пластир був фентаніловий¹. В інші дні він носив «Лімузинового ліберала»² чи «Шампанського соціаліста»³.

Будь-хто в університеті Орегону може розпізнати фентаніловий пластир чи перкоцет⁴ навіть із космосу.

Сидячи в пилюжному місці під сходами, Нік перелічив на пальцях, у що він колись вірив. Санта-Клаус, Великодній кролик, Зубна фея, релігія, щоденний «Орегонець»⁵, уряд, доктор Бролі та поліція. У школі історія мінялася, географія мінялася. Щойно ти складав тест, усе вивчене ставало застарілим фактом. Тепер він не знав, чому вірити. Хотів перевірити повідомлення на телефоні, але не міг ризикнути, щоб вставити батарею й активувати будь-який пристрій установлення місцеперебування.

Шаства глянула на свій телефон. Ні слова від Волтера. Його мама також не відписала. Вона замислилася, чи може просто дівчина подати в поліцію заяву про зникнення людини. Звучало так собі. Правда завжди так звучить. Але вона запропонувала:

— Можливо, нам варто всім почати довіряти одне одному.

Щоб усе ще більше погіршити, вона додала:

— Можливо, тобі варто довіряти собі.

Нік сунувся на неї, доки вона не відвернулась. Його голос напружився.

¹ *Fentanyl* — опіоїдний анальгетик, який продають на чорному ринку як наркотик.

² *Limousine liberal* — зневажливо: лицемірна заможна людина, яка пропагує ліберальні ідеї і в той же час сама не відповідає вимогам, що висуває до суспільства.

³ *Champagne socialist* — зневажливо: людина, яка, дотримуючись соціалістичних поглядів, сама веде заможний спосіб життя.

⁴ *Percocet* — знеболювальний лікарський засіб.

⁵ *The Oregonian* — щоденна газета, яка виходить у місті Портленд, штат Орегон.

— Розкажи мені, — попросив він, — усе, що Волтер знав про цю велику змову.

Після того як Пайпер зачитав свої слова, кастингова комісія відпустила всіх інших акторів. Робота вже наче була у нього в кишені. Але члени комісії все одно радилися. Щоб упевнитися, йому дали зачитати додаткові фрази. Різну банальщину, якщо чесно. Наприклад: «Ми повинні відкинути колишні міри й самі вигадати, що є хвилиною...» Вони були написані на картках-шпаргалках, які тримали перед камерою. Робота актора полягала в тому, щоб люди повірили в нереальне. Перетворити уявну солому на реальне золото.

— Моменти, — читав Пайпер, — це структурні елементи нашого життя. І наша тривалість життя не повинна вимірюватися вихідними. Наш час на Землі не повинен оцінюватися заробленими зарплатами і сплаченими податками.

Член команди переклав картку, і Пайпер зачитав:

— Це Талбот Рейнолдс, абсолютний монарх, призначений Радою племен.

Режисер, той чоловік, Руфус, попросив ще один дубль.

— Це Талбот Рейнолдс, — наголосив Пайпер, — абсолютний монарх, призначений Радою племен.

Члени кастингової комісії поспішили одне до одного голови, щоб порадитися. Режисер попросив ще один дубль. Легшим тоном, жвавіше цього разу.

Пайпер вклав у голос усмішку.

— Це Талбот Рейнолдс, — він легенько підняв брову, щоб обличчя набуло відкритішого, привабливішого виразу, — абсолютний монарх, призначений Радою племен.

Вони змінили картку, і він прочитав:

— Стаття сьома Декларації взаємозалежності.

Нагромаджуй їжу, і вона гнитиме. Нагромаджуй гроші, і ти гнитимеш.

Нагромаджуй владу, і правління гнитиме.

Вони відмотали запис і переглянули його гру вдруте і втретє. Кивнули, ніби погоджуючись. Змінили картку на іншу зі словами: «Тебе не любитимуть лише за те, що ти приємний!!!»

Киваючи, режисер сказав:

— З подвійним наголосом, — і додав: — будь ласка.

«Ми нехтуємо власною долею, — проголошувала наступна картка, — і водночас нав'язуємо випадкову долю іншим. Таким чином ми руйнуємо і наші життя, і життя інших».

Пайперові це все здавалося тарабарщиною, але він доносив кожен фразу з урочистою гідністю. Він зачитав:

— Кожен із нас мусить шукати своєї долі та дозволяти іншим шукати своєї. — Він виголосив: — З поваги ми повинні не диктувати прогрес або цілі іншим.

Масивний бичара, від якого несло пістолетним димом, ніби феєрверками з бензином, підійшов і складеною паперовою серветкою витер піт із чола Пайпера.

Команда замінила картку іншою. Знову:

— Це Талбот Рейнолдс, абсолютний монарх, призначений Радою племен.

Дубль зіпсував його живіт, що невчасно забурчав.

Цього разу режисер наказав Пайперові читати великі букви так, ніби вони великі.

Пайпер зімпровізував:

— Це Талбот Рейнолдс, верховний аристократ, старший бос, верховний чаклун, абсолютний монарх... — він тягнув це цілу вічність.

Так само як люди приходили по-особливому вшановувати останні дні їхнього правління, вони збиралися, щоб подовше востаннє подивитися на інші реліквії. Стояли натовпами

і спостерігали за роботою знімальних груп, які вели репортажі з місць злочинів. А репортери в душі тішилися й відчували себе знаменитими. А репортери чванилися тим, що нібито підтверджувало їхній поважний авторитет у світі. Так само люди юрбилися на прощальних, як їм було відомо, лекціях визначних науковців, і ті, такі розхвалені лауреати, приймали ці уважні збіговиська за комплімент. Ці професори відчували, вперше за багато років, що майбутнє може змінитися на краще. Але що журналісти, що лектори помилялися.

Бо шкільна освіта в обмін на гроші давала людям надто мало. А ЗМІ в обмін на час і увагу не давали людям узагалі нічого.

І тепер, коли люди приходили на них подивитися, то відчували лише гіркоту і жаль. Хтось дивився із нездоровою цікавістю та сумом, як міг би дивитися на останнього живого мандрівного голуба. Бо ці люди знали, що минають останні дні таких інститутів і скоро станеться подія, яка розділить теперішнє й майбутнє. Вони вивчали сутінки таких професій, щоб потім, одного дня, мати змогу розповісти про них дітям.

Із ностальгією ці люди дивилися на порожню владу політиків, журналістів і професорів і мовчки з ними прощалися.

Джамалові, який стояв у дворі університету, поважна давня будівля корпусу принца Люсьєна Кемпбелла зовні здавалася прототипом дому Ашерів¹ По. Старовинна й вигадлива, вона височіла у нечистому нічному небі. Соковита зелено-золота веселка сяяла за одним віддаленим прямокутником вітражного скла, а клубок диму, що спіраллю піднімався лише з одного обкришеного димаря, натякав на єдиного пізнього працівника.

¹ «Падіння дому Ашерів» (англ. *The Fall of the House of Usher*, 1839) — оповідання Едгара Аллана По.

Джамал вказав, щоб Кішоун ішов перший, і двоє чоловіків пройшли через важкі, грубо обтесані дубові двері з укритими іржею завісами. В середині штукатурка хрустіла в них під ногами. Кажанячі крила затріпотіли у тіні над їхніми бейсболками. Розміщені з інтервалами на стінах, вишукані позолочені канделябри минулої епохи ледь освітлювали приміщення, бліді та миготливі, наче гасові лампи.

Двоє чоловіків крокували лабіринтом вузьких коридорів. Круто піднесеними сходовими маршами. Вони хоробро вдихали зловісний душок горища, пилу і сажі. Камінь і деревина величної споруди були настільки мовчазними, що у Джамала, який невситимо вслухався, починалися галюцинації. У тиші він чув слова, які хтось вимовляв, притишену плутанину слабких голосів, ніби жебоніння води, ніби аудиторія фантомів, які щось шепочуть у тих вільготних апартаментах.

За одною купкою смердючих кімнат йшла інша безладна мішанина гнилих зруйнованих лавок і кабін для наукової роботи. Полиці з книжками, шкіряні корінці яких покриті пліснявою, вистроїлися поза зоною видимості. Скрапування води метрономом відраховувало час, а сирість поглинула елегантні оксамитові портъери будівлі. Гибель розгалужених коридорів вела їх повз затхлі, печеристі лекційні аудиторії, де, Джамал міг поклястися, душі втрачених спеціалістів гуманітарних галузей досі жадають помсти. Вимагають розплати. Так і має бути, подумав він. Поколіннями їх навчали найгірших типів соціальної інженерії; їх тренували і перевіряли, доки ця інституційна брехня не замінила їм усе раціональне мислення. Привиди, що населяють корпус принца Люсьєна Кемпбелла, не заспокояться, доки Джамал з Кішоуном не знайдуть відповідь, яку вони сьогодні шукають.

Двоє чоловіків блукали з одного зруйнованого поверху на інший, доки їхню увагу не привернула нота, що зірвалася з піаніно. За нею пішов ряд інших нот. Ноктюрн Шопена мі-бемоль-мажор привів їх до незамкненого кабінету. За

ним лежала занепала анфілада кімнат, і в найбільшій вони знайшли те, що шукали.

То було внутрішнє святилище, розкішна оаза високо в будинку, з якого вже пішов додому штат лакеїв якогось великого чоловіка. Стіни тут вражали облицюванням із черкеського палісандра, вогонь м'яко тріскотів під старанно різьбленою з італійського мармуру прикрасою над каміном, щедро оздобленою стрибучими путті¹ та геральдичною іконографією. Цілком типова обстановка для ерудованого старшого професора з університету Орегону. Промені місячного світла проникали крізь вітражні вікна, розсіюючи примарні кольори, які ще більше прикрашали арабескові орнаменти елегантних східних килимів у кімнаті.

Серед мазків сучасності був портрет Че Гевари в рамці над каміном. Американський прапор, також у рамці, висів перевернутий догори дригом над старовинним столом професора. Один із країв прапора здавався підточеним, обвугленим від якоїсь давньої спроби спалити його під час протесту. Стіл був усяний різноманітними рідкісними фоліантами і дорогими декоративними дрібничками. Джамалові кинулася в очі підписана фотографія-сепія Емми Голдмен², що стояла на невеликому, оздобленому дорогоцінностями мольберті. Біля неї лежав гострий, як бритва, ніж для конвертів давнього мавританського дизайну.

Сам великий чоловік дрімав у м'якому шкіряному кріслі, а на грудях у нього лежав примірник «Правил для радикалів» Сола Алінскі³, наполовину схований під буйною сивою бородою. Незважаючи на книжку та бороду, напис на

¹ Путто — образ пухкого голого хлопчика, іноді з крилами, популярний в образотворчому мистецтві часів бароко.

² Emma Goldman (1869—1940) — американська політична активістка, анархістка, письменниця, родом із Російської імперії.

³ Saul Alinsky (1909—1972) — американський громадський організатор, письменник. Відомий своєю останньою книжкою *Rules for Radicals* (1971), у якій описав, як успішно керувати рухом за зміни.

футболці можна було прочитати. На ній було написано «Отак виглядає справжній фемініст».

Холоші бавовняних штанів були підкочені, а бліді зморщені ступні стояли в мілкій пластиковій мисці з гарячою водою. Біля миски лежав складений рушник.

Кришталевий декантер багатого бурштинового хересу стояв на невеличкому безцінному столику поруч. У порожній чарці завбільшки з наперсток тримався золотий слід останньої порції.

Джамал з Кішоуном прокралися до кімнати, милуючись її старовинною красою. Вони знали, що ці розкоші були побудовані потом і загубленими мріями незліченних студентів гуманітарних наук. Шопенові мелодії доносилися з мерехтливої, пофарбованої під онікс грампластинки, що повільно крутилася на якомусь давньому родовому грамофоні.

Шановний науковець, доктор Еммет Бролі, кліпнув і прокинувся.

— Чим завдячую такій приємності? — запитав він, не відриваючи водянистих очей від тісних штанів Кішоуна, які його відверто причарували.

Надто налякані, щоб хоч щось сказати, студенти ніяково переступили з ноги на ногу та витріщилися на свої поношені кросівки. Раптом Джамал підвів голову і промовив:

— Сер, ви пам'ятаєте Волтера Бейнса?

Відчуваючи себе голим під масним поглядом цього видатного чоловіка, Кішоун додав:

— Ми думаємо, у нього проблеми.

Доктор звів брови. Він повільно закрив книгу і відклав її вбік.

— Які проблеми?

Джамал і Кішоун обмінялися схвильованими поглядами. Джамал відповів:

— Є один Список...

Для чіткості Кішоун додав:

— Список в Інтернеті.

Він переповів чутку і ту дрібку фактів, яку знав Волтер. Усе здавалося просто: якщо ти вважаєш, що якась людина становить загрозу суспільству, можеш вписати її ім'я на певному веб-сайті. Якщо ніхто не погоджується з твоєю пропозицією, ім'я зникне протягом кількох годин. Але якщо кілька людей підтримають її, ім'я залишиться і продовжить набирати можливі голоси. Що більше голосів особа набирає, то у більшій вона небезпеці.

Джамал докинув:

— Це ніби конкурс антипопулярності!

Від його істеричного пориву вони всі зіщулились. Мовчали, поки поліна в каміні тихо тріскала, і зітхали.

Зрештою доктор Бролі розсміявся. То був глибокий, щирий, наповнений хересом сміх, який розслабив атмосферу. Він показав усі свої забарвлені марихуаною зуби. Будучи науковцем-вільнодумцем і деміургом молодих умів, зрозуміло, що він пережив за свою кар'єру багато таких полювань на відьом. Наче щоб заспокоїти себе, він потягнувся за декантером і налив собі повну чарку. Сьорбнувши, окинув бурштинову рідину поглядом й іронічно усміхнувся.

— Так, діти мої, — сказав він. — Завжди був якийсь список!

Джамал з Кішоуном ухопилися за його слова. Очі широко розплющені. Душі сповнені благоговійного страху.

Доктор поважно махнув їм маленькою склянкою.

— Сідайте, — запросив він.

Двоє молодих слухачів, схрестивши ноги, всілися на килимі, у нього біля ніг.

Бролі заговорив до них зверху.

— Завжди був якийсь список. Ох, як же люди люблять свої списки! — він поблажливо всміхнувся. — Від десяти заповідей до чорного списку Голлівуда¹. Від списку ворогів

¹ *Hollywood blacklist* — список діячів культури і мистецтва США в 1940—1950-х роках, яким забороняли займатися професійною діяльністю у зв'язку з їхніми політичними поглядами (симпатією до комуністів).

Ніксона¹ до списку Шиндлера, до списку бестселерів «Нью-Йорк Таймз». Від списку Санта-Клауса до списку Бога, що відділяє овець від козлів², — Бролі продовжив описувати генеалогії як списки, таксономії, реєстри. Прикінчив чарку хересу, налив собі ще одну, випив і знову наповнив. — Ми так хизуємося нашим Біллем про права, а це ж список! Як і дев'яносто п'ять тез Мартіна Лютера, які він прибив до дверей собору під час фестивалю *Fasching!*

Коли Джамал і Кішоун глянули на нього з порожніми виразами облич, він проревів:

— Якби ви двоє читали Льюїса Гайда³ і Віктора Тернера⁴, а не курили натомість солі для ванн і бавилися «Покемон-Гоу», то знали б, про що я говорю!

Завиграшки переходячи на лекцію, яку Бролі проводив незліченну кількість разів, він проголосив:

— Ритуали перестановки влади!

Джамал з Кішоуном налаштувалися на тягучу моралізаторську проповідь.

Дисертація Бролі була джерелом: більшість громадянських суспільств увічнювали свій статус-кво, практикуючи такі ритуали. Щороку на короткий період, інколи сезонно, громадяни найнижчих класів отримували владу над головними. У сучасних суспільствах така ситуація виникає досі на Гелловін, у день об'єднання літа й осені та, ймовірно, живих і мертвих. Уночі 31 жовтня безпорадні діти вдягають чужі костюми: тварин, мертвих і вигнаних самітників на кшталт ковбоїв чи волоцюг. Хлопці переодягаються в дівчат,

¹ *Nixon's Enemies List* — неофіційна назва документа, куди були внесені основні політичні опоненти президента США Річарда Ніксона.

² Матвія 25:31—46.

³ Lewis Hyde (1945) — американський науковець, есеїст, перекладач, культурний критик, роботи якого охоплюють питання природи уяви, творчості та власності.

⁴ Victor Turner (1920—1983) — британський культурний антрополог, найбільш відомий роботами на тему символів, ритуалів і обрядів переходу.

а дівчата — в хлопців, і всі ці чужі інші отримують владу вільно пересуватися і вимагати данину з власників майна, чесних членів суспільства. Якщо данину не платять, погроза «гаманець або життя» передбачає майнові збитки.

— А що, — бризнув слиною доктор, — до 1920-х років спалили стільки домів і порізали стільки шин, що газети почали діяти у змові зі страховими та кондитерськими компаніями, щоб заснувати ритуал роздачі цукерок! — Він дивувався: — Уявіть собі! Бідні спалювали будинки багатих! Мстили за всі образи попереднього року!

Навіть різдвяні колядки — радісні традиційні різдвяні колядки — були кривавою забавою. Бідні збиралися біля будинків багатих і співали, погрожуючи. Лише хабарі у вигляді золота і дорогої їжі могли відправити їх до наступного дому. Наш звичай покладання квітів на похоронах бере початок від давнього ритуалу, коли місцеві бідняки збирали польові квіти і духмяні трави. Вони приходили до трун мерців і подавали їх людям на похороні в обмін на гроші та хліб.

З неприхованим дитячим ентузіазмом доктор плюснув ступнями в мисці води.

Він проголосив:

— В армії повно традиційних випадків, коли офіцери мусять протягом короткого періоду підпорядковуватися молодшим за званням. На борту ядерних підводних човнів кожен похід передбачає ніч «Кафе шефа». Це святкова вечеря, коли офіцерський склад човна прикрашає кают-компанію, наче дорогий ресторан, а тоді самотужки готує розкішні страви і подає їх рядовим і сержантам. В Америці до Громадянської війни подібний ритуал перестановки влади був відомий як сатурналії. На Різдво власник плантації робив рабам подарунки і дозволяв їм відправлятися на недалеку відстані, щоб відвідати родичів на сусідніх плантаціях. Усім рабам давали кілька днів свободи. Вони отримували стільки яблучного бренді, скільки могли вижлуктити, і стільки

свинини, скільки могли вм'яти. За словами Фредерика Да-гласа¹, раби їли, пили і гуляли аж до блювоти. Щороку нудота від надлишку приносила їм страждання. Вона переконувала рабів, що вони не мають сили волі. Що їм потрібен хазяїн, який контролюватиме їхні базові інстинкти. Після кількох днів розгулу в усіх можливих значеннях вони з радістю поверталися до рабського існування.

Лекція доктора була довгою, повною алкоголю і поблажливою.

— В амішів², — далі нудив Бролі, — є цікавий ритуал «румспринга». Слово, що перекладається як «бігти або стрибати сюди-туди». Перед настанням зрілості молодим амішам дозволяють насолодитися плодами зовнішнього світу. Ніби раби, що тішаються сатурналіями, молоді аміші неминуче зловживають наркотиками, сексом, млосним життям на мінімальну зарплату. Після того як вони опускаються на саме дно, — весело гукав Бролі, — то з радістю повертаються до простого і зрозумілого життя амішів.

Джамал глянув на свій годинник. Кішоун ледве стримувався, щоб не перевіряти повідомлення. Професора реально понесло.

Доктор спинився, щоб перевести подих. З блискучим пійлом на губах і розкиданими пасмами незібраного довгого сивого волосся, він нагадував чарівника. Якогось белькотливого єретика. Прикипівши до своєї аудиторії сяючими очима, він запитав:

— Знаєте, чому ця країна, мабуть, найрозумніший і найуспішніший експеримент в історії людства, *не* практикує ритуалу перестановки влади?

¹ Frederick Douglass (1818—1895) — американський соціальний реформатор, письменник і політик. Утік із рабства, після чого, завдяки своїм промова́м та працям, спрямованим проти рабства, став національним героєм.

² Аміші — консервативний християнський релігійний рух. Віра амішів базується на буквальній інтерпретації Біблії, вони проживають в ізоляції, віддають перевагу простому способу життя і не визнають технології.

Коли жоден з молодих чоловіків не озвався, доктор за-
гукав:

— Карнавал! — він проревів: — *Fasching!*

Останнє слово походило з німецької й означало «остан-
нє попередження». Це був еквівалент сучасного Марді Гра¹,
останньої плотської милості перед труднощами і самопо-
жертвами в час посту. У Баварії сімнадцятого століття ри-
туал перестановки влади дозволяв біднякам їсти, весели-
тися й іноді злягатися в церквах і соборах, у той час як на
святкових парадах монахи і священники їздили на возах —
як на сучасних платформах для фестивалів — і кидалися
фекаліями у глядачів. Мирське ставало священним, а свя-
щенне — мирським. Але тільки на короткий час.

Проте саме під час цього вікна беззаконня Мартін Лютер
і зробив свій хід. Він вивісив свої претензії до католицької
церкви. І таким чином заснував протестантизм.

— Ви погодитеся, що Сполучені Штати — це цілком і по-
вністю протестантська країна? — запитав Бролі, додаю-
чи: — Принаймні на час свого заснування.

Через те що протестантські релігії були створені в період
ритуалу перестановки влади, вони завжди насторожено
ставилися до таких речей.

Бролі кивнув зі знанням справи.

— Папа, Його Святість, продовжуватиме вмивати і цілу-
вати ноги бідних у Чистий четвер, але протестанти ніколи
не ризикнуть такою вразливістю.

Це і є фатальною помилкою цієї держави, припустив він.
Вона ніколи не дозволяє найслабшим, найбіднішим і людям
без права голосу насолоджуватися хоча б якоюсь годиною
ритуалізованої влади. Так, ми маємо кастровані версії ритуалу,
на кшталт Гелловіну чи різдвяного колядування для дітей,
але немає нічого, що дозволило б дорослим представникам

¹ *Mardi gras* — вівторок після Попільної середи, останній перед Великим
постом. Європейський варіант Масниці.

нижнього класу виснажитися і залишатися вдоволеними своєю бідністю протягом наступного року.

Джамал довгий час мовчав, та все ж таки спробував перевести розмову на іншу тему.

— Отже, Список?

Кішоун у розпачі благав:

— Він справжній?

Сонний і трохи п'яний, доктор Бролі невдоволено цокнув язиком. Він підняв ліву руку і погрався кількома пасмами безладного волосся.

— Оскільки я культурний антрополог, то давно чув про цей легендарний Список, — сказав він і запевнив: — Це просто ще одна міська легенда. Цілковита вигадка.

Двоє студентів мали дуже пригнічений вигляд. Вони прийшли сюди запитати про Волтера, намагалися дізнатися, чи професор може їм допомогти. Він не може чи не хоче. Тупик.

Ніби відчуваючи їхнє розчарування, доктор Бролі засовався у кріслі. Може, щоб задобрити їх, а може, щоб позагравати, він запитав:

— Цей міфічний Список, — поцікавився він чисто з антропологічного погляду, — що станеться, якщо кандидат отримає забагато голосів?

Не відриваючи очей від підлоги, Кішоун посунувся вперед і став на коліна перед Бролі. Вода у пластиковій мисці вже давно охолола. Кішоун узяв складений рушник.

— Отаке, — сказав він і ніжно підняв одну білду ступню з ледь теплої води, витер рушником і поставив на килим. Студент повторив ту ж дію з іншою ногою, а тоді підніс обидві ступні до рота і поцілував холодну зморщену шкіру.

Доктор Еммет Бролі ошелешено витріщився, роззявивши волохаті щелепи. Зробивши це, Кішоун потягнувся рукою за спину. З-за пояса він дістав короткоствольний револьвер і вистрелив один раз в обличчя з відвислою щелепою.

Не було чути, щоб хтось побіг до них. У покинутій будівлі нікого не було. Джамал озвався:

— Не хочу каламбурити, але ти зробив фальстарт.

Бролі розвалилися у кріслі, кров наповнила пошарпаний кратер, який виріс на місці його обличчя. Кров бризкала з отвору на верхівці зруйнованої трахеї. Він більше не нудив, кінець. Уся маса його досліджень і освіти хлюпнула на горіхові панелі позаду крісла. Руки якось мить здригалися. Тоді кров перестала стікати сивою бородою, і він офіційно помер.

Кішоун запхав пістолет назад за пояс.

— Через кілька днів це не матиме значення, — він показав Джамалові, щоб той подав вигадливий ніж для конвертів зі столу. Запитав: — Яка там у нього цінність?

Джамал вдивлявся в екран телефона, промотував довгий список імен. Він мотав і мотав. Список щодня збільшується, люди подають останні пропозиції. Нарешті озвався:

— Ти не повіриш...

Кішоун завмер.

— Кажи!

Джамал відвів очі від екрана, розплився в усмішці.

— *Тисяча шістсот голосів...*

Його друг охнув. Це практично створює їм власну політичну партію. Кішоун прикрив рота обома руками і тихо заверещав від щастя.

Відрізаючи ножом для конвертів вухо мерця, Джамал зітхнув:

— Дякувати Богові, Волтер нам сказав.

Кішоун безпорадно знизав плечима. Трохи зашарівшись, слабо додав:

— Бідний Волт.

Він задер край футболки мерця, відкрив липкий пластир на шкірі під нею. Відірвавши пластир і приліпивши собі його збоку на шию, він насолодився миттєвим припливом фентанілу.

Джамал подав вухо, діамант досі блищав у мочці. Двоє хлопців стукнулися кулаками над понівеченими рештками

доктора Еммета Бролі, дали одне одному «п'ять». Перед тим як піти, Кішоун підійшов до прапора в рамці, цієї напівзгорілої реліквії з якогось давно забутого протесту чи демонстрації. Він зняв його, шанобливо роздивився, а тоді повісив знову, правильним боком.

Джамал схилився підняти книжку Алінскі. Зухвало погортавши сторінки, сказав:

— Час гарних слів минув.

І ніжно довірив тендітний папір голодному вогню в каміні.

Голос Пайпера скрипів. Горло висохло і дерло, він цілком виснажився. Після того як інших акторів відпустили, кастингова комісія далі вимагала від нього зачитувати випадкові фрази. Те, що почалося як прослуховування, перетворилося на марафон, ніби вони перевіряли його на витривалість. Клем чи Нейлор, чи хто там у них кастинг-директор, кривився і говорив:

— Вони не переконані, що ти достатньо мужик, — говорив він, ніби піддражняючи Пайпера, — ця роль вимагає набагато більше тямущості.

Вони піднімали наступну картку-шпаргалку, сповнену якоїсь тарабарщини, і Пайпер був диявольськи налаштований не читати:

Білія воює з Гомією. Білія завжди воювала з Гомією.

Їхній стос непрочитаних карток був товстий, як старий телефонний довідник. Хтось піднімав іншу, і Пайпер зачитував уголос:

Вогонь, що поглинає наше місто, розпалили сили прихильників старого режиму.

Вони витягували картку за картокою.

Світові потрібна об'єднана теорія поля¹. Одна річ, щось одне, що пояснює все, — дайте це людям.

Чоловіка визначає не те, що він робить за зарплату, а те, що робить у вільний час.

Велика військова процесія знову займе зруйноване місто
Портленд!

Приємність вигадки в тому, що вона мусить лише пахнути
правдою.

Реальна тарабарщина. Цілковита і повна ахінея, вигадана дешевими писакками для серіалу, який жоден телеканал ніколи не вибере. Проте Пайпер зачитував кожну фразу енергійно і пристрасно. Він знав, що вузол його галстука вже провис далеко вниз від запонки для комірця. І те, що пасма волосся вже розтріпалися й почали спадати йому на чоло. Та він не здавався. Налиті кров'ю очі пекли, але він не здавався. Навіть коли кастинг-директор, Руфус, чи Колтон, чи Бреч, підняв нову картку.

До того як ця книжка стала книжкою... до риття поховальних ям... був лише план Волтера, як стати багатим.

Гуляючи вулицями Нью-Йорка, він увімкнув якесь порно на телефоні. Просто нерухомі картинки, щоб порозглядати, поки наповнюються коки. Щоб кров спустилася вниз, до хазяйства, і він думав своїм безстрашним мозком нижче живота. Твердий член ніколи нічого не боїться. Порно діяло на нього, як шпинат на Папая чи лють на

¹ Об'єднана теорія поля — ще не вибудована фізична теорія, що повинна об'єднати всі фундаментальні взаємодії в рамках єдиного теоретичного підходу.

Неймовірного Галка. Переносило його в стан, коли він міг бавитися в «Знайди Волдо» на стелі Сикстинської капели і не знайти там Бога, бо дупи всіх ангелів виявлялися такими нескінченно їбательними.

Порно робило з Волтера безжальну зграю вовків у одному тілі. У своєму телефоні він гуглив:

Тед Банді
Вейн Вільямс
Дін Корлл
Річард Рамірез
Енджело Буоно
*Девід Берковіц*¹

Будь на прив'язі. Іди праведним шляхом, і всім буде плювати, живий ти чи мертвий. Волтер може вмерти з голоду чи спіткнутися на дорозі, щоб його розмазали, як млинець. Він може відправитися в якусь зону бойових дій, де його згвалтують багнетом. Він уже не чиєсь маленьке дитя, вже ні. Усім похер, живий він чи мертвий. Але вбий він кількох таких самих нікчем, і суспільство натисне на всі пружини, щоб слідкувати за ним. Мільярд платників податків забезпечуватимуть йому їжу і дах над головою до кінця життя. Одягатимуть у чистий одяг. Припинить їсти — і вони запхають трубку йому в горло й закачуватимуть туди їжу, чим він не насолоджувався, ще відколи був зародком.

А поки що він ішов вулицями Нью-Йорка, хижак на землі весняних ягнят.

Усе, чого вчили в школі, могло привести людину лише до певного рівня, інакше його вчитель алгебри літав би на приватному літаку і пив шампанське з туфлі. Те, чого вони вчать, здебільшого приводить усіх до того самого. Вони кажуть, що ти повинен стати кимсь — адвокатом, бухгалтером чи

¹ Усі вони — сумнозвісні американські серійні вбивці.

приборкувачем левів, щоб по шматочку замінювати себе кимсь іншим. Замість когось одного Волтер хоче бути всім. Але щоб стати вищим за ці щурячі перегони, йому знадобиться наставник. Такий собі мільярдер, що візьме його під своє мільярдерське крило і покаже все, що треба знати, щоб гроші множилися, наче кролики, повідає про торгівлю конфіденційною інформацією і врівноваження товарних ф'ючерсів, безживний світ поглинань корпорацій і нагромадження фінансів у якомусь податковому притулку на якомусь банківському рахунку, що сягає безкінечності.

Сьогодні Волт сказав собі, що може це зробити. Насамперед, він виконав домашнє завдання. Він почитав фінансову рубрику газет, щоб знайти там якогось Джорджа Сороса¹ чи брата Коха². Гедж-фондового магната з великої букви або царя інвестицій. Він пройшовся сторінками журналу «Таун енд Кантрі» й перечитав біографії людей з «Форчун 500»³. Знайшов собі якогось царя Мідаса, який смикає за ниточки і пряде золото зі соломи.

На думку Волтера, він не ледарював. Він чекав свого часу, беріг ресурси, очікував одного головного шансу. Він склав список того, у що вірить:

Санта-Клаус
Католицький бог
Буддистський бог
Поганський бог
Сатана
Різдяний кролик і Зубна фея

¹ George Soros (1930) — угорсько-американський бізнес-магнат, філантроп, політичний активіст, один із найуспішніших інвесторів.

² Charles G. Koch (1935), David H. Koch (1940) — американські підприємці, політичні донори, філантропи. Власники транснаціональної корпорації *Koch Industries*.

³ *Fortune 500* — щорічний список журналу *Fortune* з 500 найбагатших американських корпорацій, упорядкованих за валовим прибутком.

«Сіетл Суперсонікс»¹ і «Оклагомські бандити»²
 Гері Гарт, Волтер Мондейл і Ел Гор³
 Обрізання

Дотепер він вірив у демократію та явне призначення⁴. Він вірив у капіталізм, моральну відносність і соціальний марксизм. Якщо він міг повірити в це, то може і в будь-що інше. Можливо, віра в ці сміховинні абстракції була реалізацією самого вірування, крапка.

Єдиною вірою, єдиною його релігією цими днями була Шаста. Він запхав два пальці в кишеню штанів. Витяг звідти рожеву балабушку. Схожа на маршмеллоу, але менша. Затичка для вуха. Одного дня на інструментах промислового дизайну Шаста вимкнула свердильний станок. Вона витягнула пінопластові рожеві затички з вух і поклала збоку. Поки вона ходила комусь телефонувати, Волтер поцупив одну. І тепер на вулиці Нью-Йорка він підніс цю затичку до носа й понюхав. Вдихнув солодке доквілля Шастиних шкіри і мозку.

Звісно, можливо, його батько не був мудаком світового масштабу, який міг би залишити йому значну довірчу власність, але Волтер знав, як це виправити. Якщо батько може мати більше однієї дитини, чому дитина не може мати більше одного баті? І якщо хтось із батьків може всиновити дитину, чому Волтер не може взяти собі нового батька?

¹ *Seattle SuperSonics* — професійний баскетбольний клуб міста Сіетл, штат Вашингтон.

² *Oklahoma Outlaws* — колишня назва професійної футбольної команди *Arizona Outlaws*.

³ Gary Hart (1936), Walter Mondale (1928), Al Gore (1948) — американські політики-демократи.

⁴ *Manifest Destiny* — ідея XIX століття про те, що поселенці повинні розселятися по всій Північній Америці, таким чином розширюючи територію майбутніх США. Зараз уживається на позначення «місії» Америки у принесенні демократії в усьому світі.

Багатого. Такого, що просуне срібну ложечку просто йому межи селяцьких реднекських¹ губ білої швалі². Він, саме він на вулиці з прихованою зброєю, стане сином якогось Креза³, якого ще не знав.

Спритно вибере собі якогось Т. Буна Пікенса⁴. Як фан-тазійний футбол, тільки з родоводом власної сім'ї.

Гроші — це чиста душа всього, форма, яку все набирає перед тим, як реінкарнуватись у щось інше. Волтер перетворився на першопочаткового Волтера, що існував до того, як йому залили в голову чужі думки, освіту і обережність. Волтера, на якого його перетворив перегляд порно.

Він буде там, на якійсь Медісон-авеню, новий батя Волтера, з грубим обличчям, ніби з олійної картини, і головою, повною цифр. Можливо, не багатенький Циліндр⁵ із «Монополії» у смугастих штанах і фраку, але достатній патріарх. І якщо Волтер може взяти бездомного собаку з вулиці, тоді й це буде легко. Він повторював собі: «Вороже поглинання». *Вороже* поглинання. Якщо дивитися під правильним кутом, то це буде компліментом, говорив він собі, коли замаркдевідчепменив⁶ у Нью-Йорк і розплатився кредиткою за кімнату в готелі в центрі, щоб мати змогу маркдевідчепменити переповнені вулиці, сподіваючись перетнутися зі своїм новим батею. Батьком, який не знає про свою нову роль, поки що.

¹ *Redneck* — образливий термін на позначення неосвічених білих американців, здебільшого із сільської місцевості штатів Півдня.

² *White trash* — подібний до попереднього образливий термін, що позначає бідних білих жителів штатів Півдня.

³ Крез — цар Лідії в період її найбільшого розквіту.

⁴ T. Boone Pickens (1928) — американський бізнес-магнат, фінансист.

⁵ Персонаж-галісман настільної гри «Монополія», що носить циліндр.

⁶ Mark David Chapman (1955) — американський убивця, що застрелив учасника групи *The Beatles* Джона Леннона. У день вбивства Чепмен весь час прогулювався під будинком Леннона в Нью-Йорку, вичікуючи вдалого моменту.

У своєму телефоні він гуглив: Чепменів список людей, яких потрібно вбити.

*Джонні Карсон*¹

Марлон Брандо

*Волтер Кронкайт*²

*Джордж Кемпбелл Скотт*³

Жаклін Кеннеді Онассіс

Джон Леннон

Елізабет Тейлор

Міркуючи порномозком, Волтер крався вулицями зі своїм списком і випнутими кишнями пальта, пильнуючи за одним із кількох можливих батьків. Жебраки не вибирають. Деякі з його можливих наставників були навіть не чоловіками, а леді, біржовими маклерками чи махінаторками нерухомості, головне, щоб вони могли настановити його в чаклунстві заробляння грошей. Волтер тупотів тротуаром, ніби поліцейський, що здійснює нагляд, зі списком у телефоні, доповненим фотографіями і запропонованими ймовірними місцевостями для полювання на фінансистів. Він постійно думав: Шаста. Думав: вираз обличчя Шаста, коли він заявиться в її кімнату в гуртожитку, весь стильний, на приватному літаку з вервицею коней для поло, щоб таємно забрати її туди, де, на додачу до всього, її чекатиме Бейонсе у ролі нової дружки. У своєму телефоні він гуглив: список людей, яких потрібно вбити, за версією Чарльза Менсона.

¹ Johnny Carson (1925—2005) — американський журналіст, телеведучий, режисер.

² Walter Cronkite (1916—2009) — американський журналіст, ведучий вечірніх новин на телеканалі CBS.

³ George Campbell Scott (1927—1999) — американський актор, відомий роллю у фільмі «Доктор Стрейнджлав, або Як я перестав хвилюватись і полюбив бомбу» (1964).

Стів Мак-Квін¹
 Річард Бертон²
 Том Джоунс³
 Френк Синатра
 Елізабет Тейлор

З мотком клейкої стрічки в пальті він крокував уздовж Волл-стрит. Піднявся по Лексингтон-авеню до універмагу «Блумінгдейлз», пантруючи навколо, не певний того, як упорається з реальною зустріччю. Кровожерливі мільярдери в їхньому природному середовищі. Може бути так, що він ітиме за своїм новим батею квартал за кварталом, доки вони не опиняться перед червоним світлом світлофора на розі 57-ї, очікуючи на зелений. Він підступить до цього Майкла Блумберга⁴ і запитає:

— Ви часом не Воррен Баффет?⁵

Його аристократична, патріархальна шкіра виглядатиме блідою і крихкою, ніби сигаретний папір. Він зміряє Волтера знудженим презирливим поглядом, і той заперечить словами:

— Можливо, вам буде цікаво, в мене при собі Глок-15⁶, — і сміливо продемонструє випин у кишені пальта.

Це приверне увагу чоловіка. У ту ж мить Волтер наказав йому спіймати таксі, і вони обидва залізли всередину. Волтер продиктував водієві адресу у Квінзі⁷, точку за кілька

¹ Steve McQueen (1930—1980) — американський актор, відомий ролями антигероїв.

² Richard Burton (1925—1984) — валлійський актор, відомий своїм баритоном і ролями у постановках Шекспіра.

³ Tom Jones (1940) — валлійський співак у стилі поп, ритм-енд-блюз, кантрі, соул.

⁴ Michael Bloomberg (1942) — американський підприємець, інженер, політик, філантроп.

⁵ Warren Buffett (1930) — американський бізнес-магнат, інвестор, філантроп.

⁶ Glock — серія австрійських пістолетів. Моделі Glock-15 насправді не існує.

⁷ Queens — східний, найбільший за площею і другий за населенням боро (район) Нью-Йорка.

кварталів від місця, де він залишив орендовану машину. Вони вдвох їхали в тиші, Волтерів випин упирався в нирки чоловіка, що служив для Волтера квитком у життя, де йому не доведеться впихати все своє існування лише у вечори суботи. Для більшої рішучості Волтер пошукав іще порно. Він витягнув пачку насичених смолами сканку¹ жувальних гумок і запропонував одну водієві. Таксист узяв, не зовсім розуміючи, що це. Волтер запропонував одну цьому Бернару Арно², але він відмовився, тож Волтер закинув її собі до рота й почав жувати. Він сказав:

— Я не збираюся вас кривдити.

Цей Амансіо Ортега³ й запитав:

— Вам пістолет потрібен для того, щоб мене не кривдити?

Волтер відповів:

— Мені потрібно лише позичити ваш мозок на кілька днів.

Поки вони минали велич Нью-Йорка з усіх боків машини, цей Карл Альбрехт⁴ запитав:

— У тій гумці часом не було ковтунців?

Волтер запитав:

— Чого?

— Ковтунців із кишені, — повідомив він Волтеру. — На жуйці, яку ви мені так щедро запропонували. — Піднісни обидві долони вгору, він звернувся до даху машини, благуючи: — У моєму віці, з тією цінною дрібкою життя, що мені залишилася, чому це я маю довіряти якомусь молодому негіднику, який так щедро пропонує мені дешеву жуйку, вкриту брудом?

¹ *Skunk* (досл. «скунс») — один із сортів коноплі, що вирізняється специфічним запахом і сильним наркотичним ефектом.

² Bernard Arnault (1949) — французький підприємець, інвестор, колекціонер, найбагатша людина в Європі за версією журналу *Forbes* 2018 року.

³ Amancio Ortega (1936) — іспанський підприємець, володіє текстильними брендами *Zara*, *Bershka*, *Pull and Bear* та іншими.

⁴ Karl Albrecht (1920—1914) — німецький підприємець, довгий час вважався найбагатшою людиною в Німеччині.

Волтер відчув якісь волосяні нитки між зубами. Його щоки палали від сорому, але він не хотів підтверджувати слова чоловіка, випльовуючи жуйку з вікна. Натомість він сказав:

— Ви божевільний. Це чудова жуйка! — саме тоді йому треба було витягнути телефон, але Волтер не хотів, щоб його новий батя побачив, як він заправляється порно.

Водій таксі виплюнув жуйку через вікно. Волтер сказав їм обом:

— Жуйка — смачнюща!

Щоб таксист не побачив його орендовану машину, вони вийшли раніше. Тоді, коли тільки Волтер і той чоловік ішли Квінзом, коли вони підійшли до орендованого авто, він кивнув цьому Карлосу Сліму¹, щоб залазив усередину. Волтер пообіцяв йому:

— Тиждень, максимум.

Волт відкрив фотографії Шасти на своєму телефоні. Підніс екран, щоб його новий батя подивився. Промотуючи фотографії усміхненої Шасти, сплячої Шасти, Шасти, яка його ігнорує, Волтер сказав:

— Ось мій мотив.

Погляд чоловіка перейшов на важіль відкриття багажника зсередини. Волтер не заперечував, якщо чоловік зрештою залізе всередину. Нехай думає, ніби він зможе вискочити на першому-ліпшому світлофорі. Він зітхнув, цей Інгвар Кампрад². Плечі впали, і він пробурмотів:

— Тиждень, каже мені містер Терорист! — скрутившись калачиком біля запасної шини у Волтера в багажнику, він поспішно подав йому свій годинник, телефон і гаманець, але Волтер відмовився. Трохи подумавши, він узяв телефон чоловіка, щоб відключити сигнал GPS. Волтер сказав:

¹ Carlos Slim (1940) — мексиканський бізнес-магнат, інвестор, філантроп.

² Ingvar Kamprad (1926—2018) — шведський підприємець, засновник компанії *IKEA*.

— Ви не до кінця усвідомлюєте мої мотиви, — і додав: — Мені не потрібні ваші гроші.

Волтер сказав:

— Я не якийсь там терорист, — і захряснув кришку багажника.

Як тільки багажник замкнувся, Волтер виплюнув страшну жуйку. В кишені пальта він віднайшов трубку на одну затяжку і вдихнув на повні легені, затримав дим, відпускаючи розум у мандри. Бідна Елізабет Тейлор, подумав він. Двічі на прицілі. Хіба не вона також була ціллю в ретельно спланованій автокатастрофі з метою вбивства в романі Дж. І. Балларда «Автокатастрофа»? Де вони планували з'їхати з естакади — яку в Англії називають шляхопроводом — і символічно згвалтувати її лімузин, розтовкши до смерті своїми седанами? Чи стільки змов, щоб її убити, — це насправді основний вимір її успіху в кіно?

Через зачинений багажник Волтер сказав, що йому шкода через те, як усе склалося, про Голокост і все таке, але тут усе буде по-іншому. Волтер був неупереджений, оскільки колись у середній школі зробив діораму на тему остаточного вирішення єврейського питання. Це був його аргумент ненависним заперечникам Голокосту в Інтернеті, проект, доповнений димом ладану, який зловіще піднімався з димарів, побудованих із леґо. Ладан сандалового дерева, бо то був єдиний, що продавався у «Вол-Марті». Там був бульдозер «Тонка», який скидав голих барбі в яму, щоб заховати їх від сил антигітлерівської коаліції, що вже наближалися. Достойна спроба, ота діорама, проте через неї його відправили в кабінет шкільного психолога, де показали відео про те, як не бути мудаком, що неправильно сприймає культуру. Відтоді він завжди старався докладати особливо жорстоких, на повну катушку, зусиль, щоб бути чуйним стосовно людей з іншими релігійними поглядами.

Коли він поклав трубку назад у кишеню, то відчув виток струни. Гаррота.

Насправді не було в нього ніякого пістолета. Замість пістолета в кишені пальта був товстенький пакет каліфорнійської ультрафіолетової. І ще клейка стрічка, яку він забув використати. Він прошепотів у замкнений багажник:

— Ніхто вас не задушить газом.

Лише тоді Волтер зважився на ще одне наповнення порно. Увесь той час він нічого не знав. Ще не бачив повної картини.

Усе це викрадення пішло б так легко, так тихо, безболісно й легко, що він мусив би помітити якусь жахливу помилку.

Багажник відповів зсередини:

— Кого газом труїти? Мене? Я лютеранин, містере Терористе, — а тоді з-під металу долинула приглушена хвиля тріумфального сміху.

Через шістдесят днів Список заморозили. Кандидатів із недостатньою кількістю голосів вилучили. Ті, хто залишився, отримали фіксовані оцінки винагороди. Ці заходи були спрямовані на те, щоб гравці не могли визначати, висувати і голосувати одне за одного. Щойно настане Виправний день, Список зникне. Списку не існуватиме.

Вони попросили Пайпера повторити ці слова. Кожного разу з тією ж інтонацією, так ніби він робот.

— Виправний день наближається, — покійно продекламував він.

Знову:

— Виправний день наближається.

— Повторю, Виправний день наближається.

Він промовляв ці слова, доки вони не перестали здаватися словами. Кожне речення перетворилося на мантру чи барабанний дріб. Пайпер зосереджувався на тому, щоб вимовляти кожне слово, кожен збіг приголосних і кожний ненаголошений голосний чітко. Кожен дубль був ідеальний,

але помічник режисера стояв біля камери і показував пальцем, щоб він повторив знову.

Пайпер попросив води. Хтось попорпався в битому льоду в пінопластовому охолоджувачі, але найближчим до води там було лише легке пиво. Запис почався заново.

Повтор:

— Виправний день наближається.

Повтор:

— Списку не існує.

Повтор:

— Перша жертва будь-якої війни — Бог.

Повтор:

— Якщо чоловік може поглянути у вічі реальності в двадцять п'ять років, у шістдесят він зможе її диктувати.

Кастинг-директор, Клем, Руфус чи Нейлор, роздивлявся свою планшетку, кивав, потім підняв голову.

— Чудова робота, — озвався він. — Тепер нам потрібно все це іспанською.

Пайпер не міг дозволити собі ображатися. Йому потрібна була робота. Врешті Клем пообіцяв зв'язатися з Пайперовим агентом стосовно умов договору. Усі члени команди підійшли до нього і потисли долоню своїми грубими й брудними руками. Кожен віддав належне хрипким «дякую». Оператор Колтон втулив йому конверт із манільського паперу і провів до паркінгу. Тільки-но Пайпер заліз до своєї машини, де ніхто його не бачив, він розірвав конверт. Усередині лежала пачка з сотні стодоларових купюр. Чи це був аванс, чи хабар, Пайпер не мав уявлення. Увесь сьогоднішній день за відчуттями був схожий на зйомки в порно, як він собі їх уявляв. На паперовій стрічці було надруковано «\$ 10,000».

Стоячи на своєму робочому місці, Чарлі помістив гумову подушечку відбійника в гідравлічний прес. Зверху розташував сталевий монтажний фланець і вставив болт. Ногою

натиснув на педаль. Прес засичав і притиснув деталі докупи, Чарлі додав контргайку і закрутив її згідно з технічними характеристиками. Він відпустив педаль, витягнув готовий відбійник ресори і кинув його в сітчасту корзину з позначкою номера деталі. Потягнувся за ще однією гумовою подушечкою, ще одним сталевим фланцем, ще одним болтом. Раніше це була марудна робота, а тепер кожне повторення наповнювало його радістю. Кожне завдання відраховувало час до майбутнього, і вперше, відколи він був маленьким хлопчиком, Чарлі очікував цього майбутнього більше, ніж Різдва.

Сталося неможливе. Геррет Довсон сказав «ти». Він смикнув великим пальцем, щоб Чарлі підійшов. Геррет Довсон, король виробничого цеху.

Отак швидко життя Чарлі було врятоване.

Цей чоловік вибрав його одного серед усіх галасливих, хуліганських пиздаболів на фабриці. Це лестило. Чарлі почувався миропомазаним, як у Біблії. Так ніби йому з'явився янгол. Так наче він і не жив до того, як Геррет Довсон підійшов до нього після закінчення зміни й повідомив, що Чарлі — не такий, як інші, й що його очікує доля далеко за межами роботи на збірці.

Ніхто, жоден учитель, священик чи спортивний тренер, ніколи так начисто не казав Чарлі, що він може допомогти керувати світом.

Чарлі — чоловік. Йому 27 років. Чоловік, що працює на збірці, має три попереджувальні листи на своєму рахунку, і якщо він ще раз запізниться на роботу, то отримає четвертий і його звільнять. А робота в нього — повна херня. І він ненавидів себе за те, що чіпляється за таку херову роботу. Ще від школи він звик мало очікувати від життя. Нічого особливого, просто щоб світ до нього ставився ввічливо і з повагою. Хотів, щоб люди бачили його — не боялися, не захоплювалися ним, а просто бачили. Він хотів бути помітним, щоб люди подумали двічі перед тим, як цькувати чи ображати його.

Тепер його вибрали в команду. Найособливішу команду в історії людства. І якщо його команда добре попрацює, учасники зможуть об'єднати свої перемоги. І якщо це число буде значним, вони зможуть стати головним законодавчим органом у новій країні. І країна, на чолі якої вони стоятимуть, стоятиме на чолі всього світу. І від цього майбутнього важко спалосся вночі.

У день запрошення Геррет Довсон показав йому Список на своєму телефоні, показав, де його знайти, веб-адресу. Довсон побачив у ньому щось героїчне і передбачив, що Чарлі може відіграти певну роль у Виправному дні. Чарлі, проголосив Довсон, з тих чоловіків, які впродовж віків уживали заходів, що радикально поліпшували суспільство за один день.

Такі слова сказав сам Геррет Довсон, який жодного разу протягом сімнадцяти років не запізнився на зміну і ніколи за час роботи не отримував попереджувального листа. Довсон, живий доказ того, що клопітка праця — це показник гідності. Він, що має дружину і дітей, якому багато що є втрачати, Геррет Довсон поставив усе на кін, запрошуючи Чарлі приєднатися.

Чарлі не розчарує таку його довіру. Довсон розповів про це лише Чарлі, з усіх працівників на лінії в «КейЕмЕл Індастріз» цей чоловік віднайшов саме його, спостерігав за ним здалеку, бачив його тихий, стриманий стиль поведінки. Він правильно відчув, що Чарлі може втримати все в таємниці, не хвалитиметься і не поставить справу під загрозу. Вибрав приховану силу і невикористаний потенціал. Те, чого ніхто не помічав, навіть бать Чарлі, й саме це побачив Геррет Довсон.

Після ретельних спостережень він знав, що Чарлі купить необхідну зброю. Чарлі практикуватиметься на рухомих мішенях. Покаже себе як цінна людина, коли настане Виправний день, а також як член керівного класу на десятиліття вперед.

Ризикуючи вдатися в астрологію, Довсон говорив про цикли Сатурна людських життів і те, як цикл Чарлі почався

у віці двадцяти семи, а коли йому стукне тридцять один, то він сам себе не впізнає. Довсон розповідав Чарлі про фізіологію людського мозку. Він цитував дослідження, які доводять, що останні значні зміни в людському мозку виникають приблизно в тридцять один рік. Це вік, коли людський досвід й освіта зливаються, щоб створити дещо значніше, ніж ці два елементи. Якщо чоловік переживе двадцять сім років — вік смерті для стількох рок-зірок, — тоді його найбільші амбіції справдяться до тридцятиоднорічного віку.

На думку Довсона, природа обдарувала Чарлі великим розумним мозком не для того, щоб він відмічався на роботі й витрачав життя на збірку різних пристроїв. Вони вдвох, він і Чарлі, — кінцеві результати тисячоліть розумного вибору і виснажливої роботи. Довсон говорив, як це комічно, що тут стоїть еволюційна кульмінація кожного генія і мускулистого варвара. Тут, у «КейЕмЕл Індастріз», Чарлі та його побратими мають усе необхідне для найгіршої херні, яку доля коли-небудь кидала в обличчя будь-якому чоловікові, та, разом з тим, вони до всирачки переймаються тим, щоб їх не звільнили, й моляться, щоб провести наступні чотири десятки років, нагвинчуючи гайки на болти.

Їхні предки, казав Довсон, спостерігають за цим і їм абсолютно похер, скільки деталей Чарлі збирає за годину, вісім годин, п'ятдесят років. Усі надалі хочуть, щоб Чарлі показав ту ж сміливість, яку вони йому заповіли. Вони віддали за нього свої життя й очікують, що Чарлі зробить те саме для майбутнього.

Геррет Довсон порівнював родовід їхніх предків до лінії влади, до якої запрошував приєднатися Чарлі. Молодий чоловік нашорошив вуха, поки Довсон описував систему. Як кожна лінія влади поширюється від окремого члена Ради племен. Ці семеро членів створили Список. Вони завербували перший загін солдатів, обережно відбираючи лише надійних, беручих і рішучих. І кожен з обраних запросив по одному солдату. Такий метод дозволяє відслідкувати

кожну лінію влади аж до її засновника в Раді. А провал одного солдата буде провалом усього його роду. Тоді як успіх кожного буде успіхом роду.

Ця таємна мережа обраних уже розросталася. Мережа звичайних робочих чоловіків. Нормальних людей. Тишком, не привертаючи уваги, вони продовжували годувати свої сім'ї, сплачувати податки і ставитися до інших зі звичною гідністю, цілком усвідомлюючи, що невдовзі вони отримають змогу усунути всі вади суспільства.

Чарлі переймався своїм наступним кроком. Він хотів завербувати свого швагра. Привести його в рід. Під час усіх сімейних зустрічей вони вдвох сиділи, згорбившись перед телевізором. Щоб утримувати мир, вони проводили свої життя мовчки. День подяки чи Різдво, кожне свято перетворювалося на ехокамеру, в якій члени сім'ї клекотали, як ті папуги, повторювали схвалені думки одне одного про світ. Ризикнути щось заперечити означало вкинути шматок гімна у чашу з пуншем щастя, тож Чарлі зі швагром сиділи й не рипались. Вони не піднімали голови й не ставали мішенями зайвий раз. Напихались індичкою чи великодньою шинкою і вдавали, що то не їхні життя розчиняються в минулому.

Чарлі знав, що його швагер буде чудовим кадром для Виправного дня. Та він не знав, чи точно той зможе мовчати, а якщо сестра Чарлі довідається, всьому настане каюк. Вона точно не вміє тримати таємниць. Крім того, вона одна з тих папуг, які кажуть, що світ мусить залишатися таким, яким є, а вона житиме й помре, намагаючись дістати золоті відзнаки від учителів, які хотіли заробити золоті відзнаки від учителів, які прагнули золотих відзнак.

Через її язик вони всі можуть померти. Ходила чутка, ба навіть більше, ніж чутка, що якщо хтось настукає, то за правилами роду цього гравця знешкодять. І навіть гірше — гравця, який завербував винуватого гравця, також знешкодять. Це означало, що Чарлі, його сестра та швагер

опиняться під прицілом ще до Виправного дня, усі позбудуться спадщини та династії, і його родина назавжди опиниться поза сферою державної влади, а Геррет Довсон, бідний Довсон, почуватиметься дурнем, бо взяв на поруки тупоголового лоха, який зрадив справу. Довсон, який спостерігав за Чарлі, оцінював його характер і поставив на кін власне життя з вірою в те, що Чарлі — міцний хлопець і йому можна довірити роль у славному новому майбутньому. Геррет Довсон і весь рід спіткнуться на одному кроці, поки інші лінії влади розростатимуться далі.

Кілька ліній влади вже таким чином затнулися і втратили імпульс. Хтось настукав, і двох чоловіків довелося спинити, але третій за ними вибрав знову, і лінія продовжила рости. Інші лінії тягнулися вперед без хибних кроків, ці лінії налічували сотні, й саме вони дістануть найбільше мішеней.

Але щоб це сталося, Чарлі мусить виконати свій обов'язок. Перше випробування. Навіть зараз Геррет Довсон спостерігав за ним навпроти. Чарлі поклав гумову подушечку в прес. Вставив фланець і болт. Стиснув зібрану деталь і закріпив гайкою.

Життя в замку не робить з людини короля. Як і польоти на приватному реактивному літаку не роблять з неї астронавта. Чи згинання м'язів не роблять людину сильною. Так само статусна дружина не робить чоловіка переможцем. Усе своє життя Чарлі шукав атрибутів влади й ніколи не усвідомлював, що єдина влада — це сама влада.

Єдина сміливість — це сміливість. Рахуються лише дії. Так говорилося в книжці. Геррет Довсон також дав Чарлі ту славнозвісну книжку.

Тепер Чарлі потрібно запросити наступного члена до свого роду.

Інші лінії росли днями, навіть годинами, але лінія Чарлі застрягла. Застопорилася. Якщо вибрати стукача, його вб'ють. Якщо не вибирати, це скалічить рід, ту послідовність

чоловіків, які довірилися йому. Ба більше, якщо він не може взяти на себе цей один серйозний ризик, як він дасть собі раду, коли прийде Виправний день?

Книжку із синьо-чорною обкладинкою було видно здалеку, наче виголену голову. Надто велика, щоб сховати в кишеню. Назва, виведена рельєфними золотими літерами, таврувала кожного чоловіка, який тримав її в руках на вулиці або читав в автобусі. Таврувала їх героями. Читання було прихованим актом революції, який проходив цілком на видноті, але розпізнати його могли лише інші чоловіки з книжкою.

Якщо, наприклад, патрульний зупиняв чоловіка за перевищення швидкості й бачив на сидінні біля водія цю книжку, штраф він не випишував. Якщо жінка помічала, що якийсь чоловік читає книжку, й запитувала про неї, а чоловік відмовлявся розповідати, він одразу ставав привабливішим в її очах.

Як пояснював це доктор Бролі, кожен молодіжний випин має свій текст. У всіх була книжка, яка виправдовувала дії, до яких мусили вдатися чоловіки. У конкістадорів була Біблія. Армія Мао мала його книгу цитат. У нацистів була «Моя боротьба», а в американських радикалів — Сол Алінскі.

Батьки та вчителі в захваті спостерігали за хлопцями з цими книжками. Хлопчики й молоді чоловіки, які ніколи самі книжок не читали, тепер очей не відривали від сторінок годинами безперестанку.

Лише чоловікам, яких запрошували в рід, давали примірники. Книжку можна було обговорювати лише серед таких чоловіків, доки всі, хто її читав, не вивчали слова напам'ять.

Читати її на людях вважалося відкритим і сміливим політичним актом. Синьо-чорна обкладинка була своєрідним прихованим посланням. Показником статусу. Читання цієї книжки було ідеологічною рекламою для однодумців.

У жодній бібліотеці примірників не було. Її не продавала жодна книгарня, цю книгу Талбота Рейнолдса.

Вона кидалася в очі. Робила свого власника героєм серед тих, хто знав план. Читачі носили її так, щоб привернути увагу інших перехожих. Синьо-чорна обкладинка була знаком, що демонстрував їхню чисельність та зміцнював упевненість. Вона проголошувала, що найсміливіші з найсміливіших обрали її носія рівним собі. І чоловіки брали цю книгу з собою повсюди, ніби прапор у битву.

Як і всі найважливіші книжки, її розуміли лише ті, хто вірив. Як Коран, чи Книга Мормона, чи «Маніфест комуністичної партії». Якщо якась невіруюча людина відкривала примірник, вона не розуміла написаного, дратувалась, швидко облишала текст і відкладала геть. Стороння людина ніяк не могла дочитати книжку до кінця, а новонавернений міг перечитати її мільйон разів, від палітурки до палітурки, й знаходити нові ідеї з кожним разом.

Ті, хто її носив, вони втомилися бути споживачами. Вони хотіли бути спожитими.

Замість того щоб самим обирати покликання, вони були обраними. Кожен із цих чоловіків був покликаний. Повинністю більшою, ніж вибіркового військового призов уряду.

Теренсова мама нарешті спіймала його. Він лежав у ліжку і читав. Він читав ту синьо-чорну книжку ще з останнього перебування в лікарні, відтоді як батько передав її через співчутливу медсестру, яка погодилася нічого не розповідати Теренсовій матері. Сам батько так і не з'явився, не заходив до палати, але залишив напис від руки на титульній сторінці: «Моєму синові. Через кілька днів світ стане зовсім іншим. Будь сильним».

Деякі уривки в книжці були підкреслені. Теренс чудово розумів, що книгу Талбота Рейнолдса від мами треба ховати. Він проніс її додому, коли його відпустили. Штатні лікарі

не знайшли нічого, що могло б пояснити його судоми. Як завжди. Щоб не ризикувати, вони підвищили його дозування золофту¹, преднізону², блокаторів бета-адренергетичних рецепторів³ та колоїдного срібла⁴.

Якими б не були наміри його батька, та книжка стала Теренсові за Біблію. Він читав її щодня, перед тим як вставати вранці, бо мав змогу робити це лише на світанку. Після ранкової порції ліків розум туманився, і Теренсу ледве вистачало зосередженості навіть на те, щоб стежити за сюжетом мультика по телевізору.

Сьогодні він, наприклад, читав:

Щасливе минуле калічить людей. Вони чіпляються за нього й не мають кращого місця, щоб іти далі. Вони не мають змоги вдосконалюватися.

Коли він копирсався у своїй пам'яті, то єдиною деталлю, яку міг дістати звідти про батька, був «Брилкрем». Запах «Брилкрему», наче комбінація ланоліну та старих стрічок для друкарських машинок. І ще те, як батько тягнув кінчик гребеня крізь Теренсове волосся, роблячи проділ на один бік. Щоб продублювати батькову зачіску по неділях, коли вони ходили на відвідини до Бога. Теренс не зберіг у пам'яті обличчя. Взагалі нічого іншого. Лише запах «Брилкрему» й чиркання гребеня по скальпу — це все, що йому вдавалося пригадати.

¹ *Zoloft* — лікарський препарат, використовується в лікуванні різноманітних психічних розладів.

² *Prednisone* — синтетичний глюкокортикоїд, імунодепресант, що використовується в лікуванні запальних та аутоімунних захворювань.

³ Тобто бета-блокатори. Використовуються в лікуванні захворювань серця.

⁴ Колоїдне срібло застосовують в альтернативній медицині для лікування та профілактики широкого спектру хвороб, хоча жодного наукового обґрунтування його лікувальної дії немає.

Гребінь, що малював лінію, наче олівець. Наче плуг. Теренс із захватом уявляв, як батько підкреслює ці слова довгими рівними штрихами. Обережно, вдумливо підбираючи їх для нього, свого сина. Кожен уривок був одкровенням. На полі сторінки, одному з багатьох, таким же твердим почерком, як і на титулці, батько написав: «Розкажи Террі». Це доводило, що він турбується про нього, спостерігає з полів сторінок. У наступному підкресленому уривку було сказано:

Зважай на те, що ніхто не хоче, щоб ти розкрив свій потенціал на повну. Слабкі не хочуть бути серед сильних. Інертні не витримують у компанії тих, хто зростає шаленими темпами.

Він прошепотів ці слова самому собі, намагаючись їх запам'ятати.

Біль і хвороби завжди випадатимуть на долю чоловіків. Вибери свої, занурюйся в біль від фізичної роботи чи хвороби перенапруження. Впиши їх собі в графік. Використовуй свій біль, щоб він не використовував тебе.

Без попередження. Мабуть, він забув замкнути двері. Або так, або мама таємно скористалася своїм ключем, поки його поглинула книжка. Двері прочинилися, і вона ввійшла зі сніданком на таці — ідеально проварені яйця, грінка з цільнозернового хліба й половинка грейпфрута. Очима вона прикипіла до книжки, і в них спалахнули вогники, проте лише на мить. Тоді її брови випрямилися, очі звужилися у ворожій підозрі, й вона запитала:

— Що читаєш?

Звісно, вона знає. Книга Талбота — сенсація, яку гаряче обговорюють на телебаченні та в Інтернеті. Як і всі

містичні тексти, від «Селестинського пророцтва»¹ до «Джонатана Лівінгстона, мартина»², нею захоплюються всі, кому вона подобається. Ті, кому ні, її зневажають. Мама опинилася в останньому таборі. Вона схилилася, щоб поставити тацю на столик біля ліжка, лукаво поглядаючи на розкриті сторінки.

Коли Теренс не відповів, вона вичавила з себе усмішку й сказала:

— Взяла тобі сьогодні рожевий грейпфрут!

У ліжку, під першими променями сонця, що впали на книжку, Теренс мовчки прочитав:

Слабкі хочуть, щоб ти відмовився від своєї долі, так само як вони ухиляються від своєї.

Вона, мабуть, знає, звідки книжка з'явилася. Хто її передав. Роками вона не підпускала до нього батька, розповідала медсестрам і Теренсові, що тато — нетерпимий расистський псих, одержимий мікроагресією в бік трансгендерних людей і поширенням культури згвалтування серед п'яньких студенток. Відколи в Теренса почалися ці таємничі судоми, вона стала його єдиною доглядальницею та єдиною людиною, з якою він контактував щодня.

Мама показала, щоб він посунувся, а сама присіла на край ліжка, притиснувшись стегнами до його стегна під ковдрою. Вона низько схилилася, підбила подушку біля його голови. Так вона крадькома глипнула на розкриті сторінки. Вголос прочитала:

¹ *The Celestine Prophecy* (1993) — роман Джаймса Редфілда, який зачіпає тему психологічних і духовних ідей у різноманітних давніх традиціях Сходу, а також містицизм нью-ейдж.

² *Jonathan Livingston Seagull* (1970) — повість-притча Річарда Баха, яка розповідає про мартина, що вчиться жити і літати, а також проповідь на тему самовдосконалення.

Ми мусимо дозволити будь-якій особі продовжити свої намагання або померти, якщо вона забажає.

Рот сердито викривився.

— Бридота, — заявила вона. Її згиджений тон гвалтує його соромом. Однією рукою вона вхопилася за край обкладинки і м'яко потягнула. — Дай сюди, щоб ти міг поїсти.

Коли він міцно стиснув книжку й не відірвав очей від сторінки, вона запитала:

— Що ти ховаєш? — ще раз, уже не так м'яко смикаючи за книжку, вона сказала: — Ти, певно, думаєш, що я спалю ту клятву книженцію!

Побачивши, що він не відступить, мама відсунулася назад. Холодно оглядаючи сина, простирадла, книжку, її обличчя залишалося беземоційним. Маска лукавства. Вона змінила тактику.

Підбираючись ближче, вона схилилася над ним. Потягнулася, щоб притиснути прохолодну долоню йому до лоба. Сказала:

— У тебе очі скляні, — і погладила його щоки. — Ти теплий.

Прибираючи волосся зі скронь, вона промовила:

— У тебе зараз знову буде судома, так?

Так воно завжди починалося. Вона гладила його обличчя. Воркувала. Мати дивилася йому в очі, казала, який він блідий, яка прохолодна й мокра в нього шкіра. Наспівувала і муркотала: «Мое бідне, хворе дитятко... Мій ніжний, хворенький хлопчик...» І Теренсові по обличчі починав текти піт. Погляд розфокусовувався. Вона нагадувала: «У тебе дзвенить у вухах, правда?» І у вухах починало дзвеніти.

Тоді, ніби прокляття, вона зазивала головні болі, мігрені, озноби, й усе це проявлялося в ньому.

Цього разу, коли вона проводила пальцями йому по волоссі й викликала напади і спазми, які закинуть його назад у лікарню, Теренс не відривав погляду від сторінки. Читав:

Темношкірий бандит займається груповим насильством, а гомосексуал дозволяє собі сексуальну нерозбірливість, бо обидва акти демонструють політичну ідентичність. Заберіть зовнішнього спостерігача, і ви усунете стимул для такої поведінки.

Її голос наповнився презирством, вона кинула йому наживку.

— Знаєш, як розумні люди називають цю книжку? — коли він не піймався, вона гаркнула: — Її називають «ноюю боротьбою»!»!

Теренс відчув, як загроза судом минає. Транс розірвався. Його дихання вирівнялося і стало глибшим. Серцебиття сповільнилося.

Побачивши, що її допомога не дає звичного ефекту, мама посунулася назад. Вона знову запитала:

— Чого ти соромишся? — коли він не відповів, запитала: — У тебе ж не було знову нічних полюцій, правда? — руки полізли під покривала і ковдри, вона вимогливо гукнула: — Глянемо, як там катетер!

Щоб захиститися, Теренс спробував відкотитися від неї. Притиснувши книжку до грудей, він закричав:

— Мамо! Мені вже дев'ятнадцять років, і мене замахало носити катетер!

Вона віднайшла пакет для збору, прозору пластикову кулю, роздуту від його нічної сечі. Піднісши пакет у повітря, вона підкреслено струснула його, хлюпко й жахливо.

— Ми позбудемося катетера, — ремствувала вона, — коли хтось нарешті перестане мочитися в ліжку!

Нетримання сечі — це лише виправдання, Теренс знав. Рік за роком, скільки він пам'ятав, вона вимірювала вміст його сечового міхура та кишківника і фіксувала результати. Він ніколи не цікавився навіщо, доки не почав читати книгу Талбота.

Мама впустила важкуватий пакет для збору і несподівано шалено кинулася з гаркотом:

— Дай сюди!

Теренс міцно вчепився за книжку, коли мама потягнула за корінець і силою намагалася вирвати її з його хватки.

Вона зсунулася з ліжка, низько присіла, вперлася ступнями в підлогу і тягнула всією своєю вагою. Однією рукою вона стискала книжку. Вільною вона потягнулася кудись, де Теренс не бачив. Вона боролася з ним в'яло, зате зосередилася на якомусь завданні, якого він не бачив через край ліжка.

— Твій батько, — просичала вона, — він не знає, який ти хворий і слабкий.

Погляд Теренса впав на розкриту сторінку. Там були слова:

Те, чому ти опираєшся, залишається. Пряма протидія лише посилює твого опонента.

Мама тріумфально підняла вільну руку в повітря. Їй якось удалося вихопити довгу трубку, яка звивалася від катетера, і накрутити її собі на кулак. Якщо він не облишить батьків подарунок, очевидно, що вона жорстоким способом висмикне трубку. Вона тримала його за інструмент.

— Віддай сюди, — прошипіла вона.

Теренс заблагав:

— Мамо, ні! — але не послабив міцну хватку на палітурці. Ковдри полетіли геть, відкриваючи світові його бліді безволосі ноги, руки й решту тіла, одягнену в білу бавовняну футболку і труси.

Вона застерезливо потягнула за трубку. Уся її довжина підстрибнула, і трубка натягнулася в тому місці, де ховалася спереду під напнутою білизною.

Теренс уже відчув зловісне смикання і викрикнув:

— Мамо, не роби цього! — Його голос надломився. — Ти зовсім висмикнеш! — Він міцно тримався за свій скарб.

Тягнучи однією рукою за книжку, іншою мама різко шарпнула. Катетер вистрибнув на волю, довга трубка ляснула,

ніби батіг. Гаряча сеча розбризкалася по таці зі сніданком. Розчинила його цінну денну норму бензодіазепіну¹. Сеча пролилася по варених яйцях і змазаних тонким шаром масла грінках зі завбачливо зрізаними скоринками.

Біль пронизав не лише Теренсове ніжне хазяйство, а й увесь сечовивідний шлях, від агонії руки скувало спазмом, і він відпустив книжку. Та відлетіла геть, а мама впала на спину. Катетер описав дугу в повітрі, потоком вивергаючи свій солоний бурштиновий вміст. Синьо-чорна книжка грубо зачепила край таці зі сніданком, перекинувши її з нічного столика. З тарілки полетіли на підлогу яйця і повидло.

Коли мама впала, важка книжка, що так швидко вилетіла з хватки, сміливо вгатила її по обличчі. Контакт супроводив глухий ляскіт, за яким почувся гортанний стражденний стогін матері.

Мама відкинулася назад, зіпершись на ліктях. Гарячі жовті відходи досі фонтанували з трубки, яка лише мить тому лежала глибоко в уретрі її сина. Під паскудним дощем цього пекельного фонтана вона заверещала:

— Дивися, що я через тебе наробила!

Удар книжки зламав їй носа, поклав його набік, на щоку. Юшка з крові й слизу текла з її ніздрів, від чого слова ставали незв'язними. У кімнаті панував безлад, усюди сліди сечі, крові та бекону. Шпалери вкривали плями апельсинового соку і частково розчинених інгібіторів зворотного захоплення серотоніну².

Однією рукою Теренс у муках стиснув свій поранений орган. Травма ледь не вивернула його навиворіт. Поки сором і лють горіли в його обмазаних сльозами щоках, інша

¹ *Benzodiazepine* — клас психоактивних речовин зі снодійним, седативним, протисудомним ефектом.

² Такі інгібітори використовуються як антидепресанти, а також для лікування різноманітних психічних розладів.

рука злетіла до рота і він почав гарячково смоктати великий палець. А тоді він почув голос, голос, який для себе вважав батьківським. Той попросив: «Будь сильним».

По цих словах він скинув худі ноги з краю ліжка. Не зважаючи на материну лайку і схлипування, він опустив босі ступні на килим і, похитуючись, ступив у бік ванної. Ігноруючи крики, які лунали йому в спину, Теренс доп'явся до туалету. Руки повільно розбиралися з трусами, коли почувся крик:

— Заради Бога, підніми сидіння!

Він не підняв його. Стоячи над унітазом, широко розвівши ноги, ніби Атлант, уперше у своєму житті Теренс Вестон попісав стоячи.

Ми всі бачили цей невеличкий ритуал. Коли даєш в магазині купюру в 50 чи 100 доларів, а касирка підносить її вгору. Вона дивиться крізь неї на світло і примружується, щоб побачити водяний знак. Касирка вихоплює фломастер і проводить ним по аверсі банкноти. Тому що халтурний фальшивомонетник користуватиметься поношеним папером із дерев'яної маси, а фломастер містить розчин йоду, який реагує з крохмалем у целюлозі й залишає чорний слід. Справжню валюту друкують на ганчірному папері, виготовленому з бавовни чи лляних волокон. Це більше тканина, ніж папір. Саме тому справжні гроші переживають прання. На справжній валюті йодні фломастери не залишають слідів.

Мейзі перша б погодилася, що вона помішана на грошах. Вона вивчала рельєф захисних смужок, вшитих у купюри. Вона любила водяні знаки і чорнила, що змінюють колір.

Саме тому Мейзі працювала сьогодні по завершенні робочого дня в друкарні. Вона розумілася на друкарській справі і грошах, але ця робота за контрактом виявилася чимсь новим. Спеціальне замовлення. Новий процес.

Вона підняла один чистий лист. Навіть термін «друк» неправильний. У цьому процесі потрібно радше освічувати папір, як під час проявлення фотографій.

Кожен лист був завдовжки з людську руку. Слизький і блискучий, твердіший за папір. За інструкцією вона мала вставити кожен лист у фіксатор. Тоді помістити на лист шаблон, щось типу трафарету. Й увімкнути ультрафіолетове світло, щоб воно світило на шаблон і лист одну хвилину. Потім витягнути лист і пройтися по ньому різакон, який розріже плівку на тридцять шість твердих, тонких... купонів, мабуть, купонів.

Це такий рекламний трюк, гадала Мейзі. Як пояснив клієнт, готові купони матимуть термін шість тижнів. Через п'ятдесят з чимось днів візерунок на них зовсім зблякне.

За словами клієнта, це нова технологія, яку спершу розробили для створення найпотаємніших військових документів, які б самі стиралися. У ній застосовували наночастинки золота і срібла, прошаровані в тонкому гелевому листі. Коли на частки потрапляє ультрафіолетове світло, вони створюють візерунок у місці під світлом. Таким чином вони об'єднуються у візерунки, які передбачає трафарет. Листи, наповнені золотими часточками, були червоні, а місця під світлом ставали синіми, де їх наповнювали об'єднані частки. Листи зі срібними часточками були жовтими, а візерунки під світлом ставали фіолетовими.

Мейзі підняла стос готових купонів. Кольори були яскраві, червоно-сині чи жовто-фіолетові, прикрашені звивистими деталями, як на паперових банкнотах. Мереживні краї, складне фонове гравірування. Одну половину займало зображення ефектного чоловіка. Підпис указував, що це — Талбот Рейнолдс. «Абсолютний монарх, призначений Радою племен», — також писалося там. Він здавався знайомим, то міг бути актор, якого вона бачила у старій рекламі по телевізору.

На іншому боці червоних купонів був слоган: «Гроші краще спалити, ніж витратити на дурниці».

На жовтих купонах слоган був інший: «Від нагромадження їжа гниє. Від нагромадження грошей гниє людина. Від нагромадження влади гниє людство».

Цього поки що не було видно, але дрібні часточки вже починали розривати зв'язки і віддалятися. Зараз купони, може, й чіткі, але через шість тижнів вони будуть порожні.

Це вбудована система зношення. Мейзі пробурмотіла сама до себе:

— Езрі Паунду¹ сподобалося б!

Вона порахувала вирізані купони, обв'язала їх папером у стоси по сто штук і склала в коробки для відправлення клієнтові. Коли команда обмінялась обов'язками, вона ввімкнула типограф — насправді то була вакуумна рамка, яка висмоктувала повітря і забезпечувала, щоб шаблон міцно притискався до листа плівки. Таким чином зображення виходили соковитішими і чіткішими, хоча й ненадовго.

Будучи помішаною на грошах, вона колись вивчала ідею овочевої валюти поета Езри Паунда. Оскільки така форма грошей швидко гнитиме, це змушуватиме власників витрачати або інвестувати їх якнайшвидше. Ніхто не зможе назбирувати великі багатства готівкою, і гроші не переживатимуть людей. Вони будуть такими ж тлінними, як буханка хліба чи година роботи. Мейзі знала, що таке радикальне мислення схилило Паунда до фашизму, до Муссоліні, а саме до теоретика грошей Сильвіо Гезеля². Гезель закликав до того, щоб усі валюти з великим номіналом мали термін придатності, щоб багаті люди не могли їх

¹ Ezra Pound (1885—1972) — американський поет-модерніст і критик, один із головних представників течії імагізму.

² Silvio Gesell (1862—1930) — німецький економіст, підприємець, автор теорії «вільної економіки».

нагромаджувати, поки бідні вмирають з голоду від безробіття. У мріях Паунда банки та багаті люди не могли уярмлювати націю за допомогою її власних валютних одиниць.

Через такі божевільні ідеї він провів у в'язницях і психіатричних лікарнях більшу частину свого життя.

Мейзі ці ідеї не здавалися такими божевільними. На її думку, гроші мали би бути воротами, як телефонна будка для Супермена, що дозволяла перетворюватися. Гроші були агаром, ефіром, однорідною штукаю, яка мала або набрати нової форми, або згинути.

Наповнюючи коробку стосами червоних купюр, Мейзі замислилася над їхнім призначенням. Що за далекоглядне рекламне агентство за цим стоїть? Яке б не було їхнє завдання, воно настане скоро. За лічені тижні купони втраять свою цінність. Їх ще можна буде відновити, використовуючи ще один спалах ультрафіолетового світла, проте лише перші творці матимуть шаблон. Той, хто володіє графаретом, володіє засобами створення грошей.

Транспортні етикетки вказували на те, що коробки відправляються у міста по всій країні. Наймовірніше, такі виготовляють не лише у її крамниці. Чим би не була та Рада племен, скоро вона перестане бути таємницею.

Список був жартом. Статтею-списком. Клікбейтом¹. Найлегшою для сприйняття формою інформації в постінформаційну еру чурналістики². Ніхто не знав, хто перший його опублікував. Одні дотепники вечірніх ток-шоу жартували, що їх ненавидять не настільки сильно, як інших дотепників

¹ *Clickbait* — посилання на певну веб-сторінку або відео, яке містить неправдиву чи неповну інформацію, спрямовану на те, щоб спонукати користувача перейти за ним.

² *Churnalism* — вид журналістики, в якому використовуються вже готові прес-релізи, новини та інші матеріали, без проведення власних досліджень, розслідувань, перевірок.

з ток-шоу. Деякі вбачали в цьому спосіб створити собі новий образ злочинця чи жертви. Бо ненависть — це форма відданої прихильності, і коли тебе зневажають, це краще, ніж коли про тебе не знають.

Таким чином люди, які почувалися знехтуваними, висували самих себе та ображались, що їхні кандидатури не підтримували. Ненависть зайняла місце любові в ролі мірила популярності. Бо потрібно все, щоб любити. Любити — це по-рабськи служити. Ненависть же демонструє повну свободу від задоволення інших. Зі швидкістю пожежі висунули кандидатури всіх живих людей, проте лише деякі з них отримували достатню кількість голосів, щоб утриматися на певному місці. Ті, хто залишився, були публічними особами, що зрадили великі групи прихильників. Приголомшливі суми голосів отримали медійні персони, актори й актриси, журналісти. Найбільше ненависті отримали вчителі та професори, яких викрили в тому, що вони навчають студентів, *що* думати, замість того *як* думати.

Проте найбільша хвиля люті звалилася на політичних осіб. Тих самовдоволених громадських службовців, які постійно створювали щораз більші проблеми й пропонували себе в ролі єдиного способу вирішення.

Відвідувачі сайту захоплювалися захмарною кількістю голосів. Вони прокручували Список найменш бажаних людей Америки і шукали найближчих до себе. Цю порнографію публічної ненависті.

Імена звичайних людей випадали зі Списку, тоді як голоси за знаменитостей збільшувалися з геометричною прогресією. З'явилися нові засоби відволікання, і більшість людей забули про Список. Відкинули його, як уже зробили з «Тамагочі»... «Біні Бейбіз»¹... кепсами.

¹ *Beanie Babies* — серія плюшевих іграшок, популярних у 1990-х роках, вважається першою світовою інтернет-сенсацією.

Але в тіні Список продовжував розширюватися. Імена, що залишилися, піднімалися вгору, отримуючи мільйони голосів. І ніхто й не задумувався над цим Списком, окрім таємничої команди, яка його створила. Відвідувачі завантажували копії останньої версії. І так само таємниче, як Список колись з'явився, несподівано він зник.

Списку не існувало.

Чарлі спершу рішуче намірявся не дивитися.

Потім він подивився і пообіцяв собі більше цього не робити, але пізніше глянув іще раз. Те, чого він найбільше жахався, стало реальністю. Імена їх обох були у Списку.

Він глянув на дату, коли обидва імені опублікували. Перше з'явилося лише днем раніше другого. Обоє не мали достатньо голосів, щоб залишитися після тритижневого періоду. Щодня Чарлі перевіряв і щодня молився, щоб обидва імені випали зі Списку через брак голосів.

Усього за годину перед пороговим часом обидва імені набрали забагато голосів. Вони обоє стали мішенями. Обоє помруть.

Ці двоє не належали до регіону Чарлі, але вони стануть мішенями для якогось із родів. І це було зовсім неетично, але він їздив цілу неділю, доки не знайшов телефонну будку, якомога віддаленішу, щоб ніхто не підслухав їхньої розмови. Будка стояла на краю платної стоянки біля залізничної станції. Чарлі купив латексні рукавички, щоб не залишити відбитків пальців на кнопках, а ще спорожнив мейсонівський слоїк¹, у якому збирав дріб'язок, і забрав усі четвертаки. Він одягнув сонцезахисні окуляри і бейсболку, низько опустив козирок. Припаркувався вдалині від будки і пройшовся, квартал за кварталом, постійно перевіряючи, чи ніхто за ним

¹ *Mason jar* — скляна банка з кришкою, названа на честь її винахідника Дж. Л. Мейсона.

не тягнеться. Потай, ніби прослизаючи за двері крамниці з брудною літературою, він закрався в телефонну будку.

Кишені були повні четвертаків, їхня вага стягувала штани вниз на стегнах, коли Чарлі запхав руки в латексні рукавички і набрав міжміський телефонний номер, який знав напам'ять.

Телефон задзвонив на іншому кінці дроту, і Чарлі молився, щоб хтось підняв слухавку.

— Алло? — чоловічий голос.

— Тату? — відповів Чарлі.

— Чарлі? — запитав батько, а не в слухавку гукнув: — Люба, підійми іншу слухавку. Наш недоучка дзвонить!

Чарлі роздивився стоянку навколо. У слухавку запитав:

— Як швидко ви з мамою зможете дістатися до Канади?

Клацання, за ним — голос матері.

— Ти в Канаді?

— Ні, — заперечив Чарлі. — Вам із татом потрібно переїхати в Канаду, і якнайшвидше!

Батько гиготнув.

— У нас же велика війна наближається, це *тобі* треба від призову ухилитися!

Мама додала:

— Якби ти залишився в коледжі й сидів за книжками, Чарлі, тебе б не мали права призвати.

Чарлі не хотів сперечатися, але й розкривати карти також.

— Мамо, так було за В'єтнаму. Зараз усе по-іншому, — пальці знервовано пробіглися до кишені штанів, від кишені до телефону, і продовжували вкидати четвертак за четвертаком у щілину. Кожна монета падала зі дзвоном. Цей дзвін на фоні їхніх голосів не вгавав.

Він не міг цього сказати, але вони обоє в Списку. Навіть якщо він розповість їм усю ситуацію, вони побіжать у поліцію, де їх, найімовірніше, уб'ють за таке знання. Потім поліція чи хтось інший уб'є Чарлі за те, що розповів їм. Єдина надія для них — це залишити країну. Бо навіть якщо

вони захищуються, залишаються вдома чи ще щось таке, хтось колись упіймає їх на мушку.

Чарлі намагався їх урезонити. Він запитав:

— Тату, якби в рятувальній шлюпці опинилися ми з тобою і мій син, а я міг би врятувати лише одного з вас, кого мені варто було б урятувати, як ти думаєш?

Мама хапнула повітря:

— Чарлі! У тебе є син? — голос звучав одночасно шоковано і радісно.

— Теоретично, мамо, — відповів він. — То я маю врятувати тебе чи свою дитину?

Чарлі знав, бійня, що наближається, підніме його і всіх його нащадків до рівня королівської родини. Але в ній також убувають його батьків. Головоломка. Вони — професори в неповному коледжі¹, трохи займаються політикою в межах міста й округу, мають десятки причин на те, щоб люди бажали їм смерті. Та все одно, це його мама і тато. Важко зважувати любов до них із любов'ю, яку він колись відчуватиме до своїх майбутніх синів і внуків. Любов до батьків суперечлива. Любов до ненароджених синів — безумовна.

— Добре, — він підійшов до проблеми з іншого боку, — якщо мене заберуть в армію, ви хочете, щоб я вбивав людей?

Без жодних вагань батько відповів:

— Щоб урятувати нашу державу, так.

Дзвіночок усе бамкав і бамкав.

Годуючи телефон четвертаками, Чарлі запитав:

— А якщо я загину?

Мама вигукнула:

— Боже збав!

Черговий четвертак, черговий дзвоник.

Чарлі запитав:

¹ *Junior college* — вищий навчальний заклад, де студентів навчають певної професії, що потребує кваліфікації, або готують до навчання в іншому коледжі із серйознішим академічним матеріалом.

— То якщо йдеться про порятунок нашої країни, ви б хотіли, щоб я вбивав чіїхось батьків?

Пальці пітніли всередині рукавички, рука перенеслася до кишені, але виявилось, що та порожня. У нього закінчилися четвертаки. Дзвоники припинилися.

Після паузи батько відповів:

— Так, якщо в цьому полягає твоя місія.

Задля уточнення Чарлі перепитав:

— Ви б хотіли, щоб я вбив чіїхось маму й тата?

— Що це за звук? — запитала мама. — Ти що, плачеш?

Так, він плакав. Чарлі плакав. Він шморгав носом, а сльози стікали по щоках.

Батько запитав:

— Справа в наркотиках? Чарлі, синочку, ти під чимось?

Перед тим як їх перервало, Чарлі вичавив із себе:

— Я люблю вас.

Батько запитав:

— Тоді до чого це рюмсання?

Зв'язок обірвався.

Ґрегорі Пайпер дивився телевізор, очікуючи остаточного рішення щодо його прослуховування. Телебачення краще за Інтернет. Якщо він натрапляв на себе по телевізору, це відбувалося випадково і досі могло викликати приємне хвилювання й викид ендорфінів у кров. Сидячи в Інтернеті, було надто легко відшукати себе і решту життя дивитися відео із собою й уважно розглядати власне зображення. Надто нагадує «Бульвар Сансет»¹. В Інтернеті людина може провести все життя у самозакоханому поклонінні самому собі.

Сидячи на дивані, він роздумував про готівку. Ті десять тисяч доларів. Міркував, варто згадувати їх у розмові

¹ *Sunset Boulevard* (1950) — фільм-нуар американського режисера Біллі Вайлдера щодо забутих «зірок» Голлівуда.

з агентом чи ні. Рука стиснула пульт, який перемикав канали з одного на інший. На одному з'явився актор Джон Вейн¹, неквапно підійшов до центру білого простору і зазирнув у камеру своїм відмінним лютим виразом. Очевидно, що цей епізод за допомогою цифрових технологій дістали з якогось класичного кіно і вставили в новий контекст. Герцог зірвав капелюх «Стетсон» і вгатив ним по запилених штанинах своїх ковбойських чапів.

— Дідько, пілігриме, — протягнув він. — Я трохи не добіг до туалету...

Пайпер натиснув на пульт, і картинка завмерла.

Це була реклама абсорбуючих трусів.

Він у шоці дивився на екран. Очевидно, що правовласники актора бажали ліцензувати його зображення на будь-що. Небагато акторів й актрис таке передбачили. Що целулоїдні залишки їхніх особистостей змусять за допомогою комп'ютерних маніпуляцій служити рабами, цифровими зомбі, яким невідома смерть. Актор Робін Вільямс був одним із перших, хто вказав у заповіті, що забороняє електронне зловживання своїм зображенням. Зірка з меншим даром передбачення, цифрова Одрі Гепберн, продовжила працювати, рекламуючи шоколадки «Гелексі». Фред Астер² продавав пілососи. Мерлін Монро втелюювала батончики «Снікерс».

Ніби привиди, подумав Пайпер.

Нав'язлива мелодія, наче пісня, віддунювала в його голові.

— Виправний день наближається, — повторив він сам до себе, дивлячись телевизор. Його стільки разів просили повторити ту фразу, що він, мабуть, ніколи не витіснить її з голови.

¹ John Wayne (1907—1979) — американський актор, відомий ролями у вестернах. Мав прізвисько «Герцог». Описаної реклами з його участю насправді не існує. Натомість з його обличчям посмертно зняли рекламний ролик пива *Coors*.

² Fred Astaire (1899—1987) — американський танцюрист, співак, актор, відомий ролями у мюзиклах.

Конверт із готівкою лежав на кухні, у шафці, запханий в порожню коробку з-під пластівців. Частину він витратить на юриста. Нарешті напише свою останню волю. Запевниться, щоб ніхто не в'ярмив його зображення після смерті. Яка буде мирною, безболісною і в далекому-далекому майбутньому, подумав він.

Раніше у Колишні часи... у світі, який ви вважаєте ще реальним... Волтер їхав на захід через Іллінойс. Він розпізнався про те, що найбільшим доказом сили кохання є те, що його не можна звести до слів.

Кохання — це не науковий експеримент, який можна відтворити. Людині необов'язково бути лауреатом премії Дарвіна, щоб розпізнати кохання. Це наче та поема про орди варварів, що зіткнулися в пільмі. *Та* поема. Де ні радості, ні ліків від болю¹.

Поки його викрадений новий батя слухав, чи спав, чи вмирав у багажнику автомобіля, Волтер описував Шасту. Кожну деталь Шасті.

Він припускав, що кохання — це місія, на яку чоловік виходить щодня. Місія, яку чоловік не завершує аж до смерті. У той день кохання стає місією-самогубством.

Довсон спершу рішуче намірявся не дивитися. Але потім він подивився і пообіцяв собі більше цього не робити, але пізніше глянув іще раз. І тоді він побачив ім'я у Списку.

Ім'я вже встигло набрати приголомшливу кількість голосів. Це не рід Довсона, але якийсь інший заробить багато голосів за цю мішень. Яким би безглуздим це не здавалося, Довсон знав, що все одно мусить спробувати. Одного дня

¹ Волтер цитує поему Метью Арнольда «Берег Дувра». Використано переклад Зої Бідило.

Роксанна запитає, чи спробував він, і йому доведеться пояснювати. Розповісти їй, як він намагався.

Довсон купив одноразовий телефон у крамниці «Севен-Левен» і прийшов з ним на центральний проліт моста Моррісон, туди, де ніхто не зможе підслухати. Транспортний рух заглушить усе. Він набрав номер із пам'яті. Поки в телефоні йшли виклики, він опустив погляд у темні води річки Вілламет і молився, щоб номер іще був дійсний. Минуло вже багато часу.

— Алло? — почувся голос хлопчика.

— Квентін? — запитав Довсон.

— Тато? — перепитав син. На задньому фоні ревіла музика. — Тату, я тебе ледве чую.

— Прикрути свою музику! — прокричав Довсон.

— З мамою все добре? — перекрикував музику син.

— Мама в порядку, але тобі треба забратися звідси в Канаду! — загорлав Довсон.

Тут, на видноті, кричати було ризиковано. Машини проїжджали повз, але пішохідна частина моста була порожня.

Його син крикнув:

— Якщо ти про війну, то я йду на службу. Докторка Штайгер-Десото каже, що це мій обов'язок як пангендерної особи — показати світові, що для сміливості гендер не має значення!

Що б його дитина щойно не проголосила, Довсон не був певен, чи зрозумів. У відповідь він гукнув:

— Не буде ніякої війни!

Його син відповів:

— Докторка Штайгер-Десото каже, що війна необхідна для збереження прав людей!

Довсон кричав:

— Я намагаюся врятувати тобі життя!

Його син відповів:

— Докторка Штайгер-Десото каже, що я більше не дитина!

Довсон прокричав:

— Прикрути свій програвач!

Крізь музику його син викрикнув:

— Докторка Штайгер-Десото каже, що з її студентів я подаю найбільше надій і що мені варто почати думати за себе!

Довсон ризикував усім. Якщо він розповість і Квентін піде в поліцію, їх обох уб'ють. Роксанна залишиться сама в новому світі, що вже не за горами. Ніхто від цього не виграє. І все одно Довсон сказав.

— Твоє ім'я в Списку на вбивство!

Син засміявся. Сміявся і сміявся.

— Тату, — сказав він, переводячи подих, — я знаю! Хіба це не чудово?

Довсон не зрозумів.

— Я навіть сам за себе проголосував! — засміявся його син. — Це не має значення. — Він зітхнув. — Тату, не хвилюйся. Це ніби... це ніби новий «Фейсбук»!

Довсон спробував пояснити йому правду. Його перебив інший сигнал.

— Тату? — запитав син.

Інший сигнал.

— Тату, це докторка Штайгер-Десото на іншій лінії, — сказав син.

Інший сигнал.

— Тату, я люблю тебе. Побачимося після війни! — на цьому зв'язок обірвався.

Довсон подумав про цитату з книги Талбота:

Ми мусимо вбивати тих, хто змусив би нас убити одне одного.

І Довсон випустив телефон з пальців — той упав і зник, ледве сплеснувши, у найглибшій частині найглибших вод річки.

Джамал зателефонував мамі і сказав, що не зможе прийти на вечерю в неділю. Він телефонував із готельного номера

в Олбані. Навколо нього, розсівшись на різних кріслах та диванах, а також на підлозі, група їла готельну їжу, його колеги з команди чекали своєї черги до телефону. Не весь його рід, лише частина загону. Вони тихо пили вино і пиво з міні-бару. Слухали, як кожен бере телефон і телефонує сім'ї. Він хотів поділитися таємницею. Розповісти мамі про Декларацію взаємозалежності й те, що вона обіцяє батьківщину, де жодна раса не житиме під іншою, наче під окупаційною армією. Кожна раса вирішуватиме все самотужки на своїй території, і жодна меншина не буде осуджена ворожими поглядами більшості. Однорідність зможуть диктувати власну культуру. Дітей не навчатимуть служити людськими колоніями чужого культурного імперіалізму.

По телефону мама наполягала:

— Як це так, ти не прийдеш?

Він хотів розповісти їй про свій рід. Уперше в історії людства кожна лінія влади не буде базуватися на кровних і шлюбних зв'язках. Джамал глянув на чоловіка, який його запросив, тоді на чоловіка, якого запросив він сам. Ця когорта — лише невелика частинка роду, який сьогодні пронизує всю країну. Ці чоловіки, які їдять готельну піцу, жують клубні сандвічі і слайдери¹, вдають, що не підслуховують, їхнє братерство базується на взаємоповазі, довірі та захопленні. Тут він став однією ланкою в цьому ланцюзі чоловіків, жоден з яких йому не ворог. Кожен з яких очікує, що він буде ні мало ні багато героєм.

Він хотів прочитати їй уривок з книги Талбота, в якому було сказано:

Останнє, ким хоче бути темношкірий чоловік, це черговою фальшивкою білого чоловіка.

Останнє, ким хоче бути гомосексуал, це черговою імітацією гетеросексуала.

¹ *Slider* — невеликий сандвіч, схожий на гамбургер.

Останнє, ким хоче бути білий чоловік, це черговим лицемірним святошею.

По телефону мама запитала:

— Джамале? — не так верескливо, як перед тим, продовжила: — Чому ти мовчиш?

Якщо він розповість їй усе, вона кинеється сюди і захоче вписатися в справу. Такі вже в неї методи.

Сьогодні, в останню ніч старого режиму, лінії влади збираються під капітоліями і будівлями судів. Ті, кого в родині, об'єднані довірою, привели запрошені запрошеними, бачаться зі своїми колегами вперше, і їм перехоплює дух у радісному трепеті від їхньої чисельності. Племена обраних із найкращих, не найслабших, вони зібралися, щоб чекати під стінами міських рад і всіх інших місць, куди вибрані зрадники повернуться наступного ранку.

Якщо кількість голосів за певну мішень досягає астрономічних висот, одну команду можуть відправити влаштувати засідку біля її дому. В інших випадках вони ставали табором готовими групами, ніхто не говорив про їхнє завдання. Час на тренування і планування минув. Наступні дії вони повинні виконувати так само автоматично, як натягувати штани перед тим, як узутися.

Більшість поводитися тихо, берегли все на роботу завтра.

На його погляд, група в готелі нагадувала картину, ту церковну картину, де Христос і його друзани щось хавають. Ота, «Остання вечеря». Лише отак передаючи телефон один одному по черзі, кожен міг подзвонити додому і попрощатися. Не для того щоб виправдовуватись, а щоб примиритися.

Вони всі — армія самотніх вовків.

Джамалова ідея влади не означала секс і наркотики. На його думку, ці короткотривалі задоволення лише відволікають чоловіків, коли в них немає реальної влади. Мати владу, справжню владу — це мати душевний спокій і задоволення, а не ті заціпеніння й отупілість, які дарують бонг і шльондра.

Влада означає доступ до всього і будь-чого. Означає, що чоловікові не доведеться штовхатися і нагромаджувати. Означає життя, не обтяжене запасними планами. Альтернативними шляхами. Іншими варіантами вибору.

У книзі Талбота так добре про це сказано:

Кожна група повинна проживати на території, де вона сама визначає норму. Інакше виникає самознищення, самоненависть або агресивне до інших самозвеличення. Алкоголізм, наркотики і токсична сексуальна поведінка виникають тоді, коли культури змушені ділити публічний простір. Жодна культура не повинна дотримуватись очікувань і бути підвладною нищівному погляду іншої.

Молоді люди у своїх національних державах звільняються від стандартів підготовки до коледжу, диктованих чужою європейською культурою, що намагається стандартизувати кожну людську істоту, незалежно від її природних талантів і нахилів. Нав'язуваного зараз штапованого коду людської поведінки. Для Джамала влада означала, що він не муситиме представляти себе неідеальною копією когось, ким він не хотів би бути взагалі.

Його рід відкинув усе заборонене, стандартизоване, що диктують закони і школи. Ту гру Ліла¹ з правил і податків, де підніматися доводиться вічно й лише один хибний крок відправляє людину в бідність або тюрму.

Джамал відчув, як інші очікують, щоб і самим зателефонувати. Він слухав схвильоване дихання матері й кухонний шум на фоні. Хотів сказати, що післязавтра світ стане іншим. Завдяки йому її життя стане кращим, величним. Вони, всі вони, будуть настільки близькими до королівської влади, наскільки дозволяє Декларація взаємозалежності.

¹ Ліла (англ. *Snakes and Ladders*) — давня індійська настільна гра. Її історична версія відтворювала життєвий шлях, сповнений різних подій.

Успіх кожного залежить від кожного. І через це ніхто не хотів зруйнувати такі високі очікування. Кожен намагався бути вартим честі, наданої йому товаришами. Його плем'ям.

Джамал хотів розповісти мамі все. Хотів сказати, що любить її, але всі почують. Натомість він запитав:

— Погодуєш мого пса?

Мама відповіла з полегшенням.

— Стрибуна погодувати, кажеш?

Він відчував, що вона розмірковує. Ніби хоче викричатись і сказати йому, щоб брав свою сраку, тягнув її додому й сам погодував свого дідькового пса, але вона не хотіла кричати, якщо це раптом остання їхня розмова на Землі. Він обмінявся поглядами з чоловіком, якого запросив. Чоловіком, що знав, якою іноді буває мати Джамала. Нарешті він попросив:

— Будь ласка.

Тоді Джамал почув щось таке, чого ніколи раніше не чув. Мама почала плакати у слухавку. Тож, навіть знаючи, що команда слухає, він сказав:

— Я люблю тебе, мамо, — шморгнув носом, не стримався. — Просто погодуй мого пса, добре?

Мама шморгнула носом. Стишено, так, що він ледве її почув, відповіла:

— Добре, — голос у неї був наляканий.

Джамал закінчив дзвінок і подав телефон наступному чоловікові.

Серед тих, хто чекав світанку, були колишні журналісти. Вони вичікували ці останні кілька годин під будівлями того, що залишилося від редакцій великих газет. Тинялися по тротуарах навколо офісів телеканалів. Їхнє рішення підсилювало знання, що ті кілька журналістів, які зберегли свої кар'єри, зробили це завдяки роздмухуванню брехні, щоб лякати й озлоблювати довіру громадськості. Поширення правди не давало достатньо влади.

Задля заспокоєння журналісти, що залишилися, запевняли себе, що абсолютної правди не існує. Цю нову брехню вони поширювали як нову правду. Розважальна цінність, можливість збуджувати чи провокувати стали лакмусовим папірцем будь-якої нової правди.

Тепер їхня мета полягала в тому, щоб формувати мислення людей і викручувати інформацію лише заради цього. Чесний репортаж, якого люди в рамках демократії потребують так само, як повітря, перестав бути пріоритетом четвертої влади. Тих журналістів, яких не змогли підмовити, позбулися.

Вони випробовували одне одного фотографіями на телефонах. На кожній — знімок видатної жінки чи чоловіка з гарно вкладеним волоссям і сяючою усмішкою. Волосся сиве або фарбоване. З краватками чи перловими намистами. І завдання полягало в тому, щоб назвати ім'я людини та її кількість голосів у Списку. Чи визначити, що це фото невинної людини, яка б у жодному випадку в Список не потрапила та не вважається мішенню.

То були колишні репортери новин із запалими щокми та суворим поглядом, які зібралися під радіостанціями і кабельними телеканалами, готові повернути об'єктивність на громадське телебачення.

Тієї ж ночі Естебан з Бінгом запросили десяток своїх друзів на вечерю «зі своїми». Вечеряючи з паперових тарілок, наповнених маллігатоні¹ й моле-де-польйо², місцева частина їхнього роду узгодила свій список мішеней. Незважаючи на тижні підготовок, побоювання відчувалось у повітрі, як запах гострого карі.

¹ *Mulligatawny* — англійський суп, що сягає коренями в індійську кухню.

² *Mole de pollo* — традиційна мексиканська страва, курятина із соусом моле.

Поки чоловіки, що зібралися, їли, Естебан зачитував уголос із книги Талбота:

Саме життя серед гетеросексуалів змушує гомосексуалів почуватися ненормальними. Лише серед білих темношкірі почувуються так, ніби не відповідають якимсь вимогам. І лише серед гомосексуалів і темношкірих білі почувуються під загрозою й у чомусь винними. Жодна група не повинна за-непадати через інтелектуальні очікування та моральні критерії іншої.

Стоячи в центрі групи, з розкритою книжкою в руках, він зачитав:

Мистецтво не повинне бути соціальною інженерією. Мистецтво, яке ставить за мету виправляти людей, потрібно використати зі суспільства.

Наступний рядок Бінґ знав напам'ять:

Із цим в умі ми мусимо дозволити кожному чоловікові визначитися з власним щастям.

До стосунків з Естебаном маленький Бінґ був вплутаний у нездорові стосунки зі своїм сутенером. Хоча Одрі Гепберн і була його вічним ідолом, Бінґове життя було далеке від описаного у «Сніданку у Тіффані»: модні нічні клуби і вистрибування з верхівки величезних тортів на дні народження під гучні оплески натовпу безтямно закоханих Шрайнерів¹. Ні, насправді все, що говорив колишній сутенер Бінґа, було: «Ці хуї самі себе не смоктатимуть, сука!»

¹ *Shriners*, або *A.A.O.N.M.S.* (англ. *Ancient Arabic Order of the Nobles of the Mystic Shrine* — давній арабський орден дворян таємного святилища), — північноамериканське парамасонське товариство, засноване в 1870 році.

Тож коли Естебан розігрував свою виставу, маленький молодший чоловік слухав. Старший ерудований кубинець запросив його взятися до зброї у його роді влади, і Бінг розпізнав кращі умови, коли побачив їх.

Закриваючи книгу Талбота і обережно відставляючи її, Естебан проголосив:

— Квір-спільноти завжди були ударними частинами західної цивілізації.

Коли проблемні райони міст зігнули до обпалених скелетів колись витонченого житлового фонду, сказав він, саме квір-спільноти знову зажили в тих пронизаних криміналом районах. Квір-поселенці не мали дітей, тому не покладалися на провальні шкільні системи. Міцні квір-спини та ясні квір-уми не ризикували нічим, окрім власних життів! Ті безстрашні піонери заселили жорстоку пустоту занепакої Саванни і занехаяні пустирі Балтимора і Детройта. Ті квір-поселенці зупинили мертву петлю кожної місцевої податкової бази. За допомогою квір-рішучості вони приручили беззаконні кордони міст. Квір-вистражданим капіталом¹ вони підняли ціни на землю.

То тут, то там приглушені вигуки «Амінь, брате» пережовували збуджену промову Естебана.

— Коли всім іншим не вистачало духу, — вигукнув він, — саме квір-смівість прибавала дахи назад на ті будинки! Квір-рішучість лагодила ту суху гниль і перетворила ті гетто на безпечні інвестиції для білих банкірів.

Він описав, як зростання цінності власності привабило потік гетеросексуалів. Кращі школи і безпосередня близькість до місцевих служб привели їх іще більше. Очевидно, що Естебан лише почав будувати свою аргументацію.

Він переводив погляд з одного слухача на іншого, роблячи паузу, перед тим як продовжити.

¹ *Sweat equity* — внесок у проект у вигляді праці, на відміну від фінансового.

— На краще чи на гірше, — він штрикнув пластиковою виделкою в повітрі для наголосу, — квір-спільноти завжди були передовим захистом також і в появі політики!

Цитуючи нещодавні наукові праці як докази, він описав, як Малколм Ікс¹ опускався на саме дно, обслуговуючи багатих білих чоловіків, до яких потім повертався, щоб обікрасти.

— Та чи ми звеличуємо руйнівну квір-енергію цього чоловіка? — звернувся він. — Цього героя, що прагнув знищити владу будь-якими можливими способами.

Невелика група озвалася хором приспівом із «Ні!» та «Бляха, ні!»

— І це я ще нічого не сказав про Джеймса Болдвіна!² — простогнав Естебан. — Цей чоловік... цей пророк... поет, увінчаний лавровим вінком, який написав літургію цілої своєї раси, але люди не звеличують його квір-дух!

Естебан не лише умів тушкувати біднувату курку марсала³, а й проповідував своєю запальною промовою владу, про яку Бінг ніколи не чув.

Їжу та напої ігнорували, люди відставляли свої гострі страви, підносили руки і розгойдувалися разом, демонструючи єдність. Маленький Бінг міг лише шкіритися; він гордився тим, що бачить міць риторики свого чоловіка.

— Не настільки помічним, але таким же історичним та ігнорованим, — простогнав Естебан, — був ще один квір-хлопчик!

Піддражнюючи своїх слухачів, він описав дитину, по вуха закохану в однокласника, який їй відмовив. Цей хлопчик

¹ Malcolm X (1925—1965) — американський ісламський проповідник і борець за права. Відстоював права темношкірих, звинувачував білих у злочинах проти афроамериканців.

² James Baldwin (1924—1987) — американський письменник, соціальний критик. Автор есе на тему расових, сексуальних і класових розбіжностей у західних суспільствах.

³ *Chicken marsala* — італо-американська страва, курятина з грибами і вином марсала.

віріс і став почесним солдатом, а тоді опинився у злиднях. Його молодість відчинила двері до гаманців багатих чоловіків-шанувальників, і цей молодий чоловік швидко опинився на чолі політичної партії. А невдовзі — за кермом цілої країни.

— Мабуть, наймогутніший лідер двадцятого століття, — Естебан виплюнув ці слова зі зневагою. — І ніхто не говорить, як квір-серце привело його до величності.

Цей демагог, цей безнадійно закоханий вусатий жиголо побудував оточення з квір-лідерів, своїх однодумців, і запустив стиль візуальної образності, який продовжують наслідувати й досі. Та коли радикальну квірність його політичного руху розкрила і висміяла світова преса, той же лідер закликав до масштабної страти всієї його квір-структури влади.

— Однієї ночі, — вів далі Естебан, — їх разом стратили, а чоловік єдиний вижив і був змушений ховати свій квір-сором і мучитися з ним аж до свого самогубства.

Аудиторія ловила кожнісіньке Естебанове приголомшливе слово.

— Цей чоловік, — прорік він, — з усією його квір-владою і боягузтвом, був ніхто інший, як... — він зиркнув на Бінга.

Молодий чоловік запропонував:

— Адольф Гітлер?!

Естебан кивнув у мовчазному підтвердженні.

Тут аудиторія охнула. Хлопчиком, у якого маленький Адольф закохався в середній школі, роз'яснив він, був Людвіг Вітгенштайн, талановитий єврей, який мав вирости і стати таким собі анти-Гітлером, блискучим філософом і вчителем, що не боявся приховувати своє квір-я. Той, хто винайшов «Качку-кролика» Вітгенштайна. Щодо ночі, коли стількох співвітчизників Гітлера вбили, це була легендарна «Ніч довгих ножів», коли нацистська партія очистилася від квір-членів-засновників.

Перед зачарованими учасниками вечері розгорталася заборонена для вух історія.

— Так, — пішов далі Естебан, — навіть у шляхетному жіночому русі...

Після робіт Бетті Фридан¹, після роботи 1960-х і крові, пролітої поколінням квір-жінок, лідерки виселили своїх квір-посестер, щоб зробити звільнення більш приємним для основної маси, жінок середнього класу. Гетеросексуальних жінок. Історія завжди повторюватиме цей шлях: квір-піхотинці прорубують шлях, а потім їх звільняють зі служби, коли найважча робота закінчилася.

Між ними — між усіма племенами й родами — вже розповсюдили книжку. Тому що всі великі справи потребують свого маніфесту. Кожен примірник книжки був переплетений найдорожчим синьо-чорним матеріалом, а її назва та ім'я автора були виведені на обкладинці позолоченими літерами. Чи то «Маніфест комуністичної партії», чи Біблія, чи Коран, «Загадка жіночності» чи Сол Алінскі.

— От візьміть, до прикладу, всіх гіпстерів, — зітхнув Естебан. Змахнув однією рукою, щоб показати, як слова тепер підводять. Він похитав головою, ніби шокований. — Вони вкриті татуюваннями і кишать пірсингом, але мало хто знає ім'я Жана Жене². І ніхто не знає про культуру міських аборигенів 1970-х у квір-Сан-Франциско³, що відновила примітивне мистецтво модифікації тіла!

¹ Betty Friedan (1921—2006) — американська письменниця, активістка, феміністка. Засновниця і перша президентка Національної організації жінок.

² Jean Genet (1910—1986) — французький письменник, драматург, поет, політичний активіст. Багато персонажів його творів були татуюваними.

³ Місто Сан-Франциско має репутацію столиці ЛГБТІК-світу. 1970-ті роки ознаменовуються значним зростанням руху за права сексуальних меншин, зокрема в цьому місці. Міськими аборигенами називали гомосексуальних чоловіків, що захоплювалися садо-мазо-культурою, зокрема шкіряним фетишем.

Він дав аудиторії в кімнаті заспокоїтися. Усі вони відчували тягар невдачі. Стійкий розвиток подій, у якому історія відмовлялася звеличувати чи навіть визнавати ці події квір-історією. Багато хто стримував сльози. Їхній бенкет єдності почав нагадувати похорон. Естебан притьмом глипнув на Бінґа, щоб запевнити його: ще не все втрачено.

— Починаючи від завтра, — м'яко прогарчав він, — історія нас більше не ігноруватиме. — Підвищуючи голос, він продовжив: — Наш рід влади покаже себе! Ми наберемо багато мішеней, набагато більше, ніж інші роди! — він перекрикував шумне схвалення навколо.

Бінґ приєднався до спільного крику.

— Ми доведемо свою квір-владу і виборемо право контролювати країну... яка контролює світ!

Будь-які подальші окремі слова загубилися, коли могутні крики схвалення наповнили лофт.

Чарлі та його колеги схилили голови і молилися за душі чоловіків, які так і не знайшли своєї долі. Вони зверталися до мертвих і запрошували цих предків приєднатися до них. І війська наповнювалися, як живими, так і неживими. Як Геррет Довсон запросив Чарлі, так само й Чарлі зрештою запросив Мартіна, який запросив Патріка, який запросив Майкла, який запросив Тревора, доки їхній рід не простягнувся від океану до океану, від міста до міста. І тієї ночі лінії великих вождів завершилися.

Їхня група влаштувала автопікнік, повітря наповнювали запахи вугілля і соусу барбекю. Суворі чоловіки, одягнуті в кепки з козирками і камуфляжні мисливські костюми.

Над ними височів Капітолій, побудований, як і всі величні споруди, так, щоб люди зовні почувалися безсилями, а захищені всередині — всесильними. Роздута, непридатна

форма його мармурового купола, цитадель, яку необхідно захопити. Нова Бастилія. Геррет Довсон із люттю дивився на це одоробло, ніби на дурнувату декорацію, якою воно й було. Його світлі блакитні очі випромінювали презирство.

Мармуровий купол, омитий світлом прожекторів, нагадував повний місяць, замерзлий на горизонті. Ніби Молох¹, який поглинає вбитих дітей, та все одно вічно голодний. Він маячив над ними. Жоден поліцейський не запитав, що вони тут роблять. Ніхто не затримував на них погляд.

Завтра вони вже не будуть чоловіками, які вимірюють час червоними сигналами світлофора, а задоволення — пінтами крафтового пива.

Чарлз запхав два пальці до рота і закликав до тиші довгим оглушливим свистом. Довсон зібрався говорити.

Невисокий, проте міцно збитий чоловік, схудлий від життя у виробничому цеху, Довсон скромно прийняв мовчазну увагу натовпу.

— Гомосексуали... — сказав він і затнувся.

Перевівши подих, повторив:

— Гомосексуали стали митцями, тому що нічого з того, що вони могли робити на публіці, не було природним.

Від початку свого усвідомлення, пояснив він, вони мушили вчити і копіювати поведінку, яка в інших закладена інстинктивно. Для виживання вони мушили спостерігати і запам'ятовувати, і таким чином вони ставали вченими, митцями і клериками цивілізації.

Так само темношкірі заводили сім'ї. Щоб вижити, вони будували кар'єру та бізнес. Темношкірі засновували церкви, боролися як солдати, показували себе моральними зразками чесноти і затьмарювали цим білих.

¹ Молох — ім'я ханаанського бога, якого пов'язують із дитячими жертвоприношеннями.

— Але політика ідентичності, — продовжив Довсон, — перетворила гомосексуала лише на його сексуальний вибір. Вона знизила темношкірого суто до його шкіри. І кожен з них став карикатурою свого попереднього величного «я».

Чоловіки, такі як Довсон і Чарлі, покинули свої свердлильні станки і токарні верстати не для того, щоб урятувати геїв і темношкірих. Їхні ряди вишикувалися для битви з тією ж зіпсованою політикою ідентичності, яка зараз зводить білі раси до одного монструозного стереотипу.

Їхня карикатура, мабуть, найгірша з усіх.

Замість того щоб бути сіллю землі, машиністами і столлярами, сучасна політика штовхає їх об'єднуватися під одним прапором, ніби марші нацистсько-НАСКАРських¹ штурмовиків².

Геїв звели до двовимірних особистостей, до гіперсексуальної поведінки, і ця поведінка знищила їхню чисельність. Темношкірим сказали, що вони безсилі, якщо не стануть бандитами, тож усе, що можна було сприйняти за неповагу, призводило до того, що вони масово вбивали одне одного.

— Білих чоловіків, — пообіцяв Довсон, — не присилують до прийняття схожого психологічного образу.

Навпаки, заходи, яких вони вживають, заходи всіх родів, знищують ідеологічне рабство сучасної політики і замінять його на світ, де випробувані герої вирішуватимуть, яким курсом іти.

У паволоці диму від м'яса на грилі чоловіки молилися, щоб стати вартими міріад істот, які померли, даючи їм життя. Вони здавалися своїй долі й просили снаги, щоб виконати свою роботу.

¹ NASCAR — компанія, що організовує перегони серійних автомобілів. Побувають стереотипи, що ці перегони здебільшого дивляться лише реднеки і біла шваль, оскільки машини там їздять просто по колу.

² Англійським словом *stormtrooper* називали спеціальних німецьких солдатів у Першій світовій війні, а також членів штурмових загонів у Другій світовій (коричневосорочників).

Просячи сили у праотців, вони зверталися до своїх синів, які ще народяться, і переконували дати їм міць.

Пізніше того ж вечора сенатор Голбрук Деніелс відпустив звичний контингент охоронців і пробігся сам уздовж Національної алеї. Приваблива фізична форма наповнювала сенатора прихованою гордістю за себе. Робота в кабінеті за столом і легкі фізичні тренування зробили з нього жвавий зразок маскулінності, й він міркував про свій привілейований статус серед еліти Вашингтона. Він запросто доживе до ста років.

Чудова це справа — бути сенатором Сполучених Штатів. Завтрашній день обіцяє йому безкоштовну стрижку в сенаторській перукарні, а за нею чималий чек за другий сніданок, який він зможе проігнорувати в будь-якому з найкращих міських кафе. Безкінечний потік наївних служок Конгресу, які очікували стати інтернами, тоді як привабливих молодих інтернів урочисто відправляли для його сексуального вдоволення. І — головне, не забути — попереду ще одноголосне проголошення війни.

Два мільйони надлишкових чоловіків, непримітних молодих чоловіків, завтра він повинен буде вирішити їхню долю одним розчерком пера. Це все — робота на один день.

Важка робота, хихотнув він сам до себе, але хтось же мусить її робити!

Коли він біг крізь темряву, подих ночі приніс аромат свинини з барбекю. Жовтогаряче полум'я мерехтіло з рядів грилів. Коли сенатор пробігав повз, похмура компанія чоловіків робочого класу замовкла і спостерігала за ним. Пляшки пива здавалися крихітними в їхніх волохатих кулаках. Один бородатий громило витягнув шия й озвався громовою відрижкою. Їхні мовчазні погляди стурбували Деніелса, та так, що він ледь не звалився з краю на перший погляд бездонної ями.

Там, утоплений в газон біля підніжжя сходів Капітолія, роззявився здоровенний котлован, риття якого він спостерігав з вікна свого кабінету. Ще один розмашистий крок, і Деніелс би полетів у його глибини. Те, що ніхто не огордив його, було божевіллям. Так небезпечно. Деніелс відчув погляди пивоманів на собі та обернувся, щоб зустрітися з ними очима.

Знервований, раптом відчувши себе в небезпеці, він хотів сказати їм, що вони полізли туди, куди заборонено. На алеї не можна смажити м'ясо і вживати алкоголь. Але щось у їхніх холодних очах змусило його припнути язика. Багато з них тримали камери і знімали його. Інші налигувалися пивом. Стейки сичали і бризкали, стікали шматочками гарячого жиру, від якого вгору злітали гейзери яскравих іскор. Чоловіки похмуро блимали на нього очима, підносячи реберця і курячі ніжки до ротів. Їхні величезні зуби видавали жахливий звук, розгризаючи кістки і відриваючи хрящі.

Даремно лютуючи, сенатор став на краю глибокої ями і вказав у її порожнечу з криком:

— Коли це заповнять? — Коли ніхто не відповів, він вигукнув: — Це небезпечно! — Один недоумкуватий бидлан пустив шептуна. Налаштований на те, щоб останнє слово було за ним, сенатор Деніелс вереснув: — Хтось може загинути!

Він не на СіЕнЕн. Без акустики мармурового залу, без комплекту мікрофонів і підсилювачів його голос звучав слабко і пискляво в темряві під відкритим небом.

Кілька мужланів перевели погляди від нього кудись убік. Він глянув туди ж, куди й вони.

Там, на краю провалля, стояли акуратно складені мішки з чимось. Складені рівно, як цеглинки, білі полотняні мішки стояли стіною заввишки з самих чоловіків. Деніелс примружився, щоб прочитати етикетки, видрукувані на мішках. У мерехтливому світлі палаючого жиру, крізь густий

дим обпаленої плоті етикетки здавалися майже нечитабельними.

Якийсь автомобіль проїхав Першою авеню, і його фари освітили місце події. На мить вони всі опинилися під світлом: сенатор, пивомани, їхня кострубата яма і припаси в мішках, складені поряд.

У ту мить сенаторові вдалося прочитати етикетки.

«Вапно негашене» було написано на них.

Непояснимий дрозж від жаху підняв волоски у нього заду на шиї. Він задіяв свою худорляву, треновану в залі мускулатуру і всю самодисципліну, щоб відвернутися від цього місця і побігти. Збільшуючи дистанцію між собою і тим натовпом з кожним кроком, Деніелс кипів від спантеличення і люті. Завтра, поклявся він собі, він зробить кілька телефонних дзвінків.

Завтра полетять голови, бляха, і ту срану небезпечну діру закопають!

Телефон розбудив Ієгорі Пайпера ще до світанку. Судячи з напису на екрані, телефонував агент, але Пайпер уже знав, що буде далі. Він підніме слухавку, і там прозвучить молодий голос, голос початківця, молодого асистента, який скаже йому: «Затримайтеся на лінії для дзвінка від містера Левентала, будь ласка». Голосне клацання означатиме, що його перемкнули на утримування, щоб він почекав, доки його агент не завершить інший дзвінок. Чи два. Пайпер знав своє місце в неофіційній ієрархії.

Він зиркнув на годинник біля ліжка. П'ята тридцять за стандартним тихоокеанським часом. У Нью-Йорку ще навіть не почався скорочений робочий день¹. Голос у слухавці запитав:

¹ *Banker's hours* — період між десятою ранку і третьою годиною дня, робочий день під час свят в Америці.

— Грегорі?

Пайпер різко сів на ліжку, вражений від того, що почув свого агента одразу. Надворі було темно. Він ледве чув шум автостради.

Голос продовжив:

— Ти телевізор умикав?

Вільною рукою Пайпер покопався в покривалах і ковдрах у пошуках пульта.

— Який канал?

Його агент відрізав:

— Будь-який, — і додав: — Усі!

Пайпер знайшов пульт і ввімкнув телевізор біля підніжжя ліжка. На весь екран стояв він, одягнений у свій блакитний одnobортний костюм «Савіль Роу». Дивлячись прямо в камеру, він говорив: «Це Талбот Рейнолдс...»

Пайпер перемикнув канал, але на наступному теж був він, зі словами: «...абсолютний монарх...»

Пайпер спробував інший канал, але знову побачив себе, що говорив: «...призначений Радою племен».

По телефону його агент не вгавав:

— Ти хоч щось підписував? — не чекаючи відповіді, він сказав: — Ми ще чекаємо на ті контракти.

Між перемиканнями від одного себе до іншого на телеекрані Пайпер не побачив ніякого спорту, музичних кліпів, жодної реклами. На четвертій телевізійній станції він говорив: «*El dia de ajustamiento esta sohre nosotros*»¹.

Він згадав про конверт із готівкою і подумав, чи те, що він його прийняв, означало договірну згоду. Це було дурне рішення, але він нікому і слова про гроші не сказав. Якщо він міг уникнути податкового зобов'язання, він би його уникнув. На наступному телеканалі він проголошував: «Перед тим як створити щось із неперехідною цінністю...»

¹ Виправний день наближається (ісп.).

Ця репліка була імпровізованою. Тепер ота пивносьорб-на, печивожуйна виробнича команда мусить указати його одним із авторів проекту.

На іншому каналі він говорив: «...ми повинні спочатку створити самих себе».

Увімкнувся годинник-радіо на столику біля ліжка, проте замість ранкового повідомлення про транспортний рух його власний голос промовив: «...ми повинні спочатку створити самих себе».

По телефону його агент лютував.

— Ми вже подали лист про припинення і заборону протиправної дії!

Пролунав дзвінок у двері.

По телевізору, величний і привабливий, демонструючи свого найкращого Рональда Рейгана з дрібкою найкращого Кеннеді, Пайпер оголосив: «Виправний день наближається».

Затиснувши телефон між плечем і вухом, Пайпер підвівся з ліжка і знайшов свій халат. У двері знову подзвонили, коли він зав'язав пояс.

Телевізор повторив: «Виправний день наближається». Усім, окрім нього, це звучатиме ніби повтор останнього дубля, проте Пайпер почув ледь помітну зміну в тому, як він наголосив кожне слово.

Агент лаявся йому на вухо:

— Воно по радіо і по всьому Інтернеті! — кризь маленький динамік телефону пройшли слої звуку, кожен зміщений на мікросекунду. «Виправний день наближається». Цілий хор із Талботів Рейнолдсів. Синхронізовані голоси, що резонують, ніби наспів.

«Виправний день наближається».

Пайпер перетнув вітальню й зазирнув у вічко вхідних дверей.

З телевізора спальні. По телефону. З квартири сусідів. Звідусіль долітали слова. «Виправний день наближається».

За дверима стояв чоловік зі скаліченими «боксерськими» вухами і татуюванням свастики на шиї. Пайпер до болю напружив пам'ять, намагаючись згадати його ім'я. Той низькосортний оператор. У телефон він промовив:

— Вони тут, — за спиною гостя піднімалося світло світанку. З наближенням ранкової години пік шум траси 101 ставав голоснішим.

Агент запитав:

— Хто?

Хор голосів, здавалося, блякне і розмивається. «Виправний день наближається». Перетворюється на звукові шпалери. На нову норму. Білий шум, як від автостради. Звуковий тон приміщення.

Пайпер відчинив двері. Він згадав ім'я:

— Ви Ла-Менлі, правильно?

Телефон озвався:

— Який Ла-Менлі?

З кожного боку: «Списку не існує».

Чоловік, Ла-Менлі, запхав руку всередину куртки і витягнув пістолет. Не зронивши ні слова, він підняв його на рівень Пайперових грудей.

Із сусідських вікон: «Списку не існує».

Як і сам удар кулі, шум пострілу штовхнув Пайпера назад, на босі п'яти. Халат розхристався, відкриваючи білу майку. Посивіле волосся на грудях. Він впустив телефон, проте не впав. Спочатку не впав.

Його власний глибокий голос, відлунюючи тепер із його ж телефону, почав повторювати: «Перша жертва будь-якої війни — Бог». Звучав луною з телевізора в кімнаті поруч. Його поле зору почало звужуватися, поки він не побачив довгий темний тунель, у якому віддалявся стрілок, що йшов по тротуару до припаркованої машини. Стрімкий звук, голосніший за автостраду, заревів йому у вухах. Біля машини чоловік буркнув:

— Бля, — і ляснув себе долонею по лобі.

Швидкими кроками він поспішив назад до дверей. Повернувся, взявся за дверну ручку і потягнув двері, зачиняючи їх за собою. Ручка задеренчала, ніби він перевіряв, чи двері точно замкнулися. За зачиненими дверима його поспішні кроки зникли в даліні. Голос, Пайперів голос, заявив:

Нехай кожен чоловік робить усе, щоб його ненавиділи.
Ніщо не перетворює чоловіка на монстра так швидко, як потреба в любові.

Так актор залишився сам у вітальні. Його власний голос, записаний, продубльований, накладений, безсмертний голос Талбота Рейнолдса продовжував говорити й говорити, навіть коли Грегорі Пайпер сповз на коліна і стік кров'ю на килимі перед власним зображенням у телевізорі.

Керівник групи більшості Сенату поставив на голосування останнє питання, і його схвалили одностайно. Коли він повідомив про затвердження Акта проголошення війни, чийсь голос залунав із глядацької галереї.

— Римляне, друзі, земляки, — викрикнув чоловік, — слухайте¹.

То був Чарлі, він говорив у мить, яка ввійде в усі майбутні підручники з історії. Ті позичені слова, слова, які рід Чарлі встиг обдумати. Слова, які стануть такими ж відомими, як слова Нейтана Гейла².

¹ Слова з трагедії Вільяма Шекспіра «Юлій Цезар», дія III, сцена II. Переклад П. Куліша.

² Nathan Hale (1755—1776) — американський солдат і шпигун у часи Війни за незалежність США. Побутує думка, що перед смертю він виголосив фразу: «Шкодою я лише про те, що могу втратити за батьківщину всього одне життя».

Керівник групи більшості стукнув молотком, закликаючи до тиші. Він наказав начальнику варту вивести цього молодого чоловіка, який заважає працювати. Начальник і пальцем не поворухнув. У галереї піднявся другий чоловік, підніс до плеча снайперську гвинтівку Драгунова, і червона точка її лазерного прицілу опинилася в центрі сенаторового лоба. Стрілком був Геррет Довсон.

Того року сезон полювання на куріпок так і не відкрився.

Нік пережив найгірше. Спочатку він хвилювався, що на нього полює поліція. Відчув запах диму і підійшов, щоб визирнути з вікна. Полум'я облизувало цегляні стіни магазину «Урбан Аутфіттерз» далі по вулиці. Не ревіла жодна сирена. Турбувало те, що на вулиці не було нікого, жодних спостерігачів. А найбільше Ніка налякало те, що ніхто нічого не краде.

Він набрав номер рятівної служби, але сигналу не було. Як і записаного повідомлення.

Останні кілька ночей він ховався в кав'ярні, де востаннє працювала Шаста. Вони зробили помилку, давши їй ключі та код сигналізації, перед тим як звільнити. Він утік із дому, маючи при собі лише заначку і трохи одягу. З'їв усі вкриті шоколадом біскотті і потроху цікавився, коли прийде ранковий керівник, щоб вигнати його. Тоді він і почув запах диму. Вітер ніс вогонь у його напрямку.

Нік спінив трохи молока, змішав його з десятком чашок еспресо, додав трохи ванільного сиропу і назвав це сніданком. Ніхто не чіпав балончики зі збитими вершками, тож він проколов носики, щоб з них зашипів оксид азоту¹. Він перевіряв дати продажу на грильованих чабатах із куркою. Умив обличчя над умивальником і пальцями зачесав волосся. Коли наступного разу визирнув на вулицю, вогонь

¹ Оксид азоту використовують як піноутворювач у харчовій промисловості; також при вживанні викликає відчуття ейфорії та легкі галюцинації.

дістався крамниці з морозивом «Баскін Роббінс». Зважаючи на те, скільки запасів він поїв і в скількох місцях залишив свої відбитки, Нік не без утіхи спостерігав наближення пожежі. Будучи трохи охуївшим від ситуації, він знову відчув себе в безпеці.

Крім того, вже саме настав час, щоб відкрились аптеки з марихуаною. Цього вистачить до ланчу на Першій методистській, де буде зустріч анонімних наркоманів, на якій передусім варто побувати.

Перший фургон під'їхав до узбіччя. Біля переднього вікна зі скрипом зупинився другий фургон. Над першим піднімалася супутникова тарілка, націлюючись у небо. Знайома жінка зайняла місце перед камерою і почала розповідати про місце пожежі. Такий цирк мусив привернути увагу роззяв. Оце й було найстрашніше. Ніхто не зібрався подивитися. Жоден водій не зупинився, щоб подивитися. Не було жодних автомобілів, крапка. Вулиці стояли порожні.

Під'їхала ще одна знімальна група і почала налаштовувати трансляцію. Затим четверта. Стіна теледикторів розташувалася перед полум'ям.

У Ніка завібрувала дупа. Задня кишеня джинсів. Телефон, вхідний дзвінок. Не відриваючи очей від пожежі, він підніс телефон до вуха і запитав:

— Волтер? — коли відповіді не прозвучало, він спробував ще: — Шаста?

Чоловічий голос сказав: «Виправний день наближається». Автоматичний дзвінок.

Визначник номера показав «Приватний номер». Голос повторив: «Виправний день наближа...» — проте Нік відключився. Телефон одразу ж завібрував від дзвінка з того ж приватного номера.

Останніми на місце події прибули відповідальні аварійні служби. Поліцейський автомобіль, а з ним одна пожежна машина. Не розкручуючи пожежні рукави, не під'єднуючись до гідрантів, вогнеборці та поліцейські стали по периметру

за межами місця зйомки. Камери обернулися в їхній бік. Нік роздивлявся все це крізь вікно кав'ярні. Якимсь закапелком мозку він знав, що зараз станеться. Замість створення контенту він спостерігав творення історії. Усе виглядало саме так, як у тій їбанутій історії, що Волтер намагався йому нав'язати. Це сталося. Йому конче потрібно знайти свого друга. Волтер би пояснив, що відбувається.

Бо саме так, як Волтер і передбачав, поліцейські витягли свої службові револьвери. Пожежники розстебнули плащі й піднесли до плечей рушниці. І саме так, як Волтер і заповідав, що це станеться, химерна салютна команда розірвалася шквалом пострілів, гідним четвертого липня, коротким, як серія феєрверків, наповнюючи повітря серпанком білого сірчаного диму. І не встигло скінчитись останнє відлуння, як чоловіки в уніформах уже брели над лежачими журналістами.

Хапаючи людей за ідеально вичесане волосся, вони піднімали кожну голову. Неподалік слідом ішов чоловік, який тримав у руці щось блискуче і тягнув за собою цупкий мішок. Він опускав блискучий інструмент біля голови одним швидким порухом. Ніж, усвідомив Нік. І цей чоловік щось кидав у свій мішок.

Вухо. Волтер казав, що вони забиратимуть вуха. Вуха, обмазані рожевою косметикою і припудрені тальком. Вуха з дрібними передавачами всередині.

Чоловік з ножем мав ім'я. Нік його звідкись знав. Ні, він не пов'язаний із відрізанням вух у мертвих. І в Ніка в голові повторювався спогад голосу цього чоловіка, як він декламує: «Привіт, мене звати Клем...» Повторює: «Привіт, я Клем, і я наркоман...»

Виправний день — неправильна назва. Зміна історії людства зайняла трохи більше години.

Поліція не втручалася. Після років таврування їх злочинцями з боку політиків та ЗМІ поліція крізь пальці дивилася,

як громадяни тягнуть брезентові мішки у кожен капітолій, кожную будівлю суду, міської ради, в кожную адміністративну будівлю коледжу. Того ранку поліція знала, що дзвінки з повідомленнями про пожежі та вбивства слугуватимуть лише наживкою, принадою, щоб притягнути ЗМІ в засідку.

Щороку виборців і платників податків убивали злочинці. Поліцейських убивали злочинці. Цього року злочини вившукуватимуть законодавців.

Участь у Виправному дні викреслювала всі кримінальні звинувачення й ордери Бінга з Естебаном. Вона також анулювала борг за навчання Джамала.

Заблудлі мішені, звісно, доводилося ловити в аварійних пожежних виходах, на паркінгах, під припаркованими машинами, де вони, зіщулившись, плакали. Інші ховалися за замкненими дверима кабінетів, які доводилося пробивати пожежними сокирами. Навіть із цими заблудлими вівцями старий режим знищать до настання ланчу.

Спали на думку слова колишнього викладача. Якось давно один професор читав Джамалові лекції. Професор Бролі розповідав про культуру елліністичних греків, як вони цінували комедію понад усе театральне мистецтво. Їхні комедійні вистави чисельно в рази перевищували трагедії, оскільки вони вважали, що всі людські прагнення здаються банальними й сміховинними для богів, які спостерігають згори. Боги вважали людство неймовірно смішним.

Але коли християнська культура витіснила греків, християни знищили більшість комедій. Трагічні історії підсилювали християнські переконання, тож церква зберегла «Царя Едіпа», «Медею» та «Прометея закутого» і знищила все, що не оспівувало церковні ідеали страждання і мучеництва.

Для стародавніх греків абсурд був глибший, ніж трагедія. Це засіло в його голові, коли Джамал дивився вниз, наче ті боги Олімпу.

Під перилами глядацької галереї, верескливий, багатолюдний карнавал поранених і осліплених політиків, цирк плаксивих, метушливих, багатих і впливових, цих удушених кров'ю, конвульсивних клоунів був вершиною людської дурості. Смішно було дивитися, як вони кидалися вперед, намагалися зібрати повні руки власних вивалених смердючих нутрощів. Бліді долоні тримали мізки, що витікали з розтросчених черепів. Це були ті самі конторні бюрократи, які кілька секунд тому проголосували за те, щоб відправити його і всіх його друзів на схожу долю.

Коли Джамал убивав мішень за мішенню, освічуючи дулом чергового старигана, йому от що спало на думку. Цей професор Бролі на антропології пояснював одну теорію стосовно гумору в падінні на сідниці. Комічних трюків, у яких хтось спотикається і несподівано падає. Тих частинок незграбної фізичної комедії. Як стверджують антропологи, ми сміємося через якийсь доісторичний рефлекс.

Коли примітивний чоловік був жертвою, коли він зі своїм плем'ям біг нажаханий від шаблезубого тигра чи ще чогось такого, того, хто падав, з'їдали. Для всіх інших його смерть виявлялася значним полегшенням. На думку Бролі, весь гумор виникає від уникнення смерті.

Роками Джамал ходив у постійному страху. Ще до того, як він потрапив на... не на *призов*, вони з друзями називали це *потрапити на смерть*... ще до того, як думка про нову світову війну замаєчила на горизонті... він знав, що помре молодим. Згвалтований нервово-паралітичним газом у битві.

Натомість відсьогодні й надалі він сам став шаблезубим тигром.

Біль у вказівному пальці значив для Бінга більше, ніж розораний кулями старий, що повз брудним мармуром унизу. Звук пострілу рушниці турбував його більше, ніж їхні крики.

Віддача приклада рушниці в плече завдавала більше болю, ніж розстріляні в гімно політичні брахмани, які намагалися видряпатись одне на одного за ще однією миттю життя.

Він разом із іншими членами роду стояв у галереї, у виграшній позиції, яку вони зайняли і з якої знімали тижнями. Вони знали кожен шлях утечі, яким мішень може скористатися. Вони зайняли позиції, щоб обстріляти будь-яку перешкоду на поверсі нижче.

Крики все полегшили. Від криків Бінґ ненавидів їх іще більше, якщо це взагалі було можливо, цих старих леді та чоловіків, які не вмiли говорити правду. Кожне їхнє речення було ухильне, обмежене й умовне. Ці крики були першим чесним звуком, що виривався з їхніх ротів за період зрілості.

Ну й вид: багаті старі чоловіки б'ються і штовхаються, лізуть одне на іншого, щоб дістатися безпечного місця.

Вони кинулися в один бік, ніби панічні товсті коти. Боролися, збивалися в купу перед замкнутими дверима. Вони купчилися і плакали під столами. Замість шоломів вони розкривали товсті томи законодавства і накривали собі ними голови. Це допомогло Бінґові уявити масовий загін та вбивство слабких диких тварин. Одне відео обійшло членів його племені. Там показували дельфінів, яких загнали у сітку і забивали, поки вода не оберталася на криваву піну. Ця слизька, судомна маса мертвих та майже мертвих, Бінґові було важче дивитися на смерть гарних дельфінів, ніж костюмованих політиків. В Інтернеті він дивився, як диких кролів заганяють в обгороджені майданчики, здоровенні стрибучі хвилі кролів кидаються в один бік, тоді в інший, поки чоловіки ходять між ними і розбивають черепи металевими молотками. Бінґ дивився відео з кенгуру і тюленятами. Відстріл законодавців був нічим порівняно із забиттям маленьких дитинчат гренландських тюленів.

Віддача приклада рушниці гупала Бінґа в плече так, що біль розпалював його гнів і змушував націлюватися на кожну ознаку руху в приміщенні внизу.

Ці перестрілки відбулися під благословенням поліції. Бо поліцією вже пожертвували заради політичної коректності. І масовому винищенню молоді вдалося запобігти, позбавившись відносно невеликого числа тих, хто вже стояв однією ногою в могилі, хто вже виростив дітей і кого вшановували.

Судові зали, палати засідань та знімальні групи на місцях подій, лекційні зали — все це смерділо пістолетним димом і розбризканим гімном.

Уже коли снайпери дали дозвіл, збирачі вийшли до мертвих. Тут одне нібито мертве тіло закричало від дотику ножа, і виявилось, що одна з мішеней прикидалася мертвою. Тоді Бінга покликали спуститися з галереї, і мішень пиццала так боягузливо, що приємно було подарувати їй смерть.

Усе сталося надто швидко, щоб обдумувати. Щось рухалося, і Чарлі натискав на гачок. Прикутий до місця. Очі шукали рух. Переміщення по сітківці. Щось живе. Кожне ворухіння, здавалося, оминає його мозок, свідомість і загання в стан трансу, як під час відеоігор, як собаку, що спостерігає за білкою, чи kota, що чатує біля мишачої нори, чи як його бачу на березі річки, коли той дивився на один і той же червоно-синій рибальський поплавок у воді, очікуючи, коли клюне форель.

Цей транс давав йому змогу не думати про те, що, без сумніву, відбувається з його мамою і татом у цю ж мить.

Усе, що міг, він уже обдумав давно. Десь у глибинах душі Чарлі розмірковував над причинами, чому він бере в цьому участь. Він утратив віру в усі звичайні, поступові методи самовдосконалення. Після цілого життя дописів у блог і запису на відео кожного свого руху та емоцій для соціальних мереж він зіткнувся лише з виснаженням ідентичності. Не залишилося жодних свіжих стартів. Він так ретельно створював свій бренд. Задокументовував себе для нащадків. Не

було жодного рубежу, де Інтернет ще не розповів світові про нього, з часу, коли він уперше навчився користуватися клавіатурою.

Виправний день дасть йому новий початок. Спрацює це чи ні, зате стане радикальною зміною. Він або помре, або опиниться у в'язниці, або стане героєм революції, але всі ці ролі — це вдосконалення веселого-сумного, безнадійного-полохливого звичайного чма, який для онлайн-світу старіє, росте, але ніким, по суті, не стає.

Стримуючи істеричний сміх, він мочив багатих чоловіків та заможних старих жінок, зупиняючись, лише щоб перезарядитися. Чарлі взявся убивати в потилицю. Вхід кулі у верхівку хребта і наскрізна рана через верескливий рот. Виходить не так чисто. Він знав, що протеїн — це крута хуйня, клей, що прилипає до всього. Розпори тіло пополам своїм АК, і твоєму родові все одно доведеться відшкрябувати шматки.

Глибоко всередині його щось наповнювало. Якесь відчуття. Щось грандіозне. Єдиним вдалим для цього словом було «вдоволення». Вперше в житті йому не потрібно було перейматися призовом. Він ніколи особливо не задумувався над майбутнім, бо призов чи ядерна війна постійно були десь там на горизонті. Здавалося неминучим, що після настання повноліття він помре. Але тут він уперше усвідомив, що може бачити якесь інше майбутнє. Відтепер і надалі він отримав якийсь контроль.

Усе життя його навчали, що чоловіки — це захисники й охоронці і що найбагородніша доля, яка може йому випасти, — це померти заради порятунку чужого життя. Якщо гумор звідкись і береться, то він виростає з величезного відчуття полегшення. Чарлі відчував радість, тому що вперше смерть опинилася десь поза ним.

Сцена внизу була настільки гидка, наскільки щось узагалі може бути гидким. Кривава, наскільки взагалі щось може бути кривавим. Та це не найгірше, що могло статися.

Згідно з книгою Талбота, історія ніколи не знатиме своєї найбільшої помилки, бо не залишиться нікого, щоб її записати. Дійство перед ним скидалося на криваву баню, та воно, найімовірніше, запобігло ядерній війні. Глобальному голодові. Пандемії, що стерла б із лица Землі мільярди.

Усе життя Чарлі говорили, що він і всі інші його породи — це злі патріархальні гнобителі, ненависники, які колонізували всю планету і поневолили благородних дикунів з раю Руссо¹. Спасибі вам, науковці. Чарлі може з цим жити. З ярликом «гірший за Гітлера». Сьогодні він дав людям докази, що вони мали рацію.

Це було як у тих історіях у новинах, коли брали інтерв'ю в сусідів та давніх найкращих приятелів серійних убивць, і всі клялися, що вбивця був звичайний, приязний, найкращий чувачок у світі. Після Виправного дня світ дізнається нову правду про «Чарліхорошогохлопця144».

Він утомився від вивчення історії. Він хотів нею стати. Чарлі хотів, щоб історією майбутнього був він сам.

Сенатор Деніелс нерухомо лежав серед мертвих колег. Він зарився і заповз між свинцевих трупів, поки їхня кров не просякла його пошитий на замовлення костюм. Він був серед перших, хто сховався, і розстріляні хиталися, спотикаючись і перекидаючись, падали поряд і просто на нього. Він відчував посмикування і дрібні удари, коли життя виходило з тіл. Їхня кров пофарбувала його волосся, прибила його до голови і заліпила очі. Кров тісно приклеїла штани йому до шкіри худих ніг і обплела пальці. Його дихання перетворилося на швидкі неглибокі пошмигування

¹ Філософ Жан-Жак Руссо у своїх працях вивів поняття ідеальної «природної людини» — «дикуна» — на межі між станом брутальної тварини і деградацією, яку, на його думку, принесла цивілізація.

кролика, що прикидається мертвим. Він лежав долілиць на руках, щоб приховати, як вони тремтять.

Постріли припинилися. Крики також. Голоси рухалися приміщенням — слова чоловіків і напружені зітхання. Вага на його спині піднімалась і зникала. Тіло поруч відтягували геть. Чиясь долоня схопила його за передпліччя, і Деніелс відчув, як його перевертають горілиць. Дихання спинилося, коли він дозволив потягнути себе за руку, юзом по кам'яній підлозі, слизькій від крові. Долоня відпустила, його рука покірно впала, і він продовжив не дихати. Лежав, завмерши від шоку, стікаючи потом під маскою з крові, налякане тремтіння його би зрадило.

Пальці стиснули його вухо, і зазубрена агонія вп'ялася йому в голову, де верхівка вуха кріпилася до скальпа. Сенатор закричав, роздираючи залиплі повіки і склеєні губи.

Пальці відпустили вухо. Над ним стояв чоловік, дикун, убраний у камуфляжний фартух із нагрудником і з мисливським ножем у руці. Чорнороб із барбекю минулої ночі. Його затягнута в латексну рукавичку рука була вимазана червоним, але не соусом барбекю. Їхні погляди на мить зустрілися, зелені очі, повні здивування.

Деніелс благально прошепотів:

— Будь ласка, — молячи про співчуття, щоб дикун пішов далі й залишив його серед мертвих. Сльози бризнули йому з очей і омили обличчя двома чистими струмками.

Натомість чоловік повернув голову в бік інших голосів і гукнув:

— У мене тут один живий!

Викритий Деніелс спробував сісти. Навколо нього схожі скривавлені дикуни попіднімали голови, бродячи навколо мертвих. Купи і кучугури тіл, половин тіл, безголових тіл і столів, розтрощених на друзки. Дикун поблизу стискав щось криваве в пальцях, а тоді запхав це собі в кишеню на стегні. Той інший чоловік відповів:

— Давай його до решти, — і своїм мисливським ножом, з якого скрапувала кров, чоловік показав у інший бік палати.

Там купка заплаканих чоловіків сиділа навпочіпки біля стіни. Лисі й пузаті. Скелети й сутулі. Як і він, то були старі чоловіки, просяклі чужою кров'ю.

Третій дикун, за кілька кроків віддалік, схилився і краєв когось ножом. Він підняв щось невеличке, за чим потягнулася тонка спіралька дроту. За дротом піднялася невеличка коробочка. Коли дріт і коробочка впали, Деніелс зрозумів, що то був слуховий апарат. А в руці чоловік стискав відрізане вухо, яке потім захвав собі в задню кишеню.

Чоловік, що стояв над Деніелсом, посміхнувся. То була зла, перекошена посмішка, хоча й не без жалю.

— Пам'ятаєте ту яму надворі? — він смикнув головою в бік скривавленої групи вцілілих. — Ваша робота, хлопці... — ножом він широко обвів над трупами. — Ви знесете весь цей бардак у ту діру. Ясно?

Пальці Деніелса поповзли до вуха, де досі палав біль. Вони відчували тепло струменя крові, поки що теплого. Не мертвий.

— Ну, пішли, — наказав усміхнений дикун. — Іди до друзів.

Сенатор Деніелс повільно кивнув, перед тим як зіп'ятися на ноги.

Раніше, в Колишні часи... до того як заповнювали ями... дорогою назад у Портленд, штат Орегон, Волтер із Талботом Рейнолдсом по черзі викрикували в грі, яку вигадали, щоб перевіряти, чи він іще живий. За кермом Волтер кричав:

— Соус для стейків А.1.

Зсередини багажника Талбот кричав:

— «Формула 409»¹.

Волтер кричав:

¹ *Formula 409* — бренд продуктів для очистки різноманітних поверхонь.

— «Севен-Ап».

Талбот же кричав:

— «Шанель номер п'ять».

Волтер:

— «Ве-Де-40»¹.

Тимчасове затишшя охопило машину. Навколо них проносилися лише звуки штату Айдаго, наче в тунелі. Тут були всі Волтерові мрії, приваблення Шести грошима, зростання над економічними таїнствами, які топлять багатьох людей, його мрії можуть бути вже й мертвими в багажнику. В голові виникла думка розвернутися і вполювати собі іншого наставника. Так, закопати цього мертвого і знайти заміну.

А тоді голос закричав:

— Я міг сказати «В-8»!²

Радість. Усе у світі мало сенс і не було просто безладним хаосом. Мертві поверталися до нас. Утішений Волтер забував, що це орендована машина, і підносив сірник до жирного косяка.

Минули милі, доки Талбот Рейнолдс не прокричав:

— Досить! — з глибин багажника він кричав: — Сподіваюся, ти любиш смак жирного білого нацистського хуя!..

Їх підраховували — висипані з мішків вуха. Вуха, які діставали з кишень. Чорні та білі вуха. Вуха зі слуховими апаратами всередині. Вуха зі звислими сережками-кільцями. Волохаті від старості вуха і вуха, посмуговані помаранчевим спреєм для засмаги.

У кожному капітолії якийсь Геррет Довсон чи якийсь Джамал Спайсер звертався до маленької групи тремтливих скривавлених осіб, що залишилися.

¹ WD-40 — аерозольний водовідштовхувальний препарат, що запобігає корозії.

² V8 — восьмициліндровий V-подібний двигун.

— Ви залишитеся, — читав він із затвердженої сторінки книги Талбота, — ви виживаєте, щоб підкорятися наказам голосуючих родів і вести всі необхідні справи. — Ті, кому дозволили вижити, закопуватимуть мерців. — Ви не пропонуєте і не нав'язуєте ніякі нові закони. Ви служитимете як звичайні клерки. — Чоловіки, що читали ці рядки у судових залах і лекційних аудиторіях коледжів, наголошували: — Ваш термін буде пожиттєвий, і якщо ви не впораєтеся зі своїми обов'язками, виборці можуть проголосувати і вирішити вас стратити.

Книга Талбота пояснювала все просто. Лише люди, які збирали мішені зі Списку, отримують право голосу. Сума всіх мішеней визначає кількість голосів, які призначалися роду. Усе тому, що лише люди з голосами пожертвували чимсь заради справи. Це гарантувало, що ніхто в їхньому русі не захопить владу, бо лише люди, які набрали найбільше голосів, вступають у союз один з одним і обирають серед своїх, і тому що лише ці люди матимуть достатньо тямущості, щоб триматися за владу тією ж дією, за допомогою якої вони її досягли.

Офіційно звільнені активи мають іти новій владі, щоб відшкодувати витрати на встановлення правильної системи. І вони підуть на компенсацію переміщенням особам, змушеним утратити майно через переселення до правильної юрисдикції.

— Як тільки розберетеся з тілами, — читав кожен чоловік своїм заручникам, — першою вашою урядовою справою буде введення Акта переселення на відповідні території.

Колись, ще до того, як ця книжка стала книжкою... Дорогою назад у Портленд, штат Орегон... Талбот Рейнолдс лежав замкнений у багажнику автомобіля і не вгавав зі своїм:

— Тобі краще почати звикати до життя тюремної сучки, яку всі передають по колу і яка продає свою сраку за сигарети!

За словами Талбота, у нього є хірургічно імплантований чип стеження. Імплантований не-скажу-куди, але десь під шкірою. Він видає геолокаційний сигнал, яким ФБР скористається, щоб знайти його. Як тільки авто зупиниться, знадобиться якась година-дві, доки агенти вирахують місцезнаходження чипа.

Він прорік, що закони стосовно викрадення людей беруть корені ще у справі викрадення дитини Лідберга¹. Сказав:

— Ти навчисься розпізнавати всі тонкі присмаки нацистського хуя, чорного хуя і метиського також.

Навіть коли Волтер провів його вниз по сходах у підвал покинутого будинку і прив'язав старого до важкого крісла, якийсь невеличкий пристрій подавав сигнал їхнього місцеперебування. У будь-яку хвилину зовнішні двері розчахнуться, і його пов'яжуть, віддадуть під суд, визнають винним і засудять на термін, який не передбачатиме ні миті з Шастою.

Кінець гри, якщо він не знайде і не виріже цей пристрій наведення. Виріже його зі шкіри старого, де би він не був захований. Усього один рух бритви, мазок медичного спирту, трохи поколупатися, і Волтер розчавить його каблуком черевика. Закрити рану. Рани. Смерть від тисячі порізів папером.

Тримаючи це в голові, Волтер дістав пляшечку медичного спирту. Бритву. Пов'язки і суперклей. Підготувався до свого пошуку скарбу.

Він зрізав одяг зі старого, вишуковуючи якийсь маленький шрам, щоб зрозуміти, де заховали чип. Розрізав шви і знімав рукави костюма, комір сорочки так, ніби чистив апельсин. Починаючи з кінцівок, зап'ясть і кісточок і рухаючись у середину. Знайшов гульку на руці й запитав:

— Це воно?

¹ 1 березня 1932 року було викрадено сина знаменитого авіатора Чарльза Ліндберга та його дружини Енн Морроу Ліндберг. Викрадачам заплатили викуп, однак дитину ніхто не повернув, а згодом її труп знайшли за кілька миль від дому Ліндбергів.

Талбот напружився і відповів:

— Сам подивися.

Волтер протер місце медичним спиртом, щоб очистити шкіру, а тоді занурив один куттик леза. Слизькі, липкі від крові пальці ковзали, на них не було латексної рукавички, нігті обрамляло червоним, очі переповнювало співчуття. Це не був жоден із тих Волтерів, якими Волтер хотів бути: хтось, хто мучить старого чоловіка, прив'язаного до крісла, розрізаючи йому дірку в руці, обережно обходячи великі вени та сухожилля.

Гулька виявилася кістою. Пошук мусив продовжитися.

Волтер закотив штанину і виявив невеличке затвердіння у шкірі на ослаблomu м'язі литки. Він підвів погляд на Талбота, який здригався, тремтів, хихотів, і запитав:

— Тут воно?

Талбот, божевільний старий дідуган, посміювався та, очевидно, кайфував від Волтерової гидливої агонії і сказав:

— Ти будеш дуже популярним у тюрмі.

Це змусило Волтера хлюпнути ще спирту. Мацати, щоб знайти невеличке затвердіння під шкірою. Намагатися його вхопити, стиснути на місці, занурюючи всередину лезо. От тільки затвердіння ковзає. Воно переноситься, сунеться під волохатою шкірою, шкірою, слизькою від крові. Змушує Волтерове лезо ловити його, продовжувати невеличкі порізи, різати вбік, щоб наздогнати, нарешті досягнути мети лише для того, щоб витягти ще одну даремну тривогу. Грудочку жиру.

Незважаючи на те що його новий батя давав пробоїни по всьому тілу, коли Волтер потрапляв у якусь точку, кров лилася, наче якась малаф'я кольору кетчупу. Доносився запах, ніби від траху з якоюсь малою, яка здохла років десять тому і весь той час пролежала в землі.

Старий Талбот постійно трусився від сміху, не сидів рівно, сльози текли його щоками, і кожна зморшка на обличчі напружилася. Він звивався під ремнями, які кріпили

руки до билець, а ноги до ніжок. Смерть від тисячі порізів не вбивала, але вона скорочувала, здирала, ослаблювала людську частину Волтера. Так, щоб витягнути наступну підозрілу гульку, він докладав менше зусиль, а наступного разу простромлював шкіру, не докладаючи жодних зусиль. Кров, яка спочатку його тривожила, тепер викликала саме роздратування, а Волтерове співчуття зіпсувалося до стану люті. Після цього він рився без розбору. Уся емпатія з нього вигоріла, Волтер занурював лезо, щоб мучити старого, бо той із самого початку не розповів йому про місце з чипом. Різав його на смуги, як приманку, щоб старий розповів. Визнав свою поразку. А натомість Талбот продовжував сміятися, матюкаючи Волтерову невмілість, коли лезо мусило прорізати й досліджувати його скальп і всю спину, і Волтер почав лити спирт на вже відкриті рани, щоб обмити їх, щоб не довелося різати їх удруге, і Талботова голова м'яко звисла на шиї, обличчя зблідло, а сміх переріс у сичання, ніби хтось сміявся крізь сон.

Задля сили духу Волт пошукав порно на телефоні. Його улюблені відео, ролики, де небіжчики й небіжчиці трахалися і відсмоктували одне одному. Живі під час зйомки, але зараз уже мертві. Сам факт, що вони могли його збуджувати навіть з могили, був найбільшим доказом існування людської душі, яку він коли-небудь знав. Ці тілесні святи, їхня спадкоємна краса давала дозвіл різати тих, від кого залишилися лише плоть і кров.

І все одно пальці Волтера не знайшли ніякого чипа. Жодного діода. Лише гульки рубцевої тканини. Самі грудочки жиру чи теплі кісти, які доводилось обмацувати і перевіряти, щоб бути певним. Передракові скупчення клітин. Затверділі чужорідні тіла. Часточки гравію чи маленькі кубики небиткого скла, залишкові сувеніри з автомобільної чи велосипедної аварії ціле життя тому.

Волтер зрізав футболку і боксерки, обмацуючи мокримися пальцями маленькі кола, шукаючи хоч щось чужорідне, яке

навіть зараз здає своє місцеперебування, цей покинутий будинок, це криваве місце злочину, всього спітнілого його, що кривиться зі співчуття, коли веде лезом, лише щоб відкрити кульку жиру... збільшений лімфатичний вузол... щось тверде і міцне чи вросле волосся, сморід карбункула, що б'є в обличчя, опік, який він помилково простромив. Його новий батя навмисно здригався, щоб лезо йшло не туди, істерично сміявся.

Поліція, що відслідковує сигнал, мовчазний сигнал біди, поліція, що з кожним імпульсом наближається щораз більше.

Після Виправного дня книжка була всюди. Якщо людину бачили без примірника синьо-чорної книжки, про неї могли повідомити. Що з цього виходило, ніхто не був певен.

Незважаючи на те що книжка зламала їй ніс, Теренсова мама дозволила залишити примірник. Сеча і колоїдне срібло поплямували сторінки, але він ще міг прочитати нотатки, які залишив йому батько. Серед них був список. На останній чистій сторінці, під заголовком «Мої мрії для тебе», батько написав:

*Відмінні здоров'я та сила
Високий статус
Мудрість
Сміливість
Стати великим цілителем*

У ліжку Теренс продовжував починати кожен день з читання. Сьогодні, наприклад, книга Талбота проголошувала:

Американців колишніх сполучених штатів постійно контролювали.

Їхнє навчання в школі складалося з постійних повторень однієї наративної моделі. У найкласичніших історіях амери-

канської літератури, найрозрекламованіших критиками та шкільною системою, одні й ті ж долі очікували кожного з трьох головних персонажів. Лагідний і слухняний знищує себе. Найагресивнішого відкритого бунтаря вбивають. І не залишається нікого, щоб розповісти історію, окрім часто мовчазного, завжди спостережливого персонажа.

Самогубство. Вбивство. Свідок.

Самогубство завжди виникає першим. Це таке собі невинне дитя. У «Над зозулиним гніздом» це слухняний син, Біллі Біббіт, який віддався на поталу психіатричній лікарні, щоб задовольнити свою матір. Після сексу з проституткою він убиває себе, щоб не зіткнутися із несхваленням мами.

Наступним убивають бунтаря. У тому ж романі зухвало Рендла Патріка Макмерфі душать у ліжку. Свідок, безмовний Вождь, виривається із серйозно обгородженої палати і втікає у світ, щоб передати цю історію.

Так само у «Великому Гетсбі» доведена до розпачу Міртл Вілсон кидається під колеса автомобіля. З першої ж миті, тільки-но вона вступає в історію, Фітцджеральд описує її як самогубицю. Невдовзі після цього нувориша Джея Гетсбі вбивають у його ж басейні. Трохи переcheкавши, оповідач Нік Карравей, прізвище якого звучить як «захоплювати» — «*carry away*», — тікає назад у Мідвест і розповідає «висновковий» — «*take away*» — урок цієї історії.

Це не єдина модель, але вона ідеальна для американців, а міцний успіх будь-якої книжки визначається тим, наскільки історія вірна своєму шаблону.

Часто відвертих жіночих героїнь не вбивають; натомість їх відправляють кудись геть або цураються. У «Звіяних вітром» слухняна Мелані Вілкс, бажаючи задовольнити свого чоловіка великою сім'єю, вирішує померти, намагаючись зачати дитину, яка, як їй сказали, вб'є її. Далі сміливу Скарлет О'Гару відлучають від її громади та сім'ї, поки простакуватий Ретт Батлер відправляється до Чарльстона, тікаю-

чи з місця події, ніби Вождь чи Нік Карравей. Такий же перебіг подій розгортається у «Долині ляльок», де вродлива Дженіфер Норз постійно працює, щоб удовольнити свою маму, але зрештою вбиває себе від страху, що пухлина в грудях знищить її красу. Амбітну відверту Нілі О'Гару — вигадану героїню, яка взяла собі сценічне ім'я раніше вигаданої героїні, — швидко звільняють за її шоу-бізнесові огріхи. І книжка закінчується спокійною, ефірною Енні Беллс, сторонньою людиною, яка зазнала найменше втрат і втекла з віддаленої сім'ї у Новій Англії, що мало чим відрізняється від племені Вождя.

У «Спілці мертвих поетів» студент накладає на себе руки через страх засудження з боку батька, вчителя виганяють за неортодоксальні погляди, а сторонній залишається свідком.

Навіть романи, що, здавалося б, порушують цей закон, як, наприклад, «Бійцівський клуб», ідуть за тим же шаблоном. Найвинахідливішою особливістю «Бійцівського клубу» було те, як у ньому зіткнулися всі три архетипи. Убиваючи себе, мученик убиває бунтаря і таким чином створює об'єднаний пасивний/активний голос, який веде історію як новий самоусвідомлений оповідач.

Знову й знову американців учать бути не надто пасивними чи агресивними, а уважними і непомітними. Щоб утекти, щоб вижити і розповісти історію.

Якщо вірити Талботу, половина населення колишніх сполучених штатів завжди була змушена жити як раби іншої половини. І ці взаємовідносини мінялися майже кожні чотири роки. Виборців змушували бути рабами чи тиранами, тиранами чи рабами, залежно від результатів виборів. Їхня література була налаштована на те, щоб люди зберігали здоровий глузд, незважаючи на ці дикі зміни влади.

Теренс закрив книжку і тримав її на колінах. Якщо лише для того, щоб вижити, то ось що Теренс хотів зробити:

цілком вирватися з цієї формули. І саме тому він знав, що доведеться знайти інший варіант. Щось таке, чого його не готували вибрати всі покоління книжок і фільмів.

Напівживий Талбот визнав, що немає ніякого пристрою стеження. Це все була брехня. Усе це була перевірка, щоб побачити, як далеко Волтер зайде задля досягнення своєї мети. Наскільки безжально він може діяти.

Сплювуючи слова, задиханий і блідий, як крейда, з мертвотними губами, старий сказав:

— Я так тобою пишаюся.

Волтер був уже не той самий Волтер. Волтер перетворився на когось, кого він не знав, він був весь липкий від крові старого. Пальці залякли.

Його новий батя видихнув:

— Я так тобою пишаюся, — повіки затремтіли, і він здригнувся, ніби готовий померти, але зібрав сили в кулак. Глянувши на Волтера налитими кров'ю очима, він промовив: — Слухай уважно. Бо я погоджуюся навчити тебе всіх таємниць успіху, — він глибоко сковтнув і кашлянув, щоб прочистити горло. — Записуй, — наказав він. — Пиши: «Декларація взаємозалежності».

І, за спонуканням старого, Волтер кинувся шукати ручку й записник.

Шаста глянула на значок батареї на телефоні й затиснула кнопку, щоб його вимкнути. Батарея показала, що телефон майже здох. Вона знала це відчуття.

Вона дивилася на Талбота Рейнолдса по телевізору й намагалася відчутти заспокоєння. Нажахані були не всі. Чоловік, що доставляв дрова, її професори, яких не застрелили і не закопали в ямі на футбольних полях, більшість людей

здавалися навіть бадьорішими у зв'язку з перебудовою суспільства. Жодне з попередніх рішень не зробило нічого, окрім як загострення соціальних проблем. Люди, здавалося, бажали спробувати щось радикально інше.

Те, про що розповідала книга Талбота, не було якимсь новим концептом. Керівні політичні фігури, як Кіт Еллісон¹, уже давним-давно закликали до введення окремих територій. Між тим, план Талбота наслідував Еллісонів, вимагаючи, щоб південні штати об'єдналися в одну країну, яку населять виключно люди з африканським корінням. Решта штатів залишаться винятково для громадян із європейським походженням. Окрім Каліфорнії — сонячний штат відкладуть для особливої мети.

Незнайомі диктори новин з'явилися на телебаченні, щоб замінити тих, хто став мішенями. Вони пояснили, як загальний перепис населення і заяви в коледжі надали первинний реєстр расової ідентифікації. Щоб далі вдосконалити процес, дістали дані служб генетичних тестувань в Інтернеті. Закон про заборону генетичної дискримінації, ясна річ, припинив діяти. Популярність таких тестувань забезпечила фактично готовий реєстр для ідентифікації людей з кожного регіону, яких доведеться переселити, а витрати — компенсувати.

Шаства не хотіла потрапляти в невід. Від приголомшення скелетом у своїй генетичній шафі. Щоб перестраховатися, вона знайшла веб-сайт, який ще приймав біткойн, і подала зразок слини під вигаданим іменем. Їй мали надіслати результати тесту повідомленням на мобільний телефон, який вона купила в пошарпаного бомжа на бульварі Мартіна Лютера Кінга. Незнайомець попросив п'ятдесят доларів готівкою і не дав зарядного. Сухі криваві відбитки пальців

¹ Keith Ellison (1963) — американський політик-демократ, відомий своїми прогресивними поглядами. Перший мусульманин, обраний до Конгресу США.

указували на жорстоке минуле, проте Шаста швиденько відчистила їх антибактеріальною серветкою у крамниці «Сейфвей». Акумулятор мав половину заряду, коли вона отримала телефон.

Таке очікування мучило більше, ніж тест на вагітність. Вона спробувала заспокоїти нерви, нагадуючи собі, що обоє її батьків — білі. Четверо її бабусь та дідусів були білі. І все одно, очікування здавалося гіршим, ніж якийсь тест на СНІД.

У новому світі, проголошеному Декларацією взаємозалежності, дуже багато людей зносили схоже випробування. Інші, міжрасові пари і сім'ї, здебільшого кидалися якомога швидше до канадського кордону і просили статусу біженців. Хтось самотужки емігрував у Європу чи Мексику, але книга Талбота проголошувала, що такі дії передбачають конфіскацію їхнього майна та активів. Вона пропонувала рівноцінну компенсацію лише тим жителям, які самовільно віддадуть свої домівки та підприємства і переселяться на відповідну територію.

По телевізору Талбот Рейнолдс заспокоював наляканих словами, що ескадрони смерті вже завершили свою роботу. Ті, хто звільнив колишні сполучені штати, наглядатимуть за проведенням процесу переселення і у випадку будь-якого спротиву застосовуватимуть лише силу.

Тримаючи вимкнений телефон, щоб зберегти заряд батареї для можливого повідомлення, Шаста боролася з думкою стосовно неминучого расового сепаратизму. Жодна група не монолітна. Навіть геї та лесбійки. Особливо геї та лесбійки. Квір-ідентичність ділиться швидше, ніж клітина в матці. Опираючись необхідності зарядити телефон, Шаста згадала блискучу письменницю Зору Ніл Герстон¹

¹ Zora Neale Hurston (1891—1960) — американська письменниця, впливова авторка афроамериканської літератури, антропологиня, що досліджувала расову боротьбу на півдні Америки у XX столітті.

з Місяця історії темношкірих, яка сказала, що афроамериканці бувають:

Блідо-жовті
Жовті
Блідо-коричневі
Вазеліново-коричневі
Восково-коричневі
Тьмяно-коричневі
Темно-коричневі

Щоб її не перевершили вершки Гарлемського відродження¹, Шапта систематично розбивала білість на таку шкалу:

Рисово-білі
Маслянкові
Тюремно-бліді
Вампіри
Чищена картопля
Екрю
Пакети для покупок
Звичайні барбі

Наскільки їй було відомо, вона не менш біла, ніж чищена картоплина. Важко було сказати, скільки часу минуло, та вона не могла більше опиратися. Увімкнула телефон. Він озвався звуком нового повідомлення.

По телевізору, по радіо Талбот проголосив уведення тимчасових заходів. Усі держслужбовці мусять залишитися

¹ Культурний рух, відомий також під назвою Новий негритянський рух, інтелектуальний, соціальний і художній розквіт афроамериканської культури, що відбувався в районі Гарлем міста Нью-Йорк у 1920-х роках.

працювати для людей. Вони мусять забути свої мрії про ранню пенсію.

Так, перед тим вони відкладали свої мрії взамін на безпеку та обіцянку, що одного дня їх звільнить від тягаря молодь. Але тепер молодь захопила контроль, і їм памороки забило від влади. Хлопці, які навіть не мали би дожити до віку продажу алкоголю, — вони отримали майбутнє, — і останнє, чого вони хотіли, це розносити пошту чи виписувати штрафи за неправильне паркування. Тож Талбот оголосив тимчасове скасування виходу на пенсію, академічні відпустки і загалом відпустки в державному секторі. Лише як короткостроковий, тимчасовий захід. На скільки це часу, ніхто сказати не міг. Цьому не підлягали поліція й армія, оскільки вони допомогли племенам.

На якийсь період країна продовжила стрімголов нестися вперед. Агенції, метою яких було доставляти пошту і виписувати штрафи за неправильну парковку, продовжили розносити пошту і виписувати штрафи, оскільки не могли об'єднатися задля спротиву, й оскільки ніхто не знав, ким узагалі були нападники, й оскільки ніхто не хотів привертати увагу і стати наступною мішенню.

Загроза наслідків підштовхнула державних службовців переглянути свій поганий настрій. Вона мотивувала майже без калача, одним бичем.

Щоб запобігти подальшому насильству, Талбот з'явився на білбордах, його сяюче зображення було підписане слоганом:

Усмішка — ваш найкращий бронезилет!

Таке ж зображення і слоган з'явилися на постерах, автобусних зупинках і в їдальнях персоналу. Люди розцінювали це як наказ «усміхайся або застрелимо», але що вони могли зробити?

Стало звичною картиною бачити клерків у відділенні пошти з широкими вишкірами, тоді як краплі поту пухнулися в них на лобах. Бо єдиною їхньою можливістю втечі від цього життя був хід через яму в землі, наповнену негашеним вапном. Таким чином держслужбовці стали новим класом кріпаків, прив'язаних до своєї роботи. До яких ставилися, як до рабів.

За книгою Талбота, людей тримали збентеженими, на межі хаосу так довго, що вони будуть вдячними пристати на умови будь-якого нового керівного органу. Слово «вдячні» не відповідало реальності. Якщо не брати до уваги постійний страх смерті, вони тішилися, радісні та звільнені. Охочі заявити про відданість будь-якому новому порядку, якщо він зберігатиме мир.

Гроші перестали бути владою. Стали тільки скороминущим інструментом.

Долар, проголосив Талбот, помер, і нова валюта має текти вниз через членів кожного роду. Через членів їхніх сімей і коханих. Разом з тим, нова валюта недовговічна, вона блякне і стає звичайною пластиковою плівкою за менш ніж сотню днів. А оскільки гроші неможливо буде накопичувати, їх доведеться розмінювати на хліб і вино, й оскільки потрібно більше хліба і вина, більше людей брали на роботу вирощувати зерно і виноград.

І завжди була загроза появи нового списку, цього разу спрямованого на непопулярних водіїв автобусів, контролерок, і це породжувало нажахані усмішки та підлабузницьку покірність серед держслужбовців. Усі інші обіймали низькі посади і вперше раділи з того, що не були працівниками уряду. Для міленіалів молодіжного випину якийсь двірник несе таку ж провину, як і сенатор, і так само з готовністю спостерігав би, як нове покоління марширує на війну. Так само як французька Епоха терору почалася з відсікання голів членам королівської сім'ї, а тоді продовжила-

ся гільйотинуванням клериків, клерків і слуг, існувала небезпека, що Виправний день стане щорічною подією.

З місця, де постать з'явилася на далекому горизонті, вона здавалася примарою. Тонка і мерехтлива у пустельній спеці, тремтлива, наче полум'я, вона росла з кожним кроком по магістралі. Нагадувала покинуту тварину. Собаку, якого бідні люди вивозили за місто, щоб викинути, сподіваючись, що домашній пес якось сам собі дасть раду. Кілька днів проголодувавши, ці ручні собаки і породисті дворняги завжди переходили на поїдання гімна інших тварин. Це гімно пошнуроване яйцями чорних мух, яйцями, з яких готувалися вилізти черви. У результаті бездомна тварина голодує ще більше, їсть більше гімна, виводить більше додаткових ротів і, нарешті, знаходить кущ, дерево, огорожу, де достатньо тіні, щоб бідна тварина могла впасти і, задиhaючись, здохнути.

Ось такі думки викликала примарна постать.

Геррет Довсон мусив лише повернути голову, щоб дивитися на рух незнайомої людини. Колишній член профспілки, принц наймогутнішого роду Білії, він лежав на курному узбіччі. Верхня частина тіла була схована під вантажівкою, руки викручували стакан підшипника з хрестовини карданної передачі. Ноги простягнулися на гравієвій бровці, повністю під гарячим сонячним промінням, поки не з'явилось відчуття, що джинси хтось прасує з парою йому по ногах, а пальці наче запеклися всередині черевиків.

Він витягував ролики підшипника зі стакана і обсмоктував кожен, випльовуючи спалене мастило. Поглядав, як незнайома людина підходить усе ближче. Полапки пальці запихали ролики назад у кільце підшипника. Вилка диференціала переднього моста була така гаряча, що рукою ледь торкнулися. Коробка з інструментами лежала збоку, в тіні,

комплекти головок і подовжувачі — саме на такій відстані, щоб дотягнутися.

Грало радіо, голосно, щоб він чув. Говорив той чоловік, Талбот. Жодної музики. Жодної трансляції спортивних змагань. Телебачення і радіо не транслювали нічого, окрім Талбота Рейнолдса. Новий монарх, найімовірніше, живе у замку, везучий скотиняка, де його всіляко ублажають цнотливі підлітки. Голос гримів з його дешевих гучномовців на панелі приладів:

Рай творить не вишукана архітектура чи неймовірні пейзажі, а якість душ, які його населяють.

Голос великого чоловіка відлунював понад піском і полином. Від часу як Довсон уперше почув, що згорів підшипник, повз не проїхала жодна машина. Як він бачив, постать була начебто жінкою. Якщо з неї зняти одяг, то сраки в неї виявяться недостатньо, щоб приховати задню дірку. І те, що сонце зробило з її пухирчастою шкірою, вдвічі сильніше позначилося на обгорілому волоссі. Вітер загудзував пасма, піт міцно приліпив їх до голови, разом із пилом. Голос Талбота заявив:

Якщо чоловік може поглянути у вічі реальності в двадцять п'ять років, у шістдесят він зможе її диктувати.

Вона не здавалася якоюсь особливою, але, про всяк випадок, Довсон зняв обручку і захвав її в передню кишеню джинсів. Він перекотив ролик підшипника в роті, зісмоктуючи спалене мастило. Виплюнув чорним.

Глибоко в кишені пальці намацали якийсь згорток. Аркуш паперу. На пожмаканому і м'якому від віку аркуші був список речей, які він пообіцяв дружині, Роксанні, принести додому. Її почерк зараз було не прочитати, слова зім'яті й вимиті потом, але він знав список напам'ять:

*Кавові фільтри
 АА-батареї (для пульта на кухні)
 Авокадо (не Гасс)
 Туалетний папір
 Павичеві язички*

Життя зовсім не сповільнилося, міркував він. Лише тепер вони міряють дні, що минають, павичевими язичками.

За мить покинута жінка дочеберяла ближче до нього. Вона підійшла і стала біля вантажівки, з коробкою інструментів під ногами.

Коли вона підійшла достатньо близько, щоб почути радіо, то завагалася, ніби її налякав той голос. Радіо проповідувало:

Коли вони біжать, полюйте на них. Шукайте відірваних від решти там, де вони ховатимуться. Сором, що вони відчують, походить від марнування влади, яку для них будували покоління їхніх отців.

У голові в Довсона існували різні види сонячних опіків. Першим був «Засмага покрівельника», що виникав від розкладання толю і скріплення дранки на фанерний настил під кутом, — це подавало чоловіка сонцю у вигляді пухирчастого стейка, щоб воно його підсмажило. Темніші відтінки включали:

*Викинутий у рятувальній шлюпці у відкритому океані
 з печінковою барвою
 Гавайсько-тропічно сонцезахисного фактора № 5 на пляжі
 Бондай 1 під озоною дірою самогубчо-червоний
 Бан-дю-Солейно² Сен-Тропешно Помаранчевий*

¹ *Bondi Beach* — пляж на околицях Сіднея.

² *Bain de Soleil* — марка крему проти засмаги.

*Арнольд-Шварценеггерівська кулькова професійно-засмаг-
ла бронза*

Скажена Тексонівська¹ бомжиха, припечена коричневим

Ця незнайомка не підпадала під жоден. Обпалена сонцем червінь напухирилась і здерлася, відкриваючи овали лілово-білого. Вона вперше за своє розніжене життя потрапила під пекуче сонце.

Губи Довсона, як він припускав, були чорні від мастила, натомість її уста вкривали білі пластівці сухої шкіри. Зуби рівні та білі, як у зірки кіно.

Усі знали, що багато мішеней уникли Виправного дня. Здебільшого професура змогла вислизнути з рук загонів, оскільки вищі навчальні заклади славляться своїми безладними розкладами. Говорили, що ці втікачі одягаються в лахміття і намагаються виглядати як усі, повільно підбираючись до канадського кордону. Мексиці вони не потрібні, зате Канада не зовсім зачинила двері. Шосе Вашингтон-Стейт-роуд-21 тягнулося на північ через калічеві² землі східного Вашингтона, просто до кордону, та лише ідіот з народження пішов би прогулятися ним у спекотну погоду.

Якщо Довсон щось і знав про професуру, то це те, що вона не надто розумна.

Найближче місто з того боку — Калотус, розташоване за добрих дванадцять кеме. Вона підійшла ближче до його ящика з інструментами і присіла, щоб зазирнути під вантажівку.

— Йо, містере, — промимрила вона. Голос здавався вдаваним, ніби вона запозичила його з повторних показів «Ги-Ги-Ги»³ чи «Селюків із Беверлі-Гіллз»⁴. — Підвезете?

¹ *Tucson* — місто в штаті Аризона.

² Каліче — осадкова гірська порода.

³ *Hee Haw* (1969—1997) — американське телевізійне шоу-вар'єте, зосереджене на музиці кантрі та сільському гуморі.

⁴ *The Beverly Hillbillies* (1962—1971) — американський телевізійний ситком.

Довсон перекотився на бік, глянув на неї. Витягнув телефон з кишені сорочки і навів камеру на її пухирчасте обличчя. Якщо незнайомка і знає про програми розпізнавання обличчя, вона надто виснажена, щоб звернути на це увагу. Він зробив фото і відправив його. Щоб перевірити, простягнув руку долонею вгору.

— Не подаси мені ту екстраглибоку головку 7/8 на подовжувачі для тріскачки?

Її тьмяні блакитні очі повернулися до набору хромованих інструментів у верхньому відділенні ящика. Смикнулися над шестигранними гайковими і розвідними ключами.

Роксанна з першого разу впізнала би правильний інструмент.

Довсон крутив ролик підшипника між губами, наче зубочистку. Підкреслюючи нетерплячість, він клацнув вимазанними мастилом пальцями.

За якусь мить вона ляснула чимсь металевим йому в долоню, й коли він підніс ту річ до очей, то виявився накидний ключ 5/8.

Дзенькнув телефон. База даних розпізнала її. Цю голодну бідняру, що тут присіла, зі ступнями, що стирчать із подертих баскетбольних кросівок, ногами та руками, схованими в мішкуватому спецодязі, залатаному скотчем на краях і чорному від бруду, звали Раманта. Вона зникла з університету Орегону, де очолювала кафедру напрямків вибраного гендеру. Але ця професорка вже однією ногою в могилі. Невеличка армія мисливців за головами вже наближається, і швидко. Найближчий уже на підході, і ось вона заблудла в Довсонове життя. Падалиця. Вже приречена.

Її кількість голосів сягає якихось жалюгідних тисячі сто. Не династія, звісно, та він зможе заробити якийсь статок, голосяючи на всіх виборах так, як скаже той, хто найбільше заплатить. Те, чи зможе він її убити і як, це вже інше питання.

Можливо, вона прочитала це в його очах. Вона сказала:

— Я так розумію, ви мене вб'єте? — голос утратив се-люцьку гугнявість. Він зазвучав космополітно, культурно. У теперішні часи культура вважалася чимсь поганим. Куль-тура приводила тебе до смерті.

З кабіни вантажівки Талбот повчав на всю котушку:

Виправний день — це не помста. Мисливець не ненавидить лося. Він глибоко поважає свою жертву, але мисливець знає, що тварина мусить померти, заради того щоб вижив він сам.

Довсона вразив сором. Отак дивлячись на неї, таку злиден-ну, з кіркою піску навколо потрісканих ніздрів і в кутиках рота, шиєю, що гноїлась укусами комарів та сирими по-дряпинами, сховану під смородом немитого тіла і несусвіт-ньою політичною ідеологією, він бачив, що колись вона була досить гарненькою молодою леді.

Жінка повернула ший і глянула через плече. Примру-жившись, вона роздивлялася горизонт у пошуках пере-слідувачів. Не звертаючись ні до кого конкретно, вона сказала:

— То не був якийсь там пересічний рейд на трусики¹... — голос від горя захрип так, що ледве чувся. — У них була зброя, — вона розповіла, що загони залишили її живою і наказали зносити загиблих співробітників і співробітниць до поховальних ям. — Увесь мій персонал...

За мить її коліна підломилися, й вона переможено вклякла на гострий гравій. Схилила голову так, що обличчя схова-лося за космами волосся. Людська жертва. Вона дістала з ящика для інструментів ніж для лінолеуму і подала йому.

— Візьміть, — сказала вона, — молю вас. — Іншою рукою підняла запечене волосся, щоб відкрити вухо. — Відріжте,

¹ *Panty raid* — популярне хуліганство в американських коледжах 1950-х років, коли група студентів проникала в гуртожитки дівчат, щоб ви-крадати їхню спідню білизну.

але підвезіть мене до кордону, будь ласка... — Вона стояла на колінах у пилюці, ніби надто втомилася, щоб бігти далі. Якщо він її не знешкодить, це зробить хтось інший.

З тортурами чи без, вона хотіла, щоб він повідомив, що вона померла. Він забере собі голоси, а вона втече в Канаду. Те, що від неї залишиться. Наче взаємовигідна ситуація.

Довсон знову клацнув пальцями, та цього разу показав на головку, яку просив раніше. Перший мисливець за головами, найімовірніше, підбереться вже дуже скоро.

— Саманта? — сказав він.

— Раманта, — виправила вона. Стільки гордості в неї ще залишилося. Вона відставила ніж і повернула головку. Здається, зрозуміла суть повідомлення.

Нікого не різатимуть і ніхто нікуди не поїде, доки він не приладнає цю трансмісію.

Зі звичайним блокнотом не спрацювало. У світі до Списку... у світі, який ви вважаєте таким стабільним... Волтер не міг записувати так швидко. Ніхто б не зміг, не з тим темпом, з яким Талбот Рейнолдс, божевільний на всю голову, говорив. Збуджений від втрати крові крізь порізи бритвою і розкопки, з яких продовжувала текти кров, він звів голову, а повіки тремтіли, одурманені екстазом болю. Досі голий, прикутий до крісла, що стояло в калюжі поту, сечі та крові цього великого чоловіка, довгі нитки слини звисали з кутиків рота, поки він біснувався. Белькотливий труп. Оракул, ошалілий від передозування ендорфінами.

З блокнотом не вийшло, тож Волтер змінив його ноутбуком. Пальці гналися, щоб устигнути за словами Талбота. Як це допоможе йому заробити статок, щоб він мав змогу зробити Шасті пропозицію, Волтер уявлення не мав.

Стукаючи по клавішах, пальці залишали червоні відбитки. Клавіатура ставала липка. Спіралі та завитки крові Талбота.

Талбот диктував:

— Гомосексуал завжди буде двигуном заробітку статків, бо він не зазнає витрат на виховання дітей, — він спинився, дивлячись на Волтера. Щоб упевнитися, що його слова не пішли на марно. — Наступне покоління гомосексуалів, — продовжив він, — завжди народжується і виховується гетеросексуалами до того, як приєднатися до своїх побратимів. Таким чином індустрія дорослих гомосексуалів може зростати, поки індустрія гетеросексуалів перекачує свої потужності у виховання дітей, від чого зрештою виграє гомосексуальна спільнота.

Волтер завершив пасаж, повторивши вголос:

— Гомосексуальна спільнота, — щоб показати, що він встигає.

— Крім того, гомосексуали, — декламував Талбот, — не марнують час на виховання дітей і можуть відводити його на вдосконалення можливостей чи просто тривалішу роботу, без втрат через нехтування сім'єю...

Волтер набирав, віддлунюючи останні слова вголос:

— ...гомосексуальна держава завжди виграватиме від безкоштовного напливу нових громадян.

Поки що цей багатий чоловік радив Волтерові представити модель і дати іншим чоловікам її здійснити. Волтер запустить у рух машину, яку ніхто не зможе зупинити. Машину, яка працюватиме сама. І навіть Волтер не зможе її зупинити.

Як це його зробить багатим, Волтер не мав ані найменшого уявлення. Як і більшість письменників, він був надто зайнятий набором тексту, щоб ще й думати.

— Щоб зберегти цілісність несумісних гетеро- та гомосексуальних національних держав, — продовжував Талбот, — гетеросексуальних дітей, яких народжують лесбійки, і гомосексуальних дітей, яких народжують гетеросексуали, потрібно обмінювати...

Волтер закінчив речення вголос:

— ...у рівній кількості.

Талбот охнув. Його понівечений торс скрутився під ременями.

— Якщо обмінюватимуть нерівноцінну кількість осіб...

Вимовляючи слова, поки він їх набирив, Волтер промовив:

— ...тоді батькам, які не отримують дитину, сплачуватиметься посаг чи викуп як компенсація.

Так воно й продовжувалося, день за днем. Старий вивергав слова, а Волтер вірно їх збирав. Єдине інше завдання, єдине реальне завдання, яке Талбот йому наказав виконати, полягало в тому, щоб створити веб-сайт. Щоразу, коли Талбот спав, Волтер рихтував сайт, і він уже був майже готовий.

Ні з того ні з сього, ніби в мить безпам'ятства, старий впився у Волтера маніакальним вишкіром і зарепетував:

— Усмішка — ваш найкращий бронешилет!

Чим би ця тарабарщина не була, Волтер вбив ці слова у свій документ. Вірячи, жодного разу не сумніваючись у тому, що ахінея цього старого пердуна до чогось приведе. Що він не марнує життя, задокументовуючи передсмертні слова безумця.

Той веб-сайт, наприклад, що Талбот наказав йому створити, зовсім не здавався високотехнологічним джерелом прибутку.

Він ще не працював. Але Волтер створив його чітко за інструкціями Талбота, аж до дурної назви. Ніякої назви. Нічого розумного. Крикливий, скривлений, схиблений старий вимагав, щоб сайт називався просто «Список».

Поштова клеркня потягнулася під свою частину стійки і дістала форму. Форма номер 346, заява про переселення на відповідну територію. Подаючи аркуш через стійку Гевінові, вона всміхнулася, облизала губи і сказала:

— Смішно, але ви ж не схожий на темношкірого.

Гевін узяв форму і промовив:

— Так і є.

Її погляд затримався на його рудому волоссі, широкій лінії підборіддя, могутніх грудях, і вона зітхнула.

— Дуже шкода.

Що він міг сказати? Він нічого поганого не скоїв. Просто робив усе за новими законами. Гевін подякував і поніс форму до стійки під вікнами, де міг її заповнити. Люди стояли в черзі, очікуючи поштових посилок. Люди хотіли обміняти невеликі суми старих грошей на нові, з минущими оболонками.

Перша графа форми просила вказати ім'я. Гевін Бейкер Мак-Іннз, написав він.

Заповнив місце проживання. Свою теперішню територію. Імена батьків.

У графі «Вік» уписав «вісімнадцять».

На «Трудових навичках» завагався. Він був експертом у багатьох речах, жодну з яких не можна було внести в офіційну державну форму.

Під «Найвищим здобутим рівнем освіти» він написав, що закінчив середню школу, і додав дату. Це було вчора.

До Виправного дня, до будь-яких розмов про території та переміщення населення у відповідні місця, ще в дев'ятому класі Гевін дечого навчився. Наприклад, що вчителі багато вчать, але лише того, що вони хочуть, щоб дитина знала. Важливі речі доводилося відкривати самому.

Він слухав, як його вчителька, жінка, що ніколи не бувала за межами Північної Америки, пояснює, як живуть Європа й Азія. Гевін записував, як інша вчителька, що ніколи не написала навіть оповідання, аналізує Фолкнера, Фіцджеральда і Донна. Коли він вторував їхнім блідим неправильним уявленням, вони хвалили його і називали розумним. Розумним, так, достатньо розумним, щоб знати, що він досі нічого не розуміє і що вчителі — ідіоти. Ніщо, окрім власних пошуків у реальному світі, не навчить його.

Над «Причиною переміщення» він знову завагався.

Гевін жадав щастя, від якого батьки, якби побачили, проблювалися б. Він волів любові, яка повністю знищить їхню

любов до нього. Його життя було твердженням або/або. Одно-го дня йому довелося би вибрати між своїм щастям і їхнім.

Під «Судимостями» він збрехав і написав «Немає». Офіційно це була правда. Він не хотів, щоб його переміщення відхилили через що-небудь.

Він замислювався, як це — геть стирати чиесь життя, щоб мати місце для власного. Він учив себе не хотіти нічого. Різдво і дні народження — то було найгірше, обставини, побудовані навколо хотіння речей. Коли батьки просили його написати листа Санта-Клаусу, Гевіну доводилося консультуватися з однокласниками. Ніби проводячи антропологічне дослідження, він розпитував хлопців про те, що їх мало би втішити. Набори «Лего», чи «Нінтендо», чи що там отримувало найбільше голосів, — він удавав, що хоче це. Розпаковуючи подарунки, він мусив удавати радість. Не міг дозволити собі думати над тим, чого хоче насправді.

Наступне запитання: «Чи потребували ви коли-небудь психологічної допомоги?»

Він почав своє таємне життя з крадіжок одягу. Гуляв по супермаркету «Сірз» і приміряв сорочки, а тоді виходив у новій сорочці під старою. З пальтом під пальтом. Після «Сірз» він навідувався в «ДжейСіПенні» чи «Нордстром». Він ніяк не міг пояснити появу пакета для покупок, наповненого шкіряними куртками, мамі. Вирішенням стало нести награбоване в офіс торгового центру і залишати в бюро знахідок, щоразу заповнюючи форму зі своїм іменем і контактами. Через три тижні, коли ніхто не приходив, щоб забрати ці речі, які, по суті, ніхто й не губив, з торгового центру телефонували і казали, що тепер вони належать йому. Проблема розв'язано.

Це була ідеальна схема відмивання. Та вона не встигала за темпами крадіжок. Персонал торгового центру і його батьки приймали тільки якусь частину дарованих несподіваним таланом сумок із дизайнерськими ременями і взуттям, які він знаходив. Усе завжди його розміру. Він незмірно пишався своїм умінням, яким ніколи б не поділився зі своїми батьками.

Та й суть полягала не в тому, щоб отримати одяг. Задоволення приносило знайти якусь річ і стежити за нею. Обходити кругами. Чекати, у хтивому трансі. Напоготові до стрибка. У полоні якогось неконтрольованого імпульсу він чекав свого часу. Часто сорочка була така, що він би ніколи її не вдягнув. Вона могла йому навіть зовсім не подобатися, але кайф був не в тому, щоб володіти нею вічно.

Ба більше, отримані сорочка чи джинси наповнювали його соромом. Вони слугували нагадуванням про те, який він перевертень і як легко може відкинути своє законослухняне життя. Тож Гевін почав спалювати нагробоване в каміні у підвалі. Вдень, коли його батьки ще були на роботі, він тримав сорочку на витягнутій руці й грався полум'ям сірника вздовж яскравої тканини з пейслі. Палити одяг було майже так само приємно, як і красти його. Він клав палаючі штани на залізну підставку перед каміном і докидав іще сорочок, светрів, доки всі вони не згорали до сипучого сірого попелу.

Крахом стала шкіряна куртка-бомбер. Червона шкіра. Криваво-червона. Сатинова підкладка згоріла, як і в'язаний комір і манжети, але з самої шкіри курився чорний смердючий дим, із запахом пасма волосся, яке тримають над полум'ям свічки. Він нестямно роздмухував купу, яка тліла, коли у підвал зайшла мама.

Він розповів їй усе. Окей, половину всього. Ту половину, яку нібито розумів. Частину про крадіжки. І вона запитала, чи він погодиться відвідати психолога.

У його житті з'явився доктор Ашанті. Щовівторка Гевін сідав на автобус до підвального кабінету в центрі міста, що діяв у рамках державної програми служб психічного здоров'я. Оплата рахувалася за рухомою шкалою¹, та це все одно означало, що мамі доводилося працювати кілька додаткових годин. Він сидів у кімнаті для очікування з ін-

¹ Рухома шкала — зміна цін на товари і послуги, що залежить від можливостей клієнта.

шими прищавими хлопцями свого віку. Деякі були з батьками, більшість — без.

Одну годину щовівторка Гевні сидів і слухав пояснення доктора Ашанті про те, що крадіжка — це досексуальний імпульс. Слова з підручників. Полюючи за одягом, Гевін практикується у зваблюванні. За яким іде оволодіння. Що закінчується відмовою від бажаного об'єкта. Це здавалося логічним.

Що Гевін мусить робити з цим імпульсом — інша справа.

Там, у підвальному кабінеті, зі стінами, вкритими квадратними дошками оголошень із канцелярськими кнопками в кутках постерів, на яких зображені яхти, драматично схилені під написами на кшталт «Знайди вітер, який дме туди, де хочеш бути ти», Гевін нарешті зламався. Він розмістився у кріслі-мішку. Доктор сидів у відкидному кріслі біля столу.

Гевін дивився на піскову свічку на столі. Він не міг глянути будь-кому в обличчя, коли нарешті вимовив ці слова.

— Думаю, я гей, — пошепки, щоб діти в кімнаті очікування раптом не почувли.

Ашанті відповів негайно.

— Ні, — він похитав головою. — Це не так.

Вражений Гевін не міг придумати якоїсь відповіді. Заперечення нічого не вирішувало. Гевін ризикнув на нього глянути.

Доктор звів до купи кінчики пальців.

— Після таких регулярних розмов з тобою я можу без ризику сказати, що це просто такий період. — Він заплющив очі й м'яко пирхнув, ніби приємно здивований.

У той же час Гевін почувався вдячним і розлюченим. Єдиний страх, що стояв у центрі його самоідентичності, — це бути відкрито відкинутим.

Ашанті говорив із упевненістю цілителя.

— Ти не гомосексуал.

Усі додаткові години роботи його матері. Після всіх грошей, які вона заплатила, щоб подолати цю кризу, лікар збирався

заперечити, що проблема взагалі існує. Гроші й час полетять на вітер, а Гевін знову опиниться там, звідки почав.

Доктор Ашанті глянув на годинник на столі. Сеансу залишилося ще двадцять хвилин.

— Хіба тобі не краще? — запитав він.

Його самовдоволення посмішка і вигнуті брови наче глузували.

Гевін не почувався краще. Те, що сталося далі, було не сексом, а радше політичним актом. Гевін узяв участь у грі «слабо». Він повільно викотився з крісла-мішка і пішов через килим. Ашанті не зупинив його. Навіть коли Гевін уклякнув йому між ногами і побачив, що у чоловіка вже стоїть. Гевін розстебнув ремінь, верхній гудзик і обережно потягнув замок ширіньки, крадькома, ніби план полягав просто в тому, щоб украсти штани.

Гевін посміхнувся. Обличчя Ашанті обвисло, дихав він слабо. Його погляд зустрівся з Гевіновим, навіть коли дев'ятикласник стиснув у руці його ерекцію, що була наче третьою особою в кімнаті, й потягнув назад крайню плоть, оголюючи вологий фіолетовий грибок. Гевін накрив його ротом і не стрепенувся, коли перший струмінь сирого яєчного білка, цей гарячий сироп зі сметани, солі й цибулі, вдарив прямо йому в глотку. Ще один потік хлюпнув йому в носові пазухи і забулькотів крізь ніздрі.

Він більше не був цнотливим, принаймні в горлі. Схоже було не стільки на статевий акт, а наче хтось із синуситом чхнув йому в рот.

Він довів, що лікар помилився. Гевін довів, що розумніший. Принаймні він себе знав. Годинник показував, що до кінця сеансу залишилося одинадцять хвилин.

Лікар віддихувався, безвольно розвалившись у кріслі. Коричневі родимки щедро цяткували його мошонку, а дротяне сиве лобкове волосся розросталося навколо основи м'якого пеніса. Він витягнув зі штанів краї сорочки, що прикривала його круглий живіт, і з цього низького кута звисла шкіра

у нього на шії зібралася в єдину складку, що скидалася на поголену піхву трохи вище над вузлом краватки.

Яким би непривабливим цей чоловік не був, він усе одно в Гевіна перший, і Гевін знав, що назавжди запам'ятає цю мить. Перемога це чи ні, але збуджувало воно набагато сильніше, ніж крадіжки, хоча лише трішки.

Протягом наступних тижнів мамина додаткова робота і гроші оплачували дещо інше. Щовівторка доктор Ашанті гаряче заперечував Гевінові вподобання, а Гевін доводив його неправоту. Він навчався змінювати підходи, розраховувати час, планувати, наче гостросюжетний фільм, щоб нарешті доводити до кульмінації в останню дрібку секунд до закінчення сеансу.

Гевін знову став експертом у навичці, якою б ніколи не міг похвалитися перед батьками.

Коли він уперше почув про Список, то поліз в Інтернет і опублікував там ім'я доктора Ентоні Ашанті. Це здавалося безпечним шляхом переведення ненависті в інше русло. Усі припускали, що Список — це жарт.

Протягом кількох годин тисяча сімсот людей проголосували за це ім'я, і це розкрило Гевінові очі. Він почав осягати лікареве навантаження пацієнтів і таємну історію його довгої кар'єри. Кімнати очікування біля його кабінету з купою замислених підлітків раптом наповнилися новим значенням. Гарем. Витривалість Ашанті важко було переоцінити.

Ашанті, очевидно, проникав у голови своїм пацієнтам не лише психологічно.

Гевін уже давно припинив свій курс лікування, коли Виправний день порішив лікаря.

У графі психологічної допомоги він написав «ні».

Алею позаду Першої методистської церкви наповнили вінтові нарики. Усі чекали, коли відчиняться двері й почнеться звична зустріч. Людей несло в збудженому передчутті

метамфетаміну, який можна буде винюхати. Нік глянув на якогось балакливого малого і запитав, чи в нього немає продати вітаміну В¹.

— Ця хуйня *реально* сталася, — чудувався малий, чухаючись і пританцьовуючи.

Усі знали когось із групи реабілітації, хто розстрілював людей.

— Той мужик намагався мене завербувати, — хтось похмуро клявся. — Треба було послухати. Я б зараз купу грошей мав.

Нік не зважав:

— Мені просто треба трохи вітаміну Г².

Малий заперечив:

— А нові гроші маєш?

Нік знав, про що він; але ні, цих грошей у нього не було. Двері церкви не відімкнулися.

Люди були голодні. Питної води не вистачало. Суспільний порядок обернувся хаосом через відсутність бензину, часткове зникнення електрики, крадіжки їжі й поголоски про те, що люди їдять котів, собак і навіть інших людей. Але Нік знав, що чудодійний засіб, який перетворить цю їбануту агонію фільму-катастрофи на «все в нормі», — тлустий пакет гідрокодону. Якби йому дали річний запас вікодину, він би не переймався тим, що треба знайти їжу чи місце, де срати. Він би міг пережити горе.

Балакучий малий, як і всі вінтомани, уже пішов. Кілька, очевидно, подалися на наступну зустріч, глянути, чи не відчиняться двері екуменічних духівництв. У його бік ішов хлопець зі собакою, темношкірий хлопець, що тримав собаку на повідці однією рукою, а в іншій стискав велику синьо-чорну книжку. Усього собаку покривало біле хутро,

¹ Ідеться про вікодин — сильне знеболювальне на основі опіюїда гідрокодону і парацетамолу.

² Ідеться про гідрокодон, або героїн.

окрім чорної точки навколо ока, собака якоїсь породи піт-буля. З відстані хлопець озвався:

— Ніку!

Нік запитав:

— Тримаєшся?

Той похитав головою й усміхнувся.

— Забудь про ту херню, — хлопця звать Джамал, він був постійним учасником зустрічей, доки не покинув їх кілька місяців тому. Усі думали, що він помер, але от він тут стоїть. Джамал потягнувся однією рукою в задню кишеню і витягнув жменю чогось. Ніби гральних карт. Ніби колоду карт із дуже дивними кольорами. Він подав йому стос зі словами:

— Візьми, у мене того купа. Але витратити їх потрібно протягом кількох тижнів, окей?

Карти виявилися слизькими тонкими пластинками з твердого пластику. На кожній було обличчя якогось чоловіка, ніби чийогось тата по телевізору, привабливе обличчя, ніби актора з телереклами, що продає золоті монети. Нік узяв картки і розгорнув віялом, щоб порахувати. Це ті нові гроші, про які він чув. Ні в кого їх немає, хіба в тих, хто працює на одного з народних месників. Ставши на коліно, він запхав картки собі в шкарпетку. Деякі поховав по кишенях. Зараз навколо вдосталь голодних людей, краще не ризикувати.

Джамал кивнув на собаку.

— У нас зі Стрибуном за кілька днів літак, вирушаємо в нове життя, — він говорив про Чорнотопію, країну, відведену спеціально для всіх, у кого переважає субсахарська ДНК. Сказав: — Це був цікавий експеримент, але він закінчився.

Він мав на увазі спільне життя білих і темношкірих людей, усю суть сполучених штатів, зрозумів Нік.

Джамал запитав:

— Ти у школі читав книжку «Грона гніву»? — з огидою похитав головою. — Люди там бігають сюди-туди. Постійно мелять щось про те, що треба нанести удар у відповідь,

щоб виправити систему. Але вони ніколи нічого не роблять, тільки копають рови за п'ять центів і народжують мертвих дітей, — Джамал сплюнув на землю. — Та книжка — повна хрінь.

Нік тримав одну руку в кишені, торкався своєї неочікуваної вдачі.

— Так, ми читали.

Джамал запитав:

— Як думаєш, у чому був сенс читати про тих нездар? — він обернувся до собаки, ніби запитуючи його: — Ти колинебудь замислювався, чого *насправді* та книжка нас навчає? — Нікові він подав свою синьо-чорну книжку. — Талбот каже, що нормально вбивати себе наркотиками. Але він каже, що немає більшої честі в житті, ніж убити своїх гнобителів, — великий діамант зблиснув у одній з його мочок.

Нік запитав:

— Ти вбив Бролі?

Джамал запитав:

— Чув колись про плантацію Пібоді? — він повернувся і говорив до собаки. — Ми володіємо нею. Правда, Стрибуне? Ціла долина лісів і фермерських земель, а ще надзвичайний маєток у стилі античного Відродження в самому центрі.

Нік здогадався, що це в якомусь колишньому штаті, що раніше був Джорджією чи Північною Кароліною.

— Твої люди колись були там рабами? — він не хотів сказати нічого образливого. Такий Богом забутий будинок здавався дивним вибором для колишнього нарка. Важко було уявити Джамала фермером.

Джамал порився в кишені й подав йому ще одну жменю грошей-карток.

— Візьми. Я не встигну витратити до того, як вони втратять силу, — він подавав книжку і нові гроші тією ж рукою, ніби комплексну угоду. — Це закон. Тебе заарештують, якщо не матимеш при собі книги.

Нік узяв і те, й те. Перед ним стояв один із багатьох, кого він більше ніколи не побачить.

— Пішли, песику, — сказав Джамал. Він потягнув за поведець, і пітбуль почимчикував за ним. Обое пішли геть.

З грошима в руці Нік кинувся стрімкими пітливими кроками у зворотному напрямку. Щоб дістати гору оксі¹ чи гідро і щоб йому відсмоктали так, що державне становище не матиме ніякого значення. Зловити балакливого малого, доки він не продав свою заначку комусь іншому.

На думку Джамала, Виправний день діяв на противагу тій книжці, «Гронам гніву». Книжці, яку люди мусять прочитати в сьомому класі. Де білих людей виганяють з їхньої ферми. Трактор зносить їхній будинок, і вони не роблять нічого. Кредитний інспектор чи хтось типу того приходить і каже їм забиратись, а ця сім'я не робить нічого. Так, вони говорять про те, що треба дістати зброю і напасти на банк, треба вбити банкірів, але нічого такого не роблять.

Натомість ця сім'я білих тягне свої сраки в Каліфорнію, де поліція їх із гімном змішує, де вони до смерті працюють за дрібняки. Та вони все одно нічого не мають. Постійно говорять про те, що от настане день. Розповідають, як візьмуть у руки зброю в якійсь революції проти багатіїв, і увесь цей час не роблять нічого, лише дивляться, як їхні старі вмирають, і ховають їх у безіменних могилах. Їхні діти голодують. Чотириста сторінок Джамал прочитав в очікуванні революції, а в кінці там просто мертве дитя кидають у потічок і молода дівчина дає якомусь старому при смерті цицьку поссати. Автор, Джон Стейнбек, був сциклом, надто боявся, щоб щось сталося. Він лишив своїх персонажів страждати.

Як і Бог.

¹ *Oxycotin* — сильне опіїдне знеболювальне з активною речовиною оксикодоном.

Лише білий чоловік міг мати таку роздуту самооцінку, щоб написати ту книжку, і лише білий чоловік міг таємно пишатися тим, що прочитав її.

Лише білі чоловіки чіпляються за свою провину. Провину падіння Адама. Провину за жертву Христа і рабство темношкірих африканців. Джамалові було очевидно, що для білих їхня провина становить унікальну білу форму вихваляння. Їхнє гупання себе в груди було скромними хвастощами, що постійно кричало: «Ми це зробили! Ми не послухалися Бога в Саду! Ми вбили його сина! Ми, білі люди, робимо з іншими расами і природними ресурсами те, що самі вважаємо за потрібне!»

Бравада під маскою провини.

Для білого чоловіка його провина була найбільшим символом досягнення. Лише білі вбили планету глобальним потеплінням, щоб лише білі могли її врятувати. Їхні вихваляння ніколи не вгавали.

Це такий білий рекет: створювати проблеми, щоб потім усіх рятувати.

І поки школа змушувала дітей читати нікчемні «Грона», діти добровільно читали «Джерело» Айн Ренд. Діти жадали бути Говардами Рорками¹, що дають свідчення в суді. Школи ненавиділи сам факт, що геніями стають одиниці. Генії розпізнають бездарну кампанію шкільних учителів, які навчають бездарності бездарних. І діти відкидають цю ідею позитивних страждань і провалів.

У «Джерелі» хтось робить те, про що Стейнбек лише говорить. Саме тому діти люблять книжку Ренд.

В очах Джамала Виправний день був щасливим кінцем, який не змогли дати «Грона».

І сьогодні Джамал з трьома своїми побратимами повернувся до Капітолію переможцем.

¹ Howard Roark — герой роману Айн Ренд «Джерело», молодий архітектор, що не бажає йти на компроміс із усталеними архітектурними нормами.

Це, звісно, не означає, що в Джамала не було внутрішнього конфлікту.

Люди запитували, як це було. Виправний день тобто. Він говорив їм, що те, що він зробив, — це як увійти в найгіршу автобусну станцію у світі. Ніби зайти в смердючий світ укритої блювотинням цементної підлоги і лежачих алконавтів. Ніби брести через сморід, щоб знайти чоловічий туалет, сраку світу з прорваними трубами і забитими зливами. Обходити калюжі, щоб дістатися унітаза, тоді сидіти голим задом на ще теплому, слизькому туалетному сидінні, вдихати повітря, у якому саме лише накопичене пердіння. А тоді глянути вниз і побачити щось на підлозі.

Ніби роздивлятися навколо, а тоді біля закаляного унітаза, на поплямованій гімном, оббризканій спермою цементній підлозі побачити майже недоторкану 800-міліграмову оксиконтинку.

Щоб заспокоїтися, ти кажеш собі, що це ліки. І що за самою своєю природою ліки вбивають мікробів. Десь якийсь лікар її виписав. Науковець у лабораторії створив її, навіть якщо вона вкрита бризками кількох хворих збочених обивателів автостанції.

Усе, що потрібно, це зігнутись і відшкребти ту пігулку з підлоги. Лише ця одна, швидка й гидка дія. Просто закинь ту пігулку в рот і проковтни, й усе буде гаразд. Краще, ніж гаразд, усе буде чудово. Ледь не ідеально, так, що ти не можеш собі навіть уявити.

Таким Виправний день здавався Джамалові з погляду теперішнього. І ось він повертався до свого місця... не злочину, а триумфу. У Капітолії швейцари повідмивали кров, бо не могли собі уявити, а як інакше. Десь ридали вдови, але їхні мертві не були мертвими Джамала. Удови нічого не значили порівняно з удовами й матерями, які б голосили, якби рішення про війну затвердили і все його покоління відправили б на якусь організовану бюрократами заморську масову страту.

Чоловік, що представляв його рід, стояв у передній частині великої кімнати. У всіх був примірник синьо-чорної книги, і всі всміхалися. Це не було законом, але тримати примірник цієї книжки всюди на людях, увесь час мотивувало дещо страхітливіше, ніж закон.

Діркам від куль у картинах неможливо було зарадити. Як і щербинам, де кулі рикошетили в мармурові колони і панелі. Деталі, якими чудуватимуться й які фотографуватимуть майбутні туристи. Кілька сенаторів, що залишилися, поспішно бігали сюди-туди, виконуючи чужі прохання. Ті старигани були кощавими, поїдженими на клітинному рівні. Один з чоловіків мав шрам, зарубку зверху на вусі. Він підійшов, кланяючись і шаркаючи ногами, поклав досьє Джамалові на стіл, а тоді позадкував, не припиняючи кланятись.

Чоловік за кафедрою схилився до мікрофона й оголосив:

— Перше питання нашого порядку денного... — їх омивало тепло телевізійних камер.

Як і було сплановано, Джамал підвівся з книгою Талбота, розкритою в обох руках, і почав зачитувати вголос:

— Акт перший, стаття перша Декларації взаємозалежності...

У приміщенні запала тиша, коли він продовжив. Джамал ризикнув, зиркнув угору і подибав поглядом по обличчях на балконі для глядачів. Час витягнувся у вічність. Тиша чекала. Він шукав серед облич одну конкретну жінку. Обличчя чекали, не зводили очей. А тоді, на тому ж місці, де він стояв у Виправний день, урешті побачив її, так високо над ним.

Лише тоді Джамал повернувся до книжки і продовжив читати:

— Усім особам, що змушені віддати нерухоме майно і переселитися на відповідну територію, необхідно компенсувати витрати майном рівноцінним або більшої цінності, ніж віддане...

Вона сяяла усмішкою, дивлячись на нього. Зі сповненими гордістю очима там стояла його мама.

Люди бачили нові гроші по телевізору: дещо жорсткі на дотик пластикові картки, надто тверді, щоб зігнути. Кольори: соковиті комбінації червоного з синім і жовтого з фіолетовим. Офіційно вони називалися талботами, але всі називали їх шкурками. Ходили чутки, що перші партії були очищеними і якимсь чином створеними з витягнутої і вибіленої шкіри мішеней. Люди істерично тішилися від такої ідеї.

Не золото, не повна довіра до влади чи щось подібне підкріплювали ці гроші, а смерть. Завжди припускалося, що коли хтось не приймає нову валюту і не поважає її номінальну вартість, такі люди в результаті стають мішенями. Про це ніде не йшлося, принаймні відкрито, але по телевізору і на білбордах постійно було те повідомлення: будь ласка, повідомляйте про кожного, хто відмовляється поважати талбот. Банкноти мали свою номінальну вартість протягом сезону, але швидко блякли на світлі, а найшвидше — на сонці. Мерхла банкнота мала меншу вартість, коли мітки на краях ставали нечитабельними. Та навіть коли шкурка знебарвлювалася, ставала шматком білястого, дещо непрозорого пластику, схожого на вибілений і висущений прямокутник пергаменту чи овчини, підсилюючи чутки, що кожна така картка — сувенір зі зрізаного скальпа якогось теледиктора чи університетської професорки, навіть коли шкурки перетворювалися на анонімні білясті картки, вони все одно мали певну цінність. Ці зблякли порожні пластинки — більшість називала їх «пробілами» — ще можна було повернути владі за невелике відшкодування. Діти збирали їх у смітєвих баках, а безхатченки вишукували по стічних канавах, як алюмінієві банки чи скляні пляшки на переробку. Сотня пробілів вартувала однієї п'ятиталботової банкноти, тож один був еквівалентом

старого п'ятицентовика. Достатній стимул, щоб діти їх повертали.

Роди, які так довго опускалися, глибше і глибше, чоловік за чоловіком, ніби стрижневі корені, в суспільство, сформували довгі ланцюги, які проникли в усі соціальні групи. Тепер ці канали чоловіків використовували, щоб наповнити нове суспільство новою валютою.

Чоловік над ним, Геррет Довсон, передав Чарлі картонну коробку із сотнею тисяч талботів і сказав витратити скільки зможе й передати залишок наступному чоловікові з такими ж інструкціями. Чарлі купив краватку і збирався залишити собі решту грошей, але наступного дня Геррет прийшов зі ще однією коробкою, і з третьою на третій день. Усе одно талботи безкінечно блякли, тож здоровий глузд змушував Чарлі почати передавати їх далі чоловікові, який витрачав скільки міг і передавав залишок наступному. Таким чином гроші текли вниз по кожному роду, від чого ті чоловіки ставали багатшими, ніж коли-небудь могли собі мріяти, від чого також багатіли люди, яких вони знали, і люди, які знали тих людей також, і ті, хто знав тих багатих людей, ставали заможними. У такий спосіб нова економіка стала на плаву і стабілізувалася.

Нові гроші водоспадом лилися вниз. Дощем лялися від чоловіка до чоловіка.

Оскільки гроші більше не можна було нагромаджувати, багато хто намагався обмінювати їх на золото чи діаманти, але ті, в кого були золото й діаманти, відмовлялися їх продавати, таким чином золото й діаманти випали з циркуляції й втратили цінність. Вони стали наче шедеври живопису, речі, якими обмінюються багаті, як показники статусу, але які нічого не значать для більшості людей. Оскільки найбагатші люди минулих часів позбулися статків, бо втратили можливість використовувати гроші, щоб на них робити більші гроші, й не знали, як можна виживати по-іншому, їхня власність пішла на ринок.

А, і жінки. Від них Чарлі забивало дух, від жінок, які мігрували до нього табунами — молоді, старші зі своїми доньками, жінки, що розуміли цінність своєї краси і жвавості на цьому ринку. Чарлі, дрищавий Чарлі, смішний Чарлі, який ледве закінчив середню школу і міг лише працювати за свердлильним станком, — жінки завжди відшивали його, якщо взагалі помічали, що він існує. Тепер вони боролися між собою за те, щоб він бодай оком на них кинув.

Щопонеділка і щовівторка Чарлі сидів у кріслі в голові столу, всипаного фотографіями. Стіл цей належав середньовічному королю, а крісло — графові епохи Відродження, чи ще комусь там, імена обох Чарлі не запам'ятав. Це й не мало значення. Тепер і стіл, і крісло, і лицарські обладунки зі списками, що виструнчилися вздовж коридорів, і прапори, що тріпотіли над башточками, — усе це належало Чарлі. Палахкотів вогонь, який постійно підживлювали полінами, що їх зносили слуги. Одні чоловіки обвівали його павичевим пір'ям, інші підносили тушковані павичеві язички і почищений виноград, хоча Чарлі не міг їсти ні перше, ні друге. І навіть ураховуючи витрати на утримання такого двору, Чарлі не міг витратити нові гроші так швидко, як цього вимагав рід. Більшість їх переходила наступному чоловікові, а потім наступному.

Щопонеділка і щовівторка агент у нього на службі приводив жінок, яких старанно відбирали з юрби тих, хто подавав детальні заяви. Жінки з обличчями кінозірок і тілами порнозірок сиділи в зовнішніх кімнатах і оцінювали одна одну, а агент проводив кожну, жінка за жінкою, до прийомної зали, де Чарлі сяк-так вершив суд.

Більшість Чарлі відпускав, обдарувавши лише поглядом і ввічливим «дякую». Декого просив підійти ближче. Дехто з жінок приносив бізнес-пропозиції. Хтось хотів посаду в новому уряді. Що б там не було, Чарлі оцінював їх із єдиним наміром.

За якийсь час старий порядок відійшов. Нові роди стали коронованими лицарями, герцогами і лордами, яких обдарувала одна успішна битва, їхні сім'ї отримали вигоду, а ті, хто навчився служити цим новим королівським родинам у старовинних маєтках, які нещодавно стали їхньою власністю, ті, хто служив їм найкраще, працею, їжею, розвагами, вони стали наступними найбагатшими людьми. І, нарешті, особи, які не мали жодних умінь, окрім майстерного маніпулювання старою валютою, обмеження її потоку і відслюнявлення її на платню, цьому класові людей, з їхньою застарілою сферою знань, їм залишалося блудити вулицями й шукати пробіли, які вони носили в брудних паперових мішечках, як колись до пунктів підрахунку вуха.

Незважаючи на те, яким шляхом шкурки прибували до бухгалтерій, там їх чистили, ставили під трафарет і знову освічували ультрафіолетом. Відновлені ще на три місяці талботи поверталися в циркуляцію, починаючи з верхівок родових ланцюгів.

Люди приймали нову валюту зі всіма її хибами, бо не мали іншого варіанту. Як говорилося у синьо-чорній книжці:

Спочатку стань жалюгідним, тоді — необхідним.

Замінна економіка була наче куля, що наповнюється водою з крана. Що більше у неї вливається грошей, то більше вона роздувається і важче звисає, доки не наповнюється настільки, що ніхто не може сказати, як вона ще виросте і якої форми зрештою набуде.

Якби хтось запитав міс Жозефіну Пібоді, вона б сказала, що загиблі політики були позерами, саморозрекламованими липовими факірами, яких давно чекали безцеремонні страсти. Прапор у руки — й хай Бог береже. Спочивайте з миром. Ні, природний порядок, якщо слідувати класичним моделям

краси й управління, стверджує, що лише власники майна повинні визначати, що краще для людей, бо лише вони належним чином зацікавлені особисто. Плантатори, а саме, в розумінні аграрної традиції Джефферсона, без зіпсованого впливу євреїв і, меншою мірою, католицьких зацікавлень.

Це якби її хтось запитав, але ніхто не запитував. Ні, то Арабелла одного ранку піднялася з кухні й порадила міс Жозефіні ввімкнути той ідіотський ящик, оскільки там якийсь чоловік говорить на всіх каналах. Огидна це звичка — дивитися телевизор до вечері, але Арабелла наполягала, стоячи біля крісла міс Жозефіни, поки той чоловік проголошував:

Будинок — це не батьківщина. Такий факт змушує ділити колишні сполучені штати, щоб створити окремі, чітко автономні держави, де люди зможуть жити своїм життям. Неправильно, коли одна культура нав'язується іншій діями чи очікуваннями. Тому кожен повинен існувати вільним від вимог, які висувають до нього інші.

Міс Жозефіна націлилася пультом, наче скіпетром, щоб прогнати цього чоловіка, проте його зображення залишалося і проповідь продовжувалася:

Кожна група повинна проживати на території, де вона сама визначає норму. Інакше виникає самознищення, самоненависть чи агресивне до інших самозвеличення. Алкоголізм, наркотики і токсична сексуальна поведінка виникають тоді, коли культури змушені ділити публічний простір. Жодна культура не повинна дотримуватись очікувань і бути підвладною нищівному погляду іншої.

На Арабеллі був її фартух, вона викручувала в руках рушник для тарілок. Вона запитала:

— Що це значить?

— Це нічого не означає, — запевнила її міс Жозефіна і відправила назад чистити горох.

Арабеллу це наче не переконало, вона виходила з кімнати повільно, як меляса, задкуючи, щоб не відриватися від екрана. Чоловік на ньому продовжував просторікувати:

У більшості спортивних змагань є поділ за статтю, так само й культури повинні бути відділеними одна від одної, щоб жодна не могла домінувати над іншою.

Невеселим результатом цього став чоловік Арабелли Льюїс, який відчув своїм обов'язком заявитися у дверях вітальні, не підходячи ближче, ніж до порога, і спробувати переконати міс Жозефіну, що Джорджія — більше не штат Сполучених Штатів, а тепер, разом із Флоридою, Луїзіаною, Міссісіпі й Алабамою, утворює якесь королівство Мартіна Лютера Кінга, призначене для проживання лише темношкірих, й на цих словах міс Жозефіна підкотилася до дверей і зачинила їх йому перед носом.

Незважаючи на докази, що надавали очі й вуха, плантація Пібоді залишається її власністю та її домом. І до того, як нею заволодів її клан, земля належала племенам мускозьких кріків та ямакроу¹. І жодне блазнювання з перекроюванням штатів цього не змінить.

Тут вона має авторитет. Якщо вона дозволить, щоб її видерли з корінням і повезли на північ чи на захід, то перетвориться на звичайну бабушенцію-садівницю, стару дівку з тридцятьма шістьма повними столовими наборами «Краун Дербі».

Деякі дерева надто старі й розлогі, щоб їх пересажували. І, якщо Арабелла й інші ще не забули, міс Жозефіна — це душа плантації. Лише вона одна знає всі особливості насоса

¹ *Muscogee Creek, Yamacraw* — племена корінних американців, що населяли територію штатів Теннессі, Алабама, Джорджія.

для криниці чи те, як дренувати цистерну зі стічною водою. Лише вона розуміється на сівозміні сорго з тютюном. Ба більше, без її знань мазутний пальник і вентилятор котла спалять будинок ущент за якийсь рік. Хай подивляться Арабелла, її чоловік Льюїс, їхні сини Честер і Льюїс-молодший і їхня дочка, маленька Лурей, хай лише подивляться. Хай лише спробують, як це — вести тут господарство без її розпоряджень.

Таке знання — невід'ємна частина її царини, і лише її. Отже, вони домовилися, що найкращим варіантом буде, якщо вона житиме на горищі головного будинку, в кількох вузьких запилених кімнатах, де місця заледве вистачило на сімейні реліквії, які, за її наполяганнями, також переселилися у цю схованку. Супниці й мечі, олійні картини татуся і його родичів. Але горище згодиться лише на деякий час, доки це політичне божевілля не добіжить кінця. Тієї ж миті вона поновить свої права господині й повну владу.

Зранку, коли Арабелла принесла тацю з їжею, міс Жозефіна запитала:

— Ти обдзвонила Івзів та Келдвелзів, як я просила?

Арабелла поклала тацю і взялася застеляти ліжко.

— Я дзвонила, — сказала вона, — та нікого не залишилося. Вони переселилися.

Якщо Арабеллі ще можна вірити, кожна родина європейського походження покинула Джорджію.

Що стосується впертості, то міс Жозефіна могла б дечого й осла навчити. Саму її так легко не виселять.

Щоб нікому не спало на думку щось інше, вночі вона виповзала зі свого сховища. Як тільки всі вдома засинали, вона навшпиньки спускалася сходами горища, тоді таємно пробиралася на кухню. Ночами вона мала змогу вилазити і послаблювати гвинт тиску на пропановій трубі, а як полагодити цей дефект, знала лише вона одна. Іншими ночами вона пускала повітря в головний водопровід, доки насос не втратив потужність. Такі витівки слугували не стільки саботажем, скільки м'яким нагадуванням, що в думках

вона залишається вдома. Вона — затворниця і душа будинку. Лише вона може проводити таємні ритуали перезапущу фільтрів зворотного осмосу; інакше воду в будинку було неможливо пити.

Незважаючи на королівство Мартіна Лютера Кінга, яке ці люди хочуть поширити на Джорджію, плантація усе ще є джерелом прибутку, і міс Жозефіна відіграє ключову роль у тому, щоб вона залишалася рентабельною.

По телевізору і по радіо весь час був той чоловік. Талбот, чи як його, рік:

Дайте кожній культурі власні державні суди. Дайте кожній розвиватись ізольовано. Надто довго розмаїті роди людства змішували в щоразу нуднішу суміш. Культура спільної посередності, яка служить лише як ширше коло споживачів, сприйнятливих до тієї ж самої вторинної реклами, і, таким чином, скерована жадати великої кількості продуктів вузького спектру. Культури, що більше тисячоліття розвивались у відносній ізоляції, у кліматах і умовах, які змушували кожну створювати власні системи образів і ритуали, — все це заміняють глобальним стандартом. Щоб зберегти цілісність кожної, культурам потрібно відвести місце для життя подальше від впливу інших культур.

Спонуканий якоюсь оманливою спробою бути помічним, одного дня чоловік Арабелли протупотів сходами на горіще, щоб принести їй якусь книжку. Льюїс подав її обома руками зі словами:

— Отак усе зараз.

Коли вона не прийняла цей подарунок, він поклав його на стіл біля крісла і вийшов.

То виявився великий синьо-чорний том, який, очевидно, написав той чоловік, Талбот. Чоловік із телевізора. Мішанина непродуманих спостережень, які стосувались очевидних речей, ось що це було. Сторінка за сторінкою, наприклад:

Внутрішньогрупові злочини можна вирішити лише в межах групи. Гомосексуали масово знищують самих себе хворобами. Темношкірі винищують темношкірих у жорстоких злочинах. Білі здавалися б не під загрозою смерті від інших білих, доки ми не згадаємо Другу світову, Першу світову, Громадянську війну, Столітню війну тощо. Тож злочини кожної групи повинні судити лише члени всередині цієї групи.

Для такої ерудованої людини, як вона, це була, очевидно, робота єврея, єврея у спілці з католиком, де обидві сторони намагаються збудити давню ситуацію з неграми і позбавити місцевих шотландців та ірландців їхнього давнього родового права. Ця земля була пустою до прибуття її предків, і вона перетвориться на таку ж пустку без них. Хай лише спробують Арабелла зі своїми родичами керувати господарством без неї. Ніхто, крім неї, не усвідомить, чому деякі вигрібні ями і впадини тримають воду все літо, а інші висихають.

Тієї ночі вона прокралася в підвал і послабила кришки на кожному слоїку з консервацією, щоб їхній вміст зіпсувався.

Наступного ранку Арабелла принесла тацю зі сніданком й поставила її на столику перед диваном. Вона тріпнула складеною серветкою і розклала її міс Жозефіні на колінах зі словами:

— За новим законом вам усе справедливо компенсують... — Арабелла налила кави й посунула її на достатню відстань. Додала: — Це погано для здоров'я, ви тут сама, на цьому горіщі вдень і вночі.

Міс Жозефіна не поступилася. Безумовно, щойно вона покине дім — пішки чи в ящику, — земля зачахне, дякую, не треба.

Арабелла дивилася на неї сповненими журби очима. Вона тут народилася і виросла. Без сумніву, вона збирається зайняти місце господині. Міс Жозефіна відправила її з кімнати, відрізавши:

— Дякую, більше нічого не потрібно.

На самоті вона могла змусити себе поїсти. Її не покидала думка: а що, як Арабелла з родичами хочуть отруїти її? Хто про це дізнається? Сусіди — ні. Старі родини переселилися. Отруїти її й поховати... чи навіть гірше, згодувати тіло кнурам. Це була б ідеальна смерть.

Та як себе захистити? Як вона може довести, що достатньо необхідна, щоб народ продовжив її годувати і доглядати?

Наступного дня Арабелла принесла їй тацю зі сніданком і зняла накривку з яєць. Наливаючи каву, вона сказала:

— Вам варто радіти, що це місце заселяють не геї та лесбійки.

Як пояснила Арабелла, штат Каліфорнія відклали, щоб залишити територію для содомітів. Арабелла зітхнула і зморщилася від самої думки.

Таких огидних деталей міс Жозефіна воліла не знати. Але Арабелла продовжила:

— Люди мусять жити серед своїх... у тому суть, — вона дивилася на неї, ніби очікувала якоїсь реакції. Її кутик рота смикався. — Міс Жозефіно, вам варто подякувати за це і жити далі.

Приховуючи злобу, міс Жозефіна осяяла жінку усмішкою.

— Це все, Арабелло.

Згодом, залишившись на самоті, як і минулого дня, вона порізала яйця, смажену шинку і грінку на дрібні шматочки. Потім віднесла тарілку в невеличку вбиральню на горищі й спустила страву в клозет.

До сутінків вона зголодніла, наче вовк. Її інвалідне крісло завжди було радше предметом комфорту, ніж необхідністю, і після опівночі вона пробралася на кухню й набрала в пакет для покупок стільки бляшанок тунця — цієї гидоти, — консервованого молока і солоних крекерів, скільки змогла донести назад нагору.

Якщо Арабелла й помітила відсутність продуктів, вона про це нічого не сказала. Щоранку вона приносила тацю,

а в полудень — вечерю. Кожен шматочок яких міс Жозефіна спускала в клозет.

Історичні книжки переповнені схожими історіями про добропорядних людей, які переховувалися, доки не вщухала буря тиранії. Про людей у пастці злих ідеологій. А що, ізраїльська нація фактично заснована на щоденнику однієї такої, милої страченої дівчинки, яка ховалася саме на такому горищі!

Ні, Боже збав, міс Жозефіну звідси не виселять. Вона все ж представниця нації Томаса Джефферсона і свого татуся, царство йому небесне, і вона мусить підтримувати їхні християнські ідеали. А що, якби ви запитали її татуся, він би сказав, що до 1890-х і напливу іммігрантів з балтійських країн усе було гаразд і лише потім ситуація дестабілізувалася. У 1890-му в країні було менше півмільйона євреїв. До 1920-го їх стало вже два мільйони.

Ночами, коли дощило, вона кралася в сад, щоб посипати землю кам'яною сіллю. Або сиділа в темряві і їла свого краденого тунця. Читала синьо-чорну книжку. Останньою книжкою, яку вона коли-небудь читала, була «Убити пересмішника», і це було достатньою помилкою, спасибі. Хто такий цей містер Талбот, щоб їй перечити? Жодне політичне шаманство чи безглуздя щодо громадянських прав не переконає її.

Удень Льюїс піднімався сходами, щоб поскаржитися. Його тривожило те, як смердить у підвалі, повному мух, і те, як його підводить очисний насос. Садок поникнув і вмер майже за одну ніч, тож тепер доведеться купити все нове у «Піглі-Віглі». Він показав їй щось схоже на гральні карти. Пластикові червоно-жовті карти.

— Це нові гроші, — сказав він, — але вони недовговічні. — Льюїс розповів, що люди мусять працювати увесь час, бо гроші неможливо зберігати. — Усі гроші, що ми заробляємо, мусимо витратити, доки вони не зникають.

Якщо на горизонті було чисто, міс Жозефіна спускалася сходами разом з ним і йшла до сараю. Там вона просила

принести той чи той інструмент, щоб ненадовго позбутися Льюїса, поки сама замінювала якусь штучку, яку минулої ночі вкрала з молотарки чи трактора. Він був ошелешений від того, як вона заново оживлює всю машинерію.

Однієї ночі вона сиділа й читала книгу Талбота. Змивши перед тим вечерю зі свинини і дикого рису. Поїдаючи крекери й запиваючи їх водопровідною водою, вона натрапила на слова:

За будь-яку інформацію стосовно особи, що живе поза межами відповідної території, буде сплачена винагорода.

Не дочитуючи далі й слова, вона прокралася вниз і поламала кухонну плиту. Зламала ворота курника.

Ранок приніс Арабеллу зі сніданком і новинами про те, що яець немає, бо єноти подушили всіх дочиста курей. Бекону чи вівсянки також не було, бо плита перестала працювати. Натомість вона принесла грінку з арахісовим маслом. Її міс Жозефіна також спустила в клозет.

Наступної ночі вона вивела з ладу тостер.

Зняла металеву задню панель пральної машинки і вкрала якусь деталь.

Пошкодила телевізор і кухонне радіо, зіпсувала посудомийну машину.

Її постійно турбував, постійно їв страх, що Арабелла з Льюїсом можуть зрадити її заради грошової винагороди. Вона повинна бути для них ціннішою, ніж будь-яка винагорода, цінніша живою, ніж отруєною.

На прохання Арабелли наступного дня вона насмілилася вийти, щоб відремонтувати плиту. Міс Жозефіна відправила жінку на пошуки викрутки, а сама перепідключила кабель, який послабила в тостері.

— Бачу, ви все полагодили, — озвалась Арабелла, не усміхаючись з полегшенням, як зазвичай, і схрестивши руки на грудях. Позбувшись денної чуми проблем, жінка

уважно роздивлялася міс Жозефіну звуженими очима. Вона поклатла викрутку на кухонний стіл і сказала: — Смішно, правда, як усе ламається? — Не міняючи погляду, вона продовжила: — Якби не знала краще, то подумала би, що в нас якийсь барабашка завівся.

Міс Жозефіна з презирством сприйняла ці слова. Їй було смішно з того, як Арабелла і її родичі звинувачують у всьому нечисту силу.

Арабелла не сміялася.

— Ви здорові? — запитала вона, і в голосі її прозвучала не послужлива турбота, а настирлива допитливість.

Міс Жозефіна вдала, що не почула.

— Я питаю, — сказала домашня служниця, — тому що вчора чула, як воду у вашому туалеті спускали десь п'ятнадцять-двадцять разів підряд.

Зачувши це, Жозефіна вирішила більше не спускати воду вдень. Вона може відкладати денну їжу, ховати в кошик для шиття і змивати її пізно вночі, після того як Арабелла зі своїм чоловіком підуть до маленького будиночка. Вона засміялася, взяла викрутку зі столу і непевною ходою пішла геть.

Арабелла позаду запитала:

— Куди ви?

Не переймаючись тим, щоб приховати роздратування, міс Жозефіна відповіла:

— Ремонтувати пралку, — і раптом охнула, ніби хотіла затягнути ці слова назад. Її роззявлені уста завмерли.

Спочатку Арабелла нічого не сказала. Її мовчання наповнило кухню. Ретельно й повільно, на занижених тонах вона запитала:

— А що, пралка зламалася? — велика, впевнена перемога зависла в неї на обличчі.

Міс Жозефіна обернулася до неї. Вона засміялася, щоб скинути цю напругу, й запитала:

— А хіба ні?

Арабелла сказала:

— А я звідки знаю? — вона облизала зуби і підвела голову, щоб роздивитися літню жінку під новим кутом.

Міс Жозефіна відчула, як у неї горять щоки. Її погляд поплив, вона струснула головою, ніби забудькуватість молодій жінки загнала її в глухий кут. Украдена деталь важко звисала в кишені її домашнього халата. Викрутка випала з руки і покотилася по лінолеумній підлозі.

Нік, Нік був розумний, не безпосередньо по-книжковому розумний, але будинок його батьків колись тегали хулігани-графітери. Не встигав тато Ніка зафарбувати чи стерти останній тег, як ще один нічний вандал вибльовував новий шедевр. Замість того щоб установити камеру і намагатися привернути увагу міста до цієї проблеми, Нік її просто розв'язав.

Однієї ночі, коли тегів не було, він вийшов із власним балончиком із фарбою. Обидва боки будинку він обмалював свастиками, настільки великими, наскільки міг дотягнутися. Він написав «Смерть підарам» і «Негритоси-уйобки». На всю роботу пішло менше балончика фарби. Нік не був нацистом, просто мав план.

Він пішов спати, не розповівши нічого батькові чи матері.

Наступного ранку пролунав дзвінок у двері. Надворі була телевізійна група. На вулиці юрбилися люди, які фотографували будинок. Його батьки дивувались і злилися, але він бачив, що співчуття їх не дратує. Після того як їх так довго ігнорували й доводилося розбиратися з графіті самотужки, вони тішились, що проблема тепер належить усьому місту. Мер Портленда скликав прес-конференцію, де засудив мову ворожнечі, а також додав кілька додаткових поліцейських патрулів. Жоден виродок-графітер більше не смів торкнутися їхнього будинку, ризикуючи тим, що його звинуватять у цій ворожій фігні. ЗМІ звеличували його

батьків, називали сміливими, багатостраждальними героями. Нік так ніколи їм і не зізнався.

Отаким розумним він був.

Після того як сім'я пішла спати, міс Жозефіна безшумно зійшла сходами горища. Світло їй не було потрібне. Кожна скрипуча дошка підлоги була їй старою подругою. Жодна тінь не приховувала якихось сюрпризів, через які можна було б перечепитися. П'ятдесят сім кроків вели до вузьких дверей кухні. Вона притиснула до них одну долоню, м'яко штовхаючи, щоб не брязнула клямка, поки іншою повертала ручку.

Двері не піддалися. Ручка повернулася, але щось не дало їх зрушити. Вона вперлася плечем в атласному халаті в деревину і трішки ширше розставила босі ноги. Міс Жозефіна всією вагою притиснулася до дверей, поки старе дерево не озвалося тріскучим звуком. Замкнені. Пальці шарнірів, розташовані зовні.

Голоси шепотіли в диханні кухонного кондиціонера. Вона подумала, що чує розмірене серцебиття годинника в передньому коридорі, та не могла запрягтися, що то насправді не спогад про той годинник, тривалістю в усе життя. У темряві вона почула, як люди говорять, що він не працює, відколи вона була дівчинкою.

Міс Жозефіна обережно опустилася, сіла на останній сходинці, притиснула коліна до грудей і стала прислухатися до будь-яких звуків. Коли перші пташки сповістили про світанок, вона повернулася назад до ліжка.

Раніше, в Колишні часи, Волтер заплющив очі, щоб краще бачити кінчиками пальців. Пальці стукали й штрикали клавіші клавіатури. Пальці витанцьовували слова, поки Талбот їх вимовляв.

За будь-який фотодоказ того, що хтось перебуває на людях без примірника книги Талбота, буде сплачена винагорода.

Талбот диктував, а Волтер записував:

За будь-який доказ того, що якась особа імітує інвалідність, буде сплачена винагорода.

Старий проголошував:

За будь-яку інформацію про особу, що живе поза межами відповідної території, буде сплачена винагорода.

Веб-сайт, який Волтер запустив за інструкціями Талбота, вже виявився успішним. Найменш бажані американці. Люди заходили і реєстрували імена політиків, академіків, журналістів. Сотні імен. Зареєстровані імена набирали голоси. Мільйони голосів. Як це його зробить багатим, Волтер навіть припустити не міг. Він був підмайстром, який іще не бачить глобальної картини. Він просто занотовував, поки його новий батя белькотів.

За словами Талбота, країні потрібна аристократія. Королем Європи й Азії владу надавали не через вибори. Вони проливали кров, і той, хто пролив найбільше, отримав найбільше влади. Королева Англії, королі Швеції й Іспанії стоять на вершині чоловічих трупів. Прив'язаний до крісла, полакований краплями крові, що витікали з кожного з двох сотень дрібних порізів, він провадив:

— Навіщо обслуговувати столики, якщо град куль буде тобі коронацією?

Демократія — короткочасне потьмарення розуму. Він наполягав, що Америці потрібен правлячий клас чоловіків, які захоплять владу так, як завжди захоплювали її. Чоловіки, що діятимуть, стануть новими королями. Вивчати якесь ремесло — це нормально. Коледж — не для всіх чоловіків.

Але якщо тридцять років зводити будинки чи прокладати проводку, що буде з твоїм тілом? Коли у чоловіка старіють коліна чи спина, як він зароблятиме на існування? Суть Виправного дня в тому, щоб чоловіки об'єднали свої сили.

Волтер відвів очі від тексту.

— То це як «Бійцівський клуб»?

Його новий батя похитав головою. Запитав:

— Ти про книжку?

— Яку книжку? — запитав Волтер. Пальці зависли над клавіатурою.

Талбот скривлено всміхнувся.

— Не зовсім, — відповів. — «Бійцівський клуб» був про те, що кожен чоловік може отримати владу через серію тренувань. — Його моторошне обличчя блищало від згорнутої крові. — «Бійцівський клуб» учив кожного чоловіка, що він має можливості, більші за його уявлення про самого себе. Крім того, він давав кожному чоловікові свободу вершити свою долю: побудувати будинок, написати книжку, намалювати автопортрет.

Це Волтер пам'ятав з фільму.

Презирливо хитаючи головою, Талбот пробурмотів:

— Поланік. Усі його книжки — про кастрацію. Або кастрацію, або аборт.

Виправний день, пояснив Талбот, буде моделлю того, як чоловіки можуть сформувати армію, щоб здобути постійний високий статус. Цей день закликатиме їх до дій, доки суспільство саме їх не призове. Ці чоловіки вбиватимуть від власного імені, заради власної вигоди, а не задля вигоди тих, хто вже має владу й активи.

— Чоловікам потрібна, — сказав він, — структура для спільності.

На думку Талбота, демографічний вибух молодих чоловіків перетворюється на просто чоловіків з хорошою освітою і харчуванням, яких виростили, навчивши очікувати для себе славетного майбутнього. Таке майбутнє для них

не настане. Демократія капіталізму гарантує, що лише найбанальніші чоловіки з найпосереднішим рівнем інтелекту і найстандартнішою красою й талантами досягнуть сумної слави. І це буде лише жменя з мільйонів.

Волтер чекав, не впевнений, чи це варто записувати.

— Що ж станеться з рештою нас?

Талбот усміхнувся і зітхнув. Його очі кліпнули, і погляд опустився вниз, щоб оцінити закаляну кров'ю цементну підлогу.

— Станеться те, що завжди стається.

Він продовжив, стверджуючи, що влада від початку знала про плани японців атакувати Перл-Гарбор. Він наполягав, що влада все знала про неминуче знищення Всесвітнього торгового центру. Про потоплення лінкорів усі вже практично забули. Вежі-близнюки були необхідними втратами. В усіх випадках країна потребувала війни, щоб скосяти нависле покоління молодих чоловіків на порозі зрілості. Така війна мала зрізати резерв робочої сили і забезпечити достойною зарплатою тих, хто виживе. Вона кинула надлишок чоловіків у багатьох країнах у бій і стимулювала економіку в усьому світі.

— Найважливіше те, — сказав Талбот, — що конфлікт створить нестачу чоловіків і збереже патріархат.

Волтер не хотів купуватися на цю теорію. Він вагався, чи варто перечити своєму наставнику, але поліція й армія придуть таке народне повстання, яке Талбот щойно описав.

— Як тільки поліцію достатньо принизять і звинуватять у злочинах... — відповів Талбот. — Як тільки армія усвідомить, що її ведуть на бійню... І ті, й ті дивитимуться на світ іншими очима, коли прийде час Виправного дня. Що перші, що другі навіть приєднаються до нападів, особливо якщо їм гарантують, що їхні нащадки матимуть владу на наступні покоління.

Чоловік може завагатися, вбивати чи ні, якщо справа стосується лише вигоди для нього, та якщо своїми діями він

коронуватиме власних синів і, у свою чергу, їхніх синів і синів їхніх синів у новому суспільстві, цей чоловік, який не матиме вибору, окрім як учинити вбивство у чужій війні, із радістю створить меритократію, що базуватиметься на вбивстві.

На цих словах Талбот замовк. Його погляд затримався на комп'ютері у Волтера на колінах. Очевидно, що дискусія за-вершилася, а тоді він оголосив:

Вихід на пенсію працівників усіх державних служб, окрім поліції та армії, припинено до надходження особливих вказівок.

І, сповнений віри, досі не усвідомлюючи, куди все це веде, Волтер покірно набрав ці слова. На думку Талбота, клерки і бюрократи всього світу обміняли свою нестабільну молодість на безпеку й порядок, і тепер це все, що у них залишиться. Їм уже надто пізно кидатися кудись на Тоскану і бавитися в життя художників. Їм уже надто пізно ставати кимсь, ким вони не є.

Перериваючи свою лекцію, Талбот запитав:

— Ти не читав «Бувара і Пекюше» Флобера?

У цьому романі двоє клерків отримують у спадщину багатство і покидають свої роботи, щоб займатися мистецтвом і літературою. Згодом вони усвідомлюють, що в них немає таланту проводити вільний час. І врешті-решт вони повертаються до своїх нудних, стабільних, структурованих життів клерків. Бебі-бумерам доведеться прийняти схожу долю. У новому режимі їм доведеться працювати і підтримувати покоління міленіалів, доки цілком нова система не стане на своє місце.

Ошелешений Джамал блукав кімнатами свого нового будинку. Його пітбуль Стрибун підскакував на кілька кроків попереду, обнюхуючи за кріслом, шкрябаючи двері шафи, ніби щоб витурити якихось тваринок, що могли б там хо-

ватися. Кожна кімната переростала в більшу, стіни були обвішані портретами білих людей, обставлені камінами і полицями, тісно набитими книжками. Яскраве сонячне світло заливало великі чисті вікна і білу фарбу. Він вибрав будинок із довгого списку зданого майна. Із фотографій, виставлених в Інтернеті. Сьогодні — перший день у його житті, коли він не живе під дахом своєї матусі.

Картини, що дивилися з висоти, — це родовід старого світу. Чванливі обличчя високих і могутніх небіжчиків. Картини можуть піти геть. Книжки він збереже. З настанням Виправного дня Джамал насправді хотів писати, стати автором, який зможе своїм обережним і рівним потоком слів укладати світ символів і образів людям у голови. Так, як це вже зробив Талбот. Як Талбот озвучив цю ідею:

Жоден чоловік не дорослий, доки живі його батьки. Доки вони не помруть, він просто спектакль, який або їх тішить, або карає.

Надто довгий час білі грають роль грізних батьків для темношкірих.

Ще довше гетеросексуали поводяться, як батьки присоромлених гомосексуалів.

Джамалові здавалося, що від нього завжди очікували, що він відступить, вічно підкорятиметься, піддасться. Він завжди грав роль сумирного хорошого хлопця, бо єдина інша роль — це бути бандитом. Усе, що він раніше робив, мало на меті тішити людей. Убивати людей було не ідеальним варіантом, та це вперше він робив щось, не намагаючись змусити всіх його любити. Загалом це було дивне відчуття — дивне, не погане, — бо він не намагався догоджати цим людям. Було приємно просто розстрілювати їх, не турбуючись, робить це їх щасливими чи ні. Таке звільнення тішило Джамала.

Спротив здавався малоімовірним. Знехтувані люди завжди зверталися по допомогу до церкви, їхня кількість розросталася, доки не з'являвся лідер, який брався пустити їхню силу в організоване русло. Цього разу відкинуті історією, позбавлені права голосу вже давно насміхалися з ідеї Бога. Їхніми церквами були коледжі та урядові установи, а сьогодні їхні священики лежать у братських могилах. Нове селянство, можливо, має вчені ступені й силу-силенну здобутків, та в них не залишилося церков, де вони могли б знайти притулок і розраду.

Розумніші чоловіки, можливо, існують. Сильніші чоловіки. Але саме Джамал натиснув на гачок, щоб вони працювали на нього.

Ким би не були власники цього будинку, вони давно переселилися на відповідну територію. Порожнем поїхали, скидалося на те. Залишили меблі, навіть одяг і взуття в шафах. Не те щоб це мало значення. Відсьогодні й надалі це буде його будинок, його земля, його ферма. Джамалова мама оселилась у будинку в місті, гарнішому, ніж вона коли-небудь мала, але не настільки гарному, як це місце. Три поверхи, судячи з усього, грецькі колони перед будинком, відтак єдиним підходящим словом здається «величний». Такий, який він собі завжди й уявляв. Джамал відчинив двері, за якими побачив ще більше кімнат, ще більше дверей і сходів. За одними дверима він знайшов кухню. Жінка віку його матері стояла біля плити. Вбрана в давню уніформу, просту сіру сукню з жовтим фартухом зверху. Сіточка на голові міцно тримала волосся.

— Перепрошую, — сказав він.

Можливо, сталася плутанина. Вона також темношкіра. Можливо, веб-сайт помилково передав майно двом сторонам. Джамалів статус у роду давав йому високе становище, та він не тішився думкою, щоб вигнати людину з будинку, який вона почала вважати домом.

— Я тут живу, — озвалася вона. Звук кипіння. — Я і моя сім'я наглядаємо тут за всім.

Стрибун попростував повз Джамала і вперся мордою в товсті ноги жінки.

Коли він нічого не відповів, жінка запитала:

— Ви новий власник? — Говорючи, вона не відривала погляду від каstrулі, ніби, що б там не готувалось, жінка ненавидить його і журиться з цього приводу.

Він випустив подих, який і не помітив, що затамував. Навіть кухня за її спиною здавалася дивовижною: всілякі ручки і шухлядки, звислі каstrулі, мідні вмивальники і пристрої, й усе це — його. Минуть місяці, а можливо, й роки, доки він звикне до цього місця. З полегшенням він подумав, що не житиме тут сам. Стрибун облишив жінку і пішов нюхати й шкрябати вузькі двері з латунною ручкою. Пес заскавчав й прийнявся до замкової щілини.

Жінка прослідкувала за поглядом Джамала, спрямованим на двері.

— Вони замкнені, — сказала вона. — Замкнені, відколи ми загубили ключ.

Пес продовжив обнюхувати шпарину під дверима. Лапа шкрябала дерев'яну підлогу.

— Мабуть, мишей зачув, — припустила жінка. Вона обернулася до своєї каstrулі на плиті. — За тими сходами лише горище. — Вона наче монотонно наспівувала легким, як пір'їнка, голосом, коли говорила: — Так-так, лише порожнє старе горище.

Джамал підійшов і взяв собаку за ошийник, відтягуючи Стрибуна від замкнених дверей.

— Щось я зовсім неввічливий, — сказав він і подав їй вільну руку. — Мене звать Джамал Спайсер.

Вона замислилася, звівши одну брову й розглядаючи його згори вниз, повільно, ніби вперше. Плечі звисли, вона похитала головою, ніби придивляючись.

— Це не вас по телевізору показували?

Мала на увазі, що він із першого роду. Державні ЗМІ показували невеличкі біографії, щоб ознайомити людей

із системою чоловіків, які тепер керуватимуть новою країною, Чорнотопією. Кожен чоловік з його племені зачитував уголос уривки з книги Талбота, і ці читання крутили цілодобово. Бачити себе по телевізору Джамалові було неприємно, його нудила обмежена реальність самого себе, ці криві зуби і великі вуха, але те, що його почали впізнавати, змушувало пишатися тим чоловіком, яким він виявився.

Жінка витерла руки об фартух і відповіла на рукостискання.

— Приємно з вами познайомитися, — сказала вона, ледве дихаючи від захоплення. Усмішка розслабила її обличчя. Радісна усмішка, не та частина уніформи, яку вона була змушена носити. — Мене звати Арабелла.

Люди йому тут готуватимуть і прибиратимуть, здається, він потрапив у готову родину.

— А це Стрибун, — сказав Джамал, трусонувши собаку за ошийник і усміхнувшись їй у відповідь.

Йому залишалося лише чекати. Гевін зареєструвався як іноземець-резидент, пішов на пошту і заповнив форми, заявив про свою гомосексуальність і дав присягу. Клеркinya, що засвідчила клятву, впилася в нього суворим поглядом.

— Ви знаєте, що не зможете працювати, — попередила вона, — це незаконно.

Гевін читав про все це в книзі Талбота.

— Також ви не зможете голосувати чи керувати транспортним засобом, — сказала клеркinya.

Гевін відповів:

— Я розумію.

Клеркinya витягла брошуру з пакета з паперами і зачитала:

— Доки не буде затверджене переселення, іноземці-резиденти мусять повідомляти про своє поточне місце

проживання і будь-які зміни вказаного місця відповідним органам.

Тут мався на увазі дім його батьків. Навряд чи він може виїхати, без роботи чи водійських прав. Декларація взаємозалежності гарантує взаємоповагу між усіма расами й орієнтаціями, але поважати легше, коли всі ізольовані, на своїх затишних територіях. Гевін — стороння людина, що застрягла серед гетеросексуалів. Наскільки надовго, ніхто сказати не міг.

І навіть гірше, годинник цокає. Бути гомосексуалом, принаймні до Виправного дня, означало майже два десятиліття тортур. Обзивання «Гей-він» і щотижнева штовханка об шафки, а батьки й гадки не мали, що потрібно знати синові-гею. Але винагородою був вісімнадцятий день народження. Цей день народження переносив людину зі статусу найслабшого, найбільш переслідуваного члена суспільства до висот товариства наймогутніших.

Жінки знають, що це за перетворення. Одного дня вони всюди небажані, незграбні, неадаптовані малолітні дівчатка. Проігноровані. Відкинуті. А наступного дня водять чоловіків за носи. Багатих чоловіків. Могутніх чоловіків. Найпривабливіші чоловіки у світі змагаються за увагу молоді жінки. Така форма влади не триває довго, проте це все одно влада. І її можна використати для отримання грошей, освіти, доступу до людей і, зрештою, тривалішої форми влади. Звісно, одного дня він буде юристом чи інженером, але зараз Гевін хотів бути просто красивим і притягувати погляди щоразу, як заходить у кімнату. Після стількох років висміювань і ударів об стіну він заслуговує на свою мить у вогнях рампи.

Вікно юності прочинилось у вісімнадцять і мало термін придатності. Гевін любив батьків, та не міг дочекатися, коли емігрує у світ, де він вважатиметься нормальним.

До того моменту він, так чи інакше, — заручник.

Затримка виникла у вигляді Статті про врівноваження. Книга Талбота стверджує, що геї та лесбійки одержують багатство і вміння швидше, оскільки вони не обтяжені народженням і вихованням дітей. Ніби яйце зозулі, гомосексуальна дитина народжується в гетеросексуальному домі й дорослішає, доки не приєднається до своєї гомосексуальної сім'ї. Таким чином гетеросексуали витрачають час і ресурси, які зрештою йдуть на користь гомосексуальному світові. Постійний експорт нових дорослих із територій білих і темношкірих у гомосексуальну зображав найжорстокішу торгову незбалансованість. Молодих, жвавих, цілком вишколених нащадків витягують на відповідну територію, а їхні батьки залишаються без компенсації чи підтримки в останні роки життя.

Система неідеальна, Гевін це розумів.

Щоб збалансувати ситуацію, ухвалили Статтю про врівноваження. У ній говорилося, що гомосексуальна доросла людина, вихована в гетеросексуальній сім'ї, може емігрувати лише тоді, коли буде готова емігрувати й інша людина, гетеросексуальна, вихована в гомосексуальній сім'ї. Гевін молився, щоб десь там якась дитина зізнавалася своїм матерям-лесбійкам, що вона гетеросексуальна. Цю дитину, як і Гевіна, відправлять на пошту, де клеркиня дасть форми, які Гевін щойно сам заповнив. Ця осудлива клеркиня зі своїм клацливим язиком попередить гетеросексуальну дитину, щоб та не шукала собі роботу, не керувала автомобілем та не намагалася голосувати на будь-яких виборах. І ця дитина, цей анти-Гевін, повернеться до своїх двох матерів, чи до двох татусів, чи до когось іще, й помолитиметься на телефонний дзвінок.

Випускний клас проходив тему Виправного дня і нових національних держав. Учителі, що залишилися, ті, кого не поховали в зоні захисту на футбольному полі середньої школи Франкліна, тільки й розхвалювали роди. Якщо їх

послухати, то члени родів — це герої. Якби не ці герої, Гевінове покоління відправили б на смерть в інсценованій війні. Включно з Гевіном, завдяки тупій рівності тупих громадянських прав.

Коли його вчителі не зачитували вголос уривки з книги Талбота, вони доводили, що цих чоловіків можна виправдати. Учні носилися з телефонами й намагалися зафіксувати на камеру якусь людину, яка ходить без синьо-чорної книжки чи не висловлює любов до нового порядку. Роди можна виправдати, за словами вчителів, оскільки раніше маленьким хлопчикам зазвичай калічили геніталії, а суди мали упередження проти чоловіків у питанні опіки над дітьми і справ розлучення за спільною згодою й оскільки раніше тюрми були так напхані чоловіками, що рівень самогубств серед чоловіків у чотири рази перевищував серед жінок.

Між лекціями вони переглядали один навчальний фільм: бульдозери, що зносять якісь величезні зруйновані громади чогось. Цей безлад не був звичною бійнею маленьких півників. Клекотливі зграї мартинів описували кола в повітрі, кружляли навколо бульдозерів і сміття. Один мартин кинувся, щоб щось схопити, тоді пронісся повз камеру. З одного з кігтів птаха звисало вухо. Кургани чогось сірого й потовченого, що в землю розмелювали гусениці й леза бульдозера, то все були незліченні людські вуха.

Від учнів вимагали знати й уміти декламувати кожную статтю з книги Талбота напам'ять. Наприклад:

За інформацію, що призведе до арешту будь-якої людини, яка користується іншими одиницями валюти, окрім талбота, буде виплачена винагорода.

Як житель-іноземець, Гевін не мав права отримати грошову винагороду.

Теоретично Гевін мав би бути щасливим. От лише ніхто не згадував про всю ту кров і про те, що у шкільній ідальні

лишилися дірки від куль на стіні, перед якою вишиковували мішені. Звичайно, гомосексуальна територія здавалася Гевіну чудовою ідеєю, але він відчував певну суперечність. Так ніби зустрів молодого священика у футболці з коротким рукавом, от лише в нього сексуальні татування, от лише він священик, от лише в нього неймовірно мускулісті руки, от лише всі татування — це суцільні свастики. Отакі змішані відчуття.

Гевіна не просили носити рожевий трикутник¹, та до цього, здавалося, недалеко. От лише вибору особливого не було. Таким став новий реальний світ, тож він ішов додому, де сидів і чекав дзвінка.

Колись, у Колишні часи, пальці Волтера сповільнилися, ніби йдучи назирці за Талботовим голосом. Волтерове письмо — тінь розмови старого. Він викладав ідею тлінних грошей і як це створить жорстокий клімат доходів і витрат. Такі гроші будуть матеріалом, а не надбанням, вони більше не триматимуть людські час і енергію в замкнених сховищах.

Справа йшла повільно. Чи то від втрати крові, чи то від віку, старий верз нісенітниці:

Принцип фатальних маргіналів стверджує, що суспільство працює проти благ для окремих індивідів так давно, що ці особи ніколи йому не довірятимуть.

Вони продовжать позиціонувати себе проти суспільства, незалежно від його цілей, навіть якщо ті цілі, зрештою, працюють в інтересах самих маргіналів.

Талбот хапнув повітря, прокидаючись. Голова звисла на кощавій шії, а засохла кров запеклась у зморшках, тих

¹ Рожевий трикутник — один із символів ЛГБТІК-спільноти.

борознах упоперек чола, і «воронячих лапках», що розпов-
залися з куточків очей.

З червоними лусочками на плечах він диктував:

Люди звеличують красу або геніальність, але не тоді, коли вони поєднані в одній особі. Обидві ці якості в одному індивіді вважаються нерівністю, яку ніхто не толерує. Коли таке трапляється, якийсь один із цих дарів повинен бути знищений.

Волтер перевіряв Список щогодини. Імена з'являлись і зникали, й ті, що залишалися, збирали приголомшливу кількість голосів. Особливо політики. Талбот клював носом, голова завалювалася набік, і тоді Волтер перемикався на вікно з веб-сайтом Списку. Фиркаючи, його новий батя смикався, прокидаючись, і проголошував:

Наркотики популярні, бо вони дають тому, хто їх вживає, вікно божевілля, чи хворобу, якій можна розписати графік. На відміну від захворювання, наркотики можуть синхронізувати інфекцію, психічний розлад і одужання групи людей.

Завершивши свою заяву, старий завалився у черговий слинявий ступор.

Щодо Списку, то Волтер не уявляв, для чого він потрібен. Він складався лише з імен і чисел, імен і чисел. Згідно з Талботовими інструкціями, якщо хтось виставляє ім'я, а воно не набирає як мінімум трьох тисяч голосів, протягом тижня Волтер мусить його видалити. Судячи з того, як кількість, здавалося, подвоювалася щодня, а тоді подвоювалася ще раз, інформація про сайт передавалася з уст в уста.

Імпульсивно Волтер увів ім'я свого найненависнішого професора. Той мужик завалив його за те, що Волтер не приймав кожну лекцію як проповідь. Волтер набрав ім'я доктора Еммета Бролі й ударив по клавіші «Ентер», щоб

унести його. Список автоматично прокрутився в місце, де ім'я розмістилося за алфавітом, затиснуте між якимсь сенатором штату і диктором новин по кабельному.

Поки він дивився, біля імені Бролі з'явився один голос. Двійка замінила одиницю. Трійка замінила двійку.

Жодні батьки ніколи б не назвали свою дитину Смакота Бастилія. Таке ім'я вона вибрала для своїх імміграційних паперів. Нова країна, нове ім'я. Після Виправного дня всі емігранти користалися нагодою отримати свіжий старт. Аристиди й Аристотелі. Баккари і Борегари. І Смакота, якій, безумовно, не варто було вдягати масляно-жовтий креповий муслін, особливо якщо вона підозрювала, що дощитиме і без жакета чи накидки сукня в обтяжку прилипне до тіла. Жоден ліфчик не міг покращити карколомні вигини її тіла, тож вона обійшлася без нього. На половині дороги від місця, де вона припаркувалася, розверзлися хмари, кожна крапля примальовувала бліду тканину до неї, доки сукня не приховувала її кавову шкіру не краще за шар розтопленого масла.

Очі кожної лесбійки позирали на неї. На випнуті груди, що, здавалося, випадають вгору, вгору і вперед від грудної клітки Смакоти Бастилії. Соски, дві явні фіолетові мішені під її облягаючим корсажем. Незнайомі жінки поглядами гвалтували пружні м'язи її смаглявих стегон, апетитну розколіну повних сідниць, які так чітко окреслювалися через просяклу дощем сукню.

Нехай витріщаються, сказала вона собі. Їхні погляди не дозволяли їй розирнутися у ресторані. Якщо б вона зустрілася з їхніми масними поглядами, то не змогла б приховати своє роздратування і лють.

Вона сиділа, по суті гола, мляво колупаючись у своєму салаті. Не зводила очей з єдиних найближчих предметів: її бокала піно-нуар, хлібної тарілки, рожевої троянди в центрі

столу. Відключилася від галасливої їдальні, повної геїв і лесбійок. От лише тут вони не геї та лесбійки. За повної відсутності гетеросексуалів люди за столами стали просто чоловіками та жінками. Жінками і чоловіками.

Щоб точно уникнути стількох поглядів, вона зосередилася на своїй супутниці. Навпроти сиділа жінка, що хизувалася своїм диким полум'ям рудого волосся. Ім'я, що вона собі вибрала після переселення, звучало як Джинджер Престиж, і це було останнє із багатьох побачень наосліп, організованих для Смакоти жінками з аерокосмічної корпорації. Жодна зі співробітниць, здавалося, не могла толерувати неодружену жінку у своїх лавах, тож вони постійно підкидали Смакоті самотніх жінок на ім'я Чашечка чи Пошаноба. Смакота підозрювала, що самотня дівка — це загроза попарованому одомашненому світові товариства жінок середнього віку.

Рудоволоса підняла довгі пальці й побавилася звислим кучериком біля обличчя. Вона зустрілася зі Смакотою поглядом і запитала:

— То ти аерокосмічна інженерка?

Смакота сьорбнула вина. Скромно кивнула.

Ця жінка, Джинджер, отупіло дивилася на прозору сукню Смакоти, яка туго натягнулася, підкреслюючи тонку талію. Її блакитні очі світилися захопленням, коли вона промовила:

— Те, що ти робиш, — такий героїзм.

Вона мала на увазі місію на Марс — високобюджетну всенародну кампанію, покликану об'єднати неоперену територію і загарбати, принаймні символічно, усю планету Марс в ім'я громади Оскара Вайлда. Смакота — одна з провідних експерток країни в ракетній техніці, мабуть, стрижень гонки нації за те, щоб відправити одностатеві орієнтованих астронавтів і астронавток на червону планету.

Смакота лише раз сьорбнула вина. Щоб уникнути спокуси, вона дала знак офіціанту, щоб прибрав майже повний бокал.

Довгі пальці й повні губи Джинджер породжували фантазії. Смакота здригнулася від приємного відчуття, коли уявила веснянкувате рожеве обличчя Джинджер за роботою між своїх кокосових стегон. Блискуча аерокосмічна інженерка стрепенулась і відкинула привабливе видиво. Вона надто довго пробула сама, намагаючись залишатися вірною. Ця фантазія говорила не стільки про сексуальність Джинджер, скільки про те, як довго Смакота утримується від сексу.

Джинджер махнула офіціантові, щоб той наповнив їй бокал, зі словами:

— Я п'ю за двох, — звертаючись до Смакоти, вона запитала: — Який ти знак?

Смакота розгорнула серветку, розклала її на своїх невеликих колінах і відповіла:

— Кінець травня.

Джинджер усміхнулася.

— Близнюки.

Коли Смакота не змогла підтримати бесіду, рудоволоса запитала:

— Ну, оскільки ти гуру аерокосмонавтики, скажи, що думаєш про всю ту штуку з летючими пірамідами?

У Смакоти не було сексу п'ять місяців. Двадцять нелюдських, самотніх тижнів минуло, відколи вона потрапила в цю дивну країну. Вона почала виделкою гвалтувати зелень у пошуках серцевин артишоків. Підняла очі, щоб попросити склянку помаранчевого соку, ще одну занудну склянку помаранчевого соку, коли насправді їй хотілося горілки мартіні з трьома оливками з часником усередині й конкретного білявого чоловіка з масивною кам'яною ерекцією, яка піднесе її до такого оргазму, що аж пальці ніг загнуться... коли вона у пошуках офіціанта побачила саме того білявого чоловіка.

Він сидів на вузькому дивані в дальньому кінці залу. Худорлявий білий чоловік, зі статурою тенісиста у кращому

випадку, але скоріше — трохи тлустіший за шкіру й кості. Вона впізнала його біляве волосся, тепер довше і по-хлопчачи зачесане на широкому лобі, кольору слонової кістки. Він сидів до неї боком, тож Смакота бачила його повністю в профіль. Навпроти нього їв важкий мускулистий гігант, темношкірий чоловік, який ледве вмещався у занадто тісний трикотажний светрик. Здоровенні ноги в джинсах виднілися під столом, і Смакота бачила, як він утиснув обидва м'ясисті коліна між колін худорлявому білому й почав повільно розводити ті солодкі коліна в боки.

Тендітний чоловік відсунувся, але межі кабінки не дозволяли йому повністю уникнути контакту, і Смакота спостерігала, як хижий гігант таки розвів сухорляві ноги чоловіка проти його волі. Червоніючи, стримуючи сльози приниження, блондин, здавалося, відчув, що Смакота на нього дивиться, і повернувся, щоб зустрітися з нею поглядом.

Вона відвернулася. Серце гупало об ребра. Тут жінка ризикує всім, якщо дивитиметься на чоловіка на якусь мить довше. Її можуть звільнити з роботи, виселити з дому. Влада може відібрати в неї материнські права, її депортують на іншу територію, білу чи чорну, де ніхто не вважає близькість чоловіків і жінок збоченням.

Якщо руда щось і помітила, то нічого не сказала. Вона попивала вино і роздумувала на тему перегонів народжень. Щогодини гетеросексуали створюють геїв і лесбійок. Самим геям і лесбійкам ніколи не вдасться йти в ногу. Вони ніколи не забезпечуватимуть відповідну кількість гетеросексуальних дітей для обміну, а це означає стабільний резерв гомосексуальних дітей у пастці гетеросексуальних територій. Її служба в уряді займається веденням обліку, пояснила вона. Щоб закрити бухгалтерські книги, вони пропонують грошовий еквівалент за дітей, яких немає можливості обміняти. Гетеросексуальним батькам виплачуватимуть певний посаг як компенсацію за їхні зусилля і як допомогу в забезпеченні старості. Це назвали «фондом звільнення», і він

потребує сотень мільйонів доларів, але кошти можна зібрати через пожертви.

Смакота слухала лише одним вухом. Вона збиралася з усіма можливими силами, щоб не обертатись і не дивитися на блондина. Відчувала, що він на неї дивиться, на м'який вигин її грудей, і стиснула зуби, щоб не розплакатися.

Замок Меригіл — це те саме, що палац Сан-Симеон на ізольованому просторі Каліфорнії, лише цей — на Тихоокеанському північному заході. Обидва підсилені сталлю цементні спадки багатих магнатів, заткані в архітектурні деталі Старого світу та обставлені скарбами, купленими за цінами термінових розпродажів у розорених королівських родин. Обидві споруди стоять на вершинах, оглядають неймовірну місцевість на далекі милі. Кожну з них її власник називав «Ранчо».

Уся величність спочатку видається дурістю. Коли Ейфелева вежа ризикнула здійнятися над Парижем у 1887 році, французький культурний мудрагель Віктор Гюго назвав її огидною нафтовою вишкою, яка спотворить місто. Так само коли будівництво Емпайр Стейт Білдинг завершилося в 1931-му і всю депресію будинок простояв без жителів, ньюйоркці почали висміювати свою нову пам'ятку, називаючи її Емпайр Пустейт Білдинг. Час узаконює надмірність.

Меригіл, цей немислимий італійський палаццо, вражає не менше, ніж його каліфорнійський суперник, через свою сумну ситуацію. Оточений він пустелею, трохи віддалік від безплідної, вимитої водою і висушеної вітром землі. Вишукані бронзові решітки, викувані в стилі якогось Відродження, загороджують вікна, роблячи з фортеці в'язницю, бо всередині нагромадилися слов'янські трони і корони, портрети епохи царської Росії і безцінна порцеляна, награбована на Сході. І саме в цьому готовому королівстві влаштував Чарлі свої володіння. Його заробіток був єдиним

джерелом Талботових доларів у регіоні, тож злидарі з навколишніх територій приходили під його двері. З капелюхами в руках усі просили, щоб узяв він їх під своє покровительство. Наймиловидніших він приймав командними жонами, де благоліпніші служили в господарстві, а не такі благоліпні працювали в полі. Мусили всі жінки носити корсети, що легко розриваються, а мужі — кілти або клітчасті штани, залежно від погоди.

Сам Чарлі волів носити туніку, щедро оздоблену золотом, яку одягав поверх сорочки із пишними рукавами. Плундри з оксамитовими вшивками зукрашали його нижні кінцівки, тканина була прив'язана над литками і кісточками перехрещеними шкіряними ремінцями. Бо саме такий костюм підтримував новоявлену культурну ідентичність Білії.

Серед довгого списку сутужних завдань було перейменування всього. Бо кожна гору і потічок потрібно перехрестити згідно з вимогами нового суспільства. На додачу до всього, Чарлі звелів побудувати міцну кам'яну броварню, де би гнали медовуху. І прикликав він води могутньої ріки Колумбії — надалі названої рікою Чарлі-Борн, — і проголосив, щоб удостачу води трубами тягнули у верховини для обробки широченних полів. Величну справу заповзявся заснувати він, а палац його живо став осердям розлогів кучерявого ендівію, що поступався широким просікам цукрового буряку, коріандру і наддостатку брукви.

Згідно з культурними цінностями Білії, мандрували простаки місцевістю, зодягнені в туніки, сутани і каптури, зобуті в черевики чи сандалі, залежно від пори року, а голову покривали убором, що показував чин. Багато хто прибирався в дублети з ушитою в рукав осяйною рубіновою парчею. На плечах носили вони коштовності, награвовані з безлічі музеїв і не тільки, бо за ціною яйця можна було купити перлини у колись маєтних, а золото нічого не важило ні для голодних, ні для мертвих.

Тож лицялися Чарлі і його придворні до дівиць і держали біля себе наймолодших і найгожіших із тих, кого вдалося приманити. І носячи такі одіяння, Чарлі та його колеги-вожді Білії заново відкривали свою шляхетну спадщину. Затягнуті у венеційські бриджі, піднімали вони олов'яні фляги з елем кріпким і брязкали цими кухлями, проголошуючи одне одному гучні тости. А вдома трудилися домашні жони, усі ті незчисленні дружини, які шили хутряні кошелі-споррани.

Випробування героїзмом змінилося вивірянням у керівництві домашніми справами, і Чарлі був надто заклопотаний, щоб загадуватися, чи став він узагалі щасливим. Та навіть тоді, коли він, убраний у табард і бригагини, стьобані підлатники, колеті і гупелянд, микався як собі хотів, навіть тоді огортала його порожнява. У відповідь на це затвердив Чарлі Комітет відродження достойної культури, який віродив менует. Галантність і придворні поцілунки рук відживив. Увів обов'язковий ужиток біломови. І більше того, щоб наповнити своє царство смыслом, відновив він поклоніння Одіну і Тору, для чого відкрив першу будівлю давнього собору з аркбутанами і нефами, та навіть уклякаючи перед відгородженням вівтаря і причиняючись до нововинайдених давніх таїнств, навіть тоді не відчував Чарлі радості.

Піддані його зайняті й угодовані. Вивчали вони закинуті тексти, вишукуючи рецепти фарб і зразки для плетіння забутого мережива. І поки туніки коротшали, найсміливіші з їхньої компанії одягали гультфіки з позолоченої, інкрустованої перлинами шкіри. А неподалік від тих гультфіків були командні жони, завжди готові до втручання. Жигун міг скинути убір тюдорський чи оперений трикутний капелюх, але шляхетність найчастіше на цьому й закінчувалася!

Уже згадана порожнява змушувала застановлятися Чарлі над середньою школою його. Знову заслуховував він уроки англійської та вивчав недописаний роман Флобера «Бувар і Пекюше». Поки жвавіші однокласники його

дуропляси виправляли та обмінювалися чарівностями, щоб дійти сексуального екстазу, хлопчик Чарлі вчитувався в книжку, зберігаючи в пам'яті основний її задум: два клерки отримують багатство і облишають свої звичні життя, щоб відкрити більше задоволення в більш облагородженій пристрасі. Обоє проходять через вино, мистецтво, кінні перегони, і нічого з цього їх не задовольняє вдосталь. Урешті-решт, повертаються вони до своїх колишніх життів у підрахунках і шкрябанні в гробушках.

Ця паралель тепер стала йому поперек горла, ніби він ковтає сандвіч із арахісовим маслом занадто швидко і занадто великими шматками. Чи можливо, що він не може розкошувати собі в ролі монарха? Чи не здійнявся він надто високо від свого природного місця зачуханого автомеханіка з виробничого цеху?

Чув він історії про молодих рок-музикантів. Авангардних постатей, виліплених із тієї ж глини, що й Курт Кобейн, які, щойно отримавши винагороду багатством, купували собі маєтки лише тому, що це здавалося наступним обрядом переходу. Проте з роками вони займали тільки одну кімнату в тому маєтку, часто найменшу — не кімнатку, а велику комірчину.

Зважаючи на такий прецедент, вирішив Чарлі ухилитися від своєї долі. А натомість значно зрости у своїй новій ролі. І поки жіноцтво його двору не пручалось і вважало за привілей виносити його потомство, йому потрібна та єдина, що зможе допомогти йому, звалити собі на плечі частину тягаря його правління.

До нього дійшло, що наступне випробування — чи не найбільше — це зрівняти нерівність між мужами і жінками на своїх землях. Для цього він знайде і заволодіє винятковою жоною, щоб одружитися з нею і щоб вона служила гарною прилюдною жоною. Поки жінки виконували всю горбату роботу на полях і підтримували чистоту в залах його палацу Меригіл, поки мужі лише лигали лагери і вели-

чалися посадженими насінинами наступного покоління, якщо Чарлі надасть багатство і владу єдиній жоні, підніме її до рівня божества, це переважить низьке становище всіх жінок-підлеглих.

Ферменти в клітинах Пайпера почали самознищувальний процес автолізу, перетравлюючи стінки клітин і випускаючи розріджену гідоту всередині. Бактерії в його легенях, роті, носових пазухах і травному тракті обжиралися бурштиновим потоком амінокислот. Мухи віднайшли очі, пряму кишку, геніталії та ніздрі й почали відкладати там яйця. Личинки вилуплювались і прожирали собі шлях під шкіру, щоб поглинути шар підшкірного жиру.

Провалились очі.

Нутрощі вже обвалилися, надійно запечатавши самих себе і ховаючи газ із бактерій у кишковому тракті, тож почав роздуватися живіт. Полонені бактерії роздули обличчя і геніталії, роздули язик, доки він не виліз крізь витягнуті розпухлі губи. Пеніс виріс в останній фальшивій ерекції, набряклий від продуктів життєдіяльності бактерій. Єдиний звук видавали черви, що пожирали його обличчя. Тріскучий звук. Точно такий самий, як у шипованих зимових шин, що повільно котяться голою бруківкою.

Черевні стінки прорвалися, газ вивітрився, і торс розповзся у мерзотній широкій калюжі. Бактерії в роті перетравили піднебіння й накиннулися на мозок, який швидко розклався, витікаючи через вуха. Жуки-шкіроїди, антренус строкатий і шкіроїд шинковий, прибули, щоб поласувати м'язами.

Після цього, ймовірно, залишилися лише шкіра й кістки. А ймовірніше, що жуки перейшли на поїдання шкіри.

Увесь цей час продовжував працювати телевизор. Той самий чоловік, якого пожирали жуки, пожирала черва, дивився на власні тлінні останки і говорив:

Боягуз ображається від імені інших. Кожен повинен брати відповідальність лише за власну реакцію.

З личинок вирости мухи і відклали ще яєць. І привабливий чоловік на екрані сказав мухам, що повзали по його скелету:

Робити кар'єру на порятунку людей — це також створювати постійний клас людей із потребою в порятунку.

Мухи встеляли вікна будинку. Мертві мухи вкривали підвіконники, і ще більше мух відкладали яйця. Вилуплювалися личинки за личинками. І чоловік у зшитому на замовлення костюмі «Савіль Роу» говорив їм:

Ми мусимо дозволити будь-якій особі продовжити свої намагання або померти, як забажає.

Кожне нове покоління мух відклало яйця, виростало і вмирало, намагаючись дістатися сонячного проміння за межами зачинених вікон, доки не спожило весь підшкірний жир, і останнє з останніх поколінь мух загинуло на підвіконні. Навіть тоді чоловік у телевізорі, чиє обличчя могло скидатися на лик святого чи президента, дивився на череп і кістки на підлозі перед собою і звертався до них:

Чоловіка не люблять за те, що він приємно поводиться.

Вона вибрала йому ім'я для еміграції: Джентрі Тейт. Він для неї вибрав Смакоту Бастилю. Вони відсвяткували свої нові прізвиська шампанським, але зовсім трішки, бо вона відчайдушно хотіла завагітніти. Переховування дозволяло їм бути разом, але будь-якого дня у двері могли постукати.

Його б депортували, переселили в етнічну країну для білих. Вона б залишилася тут, у колишньому штаті Луїзіана,

переназваному новою частиною Чорнотопії. Якби вона народила дитину, маля б перевірили й відправили на відповідну територію. Спочатку вони планували втекти в Канаду, але мільйони міжрасових пар виношували таку ж думку. Щоб стримати хвилю імміграції, Оттава закрила кордон.

Залишаючи їм єдиний варіант, якщо вони хотіли бути разом. Не разом-разом, не як чоловік і дружина, навіть не як друзі чи знайомі, що час від часу мимохіть зустрічаються.

Ні, вдавати з себе гея і лесбійку було їхнім єдиним варіантом. Квір-країна приймала що білих, що темношкірих, і жодне генетичне тестування не могло видати їхню справжню сексуальну орієнтацію. Не те щоб гомосексуали не передбачали таких спроб. Ходили чутки, що відчайдушні сім'ї зі змішаних рас розділяються і тимчасово емігрують, а тоді потайки об'єднуються. Мексика вже давним-давно припинила приймати біженців.

Смакота ходила на побачення з жінкою, яка працює у відділі викриття обману імміграційної політики. Жінка дала зрозуміти, що іммігранти, яких спіймають на таємних гетеросексуальних діях, опиняться у в'язниці. Через велику кількість гомосексуальної молоді, яка очікує виїзних віз з Білії, гомосексуальна країна веде агресивні пошуки латентних гетеросексуалів, щоб обміняти їх на майбутніх гей- чи лесбо-емігрантів.

Якщо її викриють, Смакоту вельми поспішно переселять. І Джентрі також, але обох у різні етнічні країни. У цьому й заковика.

Вони жартували про пошуки одне одного пізньої ночі в загиджених громадських унісекс-туалетах. Непомітні поцілунки в мерзенних провулках. Якими би принизливими і ганебними такі умови не здавалися, Смакота і Джентрі принаймні збережуть відданість одне одному. Своє кохання і майбутню дитину. До моменту, коли дитина оголосить про свою орієнтацію, до того часу вони можуть бути

маленькою сім'єю. Вони могли б навіть ділити опіку, передаючи дитину одне одному в брудних, огидних крамницях книжок для дорослих, коли зустрічатимуться на побаченнях у якихось невимовно мерзенних, брудних галереях із порнографією, куди їхні колеги, приховані гетеросексуали, ходять, щоб реалізувати свої осудні пристрасті. Ниці відвідування ув'язнених людей у ганебних дірах.

Зважаючи на таку ситуацію, Смакота постійно думала про святого Спасителя, що народився у брудній стайні. Це закінчилося добре, більш-менш.

Їй було гидко від думки, що її дитину використають як пішака в міжнародній політиці, але це станеться через вісімнадцять років. Можливо, на той час закони зміняться. Якщо дитина виявиться гомосексуальною, вона може навіть стати «якорем», який залишить її з Джентрі на одній території.

Одна з переваг апельсинового соку в тому, що він дозволяв їй постійно ходити пісяти. Вона витирала кутики рота серветкою і дивилася на свою партнерку з лагідною усмішкою.

— Природа кличе, — піднімалася з крісла, навмисне не дивлячись у бік Джентрі та його агресивного мужика, чи ризикне вона подумати «партнера»? Під відвертими поглядами на її прозору жовту сукню, навмисно повільним променадом вона пройшла спеціально прокладеним шляхом поміж столів, ніби не знає, де туалети, враховуючи, що ці обидва чинники грають їй на руку, лишалося сподіватися, що чоловік помітить її й поспішить слідом.

Шаста знайшла веб-сайт. На банері було написано «Наречена королів», а внизу йшов список усіх членів усіх родів, які наразі розглядали кандидатури ймовірних жон. Одного звали Бреч, колишній оператор вилчатого навантажувача, який отримав у власність нерухомість на острові поблизу

Сіетла і живе там з гаремом командних жон. На сайті було сказано, що він шукає додаткових претенденток.

Бреч володів мережею кафе, що продовжувала розростатися. Шаства бачила обертові знаки, що височіли над виїздами зі швидкісних автострад. Жирними чорними буквами на освітленому фоні йшов напис: «Лише для білих». Похвальба це чи іронічний вияв покірності, Шаства вгадати не могла. Меню пропонувало пасту пенне «Нацистську», клан-бургер, вегетеріанський тако-салат «Гітлер».

Бреч і такі, як він, називали себе принцями і баронами. Минуломісячні автомеханіки і собачі перукарі. Аристократія колишніх слюсарів-паропровідників і водіїв сміттевозів. Вони дістали зброю і прострелили мізки цивілізації. Вони читали книгу Талбота. Жили за нею. Почитавши її, Шаства могла здогадатися, яким виявиться її життя командної жони. Життя племінної кобили, яка вистрілюватиме білими дитятками з-поміж ніг, щоб знову населити нову національну державу. Безліч дітей, народжених з різницею в рік чи й менше, яких її мама називала «ірландськими близнюками»¹.

У маленьких поселеннях і таборах люди збиралися голосувати. Вони вибирали найгарнішу молоду жінку і скидалися своїми ресурсами, щоб приготувати й одягнути її. І, споряджена світою стилістів і помічниць, кожна така королева краси відправлялася на суд чоловіків у кожному роду. Бо донька, заміжня за членом роду, гарантувала, що про її громаду не забудуть. У ролі дружини родового принца вона могла здійснювати вплив на користь свого рідного міста.

І вони відправлялися в подорож, ці групи молодих леді, кожна потенційна королева в компанії служниць. І вони тяглися від суду до суду, їх штовхали надія і мрії про їхні хутори. Колишні чирлідерки і королеви вечорів зустрічі випускників, королеви фестивалів урожаю і принцеси родео.

¹ *Irish twins* — образливий термін, яким називають дітей, що народилися із різницею менше року.

І, як команда, група демонструвала свою лідерку так, щоб вона могла укласти могутній альянс. У підготовці до кожної зустрічі придворних дам накручували і обмивали. Обсмикували і вичісували.

За Талботом, люди повинні встановити мораторій на прогрес. На наступну сотню років не повинно бути жодного розвитку нових технологій та інженерних див. Білі чоловіки занадто довго сублімували свої природні імпульси в науку, тож надалі цю енергію потрібно направити в природне русло. Білі чоловіки повинні відступити від промислової революції, чи то інформаційної ери, чи що б там не було. Білим необхідно відкинутися в кріслі, випити пива, трохи повеселитися на свіжому повітрі й не робити нічого, окрім здорових дітей. «Покоління сексу» стало гаслом.

Герцоги й графи, любили вони спортивну термінологію. «Командні» жони натякали на ресиверів, тайт-ендів, фублбеків¹. «Польові» жони асоціювалися з повним полем суперників у НАСКАРі. Кожне людське починання, від фабрик шин до овочеферм, опинялося під патронажем феода якогось місцевого принца. Нові гроші потрібно було заробляти і швидко витратити. Талбот казав, що валюта отримає довший термін, як тільки усталиться. Та наразі за одну шкурку купувалися хліб, бензин, зубна паста, трохи винограду, квиток у кіно, пара шарпеток, і вона минала стільки рук протягом лише одного дня.

Шлюб батьків Шасті вижив, бо іноді її мати залишала обручку біля умивальника і йшла на вечерю на кілька днів. В інші дні батько ходив на вечерю без обручки.

На веб-сайті Шасті в око впав вождь Чарлі, оскільки він, один із небагатьох, не претендував на звання людини, яка вбила реального президента колишніх сполучених штатів.

Вона завантажила кілька хороших селфі, одне фото обличчя, одне — тіла у повний зріст. Діяла за інструкціями. Бажана

¹ Позиції гравців у американському футболі.

позиція: головна жона. Чи розгляне вона роль командної жони: так. Зріст: п'ять футів, дев'ять дюймів¹. Вага: сто двадцять п'ять фунтів². Будь-які спадкові фізичні чи психічні захворювання: немає. Волосся: біляве. Очі: барвінкові. Раса: біла.

Вона натиснула «Ентер». Виплигло повідомлення. «За однією з умов прийняття, кандидатка повинна пройти генетичне тестування, яке підтвердить спадщину загального здоров'я та раси».

Шаста клацнула на кнопку «Згода».

У кімнатах усіх розмірів у блискучих кришталевих посудинах на срібних тацях було бухло, відмінне бухло, і Джамал налив собі склянку, щоб насолодитися, поки обходить свої нові володіння. Він роздивлявся високі олійні картини, які тягнулися майже до стелі. З офігенними мечами і медалями, ці чоловіки були гравцями свого часу. Вони б зрозуміли, що він відібрав це місце з рук їхніх недоумкуватих нащадків. Ці чоловіки-солдати забирали життя, щоб жити тут, будувати ці стіни і злягатися з жінками, які прикрашали це місце всілякими прибамбасами.

Арабелла з ріднею відправилася до себе додому, у менший будинок, далеко від маєтку. Цей будинок, великий будинок він залишив собі.

Але сам лише будинок нікого не робить могутнім.

Джамал узяв свій примірник книги Талбота і склянку хорошого бухла й підійшов до найбільшого крісла перед найбільшим каміном, де і всівся. Читати Талбота означало переймати його стиль мислення. Відчувати, що твої власні думки рухаються за зразком Талботових. Це і є влада: жити в межах розуму інших. Перекроювати їхнє мислення згідно з власним. Як на Джамала, це найбільша влада.

¹ ≈ 155 см.

² ≈ 57 кг.

Він не міг пригадати, коли востаннє просидів усю ніч у темній тиші, поглинаючи слова, розставлені за задумом письменника. Але саме так він сьогодні читав. Величезні древні годинники в коридорах, на камінній полиці цокалі, наче старі бомби.

Як писав Талбот:

Чи то плодячись, чи то проповідуючи, чоловіки насправді роблять одне й те ж: постійно розсіюють самих себе.

Якщо подивитися на сучасних білих чоловіків, у них виродилося щось життєво необхідне. Як ті чоловіки, вікінги і скандинави, чоловіки, що плавали довгими човнами по Рейну, Волзі, Дніпру і Дунаю, щоб палити, мародерствувати і робити більшу частину континенту білявою й блакитноокою, як вони так безслідно щезли? Він підозрював, що для більшості білих чоловіків завжди достатньою причиною для гордості було те, що вони не темношкірі і не геї. Такої причини вистачило для окремих територій. Це змусить чоловіків, усіх чоловіків знаходити якусь причину, щоб відчувати себе вищими.

Жоден із цих розмальованих чоловіків із густими бакенбардами, бородою і золотими косами не народився великим. Кожен ризикував усім заради можливості отримати щось більше, і для будь-якого чоловіка вони тріумфально стояли на вершині сотні мертвих ворогів чи тисячі мертвих ворогів. Що переможці, що переможені, вони всі однаково померли і вітали одне одного з доблестю, яку продемонстрував кожен.

Тоді він і почув це вперше. Тоді, пізно вночі. На самоті в будинку. Джамал не хотів вірити в те, що це його переслідують примари, але саме до цього дорвався його розум. Зважаючи на кількість мішеней, яких він поклав, тих людей, перерахованих і похованих, якийсь переляк викликав у нього відчуття провини.

От лише звук був зовсім не такий, що асоціюють із привидами. Він відставив порожню склянку на стіл. Свою склянку,

на свій стіл, у своєму будинку, і він не збирається стрімголов кидатися звідси геть через якийсь нічний шум. Особливо через отой конкретний звук.

Невідомо звідки долинув шум води, і відчулася дрож від руху по старих трубах. Це продовжувалося і продовжувалося.

Він швидко і безпомилково визначив: той звук долинав від когось, хто на вищому поверсі зливає воду в туалеті.

Смакота сиділа посеред запахів і неодмінного мокрого хлюпоту, замкнувшись в унісекс-туалеті ресторану. Пролунав стук у двері, за ним шепіт:

— Сьюзен?

Вона нахилилася вперед, шепочучи:

— Джентрі? — відімкнула двері й прочинила їх. Сукня досі не відлипла від її вигинів. Вона чекала там, повністю одягнена.

Худорлявий білий хлопчина, що стояв перед напіввідчиненими дверми, сказав:

— Не називай мене так.

Його ім'я, до імміграції, було інше. Він озирнувся в обидва боки проходу за кабінкою, тоді швидко ввійшов досередини, зачиняючи й замикаючи за собою двері. Його руки одразу ж кинулися до неї. Рот також. Смакота відчула, як пальці повільно піднімають вологу спідницю над стегнами.

Губи тицялися у бік її шиї. Ерекція впиралася в неї крізь штани чинос.

Смакота подумала про його кремезного темношкірого партнера за вечерею. Вона могла лише сподіватися, що той накачаний гарячий братан¹ не грюкає в кістлявий білий задній хід її чоловіка. Змусила себе заспокоїтися. Сказала собі, що братанові важче бути геєм. Сестриця може фліртувати, поводитися сором'язливо, але від братана, особливо від

¹ Тут — афроамериканець, так само сестриця — афроамериканка.

братана-гея, всі очікують, що або він домахуватиметься, або до нього домахуватимуться більш-менш постійно. І все одно, поки губи Джентрі обводили її груди, вона мусила запитати.

— Браяне? — раніше його ім'я було Браян. — Той братан у тебе залівав?

Його рот продовжував досліджувати її, пальці здирали сукню з плечей, роздягали її, коли Джентрі щось пробурмотів. Він підняв руку і помахав нею, розвівши пальці. На одному з них зблиснув золотий перстень. Весільна обручка. І не та, яку вона наділа йому на їхньому весіллі.

Занадто голосно, як для туалетної кабінки, Смакота випалила:

— Ти одружився з ним?

Звісно, вона знала, що найкращий спосіб уникнути сексу — це одружитися. Ніщо так швидко не вбиває це приємне проведення часу. Та чи настільки обов'язково йому було зв'язуватися з цим монстром-мужичарою? Чи Гомія — це наче чоловіча тюрма, де потрібно бути «пітухом» свого партнера по камері, або тебе опускатимуть усі?

Джентрі вигулькнув, щоб ухопити повітря. Віддихуючись, він сказав:

— Ні те, ні те.

— «Ні те, ні те» що? — не вгавала Смакота.

Так, він одружився з тим братаном, пояснив Джентрі, але цього вони не робили.

Смакота заплуталася. Джентрі опустився на коліна й упирався головою в нетрі її сукні, замість того щоб підняти й залісти під неї. Ніби вагітність, велика біла довбешка Джентрі натягувала її сукню на животі. Його гарячий подих булькотів їй щось у геніталії.

Смакота запитала:

— Що? — Вона бажала відповідей, але час у них обмежений і вона не хотіла, щоб він зупинявся.

Хтось постукав у двері. Язик Джентрі припинив бігати між її ніг.

Зовні голос запитав:

— Смакота? — то була руденька, Джинджер Престиж. Вона запитала: — У тебе все добре? — Шепочучи близько біля дверей, вона запитала: — Ти ж там не дитину народжуєш, правда?

Джентрі почав сміятися. Ротом, який прикривало тіло Смакоти, він сміхом вдихав у неї повітря. Від цього потім піхва пердітима. Смакота стиснула руку в кулак і гупнула його по голові кісточками, щоб припинив. Довгоносій рудій вона відповіла різко. Смакота просиччала:

— Не будь расисткою.

Це було найгірше звинувачення, яке тільки можна було висловити в Гомії. У цій ситуації воно не зовсім мало сенс, але свою справу зробило.

Голос відповів:

— Перепрошую, — кроки, здавалося, поспішили геть.

З головою, яка досі щосили натягувала її мокру сукню, Джентрі сказав:

— Джарвіс не такий.

Той перекачаний зожник, що так показово розштовхував її чоловікові ноги і принижував його як відвертого пітуха тут, перед усіма, за словами Джентрі, цей братан гетеросексуальний. Він емігрував окремо від своєї білої дружини й останні сім місяців намагався знайти її. Наразі вони з Джентрі одружилися, щоб слугувати одне одному прикриттям. То була дуже складна ситуація, щоб пояснювати її з обличчям у неї в пизді, але він говорив щиро. Усе те шоу з сексуальним приниженням Джентрі було лише спектаклем. Іншим разом вони звинуватять одне одного у флірті до когось за сусіднім столиком і кинуться у крикливу карикатурну бійку.

Джентрі зводився на ноги. Він ніжно, але наполегливо повертав її й піднімав задню частину спідниці. Оголився й сам.

Публічна дряпанка і сексуальна дідівщина, справжні геї в Гомії так не поводяться. Це чітка зовнішня інтерпретація двох гетеросексуалів, але так люди не лізтимуть до них.

Смакота хотіла запитати, як вони зустрілися. Їй хотілося знайти хорошу гетеросексуальну дівку і самій одружитися. Та наразі Джентрі ввійшов у неї ззаду, тож вона розвела ноги настільки широко, наскільки це дозволяла вузька кабінка. Вона нахилилася на унітаз і посунула дупу назад, назустріч його поштовху.

Свічки дратували. Вони постійно гасли. Хиталися, валилися і падали. Шаства дивилася, як молода жінка йде по тротуару дрібненькими кроками, наче гейша. Дівчина тримала голову болісно прямо, її увінчував вінок із жорсткого гостролиста й отруйних ягід омели. Шість високих білих свічок стриміли з цієї корони, на верхечку кожної мерехтів вогник.

Навіть поки Шаства дивилася, одна зі свічок у дівчини похилилася. Вона стікала талим воском по корсажу щедро розшитого дирндля дівчини. Екстравагантна свіча впала. Руки дівчини злетіли догори і кинулися прибивати великий вогонь від палаючого гнота, що запалив складки її лляної сукні. Різкий рух розкидав решту свічок їй з голови. Деякі покотилися вулицею. Інші впали в стічну канаву, де запалили використані презервативи і непридатні паперові гроші з Колишніх часів.

Свічки, терновий вінок — усе це було такою ж перевіркою постави, як і атрибутом білійської моди. Шаства так і думала.

І носити оцю ідіотичну мішуру було не стільки химерною тенденцією, скільки законом.

Дівчина у дирндлі тихо матюкнулася, коли скинула задимлені руїни, на що перетворилися її верхня і нижня спідниці. Шаства напружила м'язи тулуба і тримала хребет рівно, як струну. Роки занять йогою не пройшли дарма, її свічки не хиталися. Трималася вона з королівською поставою монархині на вихованні, коли фланірувала повз місце нещасного випадку.

Звідкись долинув голос:

— *Chica!*¹ — чоловічий голос. — Класні свічки!

Щоб глянути, вона оберталася цілу вічність, — не забуваючи про свічки, — але Шаства впізнала молодого чоловіка, що йшов у її бік. Під рукою він тримав речовий мішок. В іншій стискав книжку в м'якій обкладинці, товсту, як цеглина. То був брат її друга Естебана, зі школи. Гея Естебана. Вона намагалася по обличчю згадати його ім'я.

— Ксав'єр, — допоміг він. Цей брат був натуралом. — Куди це ти зібралася, вся така одягнена, наче біла дівчина?

Вона не збиралася розповідати йому про провал у тесті ДНК. Канєшно, дідусь і бабуся з Кінтана-Роо² таки вилізли їй боком. У неї перебір латиноамериканської крові. І не тієї крові з кращик, не з Іспанії. Вона запитала, чи не бачив він Волтера.

Ксав'єр похитав головою і сказав:

— У тебе свічка випала.

— Бля, — лайнулася Шаства, розкриваючи торбу від «Кейт Спейд»³. Усередині виявилася розтовчена безладна суміш данської випічки і пончиків із джемом. Вона скривилася, пальцями пробираючись крізь квашу з листового тіста, баварського крему і цукрової пудри.

Ксав'єр відсахнувся від вигляду розплющених делікатесів, шкірячись із огидою.

— І ким це ти себе уявляєш?

Повільно піднявши погляд, вона гостро глянула на різних інших жінок, які обережно сьорбали лате чи вигулювали собак на повідцях, разом з тим намагаючись утримати корони з палаючими свічками на головах.

— Це щось скандинавське ніби, — кусючі листки і краплі воску пекли її скальп. — Скандинавський варіант дредів.

Ксав'єр закотив очі.

¹ Дівчина (*icn.*).

² *Quintana Roo* — штат у Мексиці на сході півострова Юкатан.

³ Kate Spade (1962—2018) — американська модельєрка та приватна підприємця. Колишня власниця однойменного бренду.

— Ну, має дурнуватий вигляд.

Шаства відрізала:

— Ну, такий закон, — пальці нарешті віднайшли те, що шукали, і вона витягнула обмашену кремом запальничку з липкої драговини. Подала йому, просячи: — Будь ласка?

Ксав'єр узяв липку запальничку. Легенько нюхнув її, ніби хотів облизати. Коли він клацнув пальцем, запальничка випустила шипуче блакитне полум'я.

Шаства схилилася, щоб він міг дістати до свічок. Вона в цей час узяла його за зап'ясток і викрутила руку так, щоб прочитати назву книжки, яку він тримав у руках. «Атлант розправив плечі». Доктор Бролі вів лекції про цю книжку минулого семестру.

Підносячи запальничку до кожного гнота, Ксав'єр почав співати:

— 3 днем народження тебе... — тоді спинився і сказав: — Ми всі самотужки депортуємося. Уся мексиканська діаспора голтується¹. — Тобто всі іспанці, латиноамериканці, чикано² відправляються на південь за кордон. — Ці білі люди *тиу лосо*³, — засміявся він. — Після того як вони всі подохнуть із голоду чи зітруть одне одного з лиця землі, ми прийдемо і повернемо все до норми. — Мексика тим часом, як пояснював Ксав'єр, розцвіте, як в італійському Відродженні.

Шаства тримала голову дещо схиленою. Витріщаючись на свої дерев'яні клоги, вона запитала:

— У мене віск у волоссі?

— Європейська археологія, — продовжив Ксав'єр, — нав'язала свій фальшивий наратив на все доколумбове. —

¹ *Go Galt* — фраза-алюзія на персонажа роману Айн Ренд «Атлант розправив плечі» (1957) Джона Голта. Означає: побачивши, що суспільство, в якому ти живеш, опинилося на краю прірви, виїхати кудись і спостерігати за катастрофою здалеку.

² *Chicano* — латиноамериканське населення заходу США, що осіло на цих землях ще до іспанської колонізації Америки.

³ Зїхали з глузду (*icn.*).

Він згадав картини і різьблення, що, раніше вважалося, показують, як ацтеки вирізають серця під час людських жертвоприношень. Він точно знає, що це мистецтво ілюструвало, як мезоамериканці проводять успішні операції пересадки серця. Високі кам'яні бруски на вершинах їхніх пірамід були насправді операційними столами, розташованими там, куди найсильніше світило сонце.

— І найдивовижніше, — продовжував Ксав'єр, — це картини, на яких члени племені відрізають голови і тримають їх у повітрі, з них рине кров і вени звисають із відчиржених ший...

Шаста зіщулилася.

Ті хрящові сцени, пояснив він, — насправді докази успішних операцій пересадки голови.

— Білі науковці, — ледь гукнув молодий чоловік, — мусять заперечувати те, що самі не можуть відтворити!

Біля них молода жінка підійшла зазирнути у вітрину магазину. Свічки, що розпускалися з її корони, підпалили смугастий навіс. Інша молода жінка неподалік сьорбала моко на тротуарі, не відаючи, що її свічки повільно запалюють парасолю «Чинзано» над головою.

Ксав'єр віддав їй запальничку.

— Поїхали зі мною, — наполіг він. — Лиши цих скажених ґрінґо, нехай повбивають одне одного.

Це було спокусливо, і Шаста точно відчувала спокусу. Її батьки вже самотужки депортувалися на півострів Юкатан. Крім того, Ксав'єр здавався гарячим альфа-мачо з достатньою кількістю бруду на білих облягаючих джинсах, щоб вони не видавали його за гея. Його брат-гей, найімовірніше, покотив у Гомію. Недивно, що Ксав'єрові хотілося мати якусь компанію. Він такий самотній.

Шаста взяла запальничку і розкрила сумку.

— Я мала би роздавати цю випічку незнайомцям, — вона опустила запальничку в цукрове болото. — Це такий дивний ритуал, якого дотримуються разом із носінням

свічкового бриля. — Шаста ухилялася, не хотіла розбивати Ксав'єрові серце. Але вона дійсно мусить знайти Волтера. Щоб змінити тему розмови, вона подала йому відкриту сумку. — Ось шоколадний еклер, наче не дуже помняцканий.

Ксав'єр зрозумів її. Він узяв товчений еклер. Збиті вершки рясніли волосинами. Його листову смакоту вкривали ковтунці з сумки і поцятковували заблудлі м'ятні льодяники.

— Дякую, — зітхнув він. Мав ображений, та все одно неймовірно привабливий вигляд.

— Дякую, що підпалив мені свічку, — неоковирно сказала вона. Повільно обернулася і обережними кроками, намагаючись утримати свій вінець вогню, змусила себе піти далі.

Національна ганьба. Ніякими іншими словами, окрім як символом сорому, на думку Чарлі, це назвати не можна було. Чорнотопія лише нещодавно повідомила про успішний запуск нових летючих пірамід на основі давнозабутої антигравітаційної технології, придушеної європоцентричними інтересами. Після століть того, як білі це заперечували, темношкірі довели, що піраміди єгипетських фараонів насправді були летючими машинами.

Поки білі наймали шанованого кінорежисера Стенлі Кубрика, щоб обдурити всіх із переконливо знятим матеріалом посадки на Місяць у пустелі в Нью-Мексико, темношкірі тримали дієві методи космічних подорожей у таємниці протягом десятка століть.

Що ж, тепер таємниця стала відомою всім. Чарлі присів перед телевизором і дивився передачу новин із Чорнотопії. Там було чітко видно колосальні піраміди, завбільшки з Хеопсову, що літали над землею на військовій базі. Ці неможливі кам'яні кораблі піднімалися у блакитне небо. Один уже успішно приземлився на Місяці, біля місця, де, за словами НАСА, приземлилися білі під час свого вигаданого польоту кінця 1960-х. За лічені дні темношкірі астронавти

кинуться далі досліджувати місцевість. Вони не знайдуть ніякого американського прапора. Ніяких м'ячиків для гольфу чи слідів від шин багті на Місяці.

Біла етнічна держава Білія опинилася під загрозою повного приниження.

Щоб відволіктися від неминучого, Чарлі розкрив примірник книги Талбота. Він читав її, навіть коли його радники ввійшли до великої тронної зали і показали вибірку привабливих молодих жінок, кожна з яких сподівалася стати його нареченою.

Телевізор продовжував дразнити зображеннями здоровенних пірамід, що висіли в повітрі над квітучим ландшафтом, наповненим гордими, прекрасними темношкірими людьми. Їхній одяг дашикі палахкотів яскравими кольорами. Вони трималися — що чоловіки, що жінки, що діти — підкреслено велично, стояли рівно, з відведеними назад плечима, так ніби всі належать до аристократії.

Талбот Рейнолдс пояснював, що найрозумніша, найрішучіша фракція темношкірих веде трудовий страйк ще з 1600 року чи близько того. Ідея Виправного дня жила в них, наче сім'я, протягом цілих поколінь. Для цього вони відпрацьовували свою лють, нападаючи одне на одного, знаючи, що люди при владі не зважатимуть на те, що братан убиває брата. Згідно з Талботом, білі готувалися до Виправного дня під час стрілянин у школах і на робочих місцях. Геї вбивали одне одного СНІДом. Гомики ходили в спортзали і вчилися знищувати своєю красою. Усі фракції відпрацьовували якесь холоднокрровне вміння задля майбутнього перевороту.

Якщо вони можуть пристосуватися до вбивства власних братанів і сестриць, без вагань чи каяття, звісно, вони можуть убивати своїх хазяїв у політиці, ЗМІ та освіті. Коли прийшов час, вони припинили вбивати одне одного та обернули свою лють назовні.

Ці внутрішньогрупові додаткові втрати підживлювали лють кожної армії стосовно тих захищених, ізольованих,

так званих лідерів, які стали на чолі завдяки хорошим спічрайтерам та цілуванню дітей, але які ніколи не показували жодної реальної фізичної сили у світі.

Накачані опіоїдами НАСКАРські селяки... бикувати темношкірі з усмішками, як грильові решітки... помішані на сексі підари... вони репетирували Виправний день на легких мішенях у власних громадах, і нікому на думку не спадало, що щось може вилитися за межі цих вбивств усередині груп. І ця практика навчила темношкірих краще стріляти. Вона навчила гомиків, як принадно всміхатися, щоб усі тобі довіряли. І вчила білих, якими шляхами втечі користуватиметься маса нажаханих людей під шквалом вогню.

Талбот пояснював, що ці події — не якийсь там щасливий збіг. Виправний день ставав щодня ближчим з кожною стріляниною з автомобіля, кожним рознесенням вірусу, кожним листоношею, що влаштує масове вбивство¹. Як тільки ці групи повністю скинуть людяність, вони неминуче страять своїх спільних гнобителів.

По телевізору широченна летюча піраміда зависла в сонячному безхмарному небі над натовпом Чорнотопії, що танцював від радощів. Їхні золоті прикраси блищали, як і усмішки, сповнені щирого щастя і безмірної гордості.

Здавалося, ніби біла раса збилася зі шляху. У неї не залишилося темношкірих і гомосексуалів, поряд з якими можна було почуватися вищими, тож головне джерело гордості зникло. Білі були ніби багата родина, що вела постійний карнавал моральності та винахідливості, щоб вражати придворних ідіотичних і дегенеративних слуг.

¹ *To go postal* — американська сленгова фраза, яка означає стан, коли людину охоплює несподівана неконтрольована лють, що може призвести до актів жорстокості, зазвичай на робочому місці. Саме слово «*postal*» означає «такий, що зв'язаний з поштою», оскільки найчастіше такі випадки пов'язані з працівниками цієї галузі.

За відсутності гомосексуалів і темношкірих Чарлі та його білі колеги втратили мотивацію жити гордим життям. Без підлеглих, яких можна було б чимсь засліплювати, біла етнічна держава, здавалося, заплуталась.

Він вимкнув звук телевізора і дивився на радісні танці жителів Чорнотопії.

Біла раса була ніби батько, який пережив власних дітей. Не залишилося кого повчати чи вражати. Жодної слабкої, бракованої версії самого себе, яку можна годувати лекціями чи рятувати. Ніби Бог спостерігає, як умирає його останнє творіння. У новому, чепурному, впорядкованому світі білої етнічної країни що для неї таїть майбутнє? Біла раса пройшла всі свої випробування. Чи можуть вони зробити траву зеленішою? Змусити поїзди приходити ще точніше за графіком?

У такі миті Виправний день здавався гігантським кроком назад. Після ризикованих соціальних експериментів останніх трьох сотень років білі люди могли лише повернутися до світу лицарів та аристократів. Якоїсь фортеці Нормана Роквела¹, миловидності «Ридерз Дайджеста»².

У вухо Чарлі зашепотів голос. Мажордом попередив його: — Кілька жон до вас на оглядини прибули, сер.

Цокіт каблуків і поклони від холуїв наповнили його гидотним презирством. Будь-який чоловік, який власноручно не взяв участі в різанині, дратував Чарлі. Він залишив свій слід, Чарлі довів свою доблесть, і це означає, що до кінця життя слабші чоловіки уникатимуть його. Боягузи обурюватимуться і зневажатимуть його здобутки. Він існуватиме на самоті більшу частину решти життя свого і лише сам собі зможе щось нараджувати, оскільки людей його

¹ Norman Rockwell (1894—1978) — американський автор, художник, ілюстратор. Зображав повсякденне життя робочого класу Америки.

² Популярний американський сімейний журнал.

рівня залишилося мало зовсім. Саме тому цей вибір ідеальної пари такий немисливо важливий. Важливий, але аж ніяк не легкий.

Чарлі відклав книгу і натиснув на кнопку пульта, щоб розчинити зображення в телевізорі. Йому потрібно було ледь повернути голову, щоб глянути на дозрілих молодих кобилок, яких заводили всередину. Одягнені в короткі спідниці пастельного кольору, що нагадували великодні яйця, нервували вони. Їхні виразні привабливі очі намагалися привернути і втримати увагу. Віями стріпували. Блискучі губи випинали. Деякі глибоко вдихали і перса виставляли вперед. Та не обдурити його. Як можуть вони зрозуміти, як це — бути кимсь, окрім як просто жінкою? Вони ведуть матеріальне життя, не вірять у ніщо, окрім видимого, відчутного, відкрито проголошеного.

Серед цього хаосу і чепуріння одна з них привернула його увагу. Вона стояла з царським спокоєм, не рухаючи тонкими кінцівками, потенційна королева. Медове волосся спадало на її плечі багато розшитої селянської сукні. Чарлі міг уявити, як вона розмахує косою на плодючих полях золотої пшениці. Лоно її приведе нове покоління богів. Чарлі зачне у ній нову орду винахідників і художників, щоб оживити білу расу.

Він роздивлявся її руки кольору слонової кістки, грушоподібну випуклість кожної невинної груді. Невеличкі ступні були взуті в прості шкіряні сандалі. Барвінкові очі свідчили про покірний тваринний розум. Чарлі вказав на неї легеньким клацанням пальців, звертаючись:

— Невісто...

Вона всього на рік-два від нього молодша. Своїм найпишнішим голосом він поцікавився:

— Як зовуть тебе, дитино?

На мить вона витріщилася на нього, не в змозі промовити й слова. Мабуть, вона думала, що він тижнями нічого

не робив, лише спостерігав парад імовірних жон. Він ще ні разу не розмовляв із жодною з легіонів привабливих жінок. Її мовчання лише додало принадності, й Чарлі відчув, як його соромота збуджується від думки, що скоро він її матиме.

Коли вона так і не спромоглася нічого сказати, втрутився мажордом.

— Ваша величносте, — сказав він, — Шаства вона на ймення.

Шаства. Королева Шаства.

Вона буде його, ідеальною арійською дружиною Чарлі.

Дуже небагато думок у неї в голові були її власними, зважаючи на те, що жила вона на солоних крекерах і джині. Міс Жозефіна не наважувалася їсти те, що їй приносила Арабелла. Вона скрупульозно зливала ту їжу невеличкими шматочками, проте лише пізно вночі, коли її не було чути. Днями й ночами вона звикла облишати свою маленьку телевізійну п'єсу. Їй потрібна була компанія, незважаючи на те, що це завжди був цей Талбот. За його словами, білі з радістю здали Джексон, штат Міссісіпі. Так само як темношкірі покинули Детройт. Він говорив, що це був трьохсотлітній сором для етнічних європейців, що вони не могли обробляти свої рисові плантації або зрізати власний тютюн чи цукрову тростину в задушливу спеку. Мічиган був нічим іншим, як снігом та іржавими крилами автомобілів. Білим була потрібна зима, казав Талбот, був потрібен вимушений відпочинок, інакше вони божевільні від праці. А темношкірі ненавиділи дурний сніг.

Можна було уявити, як Талбот, утілений на папері в його книжці, у своєрідному стилі говорить такі речі. Випадки божевільної проникливості, так їх називала міс Жозефіна. Божевілля, яке вважають новим здоровим глуздом.

Він говорив, що білі з півдня зволікали з міграцією на північ одразу після війни північної агресії¹, оскільки не хотіли доводити, що «Нью-Йорк Таймз» має рацію. Їм не було ніякого діла до Джорджії, Міссісіпі чи Луїзіани. Але підібгати хвости і здати південь його законному населенню означало дозволити другому черевіку війни нарешті гупнути. Етнічні європейці не сумували би за тими краєвидами кудзу² і водяними мокасиновими зміями. Утримувати Флориду було ніби, усміхаючись, позувати з мертвим тілом новонародженої дочки у мереживній сорочці для хрестин і дрібному перлиновому намисті й удавати, що ця дівчинка колись оклигає. Флорида померла для білих людей.

Ніби говорючи безпосередньо до міс Жозефіни, Талбот красномовно повідав про міазми і драговини, які постійно тягнуть до гниття і занепаду. Ніщо у світі не могло підтримати білих півдня, окрім їхньої шотландсько-ірландської затягості. Злісні бризи і паруючі болота не дарували білим нічого, окрім раку шкіри і малярії. Міста на півночі, на кшталт Чикаго і Філадельфії, дошкуляли темношкірим дефіцитом вітаміну D, недоїданням і обмороженнями.

Міс Жозефіна, розміщена високо в цьому тісному наборі кімнат, переповнених, наче крамниця лахмітника, всіма срібними кубками і трофеями, всіма дипломами, щоденниками, пам'яттю і родинною Біблією, вона була мозком усіх цих речей. Вартовою ізольованого аванпоста. Духом, що піднявся нагору, серед алкоголю з багатств у льоху, які вона наказала поховати разом із нею, для надійного зберігання, усі запаси бренді й мадерського портвейну. Ящики з цим алкоголем контрабандою тягали втікачі від блокади під час війни за відділення³.

¹ *War of Northern Aggression* — одна з назв Громадянської війни у США, яку використовували, щоб показати Союз у негативному світлі.

² *Kudzu* — багаторічні трав'янисті ліаноподібні рослини.

³ *War of Secession* — одна з назв Громадянської війни у США.

П'яний швидкоплинний імпульс спав на думку міс Жо. Вона може спалити ці скарби. Минуле лежить у її руках, управительки чи катині. Вона може спалити цей будинок і всі браковані реліквії з ним.

Чарлі знав, у чому проблема. Бачте, біла раса навчилася сублімувати свої сексуальні імпульси. Вона навчилася відстрочувати насолоду і вигадувати електричні лампочки, маммографію й ботаніку, замість того щоб просто дрочити на порно чи натягувати кожну блядь, яка цього хоче. Як наслідок, білі люди, здебільшого білі чоловіки, цілком щиро-сердечно створили технології та отримали хвалу за ідеальну цивілізацію, де все працює. Проблеми з'явилися, коли інші раси не сублімували, як треба було, а лише продовжували шуркати кожен шмат пиздятини, зі СНІДом чи без, із герпесом чи без, і далі плодили дітей. Бачте, білі чоловіки обміняли дітей на патент на все хороше і значний гонорар, проте ці ж чоловіки знехтували участю у великих перегонах. Перегонах населення. Так ситуацію бачив Чарлі. Бачив, що білий чоловік був настільки зайнятий тим, що не трахався, що у нього залишалися сили, щоб винайти сонячну енергію. Та від цього він втрачав важелі впливу. Це все є у Стоддарда¹. Бачте, технології та діти завжди намагаються знайти баланс упродовж історії. Коли технології опиняються попереду, діти відстають. А коли діти вириваються вперед, технології плентаються позаду. Прогрес людства от-от проковтнуло б море чужих дітей, і це означало б відмову від вулканізованої гуми і зворотного осмосу, оскільки не було б розумних людей, які б займалися цими сегментами суспільства.

От якби білі люди могли відпочити. Якби могли взяти паузу від анодування всього підряд і, можливо, просто

¹ Lothrop Stoddard (1883—1950) — американський історик, журналіст, евгенік, член ку-клукс-клану.

понатягували парочку пілоток, тоді в цивілізації був би шанс. Не те щоб білі жінки дуже допомагали. Ні, для них новинкою було вигадувати рентген та «іБей», й, очевидно, вони не тішилися ідеєю відмовитися від публічних похвал та здійняти ноги в повітря. Саме тому й настав Виправний день. Він дасть кільком альфа-мужикам можливість підняти чисельність білих. Він відбере спокусу до отримання наукових ступенів з жіночих досліджень та іншої херні, яка принадувала жінок, щоб ті дозволяли своїм цінним арійським яйцеклітинам висихати.

Виправний день дав таким чоловікам, як Чарлі, з літрами сперми і не найкращим розумінням матаналізу, можливість повернути білу команду знову в гру.

Отак просто.

У Довсона рука не піднімалася, щоб відрізати жінці вухо. Неважливо, скільки вона молила. Вона нарешті вихопила ніж для килимів і почала сама це робити, а тоді здалася й розплакалась.

Вона стояла на колінах, у пилюці, перед ним. Стоячи над нею, він бачив верхівку її правого вуха, що запеклася кров'ю. Очевидно, вона пробувала, мабуть, кілька разів відрізати вухо самотужки.

Деталь за деталлю відтворювався її Виправний день. Спочатку, незважаючи на прохання, щоб студенти поставили телефони на беззвучний режим, один із телефонів почав сигналити. Потім інший. Телефони хором відзначали один і той же момент. Пікання, пишання і собачий гавкіт, у какофонії. І це було не так, що лише якась групка студентів у величезній аудиторії полізла в рюкзаки «Геллоу Кітті» та «Джи Ай Джо» й дістала звідти зброю. Професорка зі своєю групою аспірантів-асистентів роззиралася зі здивування, коли *кожна* рука полізла під стіл. Заревів оглушливий хор незліченних замків-блискавок. *Усі студенти*

вирівнялися на сидіннях, витягнули руки, і долоня кожного з них стискала якусь зброю.

— Було схоже на те, — невпевнено промимрила вона. Одна тремтяча рука молотила повітря. — Ніби на нас націлився ліс чорних палиць. — Короткі стволи пістолетів, довгі стволи рушниць і дробовиків, і десь між ними дула револьверів.

Чорні палиці ригнули вогнем, стіна стволів спалахнула і задимілася, запах чорного пороху, й один аспірант повалився на сцену двома глухими ударами. Вона нічого не чула після першого вибуху.

Аспірант тягнув себе до неї. Його ноги залишилися там, де і впали, але торс і руки жалібно тягнулися до безпеки, волочачи покручені нутрощі, ніби жирну бахрому. Він доповз до місця, де вона присіла за підвищенням. Кулі й вибухи картечі розстрожили екран позаду них і вибили дірки в штукатурці.

Єдиним звуком була постійна стрілянина. Вона не чула, чи він насправді сказав ці слова, та коли той аспірант протягнув свою синю, передсмертну, вже мертву руку до неї, його губи мерця промовили:

— Допоможіть мені...

Її цінна команда позаштатних професорів, команда, яку вона ретельно відбирала і роками вербувала з інших інституцій, вони гепалися, наче викинуті на берег дельфіни, пошматовані так, що зовсім не були схожі на живих, але продовжували підстрибувати, наче маріонетки, і непристойно смикатися, поки неминучість упивалася в їхні трупи.

Вона ризикнула й потягнулася з-за підвищення. Її пальці обплелися між крижаними пальцями хлопця, і професорка потягнула його в'ялу масу в безпечне місце. Здавалося, що він спить, поклавши голову їй на коліна.

Довсон стиснув щелепи, щоб стриматися й не запитати, як звали того аспіранта.

Тоді, біля Довсона, жінка більше не схлипувала, вона похмуро дивилася на землю й пробурмотіла:

— Всього за кілька днів мав закінчити свою докторську дисертацію на тему гендерної флюїдності... — усе її тіло наче зсудомило від емоційного болю. — Лише тому, що він змусив якихось студентів читати белл гукс!¹

Вони прогулювалися його садами, Чарлі зі своєю майбутньою жонюю. Гаючи час серед давніх римських поїлок для птахів і класичних елліністичних садових декорацій, конфіскованих із головних музеїв по всіх колишніх сполучених штатах. Він указав на вавилонську садову декорацію, яку знайшов, коли вони розорили Гетті². Сподіваючись вразити її, він привернув увагу до купи жовтих петуній, посаджених у месопотамській кам'яній різьбленій штуці, яку він дістав із Національного музею у Вашингтоні. Павичі хизувалися своєю пишнотою, та вони й близько біля Шасти не стояли.

Бражена, вона глянула на єгипетську статую якоїсь жінки, якій було мільйон років. Чарлі змусив свою команду розмалювати її ірландським зеленим кольором, щоб підходила під нові садові меблі. Шаста побачила її й сказала:

— Чудовенько.

Чарлі хотів показати їй офігенні речі, які він дістав у Інституті мистецтв Чикаго. Дуже старі речі. Речі, які, він сподівався, їй сподобаються. Перевірка залицанням уже майже завершилася. Їм ще потрібен був генетичний тест, щоб довести, що вона офіційно біла, але це лише формальність. Лише один погляд, і він знав, що вона біла. Чисте небо, мабуть, було створене за її барвінково-блакитними очима. Пташиним співам не дорівнятися до її сміху. Вона така невинна, така мила, така наївна. Досі вірить у глобальне потепління і Голокост.

¹ Bell hooks (1952) — псевдонім Глорії Джин Воткінс, американської письменниці, феміністки, соціальної активістки.

² J. Paul Getty Museum — найбільший музей Каліфорнії.

Чарлі підозрював, що вже гвалтує їй вуха, але він нервувалася. Ніяк не міг замовкнути.

Змусив її зупинитися й захоплюватися великими свічниками, які він підібрав у якійсь церкві чи ще десь на П'ятій авеню. Чисте золото, щось таке, тож вони можуть стояти надворі цілий рік. Він змусив її присісти, взяти один і спробувати підняти, щоб відчути, який він важкий. Вона не змогла.

— Дуже кльово, — погодилася вона.

Новий непотріб прибував щоденно. Ще більше старих пилонакопичувачів з Гетті, фігня з Музею мистецтв Метрополітен у Нью-Йорку, однаково. Бригада чоловіків тільки те й робила, що розпаковувала ящики і намагалася знайти місця, де все можна розкласти.

Поки вони прогулювалися, він намагався справити враження розповідями про труднощі свого життя. До життя аристократа потрібно було потроху звикати. Наприклад, до всіх життів, які дослуховуються до кожнісінького його слова. Не згадуючи вже про дорогу їжу, яку всемогутні магнати мають їсти. Цього ранку, наприклад, він почувався ледь не згвалтованим ранковою дефекацією.

Так почалося їхнє формальне залицяння, і з ним — Шастина освіта. Чарлі читав їй уривки з книги Талбота. Повільно віщав, що жінка рано вирішує, любити душу всередині її лона чи відмовитися від неї. Як тільки та дитина народжується з лона природним шляхом, темношкіра вона, чи смаглява, чи азіатська, мати нічого не вдіє, але відчуває до неї любов і гордість. Імпульс, що так багато пояснює в жіночому мистецтві.

Тоді як білий чоловік до того, як полюбити, мусить побачити, що новонароджений — це здорове факсиміле його самого. Бо білі чоловіки завжди в такій облозі, оточені зіпсованими ідеями та принизливими зусиллями нижчих рас, що білий чоловік мусить бути впевненим, що його нащадок буде йому вірним союзником.

У славному новому світі, запевнив її Чарлі, усі діти матимуть цінність. Навіть гомосексуальна дитина — цінна. Як тільки вона досягне віку проголошення, її зможуть обмінати на невинного гетеросексуального хлопчика чи дівчинку, яких помилково виховали в неволі геї чи лесбійки.

Поки менестрелі вигравали їм серенади на лірах і трубах у полях, повних маргариток, Чарлі зачитував їй уголос із книги Талбота:

Лише Бог може створити щось нове. Ми можемо тільки наслідувати шаблони, визначати небачене і поєднувати речі, щоб створювати незначні різновиди.

Він читав:

Виправний день спричинило завершення завершення.

Згідно з Талботом, технології та моральність створили середовище, де ніщо, окрім смерті, нічого не вирішує. Ворожнечі вічно живуть в Інтернеті. Ніхто не може втекти від свого минулого. Ніщо не забуто. Але навпаки, чоловіки пристосовані та звиклі сприймати сором і приниження як скороминущу перешкоду. Жодна публічна особа, яка будь-яким чином виявилася дегенеративною, не уникає уваги суспільства надовго. У завершенні не було завершення. Виправний день виник, щоб вирішити те, що нічого не вирішувалося.

По радіо Талбот зачитував новини: «Об'єднана рада родів повідомляє, що тіло президента колишніх сполучених штатів не знайшли. Він зник ще з часу Виправного дня, і чиновники розглядають можливість, що він покинув будівлю уряду з допомогою агентів зовнішніх сил».

«Речники родів повідомляють про вибух бомби на переповненій людсьми вулиці в етнічній державі білих... у Чорнотопії... у Гомії... і двоє людей... шестеро людей... вісімнадцятеро людей вважаються загиблими в результаті вибуху».

«Терористи у змові з колишнім президентом взяли відповідальність за газову атаку... підпал... саботаж... Громадяни, що володіють інформацією стосовно цих злочинів, повинні негайно повідомити представникам роду».

Як передбачала синьо-чорна книжка:

У час найбільшої моральної та етнічної кризи люди стануть на бік тих шляхетних лідерів, у яких буде найбільше зброї.

Як пророкував Талбот, вступила у дію певна форма стокгольмського синдрому. Люди приймали нових лідерів, тому що хотіли мати якихось лідерів, а колишні загинули. Такі нюанси, як те, хто керуватиме країною, стали другорядними порівняно зі щоденними викликами їхніх життів. Такими як забезпечення дітей, наприклад. Чи завершення роботи або навчання. Чи пошук пари. Ці люди, на яких найбільше би вплинула нависла війна, відчували полегшення. Громадяни звикли пристосовуватися до вимог влади. Конкретна суть влади не відігравала істотної ролі.

Природно, що багато хто образився на те, яких жорстоких заходів було вжито, але не настільки, щоб захотіти віддати власне життя на знак протесту. Мертві залишилися мертвими.

Кожна особа була обдарована грудкою інтелекту. Кожна грудка бачиться і ділиться з іншими. Як пише Талбот, наші душі тримаються за тіла так само, як люди, що не вміють плавати, тримаються за краєчок басейну.

Літаки перетинали небо. Кожен завантажений літак переносив людей на відповідну територію. Молоді тішилися, що беруть участь у найбільшому соціальному вдосконаленні в сучасній історії. Старші переможені. Усі речі були спакзовані й відправлені. Ті, хто здав своє майно, лізли в Інтернет і вибирали доступний будинок за такою ж ціною серед тих, які конфіскували в інших людей, що переселилися. В аеропортах сім'ї не відпускали далеко дітей і вивчали

фотографії на телефонах, відеотури по будинках, фермах і квартирах, які вже вибрали.

Назвати це соціальним експериментом було неправильно. Він не мав права провалитися. Його організатори мусять зробити його успішним.

Через століття після опівночі Смакота зі своїм чоловіком стояли в обіймах після подружньої зустрічі в туалетній кабінці автобусної станції.

— Вони називають Джарвіса «дядьком Томом з Фінляндії»¹, — сказав Джентрі.

Смакота запитала:

— Що це означає?

Джентрі знизав плечима і похитав головою.

— Щось ніби про те, що він дуже мускулистий, — сказав він. — Це не комплімент. — Він дуже довго дивився вниз, роздивляючись гидоту на підлозі туалетної кабінки. Він запитав: — То не перкоцет?

Смакота хотіла запитати, чи вони з Джарвісом трахалися. Чоловіки, вони такі, що й драговину виібуть. Та вона не хотіла почути неправильну відповідь, тому мовчала.

Напевно, білі щось підозрювали. Протягом останніх років популярна культура білих підбралася зловісно близько до того, щоб відкрити неймовірну мудрість і силу, яку темношкірі давно приховували. Білі надавали вигаданим персонажам, так званим магічним неграм, надприродні здібності й розумові можливості, що натякали на немислимі дари, які темношкірі тримали при собі. Та з виникненням

¹ Мається на увазі дядько Том з роману Г. Бічер-Стоу «Хатина дядька Тома» (старий благородний раб, що шляхетно обстоює свої погляди) і фінський художник Tom of Finland, відомий своїми гомеотичними роботами.

Чорнотопії нарешті сестриці — які грали ролі нахабних нарколиг і хворобливо ожирілих шахрайок на соціальному забезпеченні, які приклеювали собі до голів світле жіноче волосся, пародіюючи білі стандарти краси, що їх егоцентричні білі блазні сприймали як комплімент, — ці королівські темношкірі сестриці нарешті змогли скинути свої фальстафські¹ ролі й зайняти законне місце невпинних цілительок і знавчинь великих космічних істин.

Користуючись своїм невід'ємним правом, люди Чорнотопії неквапно гуляли широкими авеню своїх екологічно привабливих міст. Довгі кінцівки світилися здоров'ям. Жінки, стрункі й привабливі, — впевненою мудрістю. Бездоганні шпилі граційно виступали в чисте небо, заперечуючи фізику кам'яного віку відсталих білих чоловіків.

Темношкірі не стільки прогулювалися, скільки пливли в постійному русі. Вони не смикались, як жителі Білії. У мові білих людей не було слів на позначення такого гладенького, плавного аж за межами плавності руху. Мало того, з кожною такою прогалиною мова білих терпіла крах, тож Чорнотопія відродила свою власну давню мову.

Поки історію білих писали словами, історію темношкірих писали мелодіями.

Братани скидали мантії жорстоких психічно хворих убивць, цей настільки поширений і жорсткий образ, що лише недалеко білі на нього купувалися. Це стало жартом для «своїх»: наскільки по-чудернацьки можуть поводитися братани? Наскільки далеко вони можуть зайти зі своєю музикою, до того як білі гнобителі не почнуть загадуватися, чи увесь цей спектакль не їм на користь?

Коли вони голосно говорили і ще голосніше сміялися, це було, щоб приховати правду, оскільки більша частина спілкування одне з одним відбувається через розумову телепатію.

¹ Сер Джон Фальстаф — комічний персонаж чотирьох п'єс Шекспіра, товстий, самовдоволений, хвалькуватий і боягузливий лицар.

Маючи можливість вільно приймати свою спадщину мудрих шаманів, братани радісно скидали бейсболки і бандани, червоні й сині зовнішні ознаки їхньої вдаваної приналежності до банд¹. Вони сміялися на знак останнього прощання зі слизькою ебонікою², у якій приховували свій геній від білих людей. Під цими закодованими словами ховались алхімічні формули створення цінних діамантів із піску, і щойно звільнені братани породжували масову кількість діамантів, а також виявляли такі ж гори рубінів і бездоганних смарагдів, моделювали всі ці коштовності так, щоб створювати немислимі палаци, що вловлювали сонячне світло й світилися всередині, наче райські веселки, до яких кволим вітражним вікнам соборів білих і близько було не дорівнятися.

У Чорнотопії люди продовжували оспівувати й хвалити Землю, і на знак вдячності діаманти вистрибували із землі, виростали завбільшки з хмарочоси і прохромлювали небо, як мінарети. А розплавлене золото пузирилося і миттєво затвердівало, формуючи куполи палаців, під якими вкривалися вірні.

Ховаючись у цьому кольоровому раю, темношкірі повернули собі долю, яку в них відібрало правління білих. Уперше за всю історію зусилля темношкірих приносять користь лише темношкірим, а не підносять дари ворогам. І міста, відомі під назвами Атланта, Бірмінгем і Маямі, всі ці білі міста спустошилися, і величні темношкірі з мускулистими спинами, що сяяли від чистого поту, вони співали на появу славетних храмів, щоб ушанувати предків, і ці споруди врізноманітнювали горизонт формами, надто приголомшливими для уявлень білих, і всередині

¹ Червоні та сині кольори — символи ворогуючих афроамериканських вуличних угруповань *Bloods* і *Crips* відповідно.

² *Ebonics* — різновид англійської, якою спілкуються здебільшого робочий та середній класи афроамериканців.

цих мамонтових вілл братани й сестриці жили в цілковитій згоді з усіма тваринами, у бездоганній гармонії з природним і духовними світами.

Ті кілька білих, яким дозволили краєм ока глянути на дива Чорнотопії, повернулись у сльозах благоговіння. І щоб зберегти їхню вперту, печерну фантазію вищості, ці білі чоловіки голосно і палко заявляли, що самоцвітні палаци й міжпланетні летючі піраміди — то все брехня і чиста ілюзія. І коли сестриці знищили всі форми раку в Чорнотопії, заздрісні білі вимагали доказів, та як можна довести те, чого не існує? Бо мудрість підказала сестрицям шлях до предковічних духів, жінки завербували їх, щоб ті прогнали рак, СНІД і герпес, доки кожна темношкіра людина не одужає.

І поки білі намагалися збільшити свою чисельність, їхні наука і технології припинили розвиватися. І деякі білі не цуралися проникати в Чорнотопію й плюндрувати її пишноту. Бо наука і математика білих були призначені лише для побудови атомних бомб, поки інтелект темношкірих щодня плодив нові дива, які покращували життя, особливо життя жінок, бо Чорнотопія вважала своїх сестриць найбільшим скарбом.

І йдучи за прикладом білих чоловіків на кшталт журналіста Джона Гріффіна, який затемнив собі обличчя метоксаленом і ультрафіолетовим світлом і проникнув до темношкірих, щоб привласнити їхні досягнення й досвід і видати їх за свої у книжці «Чорні, як я», заробивши таким чином свій статок... так само білі чоловіки Білії маскувались і пролізали через кордон.

Яка дурість! Білі вміли лише копіювати дурнуваті складні рукописання і мішкуватощтанну тарабарщину, яку темношкірі вигадали навмисне, тож братани одразу розпізнавали цих хитруватих самозванців. Удавані крадії, ці сварливі білі чмошники з пістолетами в руках, невдержимими

стегнами, руками на промежині та блекфейсом¹, з яких усі сміялися і змусили думати, наче вони успішно проникли в Чорнотопію. Там братани навчали їх уживати власну сечу, нібито для лікування раку, і вдавані культурні крадії тікали додому, і майже всі білі перейняли цю діяльність.

В інструкції з експлуатації було вказано «лише для прання у пральній машинці» та «міцність». Ґевін стягнув целофан з хімчистки зі своєї улюбленої сорочки «Сенд» і розстібнув гудзики. Він скинув її з вішака. Така годяща. Такі насичені помаранчевий і червоний кольори. Він одягав її двічі, боявся, що може поплямити чи що барва зблякне. Затиснувши комір підборіддям, він склав сорочку на грудях, підрівнюючи рукави. Зігнув складену сорочку вдруге, тоді втретє, щоб був гладенький рівенький згорток, який він поклав у порожню валізу на підлозі.

Голос. Не материн. Його сестра Шарм сказала:

— Ця сорочка нікуди не годиться.

Вона стояла, спершись на дверний проріз, схрестивши руки на грудях. Шарм підняла руку, наче сигнал «стоп», щоб притишити будь-яку відповідь. Вона підійшла до відчиненої шафи, повільно опустила плечі. Маса ковбойських сорочок-ретро з перламутровими застібками. Палевні светри «Дольче» з металізованими прикрасами. Вінтажний «Версаче». Перед нею лежав посаг, який Ґевін приготував для дорослого життя. Його гомосексуальна скриня з приданим, якщо на те пішло.

Сестра посмикувала перед власної уніформної сорочки з військового розпродажу.

— Носитимеш її, як залізо.

¹ *Blackface* (англ. «чорне обличчя») — різновид гриму, затемнене обличчя, що зображало карикатурних афроамериканців. Зараз вважається проявом расизму.

Оливково-сіра. Незаправлена, краї висять майже до колін її блакитних джинсів. Перше, що вона знайшла в його шафі, це сорочку з комісійної крамниці з парусинового матеріалу кольору хакі, ожвавленого нашивками. Уніформа бойскаута із секонд-генду, доповнена зображенням «орла-скаута»¹.

Ґевін запротестував:

— Це незминальна тканина.

Шарм відкинула сорочку «Сенд» і замінила її на хакі.

— Ти не на показ мод їдеш, — сказала вона. — Там *концентраційний табір*.

Книга Талбота називала те місце Центром резервного утримання. Донедавна, до Виправного дня, цей конкретний центр, куди призначили Ґевіна, був в'язницею з низьким рівнем безпеки.

Рік первинного переселення наблизився до кінця. Тих, хто народився на неправильній території — геї та лесбійки з гетеросексуальними батьками чи люди з невідповідною перевагою субсахарської або європеїдної ДНК, — сім'ї віддавали під опіку держави, доки схожих хибнонароджених дітей не знайдуть для обміну на відповідній території. Десь у Гомії, дай Боже, вісімнадцятирічний гомосексуал пакує валізу і збирається у схожий табір утримання. Після майже двадцяти років, протягом яких їх годували, одягали і навчали, Ґевін і такі, як він, представляють надто велику інвестицію, щоб залишати її без нагляду. Якщо вони спробують незаконно емігрувати чи втекти в Канаду або накласти на себе руки, нація втратить значний експортний товар.

Він мляво замислився, чи немає підземної залізниці, яка б дозволила хибнонародженим швидшим шляхом дістатися на належну територію. Щоб обійти звичне очікування кандидата для обміну. Якась система конспіративних квартир.

¹ *Eagle Scout* — найвищий ранг у програмі бойскаутів Америки.

Торговці людьми. Можливо, існують якісь «койоти»¹, яким можна заплатити, щоб його перевели через кордон.

Шарм потягнула верхню шухлядку комода і витягла Гевінові шкарпетки. З них вона вибрала дві пари темно-синіх, три чорних, пару однотонних зелених і шість пар білих спортивних. Запихаючи їх у валізу, вона сказала:

— Принаймні ти не апарат для народження дітей якогось вождя.

Малоймовірно, що вона стане дружиною вождя, не з її обпаленим на сонці обличчям і коротким волоссям. Ще одна причина, чому він здається на утримання й експорт. Якщо рівний обмін недоступний, територія, що приймає, мусить сплатити більше півмільйона талботів компенсації. Гевіновим батькам гроші згодяться. Навіть Шарм це знає. Вони зможуть купити якесь підприємство, якусь невелику ферму, вирощувати кукурудзу, розводити тварин, мати всі продукти, необхідні, щоб бути самодостатніми в новій економіці. Інакше стануть, як усі їхні знайомі колишні білі комірці, колишні айтішники, колишні папірцеві професіонали. Щоб вижити, їм доведеться стати кріпаками у місцевого вождя.

Інші можуть втекти за кордон. Чи вдихнути смерть із вихлопної труби в зачиненому гаражі. Та, якщо трохи потерпіти, Гевін припускав, що все може закінчитися безпрограшно. Він пристосується в Гомії, а його родина отримає засоби для існування і свободу.

Сестра влякла біля ліжка і полізла під низ, витягнула тенісні кросівки і лофери. Пару кожного взуття вона вклала в поліетиленовий пакет для покупок і вмостила у валізі біля складеної пари бриджив, які вона вибрала. Гевін ненавидів бриджі. Вони лежали на камуфляжних штанах, які вона порекомендувала, оскільки на них ніколи не видно плям. Між одягом Шарм затиснула пластиковий контейнер із зубною

¹ Койотами називають людей, які допомагають іммігрантам з інших країн проникнути в США.

щіткою, бритвою, зубною пастою і гребінцем. Сорочка «Сенд», прекрасна і непрактична, лежала у всій своїй клітчастій оранжевій красі на ліжку, куди вона її перенесла.

Те, що його сестра сказала далі, він не зрозумів.

— Питаю, — повторила вона, — чи ти чув про того хлопця, Волтера?

Ґевін довго оглядав кімнату, востаннє.

— Якого Волтера?

Шарм швидко відповіла:

— Того, що зустрічався з Шастою з універу.

Він похитав головою.

— А що?

Сестра подивилася на вільне місце у валізі. Вона витягнула з верхньої полиці шафи важкий шерстяний светр і легший бавовняний. Скрутила їх і спакувала. В комоді знову проігнорувала стилізовані мікрофіброві голодупі суспензорії¹ від «Ендрю Крістіан» на користь його старих-добрих тісних білих плавок. Вона скрутила пару мішкуватих шнурованих шортів, які, за її словами, можуть служити заодно і для купання.

Щось запитала.

Ґевін перепитав:

— Що-що?

М'яко, так ніби він збирається лише в якийсь літній табір до кінця життя, сестра запитала:

— Сумуватимеш за мною?

Він сказав собі, що там, у його майбутньому, будуть кращій одяг і все краще за будь-що з того, що він змушений покинути. Одяг і достатньо любові. Він навіть на мить не задумається про той жалюгідний гардероб, який купив за гроші з підстригання газонів чи вигулювання собак. Там, десь там, є любов, яка змусить його забути про сестру і біологічних батьків.

¹ Суспензорій — спеціальна пов'язка, що підтримує мошонку.

Спакувавши валізу, Шарм озвалася:

— Не турбуйся. Буде весело, — і додала: — Хтозна? — але то вимовив лише її рот.

Гевін зиркнув на неї в дзеркалі над комодом. Поки стояв спиною, вона потай підняла гарну сорочку в помаранчеву клітинку і запхала її під усі ті практичні довготривалі джинси і парусини. Закрила валізу і застебнула.

Поки домоправителька закручувала пасма волосся в тісні завитки, міс Жозефіна схилилася над розкритою книжкою. У неї на колінах лежав важкий, закаляний мухами примірник «Звіяних вітром», очі пробігали діалогом, написаним Маргарет Мітчелл, а губи міс Жозефіни безгучно відтворювали діалектну говірку. Губи пекли, коли вона приклала до них жорсткі крупиці кам'яної солі. Губи пекли і розпухали, доки не почали тріскати й вона відчула смак крові й солі на язичку.

На туалетному столику лежали протези. Зуби майже світилися шарами перламутрово-білого лаку для нігтів. У темряві, цілковитій темряві, вони світитимуться завдяки фосфоресцентним фарбам, які міс Жо додала до лаку.

Вона дивилася на відображення в дзеркалі за книгою, і їй воно подобалося. Метоксален, як той, яким скористався Джон Гріффін, коли писав «Чорні, як я», працював чарівно. Подіяв так само, як і на того Спригла, репортера, що прийняв масивні дози препарату в 1948 році й поїздив Сходом, щоб написати книжку «На землі Джима Кроу». Щоб не відставати, репортерка Грейс Гелсел зробила собі блекфейс і в 1969-му написала власну книжку «Посестра». Допитливі американські репортери завжди розфарбовувалися чорним і писали про свої навіжені пригоди.

І зовсім не вони це вигадали. Ел Джонсон у 1927 році. Фрімен Гозден і Чарлз Коррел у ролях Емоса й Енді в 1928-му.

Джуді Гарланд ще у 1938-му в «Усім співати», а тоді знову Майкі Руні в 1941-му для «Крихітки на Бродвеї». Усе, що було потрібно, це тридцять міліграм метоксалену, а тоді — якийсь час на сонці. Навіть зараз ультрафіолетове світло осявало міс Жо з кожного з кількох можливих кутів, рівномірно потрапляючи на її голі руки, ноги, шию та обличчя, поки вона елегантно пітніла у своїй мереживній нічній сорочці.

Побічними діями можуть бути головні болі, запаморочення, безсоння і нудота, та це не зупинило прекрасну Еву Гарднер, коли вона грала вродливу чорну сирену в «Театрі на плаву». Так само як і можливе ушкодження нирки не переконало Джинн Крейн відмовитися від перетворення на милу темношкіру дівчинку у видатному фільмі 1949 року «Пінкі». Уже в 1965-му Лоуренс Олів'є ризикнув здоров'ям, щоб зіграти темношкірого Отелло. Йому загрожувало порушення роботи печінки, а також рак. Навіть зараз у міс Жозефіни все пливло в голові. В очах тьмарилося. Та це невелика ціна за дивовижний препарат, що дозволяв білим людям ставати темношкірими.

Не те щоб Арабелла це розуміла. Дурна жінка смикнула за ще одне пасмо і закрутила його навколо шпильки для волосся. Більша частина волосся міцно прилягала до її скальпа таким же чином. Наступним кроком домоправителька зробить перманент. Вона почекає трішки довше, перед тим як застосувати інгібітор. Скористається ананасовим соком, бо він має ідеальну кислотність. Якщо зачекає децицію довше, то зовсім спалить волосся. Після того як шпильки витягнуть, щойно міс Жо розпушить вигнуте, тісно закручене волосся, воно обрамить її обличчя, ніби буйний оніксовий ореол. Пофарбований, звісно.

Поміж болем від натягнутого волосся і нудотою в животі, поміж солоними роздутими губами і спітнілою шкірою, міс Жо старалася вимовляти віджилу говірку саме так, як її прописувала Мітчелл. Відображення, що дивилося з дзеркала

туалетного столика, заледве нагадувало чарівну персонажку Еви Гарднер, Джулі Ла Верн, але ця новоспечена особа буде втечею міс Жо від напруги її теперішнього смутного становища.

Саме так, як велів Талбот Рейнолдс, Волтер запустив Список онлайн. Спочатку люди про нього жартували. Ні, спочатку вони його ігнорували. Лише після того, як вони його помітили, тоді почали висміювати. Як тільки там набралось кілька мільйонів публікацій, дехто образився і вимагав, щоб Список закрили. Здебільшого це були люди, чиї імена набрали найбільшу кількість голосів, політики, професура і медійні знаменитості. Волтер сидів у підвалі покинутого будинку, щогодини оновлював екран і вражався реакцією.

Він запитав Талбота:

— Як ми це монетизуємо? — він мав на увазі купівлю будинків, ту саму грандіозну схему, якою він мріяв звабити Шасту.

Талбот, усе ще прикутий до крісла, Талбот, одурманений від крововтрати і поцяткований струпами та шрамами від леза бритви, сказав:

— Запиши такі імена... — поки його заражені порізи стікали гноєм, він протарахкотів із десятків імен, які Волтер поспішно нашкрывав у своєму блокноті. — Пошукай в неті, — скомандував Талбот. — Зв'яжися з кожним.

Волтер пробігся по Списку.

— Це зробить мене багатим?

Гарячковий, склоокий новий Волтерів батя запитав:

— Тебе? Я маю зробити тебе багатим?

Волтер клацнув «Оновити» й спробував приховати роздратування. Він роздумував, чи не додати Талбота до Списку. Тепер йому доведеться відшукати цих десяткох людей і, найімовірніше, зв'язатися з ними. Останнім часом Талбот

начебто принаджував його. Увесь цей план міг бути «полюванням на бекаса»¹ від старого.

Старий пожвавився.

— Щоб заробити статок, — порадив він, — купи штучне хутро.

Волтер повторив:

— Штучне?

Старий похмуро кивнув.

— Хутро... «Нагагайд»², — наголосив він. — І шкірзам. — Голова завалилася набік, він заснув.

Волтер клацнув «Оновити».

Музикант тримав відстань за ними, награвав м'яку мелодію на блокфлейті. Гурма павичів обмахувала своїми екзотичними хвостами, коли повз них Шаста проходила, а рука її ніжно обвивала руку Чарлі. Униз навсібіч спадали городи, насаджені вишуканими сортами фенхелю і аспарагусу. І знову гідку голову свою підвело питання її слини. У пройдешні часи, до Виправного дня, хлопці підбивали її до феяції. Чарлі змушував лише дати генетичну пробу, щоб перевірити її етнічність. Тижнями Шаста відволікала його, упокоювала оральним сексом і фетишистськими костюмами медсестри, та сьогодні він похмуро надув уста.

Коли вони йшли, а тишу між ними розбивали лише блокфлейта і часті крики павичів, спала їй на думку відповідь. Дівчина, яку вона знала з коледжу. Вільнодумна Шаста зовсім забула: Шарм.

Дівчина, не схожа на жодну іншу. Лише Шарм була такою, як Шарм.

¹ *Snipe hunt* — розіграш і своєрідний обряд переходу, коли бувалі мисливці змушують новачка полювати на якусь неіснуючу тварину.

² *Naugahyde* — американський бренд штучної шкіри.

На міфологіях світу доктор Бролі розповідав їм давню грецьку легенду про Беллерофонта, героя, що приручив летючого коня, Пегаса. Він бився й переміг жіночі легіони амазонок і вбив дракона, Химеру. Непереможний Беллерофонт попросив бога Посейдона затопити народ Ксанфу, але ксанфські жінки виступили проти хвиль, що наближалися. Ці заповзяті жінки підняли спідниці й показали океанові свою голу жіночу плоть.

У різних культурах, від Європи до Індонезії та Південної Америки, у давньому світі вірили, що голі пілотки завжди відлякують зло. Аж до вісімнадцятого століття над дверима і воротами замків і церков каменярі вирізьблювали зображення жінок, які сидять навпочіпки й показують себе. Вважалося, що ні Сатана, ні будь-яке інше зло не витримають вигляду жіночих геніталій.

Коли проти них виступили всі піхви Ксанфу, хвилі розійшлися від страху. Хвилі відступили, і Беллерофонт потерпів поразку. Навіть крилатий Пегас здурів і кинувся геть.

Ідучи рука об руку з Чарлі, Шаста міркувала про те, що сталося невдовзі після навчального модуля на тему давнього світу.

Шарм, очевидно, взяла те заняття надто близько до серця. Тоді, в тижні перед Виправним днем, коли приречений надлишок чоловіків молодіжного випину ще залицявся, вона використала свої нещодавно здобуті знання з користю. Студентська чоловіча команда з лакросу одного разу оточила її в безлюдному коридорі. Агресивні підлітки грайливо намагалися припасти ротами до її грудей крізь светр і штрикати її в сидниці механічними олівцями. Замість того щоб жаліти це неминуче гарматне м'ясо, Шарм, не роздумуючи, застосувала античну техніку.

Поки вони витанцьовували навколо неї, Шарм просто підняла перед своєї короткої спідниці чирлідерки. Повністю оголилася, не прихована білизною, вона: її вульва. Привчені до банальних безволосих піхов із порнографії, молоді чоло-

віки нажахано відскочили. Так само як наступ армії волохатих піхов відлякав крилатого жеребця Пегаса, кошлатий сексуальний центр Шарм шокував потенційних кавалерів. Коли їхні кепкування стихли, вона стиснула сідниці, роблячи випад геніталіями в їхній бік, наче смертельною шаблею. У паніці вони повалили назад. Звелися на ноги і втекли, та навіть коли вони поспіхом відступали, Шарм не опускала спідницю й атакувала їх своїм рудуватим лобковим волоссям, схожим на гриву навколо жадібної пащі нещадного африканського лева. Для підсилення вражень вона гарчала й ревіла, так ніби її пілотка мала власний жорстокий голос.

Шаства була свідком цього розгрому. Грайливий флірт, за яким пішов напад з боку неприборканої піхви. Вона бачила, як Шарм переслідує лакросців аж до паркінгу для працівників університету. Коли перестрашені молодики зникли вдалечині, Шаства ризикнула й підійшла до сміливої дівчини. Навіть коли поверталася до нормального стану, розгладжувала спідницю і поправляла рожевий блиск для губ, було видно, що така дівка стане вільнодумцею. Вона вражала білою красою, зачісуючи біляве волосся й оглядаючи світ крижаними блакитними очима. Була молодою і гнучкою, та вже тоді виднівся натяк на сварливу стару баберу Шарм. Така б нізащо не ухилилася від викликів долі.

Стоячи там, на самоті з такою дівчиною, Шаства спромоглася запитати:

— Як воно? — двоє дівчат мали спільний предмет міфологію, оце й усе.

Бліда шкіра, що вкривала класичні скандинавські риси Шарм, почервоніла, ніби та раптом засоромилася. Ймовірно, вона також усвідомила, що її тазова атака на дурнувату зграю невинних підлітків була зайвою грубістю.

— Привіт, Шаство! — запнулася вона.

Шаства не обмовилася про те, як бачила, що відбувалося з командою хуліганів. Вона продовжила:

— Ти Волтера ніде не бачила?

Арійська секс-бомба здивовано підвела свою невеличку голову. Копиця прямого золотого волосся звалилася набік.

— Якого Волтера? — запитала дівчина.

Тут, у Меригілі, прогулюючись садами, Ша́ста мала під владою своєю вуха й серце одного з наймогутніших вождів Білії. Вона точно зможе запропонувати такій дівчині якийсь стимул. Якщо їм удасться домовитися, можливо, вони обидві виграють від далекоглядного плану Ша́сти.

Чарлі продовжував мовчати. Він просто оглядав своє царство. Нижче цієї частини городів рельєф сходив униз, відкриваючи плодючі, плодоносні рівнини, витягнуті аж за горизонт. Удалечині обпалені сонцем польові жони горбилися, дбаючи про молоді саджанці. Серед тих щедрот змогла Ша́ста розпізнати широкі поля смачної редиски... щедро насажені кущі стручкової квасолі... вусики огіркової лози. Важке життя польової жони краще за голодну смерть у соціальних центрах Портленда, але то далеко не статус прилюдної жони, який збирається отримати Ша́ста. Незважаючи на скромне становище, більше дещиці польових жон носили великі вагітні животи, що, мабуть, було справою Чарлі. Його королівство, як і в інших вождів, складалося з одного короля й орд жінок-робітниць. Бджолиний вулик чи термітник, лише навпаки.

У небі, просто над їхніми головами, клин аеробусів ескортував останніх представників азійського генотипу назад на їхній рідний континент. Ша́ста з розпачем спостерігала за їхнім польотом. Білія вибрала *haggis*¹ замість юй-сян-жоу-си².

Чарлі продовжив свій німий огляд полів. Приголомшливі насадження кольрабі лежали нижче. Складний порядок посадки карликових соняшників наче змушував їх повертати

¹ *Haggis* — національна шотландська страва, баранячий лівер з цибулею та спеціями, запечений усередині баранячого шлунка.

² *Yu xiang rou si* — китайська сичуанська страва, подрібнена свинина з гострим часниковим соусом.

кошлаті голови за рухом сонця. Намагаючись поділитися своїм захопленням від щедроти поживного урожаю, Шаства продовжувала дивитися. І лише тоді дійшло до неї, що насправді відбувається. Прибуття її в цю точку в цю конкретну мить було не випадкове.

Пливло сонце блакитним білійським небом, і кожен соняшник повертав до нього своє яскраве оранжеве обличчя. Ніби натовп на стадіоні, що рухався в ідеальний унісон, щоб виконати «хвилю», ряди соняшників поступово обернулися до Шасти. Дивлячись понад тисячами вагітних робітниць, понад дозрілими кольрабі, вона розпізнала таємницю цієї ж миті.

Погляд на Чарлі підтвердив її підозру. Ледь помітна усмішка грала на його вустах.

Там, куди падав його погляд, поступова помаранчева тінь сформувала певний узір. На фоні світлішого, лаймово-зеленого кольору решти рослин соняшники почали складатись у слова.

Виведені на милю відкритого простору, читабельні лише з цієї підвищеної точки, рослини повернулися в їхній бік, і з'явився напис: «Чарлі (форма серця) Шаству».

Що б то не ввійшло в кімнату, його шкіра блистіла. Створіння мерехтіло туманними хвилями запаху, такого, ніби тут розкрили всі кокоси світу. Смородом незчисленних пінаколад. Загудзовані обрізки червоної бандани збирали жорстке волосся у випадковій грудки, але маса масних кучерів стирчала з голови так густо, що волосся випинало його вуха сильно вперед, і кожне нагадувало ручку глечика.

Босі ноги зачовгали у вітальню. Вони стрибали й підскакували. Що б то не наближалось до Джамала, воно йшло розмашистим кроком.

Конопляна мотузка підтримувала пожмутовані штани, а розідрані холоші волочилися по підлозі. Воно просунулося

через вітальню смиканими кроками, розмахуючи руками в подертих рукавах сорочки і витягуючи плісіровану індичу шию, витріщаючись на меблі й картини. Таким способом воно перетнуло перський килим, вирячуючи очі й прицмокуючи роз'ятреними губами.

— Падуньку, — скрикнуло воно, — та мис Жузафіна нич не пувулела міні ду хати туво вхудити!

Мара підняла лікті на рівні плечей, демонструючи ви-мазані білі рукавички на скрючених пальцях. З кожним кроком вона так високо і так швидко смикала колінами, ніби брела через клей. Спазм м'язів, здавалося, охопив її обличчя, від чого очі вирячувалися настільки, що навколо кожної райдужки виднілося широке більмо. Ті очі крутилися в усіх напрямках, поки рот позіхав, демонструючи яскраві зуби, підборіддя хилиталося збоку набік, в одну мить випиналося вперед, щоб у наступну вже втопитися десь глибоко в шиї.

Босі ступні, сухорляві ноги, що виднілися крізь розриви в штанах, шия і обличчя істоти, все це — вугільно-чорне.

Поки створіння підстрибом ішло вперед, Арабелла спостерігала за цим, стоячи біля дверей.

— Містере Джамал, — сказала вона, не дивлячись йому в очі, — це Барнабас. — Вона важко зітхнула.

Засмальцьована рукавичка кинулася на нього. Розпухлими потрісканими губами створіння Барнабас проспівало:

— Йа дужи радіі, шо си з вами зустріу, мошьпане Дж'мал! Ви си не придставлієте, якіі радіі! Та мис Жузафіна, то була д'яволиці, а не жинка!

Джамал обмінявся поглядами з домоправителькою. Арабелла стенула плечима. Вона підняла руку і мляво роздивилася свої нігті.

Чорний, як нафта, чорніший, ніж те, що люди називають синяво-чорним, цей Барнабас продовжував моторно гарцювати в центрі кімнати.

— Та, та д'яволиці міс Жузафина, вуна ми майжи все жите на стриху диржіла!

Джамал із труднощами пробирався крізь його дикцію а-ля Батерфлай Мак-Квін¹. Він чекав якихось пояснень, хоч якоїсь підказки від домоправительки, але вона сховала обличчя в долонях, щоб стримати сміх. Зрозуміло, чим би не був цей недоумкуватий голлівог², Джамала не розігрують. Він із неохотою перевів погляд на ходячий абсурд із верткою головою і тремтливими стегнами.

— Барнабас? — запитав він. — Можеш мені сказати, куди поділася міс Жозефіна?

Створіння із завернутими очима піднесло обидві долоні в рукавичках, обрамовуючи зморщене обличчя, і затрусилось, ніби зіщулившись від жаху.

— Вуна си попінзлювала ду Білії!

Арабелла прокашлялася. Здригнулась.

Джамал глянув на неї.

— Барнабас, — промовила вона, киваючи на істоту, — жив на вашому горищі, сер. То він шумів ночами, коли ви чули.

Не можна сказати, що ця новина його не втішила. Віднедавна страх почав діймати Джамала. Думка про те, що він надто швидко закінчив роботу свого життя. Узявши участь у Виправному дні й піднявшись до високого, пожиттєвого рангу принца Чорнотопії, він, можливо, надто швидко досяг свого апогею. Винагорода, цей маєток, це багатство тішили, але, як говорилося в книзі Талбота:

Власність — це лише залишок справжнього досягнення.

Виправний день не втихомирив його дух. Навпаки, те досягнення змушувало його душу вимагати більших викликів.

¹ Butterfly McQueen (1911—1995) — темношкіра американська актриса, яка зіграла служницю Пріссі у фільмі «Звіяні вітром» (1939).

² Golliwog — темношкірий вигаданий персонаж, схожий на ляльку-мотанку.

Надалі він збирався проживати життя діями, а не об'єктами. Як проголошувала книга Талбота:

Лише неможливе варте того, щоб його робити.

Жоден чоловік, який брав участь у Виправному дні, принц він зараз чи вождь, не сприймав нічого як належне. Джамал знав із записів про конфіскацію, що власниця, та легендарна міс Жозефіна, так і не відмовилася від свого права на власність. Не було жодного запису про те, щоб вона переселялася чи подавала заяву про компенсацію з Білії. Він довго і суворо дивився на цю белькотливу стрибучу потору. Якщо не звертати уваги на спалене волосся, костюм з лахміття і неймовірний, обсидіановий тон шкіри, це мусять бути вона.

Домоправителька, яка стримувала веселощі й трусила головою, це підтверджувала.

Бабуся, очевидно, психічно неврівноважена, надула щокки і насвистувала джигу, ляскаючи себе по кістлявих стегнах і пританцьовуючи у вишуканій кімнаті.

Свист і танці припинилися, витрішкувата істота зупинилася перед високою олійною картиною. На портреті був зображений вусатий військовий офіцер у сірій формі конфедератів, прикрашеній золотою косою, на боці припасований меч. Після понад ста років його блакитні очі горіли рішучістю. Створіння прицмокнуло, опустило голову і скося зиркнуло з театральною злобою на зображення.

— Мошьпане Джамал? — сказало воно. — Мож вас шось пуспитати? — виставивши брудний вказівний палець у рукавичці, запитало: — Ви си збираєте пупалити тее чуртівське малювидло?

Джамал піймав так само здивований погляд Арабелли з піднятою бровою.

— Барнабасе, а чому ти хочеш, щоб я їх спалив?

Барнабас оголив блискучі, надто білі зуби і невпевнено загарчав на картину. Коли чоловік на картині не загарчав у відповідь, Барнабас підняв один кулак у білій рукавичці й похитав ним у бік офіцера.

— Я, як ув турмі, був у тий осели все жите на тий землі.

Джамал ледве міг розібрати цю тарабарщину. Кожне слово було випробуванням.

Барнабас загрозово скосив погляд і роззирнувся по кімнаті, по черзі вихоплюючи поглядом кришталевий канделябр, палісандровий рояль, мармуровий камін і оксамитову оббивку. Кожну китицю і латунну плювальницю. Створіння роздуло свої голубині груди й розправило курячі руки-крильця, ніби готове ринути в бійку.

— Як хоште знати, — пробурмотіло воно, — я кметую, жи вам тре знести всю ту хату!

Джамал опустив погляд на бідну істоту.

— Барнабасе, — сказав він, — а ти не думав, що твоя ворожість і була причиною того, що міс Жозефіна ніколи тобі не довіряла? — Можливо, настав час вийти за межі готової, прожованої політичної ідеології Талбота? Можливо, запитував себе Джамал, йому варто взятися за цю проблему, щоб побачити, які здогади вона може подарувати?

Барнабас стиснув пальці в рукавичці в кулак і зайняв боксерську стійку.

— У ту ви чуго міс Жузафину захищієте?

Джамал не переймався. Від віггерів¹ до фільму «Десятка» з акторкою Бо Дерек із білявим волоссям, заплетеним у африканські косички, до білих молодих «трастафаріан»² із дредами, це створіння Барнабас здавалося неунікним

¹ *Wigger* — сленговий термін, що позначає білу людину, яка в повсякденному житті імітує стереотипну поведінку темношкірих.

² *Trustafarian* — зневажливе сленгове слово, яким називають людей, що приймають «анархічний» спосіб життя, як-от гіпі, панки тощо, і можуть собі таке дозволити завдяки великій кількості грошей у запасі.

результатом культурного присвоєння. Бабуся-віггерка. Остання в серії хімічно підсилених самбо¹. Расовий еквівалент дрег-королеви², халтурної версії справжньої жінки.

Джамал несподівано згадав вигадану персонажку Дороті Вілсон у таких милих серцю романах «Міські історії» Армистеда Мопіна. Там провальна модель, біла жінка на ім'я Дороти, затемнила собі шкіру й стала успішною, неймовірно бажаною «темношкірою» моделлю. Жарт про серповидноклітинну анемію³ був у тій книжці, яку полюбили мільйони! Це, і випуск коміксів із Суперменом, що називався «Я допитлива (комікс у чорному)», де відважна репортерка Лоїс Лейн використовує якийсь пристрій, щоб перетворитися на привабливу темношкіру жінку на одну добу. Журналістикою вони це називали чи дослідженням, для білих людей перетин лінії кольору завжди був веселим та ігровим.

Це може навіть виявитися патологією. Як синдром множинної особистості чи гендерна дисфорія.

Як говорив гарвардський професор психології, доктор Джеремає Брок'ярд, расову дисфорію або трансрасовість можна спостерігати в активістки Рейчел Долезал, яка прикидалася темношкірою, а також у співака Майкла Джексона, який пішов на серйозний ризик для здоров'я, щоб здаватися білішим. Як Зигмунд Фройд зробив собі кар'єру на дослідженні Дори⁴, так і Джамалові, можливо, вдасться так само легко використати психічне захворювання цієї божевільної білої леді, щоб отримати славу і багатство.

Ось де його наступне випробування. Джамал підняв руку, подаючи знак домоправительці.

¹ Застарілий термін на позначення людини із африканським корінням.

² *Drag queen* — люди, зазвичай чоловіки, що вдягаються в жіночий одяг і часто діють із перебільшеною стереотипною жіночністю заради розваги.

³ Хронічна спадкова анемія, що здебільшого вражає людей із африканським, середземним корінням.

⁴ Дора — псевдонім пацієнтки, якій Зигмунд Фройд дав діагноз «істерія» і на основі лікування якої опублікував наукову роботу.

— Арабелло, чи не могла б ти принести мені й моєму гостю два дуже холодні м'ятні джулепи?

Чи ця з'ява — демонстрація розколотої, роз'єднаної особистості або якась форма стокгольмського синдрому, від чого вона вважає себе чужою у своїй колишній нації, Джамал вгадувати не брався. Поки що ні. Йому спало на думку, що це, такі пригоди, сповнені неідеальних персонажів, з хибами, ніби самі просяться в книжки. У цьому створінні, Барнабасі, може народитися його власна книжка.

Його майбутня книга, яку напише темношкірий чоловік про білу жінку, що прикидається темношкірим чоловіком. Назва сама проситься. Його літературний шедевр, який він назве «Чорна, як ти».

У період після Виправного дня популяція бобрів знову зросла. Поки людське населення опинилося в сум'ятті, міста голодували, підскочила чисельність не лише бобрів. Видри, ондатри і кролики, всі повернулися. Норки, рисі й вовки. Коли погода вивела токсини з довкілля, навіть хижак найвищого рівня, як-от ведмеді й пантери, знову зросли в чисельності.

Хутро, хутро повсюдно. Зрештою, штучне хутро стало новим символом статусу. Без наразі вимерлої нафтохімічної мережі постачання штучні хутро та шкіра швидко стали в дефіциті. Коли постійний запас штучного хутра добіг кінця, не було нового, щоб замінити його.

Відтак, щоб хизуватися своїм багатством, облачався вождь Чарлі в мантії шартрезового леопарда й рідкої акрилової зебри. Спацерував коридорами свого палацу він у чоботах до коліна з «Нагагайду» вимираючого. У плащі з лаймово-зеленого фальшивого соболя й оторочені рукавиці зі штучної шкіри, оббиті дорогими ерзац-перлинами, наряджали придворні його. Отак, розчепурений, сходяв він на зубчасті стіни Меригіла, розглядав гойні насадження

буряку цукрового та цибулі солодкої, арабеску з грядок динь жолудевих і цикорію, пишноти свого королівства.

Шапта ненадовго залишила його, та скоро вона стане женою Чарлі. Вони одружаться в той момент, коли генетичне тестування її етнічність потвердить.

Почувся голос. Чарлі від зубчастих стін і краєвиду відвернувся, позрив на лакея в лівреї. Проводив той дівчицю молоду, домашню жону з гурту посудомийниць і послугачок. Особливою красою не вирізнялася вона, та стегна видавалися годними. Кивнув Чарлі на знак згоди, і лакей повів дівчицю геть. У покоях чекатиме вона його, доки Чарлі не буде готовий.

Сморід почав просочувати підвал. Джерелом смороду була кров старого, бо навіть кров скисає, як молоко, і дух витеклої крові відчувався в кожному вдиху, що робив Волтер. Чорні мухи кружляли навколо Волтера і Талбота, кружляли навколо їхніх недоїдків постійними міазмами, ніби сам запах видавав низький гул.

Не найкращий страж власної гігієни, Волтер мало переймався потребами свого літнього заручника. Їжа надто довго стояла при кімнатній температурі, запах гниття не відчувався на фоні загального смороду кімнати. У результаті Талботові туалетні процедури стали несподіваними й вибуховими. З кожним зіпсованим вдихом Волтер запевнював себе, що люди робили й гірші речі заради статку. Наразі всі завдання, які йому давав Талбот, були перевіркою. Скоро більша картина з'явиться в чіткому фокусі.

Як тільки Список став публічним і привабив перші подання й голоси, Волтер чекав наступного випробування. Його новий батя дрімав. Голова схилилася, він, смикнувшись, пробудився з єдиним булькатим храпом. Голова, що хиталася на тонкій шиї, плюючись, пробурмотіла:

— Гіпнагогічний спазм.

Він узявся пояснювати. Між пробудженням і сном люди проходять гіпнагогічний стан, фазу, коли виникає сноходіння. Частими також бувають галюцинації, марево перечіпання через перешкоду чи падіння з вікна, і спляча людина сіпається в пробудженні. Це різке пробудження експерти зі сну називають гіпнагогічним спазмом. Антропологи, згідно з Талботом, вірять, що наші еволюційні предки розвинули цей спазм, щоб захиститися від втрати хватки на гілках чи шерсті матері-приматки. Наше марево падіння — це їхнє видиво падіння на землю джунглів, жах, що залишився в нас ще відтоді, як ми не були людьми. Талбот розвинув цю теорію. Він глибоко ковтнув і облизав сухі губи. Груди піднімалися й опадали, ніби ковальські міхи, роздимаючи й зменшуючи невеликий дирижабль його грудної клітки. Не вся зіпсована їжа була висрана, як показувало блювотиння, що стікало його старим підборіддям і прилипало блідими згустками до сивого волосся на грудях.

— Ти знаєш про АН? — запитав він. Талбот мав на увазі дванадцятикрокову групу наркоманів, що лікуються. Анонімні наркомани. Він сказав: — Сходи до них.

Це була наступна фаза Волтерового тренування. Талбот вимагав:

— Знайди мені одного чи двох чоловіків, яким нічого буде втратити.

Волт мусив вислухати їхні історії й відшукати чоловіків, які відмовилися від життя. Молодих чоловіків. Злих і розчарованих. Талбот хотів рекрутів, які звернулися до наркотиків, оскільки вони розумні й сильні, а сучасний світ не дарує їм жодної можливості реалізувати ці дари. Це будуть чоловіки, які ненавидять наркотики, але ще більше ненавидять суспільство, що не залишає їм жодного способу отримати статус, якого всі вони жадають.

Волтер мав пообіцяти їм мільйон доларів. Він мав пообіцяти зробити кожного чоловіка принцом у новому світі. Волтерові це не дуже подобалося, зважаючи на те, що сам

він і мідного гроша не отримав. Щоб убити час, він підняв миску з холодною локшиною «Топ Рамен» і побіжно нюхнув її. Підійшов до місця, де сидів Талбот, прив'язаний скотчем до крісла. Ложкою, що спромоглася бути і жирною, і липкою, він закинув локшину в роззявлений старечий рот.

З ротом, переповненим їжею, Талбот цитував рух за громадянські права американців 1950—1960-х. До цього безсилі люди, в яких відібрали власність, ходили по заспокоєння в церкві, і там ці люди без права голосу розуміли, що не одні у своєму горі. Разом вони формували армію, лідери церкви розпізнали їхню силу і повели ці армії в боротьбу.

Задиhaючись і бризкаючи слиною, Талбот повідав:

— Ті групи... групи відновлення й підтримки — це нові церкви.

Він розповів, що традиційні місця поклоніння перетворилися на суцільні дурнуваті театри, куди люди приходять, щоб похизуватися своїм статусом і моральністю. Справжня церква повинна слугувати місцем, куди люди йдуть у безпеці, де зважуються зізнаватися у своїх найгірших рисах. А не щоб вихвалитися й показувати свою гординю. Люди, що відвідують зустрічі груп відновлення, приходять туди вже переможеними. Вони розповідають історії свого падіння. Свої гріхи і хиби. Щоб визнати власну винуватість і таким чином отримати певну єдність зі своїми неідеальними колегами. Саме в цих неочікуваних церквах, у компанії алконавтів і нариків, Волтер знайде офіцерів його нової армії. Найбільші армії світу знищені ледарством, стверджував Талбот. Без перспективи, без зовнішнього ворога і боротьби, чоловіки, яких Волтер вербуватиме, стануть жертвами самих себе.

Те, що Талбот розповідав Волтеру, сам Волтер мусить проповідувати чоловікам, яких вибере, і ці люди мусять іти далі, поширювати інформацію серед невеликої кількості чоловіків. Якщо це геї, зваб їх видивом Гомії, де вони зможуть жити власною однорідною спільнотою. Якщо білі,

розкажи їм про майбутнє, яке можливе в Білії. Якщо темношкірі, пообіцяй їм Чорнотопію, де їм ніколи не доведеться прихилитися перед жодною іншою расою.

— Приведи мені, — звернувся до нього Талбот, — своїх освічених безнадійних. — Його голос переріс у крик. — Нещасні результати офшорингу робочих місць. Передай цих безпорадних, переможених різноманітністю, мені...

Після цього Талбот начебто зомлів. Трішки голосніше, ніж шепотом, він видав:

— Я за все заплачу. Світ — твій.

І знову він повалився у смикану, тривожну, гарячкову дрімоту, сповнену доісторичних жахів.

Як говорила книга Талбота, розлучені штати завжди були країною, складеною з інших країн. Одних суверенних. Інших невидимих. Парафій. Гільдій. Асоціацій. Організацій і клубів. Після Виправного дня вижили ті, хто був самостійним. Але ті, що залежали від пожертвувань з боку зниклої влади чи від раболіпської уваги переможених ЗМІ, ті братерства й альянси перестали існувати.

Те саме стосувалось і сімей.

Двоє братів домовилися зустрітися за ланчем. Зустрітися востаннє. Білборд височів на даху невеликого придорожнього кафе. Напис жирними чорними буквами, що завиграшки був удвічі більшим за закусну, повідомляв: «Лише для білих».

Двоє чоловіків усередині сиділи в кабінці біля передніх вікон. Вони сиділи один навпроти одного, ніби неідеальні дзеркальні відображення; той же ніс, ті ж очі, рот і копиця волосся, обидва спиралися на лікті на столі, але кожен з різним виразом обличчя.

Офіціантка у бавовняному платті в клітинку і фартусі із зубчастою облямівкою стояла над ними. Ручка зависла над блокнотом, вона промовляла:

— Суп дня у нас — рагу з білих бобів «Пола Дін»...¹ Також є особливі пропозиції, вісім унцій філе білої риби «Річард Спенсер»² і курячий салат із білісіньким філе «Лестер Меддокс»...³

Один із братів помітив, що вона чекає замовлення.

— Підійдіть за хвилинку, окей? — то був Естебан.

Інший брат сказав:

— Нам дві «Поли Дін», для початку, — то був Ксав'єр.

Коли офіціантка відійшла, Естебан поліз у кишеню куртки і витягнув звідти жменю білих пакетиків. Білий поліетилен, маленькі подушечки, не більші за кредитні картки Колишніх часів, із запаяним швом з усіх боків. Він кинув їх у центр порожнього стола. На одних пакетиках була виведена велика літера «С», на інших — маленька літера «с». Естебан кивнув на пакетики зі словами:

— Ти не мусиш емігрувати.

Ксав'єр потягнувся і взяв один. Він стиснув м'який пакетик між великим і вказівним пальцями.

— Вони з чорного ринку, — пояснив Естебан. — Велика «С» — слина. Вичави собі в рот, перед тим як пройти перевірку раси. Це підтверджена лабораторією слина європейського походження.

Ксав'єр тицьнув пакетик з маленькою «с». Запитав:

— А оце?

— Сеча. Для аналізу урини, — сказав Естебан. — Не переплутай їх.

Ксав'єр порився в пакетиках.

¹ Paula Deen (1947) — відома американська шеф-кухарка, ведуча кулінарних шоу. Була звинувачена в расистських висловлюваннях.

² Richard Spencer (1978) — американський представник ідеології переваги білих. Творець терміну «альт-райт», підтримує «етичну етнічну чистку» Америки та часто використовує нацистську риторіку.

³ Lester Maddox (1915—2003) — американський політик, 75-й губернатор штату Джорджія. Прихильник расової сегрегації, був власником ресторану, де відмовився обслуговувати темношкірих.

— У тебе почерк *piojoso*¹, знаєш? — з певного кута зору великі й маленькі літери здавались однаковими.

Естебан незворушно промовив:

— Залишся тут, у Білії, щоб ми могли бачитися. У мене дипломатичний імунітет. Я — член першого роду, тож можу вільно подорожувати між трьома країнами в робочих справах.

Брат розглядав пакетики, крутячи їх у руках, ніби намагався розібратися, що є що. Бренькання музики кантрі-вестерн звучало в аудіосистемі. За вікном суміш автомобілів з двигунами і диліжансів з кіньми рухалася по шосе в обох напрямках. За шосе величезні простори червоноголової капусти заповнювали акри території й простягалися до горизонту. Дивлячись у ту далечінь, Ксав'єр запитав:

— Навіщо ти це зробив?

Естебан скоса глянув на пакетики. Він витягнув один із решти зі словами:

— Думаю... це сеча, — витягнув іще один, кажучи: — А оце — слина. *Напевно*. — Раптом він припинив свою метушню. — Ти не розумієш, — пробурмотів він. Тоді голосніше, рівним голосом: — Нації формуються на основі релігій. Політичних систем. Абстрактних ідей. Чому б не на чомусь реальному і простому, як сексуальні вподобання?

Ксав'єр ніяк не заперечив. Його речовий мішок лежав на сидінні поруч.

— Я хотів допомогти, — продовжив Естебан, — створити одне безпечне місце, де люди не почуватимуться вигнанцями. — Його перервав дзвінок. Звук долинув із кишені його куртки. Він витягнув телефон, глянув на екран і сказав: — Високі державні справи кличуть.

Він встав і вийшов на паркінг.

— Два рагу з білих бобів? — запитав голос.

¹ Паршивий (*исп.*).

Офіціантка поставила дві миски на стіл, за яким залишився чекати Ксав'єр. Вона зиркнула через вікно на Естебана, що стояв і говорив по телефону. Миски, по вінця наповнені паруючою гидотою, посунули і безнадійно перемішали погано позначені пакетики. Вона стояла і дивилася на Естебана зовні, а тоді запитала: — Я його часом не в телевізорі бачила? Він якась шишка? — змовницьки вона запитала: — Не знаєте, він одружений?

Ксав'єр спостерігав, як його брат роздає вказівки, приглушений вікном і шумом автомобільного руху на задньому плані. Офіціантка все не йшла. Усміхаючись, він обернувся до неї й запитав:

— А ви знаєте, що у вас фігова музика?

Як тільки вона ображено обернулася, він узявся розривати пакетики. Що з великою «С», що з малою. Офіціантка зникла, і Ксав'єр зайнявся тим, що замішував лабораторно підтвержені зразки європейського походження в тарілку супу свого брата.

Зважаючи на те, що сказав Талбот, Волтер зрештою вловив іронію. Якщо групи відновлення стали церквами нової ери, їхні зустрічі проводили в старих церковних приміщеннях. Оскільки християнські церкви привласнили собі храми, що раніше були присвячені Аполлону й Діані, місцеві організації анонімних наркоманів зустрічалися у підвалі церкви Святого Стефана. У наземному святині, що потопало в сонячних променях з вітражних вікон, хороші громадяни одягали свій найкращий недільний одяг. Вони гармонійно співали у правильній тональності й декламували свої молитви в унісон. Під їхніми ногами, під землею, ситуація була інша.

Без жодного променя, після заходу сонця всередину забрідали зовсім інші парафіяни. Розбиті, відлюдні. Замість ладану від них відгонило сигаретним димом. Замість риту-

ального вина вони пили чорну каву і причащалися пончиками з джемом.

Лише захоплення Шастою вело Волтера в підвал церкви, думка про обличчя Шасти, коли вона усвідомить, що він багатий. Талбот повчав його, що творча візуалізація ні до чого не годиться. Коли контора на кшталт «Емвею» хоче мотивувати зелених стажистів, вона заохочує їх пробними поїздками на «Мазераті» чи «Альфа Ромео». Людей підбадьорюють покупки літаків «Гольфстрім» і розмови з агентами з продажу нерухомості щодо турів маєтками і приватними пляжами. Реальні деталі мотивують людей. Запах шкіряних сидінь і звук океанських хвиль під вікнами спальні. Людям потрібно знати тонкі деталі життя, якого вони так жадають досягти. Туманні цілі, на кшталт хорошого здоров'я чи грошей, виміряти надто складно. Абстракції не заохочують дух. А от м'якість і тепло соболевої шуби... Чи сяйво діамантового кольє. Шовкове відчуття морської води в ідеальному басейні. Оце мотивує. Тож Волтер уявляв Шасту на борту вітрильного судна в затоці Сан-Франциско і додавав до цього запах лосьйону проти засмаги й смак Шато Лафіт 1869 року, яке вони питимуть. Одного дня вони смакуватимуть білу ікру білуги й сміятимуться з того, до чого довелося вдатися Волтерові, щоб заробити свої багатства, про здирання лезами шкіри з Талбота, публікацію Списку і проникнення на зустрічі анонімних наркоманів у пошуку новонавернених. Спираючись на цю конкретику, Волтер проник у нижчий світ цієї нової релігії.

Парафіяни там приходили, тягнучи за собою свої злочини. З іменами штибу Клем, Ті-Джей і Кішоун. Чоловіки й жінки, одягнені в піджачні костюми, спортивні костюми чи поплямовані робочі комбінезони, чекали своєї черги, щоб повністю висповідатися. Там, удаліні від світу, кожна людина звітувала про свої найгірші вчинки і присягалася надалі жити кращим життям.

Кому запропонувати світ? Якого чоловіка зробити радикалом? Волтер слухав, порівнював безробітного ветерана і баристу, яка з труднощами навчається у школі краси. Талбот попередив його. Білі звинувачуватимуть темношкірих. Геї звинувачуватимуть гетеро. Темношкірі звинувачуватимуть білих. І всі звинувачуватимуть євреїв. Волтер чекав, доки висловиться кожна людина. Талбот чітко пояснив йому, що говорити, і змусив повторювати ті слова, доки він не вивчив їх напам'ять. Коли всі розповіли свої історії, настала його черга. І лише коли всі погляди повернулися в його бік, Волтер промовив свої слова.

— Мене звать Волтер, — сказав він. Ще один день, ще одна перевірка. Він уявив запах Шастиного страху, коли вона стоятиме й цілуватиме його в домі, яким він таємно володітиме. Поки група не встигла його зупинити, він оголосив: — Я набираю чоловіків, які керуватимуть світом менш ніж за рік. — Пролунав спільний стогін, коли люди почали глузувати і хитати головами. — Усіх, кого цікавить, як стати членом-засновником нового керівного класу, я чекатиму на вулиці.

Волтер піднявся, перепросив, вийшов за двері, піднявся сходами і став чекати на алеї якогось героя, або дурня, або нікого, який піде за ним.

Шарм гортала сторінки куховарської книжки, мінаючи рецепти, але затримуючись на повноколірних фотографіях ньуберзького лобстера чи вальдорфського салату. Вона розглядала канелони¹ й відчувала, як рот наповнюється слиною. Пожирала очима бок-чой², доки не відчула, що потрібно ковтнути, тоді поспішила на кухню.

¹ *Cannelloni* — італійська паста, трубочки діаметром 2—3 см і довжиною близько 10 см.

² *Bok choy* — сорт китайської капусти.

Мама стояла над плитою і щось помішувала у сковорідці. На голові в неї була намітка. Намітка! Вона була така бліда, що губи витягнулися тонкою лінією, ніби рожеві канцелярські резинки. Гевінові пощастило. Шасті також. Шасті варто просто погодитися на переселення в Чорнотопію. Шарм зі своїми батьками застрягла тут, приречена на патріархальний, озброєний середньовічний ярмарок, на який перетворилася Білія. Мама відірвала погляд від приготування й озвалася:

— Привіт, золотко.

Шарм запитала:

— Пиво? Ще ж ранок.

Мама попивала бурштинову рідину з високого кухля.

— Це? — запитала вона, пропонуючи їй кухоль. — Це сеча. Запобігає раку. Темношкірі присягаються, що так і є.

Шарм мугикнула у відповідь. Рот надто наповнився слиною, щоб ризикувати щось говорити. Вона відчинила холодильник і витягла звідти пластиковий контейнер. Вручну на щільній кришці було виведене попередження: «Не чіпати! Слина Шарм!» Вона зірвала кришку і схилила обличчя над контейнером. Густа, мутна рідина хлюпалася всередині, й вона відхаркнула огидний плювок у цю бовтанку.

Маму пересмикнуло.

— Фу, — вона сьорбнула ще медичної сечі.

Шарм сплюнула ще раз і заклацнула кришку на контейнері. Вона це робила вже кілька днів, а контейнер усе одно здавався порожнім.

— Науковий ярмарок, — пояснила вона. — Собака Павлова.

Мати звела на неї стурбований погляд.

— Ти ж знаєш, що наука заборонена.

Вона мала на увазі мораторій. Великий стимул зробити кар'єру в НТІМ¹ тепер здох. Закон велів, що білі люди

¹ STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) — наука, технології, інженерія, математика.

мають плодитися, замість того щоб читати. Зачинивши холодильник, Шарм спробувала змінити тему.

— Я думала про Гевіна.

Материна брова стрибнула вгору. Вона прикинулася здивованою і запитала:

— Про кого?

— Про твого сина, — Шарм підійшла до умивальника і наповнила високу склянку водою. Усе те плювання давалося взнаки.

Мати зітхнула настільки глибоко, наскільки дозволяло шнуровання її корсажа.

— У нас немає сина, — сказала вона. — У тебе немає брата.

П'ючи воду, Шарм зважувала цю заяву. Її мама така жорстка чи просто реалістка? Після того як Гевін емігрував, дуже мало ймовірно, що вони ще колись із ним контактуватимуть. Найкраще, на що вони могли сподіватися, це сурогатний син чи дочка, експортовані такими ж розчарованими батьками з Гомії. Надто багато батьків ображалися. Коли їхні діти досягали Віку проголошення, вісімнадцяти років, й визнавали, що мають невідповідні сексуальні вподобання, це здавалося зрадою. Шарм знала, що її батьки просили Гевіна перенести свою заяву. Людям дозволяли чекати до дев'ятнадцяти років, і затримка свого зізнання дала б їм як сім'ї ще два роки спільного життя. Але Гевін просто заповнив усі папери. Він знав, чого хоче. Він хотів вибратися звідси до дідькової матері.

Мати не перехопила її погляд і продовжила помішувати щось у сковорідці:

— Ти ж знаєш, що надвір так виходити не можна, — що би там не було в сковорідці, воно засичало й почало бризкати.

Вона мала на увазі з непокритою головою. Від жінок Білії вимагали прикривати голови на людях. Ще один захід, що мав на меті прищепити етнічну єдність. Звідти

й намітка. Французькі тюдорівські шапочки були спокуюсою долі; дівчина могла б із таким же успіхом розгулювати топлес. Сіточки для волосся? Забудьте. Шарм знала, що батьки вже втратили одну дитину. Не дай Боже, щоб ту, що залишилася, кинули на роботу на ферму для єретичок чи щось подібне.

Сьогодні телефонували з університету. Ректор погрожував виключенням. Мама взяла дрібку солі з банки і посила нею страву. Сказала:

— Вони кажуть, ти знову переслідувала хлопців своїми відкритими жіночими принадами, — обома руками вона викручувала млинок для перцю. — Ті молоді чоловіки дуже налякалися.

Шарм усміхнулася, пригадавши, як то було. Вона наполохала баскетбольну команду університету під час тренування. Вискочивши з дівчачої роздягальні без штанів, вона погнала групу альфа-самців так, що вони аж через пожежні виходи втекли. Увімкнулася сигналізація. Серед моментів перемоги фемінізму, що стали вже історією, цей здавався досить славним.

Вона вже знову намагалася набрати повний рот слини.

— Думаєш, у Гевіна проблеми? — вона мала на увазі, що народ Гомії лише нещодавно запустив програму відтворення експорту. Мине сімнадцять років, доки вони видадуть гетеросексуальних дітей, яких можна буде обміняти на геїв та лесбійок, що громадаються в Білії й Чорнотопії. З такими темпами Гевіну може стукнути тридцять чотири-тридцять п'ять, доки він отримає можливість емігрувати. Звісно, якісь добрі дядьки можуть зібрати півмільйона талботівських доларів, щоб викупити його, але така можливість здавалася малоймовірною. Зважаючи на всіх тих підлітків у таборах утримання.

У той же час гетеросексуальні національні держави вже матимуть дітей на підході, й протягом наступних сімнадцяти

років невелика армія гомосексуального експорту під за'язь наповнить табори утримання. Гетеросексуали мають фору в грі народження дітей від самого початку часів.

Поки її рот наповнювався, Шарм спостерігала за матір'ю і намагалася не ковтати й не говорити.

Наразі країни проводять чесний взаємний обмін дітьми, народженими з перевагою європеїдної чи субсахарської ДНК, але всі знають, що справжнє золоте дно відкриється в експорті хибнонароджених геїв та лесбійок. Це такий новий термін: хибнонароджені. Він означає людей, що народилися й виростили у невідповідній національній країні.

Ба більше, хтозна, чи не Гомія ставитиме в пріоритет експорт наймолодших. Якщо так, іще більше поколінь вік вікуватимуть, очікуючи міграції на батьківщину. Якщо експорту молодших надаватимуть пріоритет, тоді Гевін може провести все життя в пастці лімбу між двох країн.

Його листи не дуже проливали світло на ситуацію, але сам Гевін перестав писати про свої високі сподівання. Тоді як раніше він писав про пошук кохання, створення сім'ї й роботу на благо побудови своєї нової квір-країни... зараз у листах він скаржився на їжу в таборі. Вона мерзенна. Крохмалісті яловичі рагу. Водянистий овочевий суп. Так само як хвороба стає головною темою для літніх людей, Шарм знала, що їжа стає головною турботою людей у тюрмах.

Вона нічого не сказала вголос. Просто дивилася, як мама помішує. То була смажена курка, бризкав жир. У каstrулі варилася картопля. У духовці запікалися пампушки, і масло вже стояло на кухонній поверхні, щоб розм'якнути при кімнатній температурі.

Мама потягнулася і натиснула на перемикач. Витяжка над плитою почала гудіти, пара від сковорідки потяглася спіраллю вгору, де зникала.

Запах, стільки жиру і м'яса, пармезан, який, вона знала, замішають до кукурудзяних панірувальних сухарів, цей аромат наповнював рот Шарм новою слиною. За хвилину

їй знову доведеться відчинити холодильник. Її брата тримають у заручниках, і що скоріше вона наповнить пластиковий контейнер слиною, то скоріше випустить його.

Телефонували не Клем чи Кішоун, але говорили вони так само грубо, економлячи слова й вимагаючи:

— Дай Талбота, — у таких випадках Волтер прикріплював гарнітуру телефону до пошрамованої голови Талбота і виходив з кімнати. Гнаний Талботом, він почав набирати свої нотатки в один усеосяжний документ. Для чого, Волтер не здогадувався. Це могла бути книга в процесі написання. Або просто ще одна перевірка. Беручи до уваги першу перевірку, білування свого нового баті в пошуках неіснуючого пристрою наведення, набирати нотатки на клавіатурі було просто прогулянкою в парку.

Волтер міг лише припускати, що за людей він завербував. Двох героїністиків. Вони, мабуть, їздили сюди-туди, живучи здебільшого на гроші Талбота. Вони, можливо, навіть поширювали Євангеліє від Талбота серед своїх знайомих наркош у групах підтримки по всій країні. Цілком імовірно, що мережа відчайдушних чоловіків розросталася й поширювалася по всій державі. Або ті двоє чоловіків уже померли.

Жодного повідомлення про зникнення Талбота не з'явилося на сайтах новин. Знову ж таки, чисте припущення, але поліція могла приховувати всю цю ситуацію, ведучи своє розслідування.

У такому разі ФБР могло наближатися в будь-яку мить, слідкувати за вулицею, напоготові вибити передні двері. Волтер продовжував набирати.

Талбот озвався криком. Старий сказав:

— Тобі потрібно здійснити дзвінок, про який ми говорили.

Волтер підійшов і зняв телефон зі старого поцяткованого скальпа. Протікання, краплі крові, що розходилися зі старих ран, приклеїли його так міцно, що кліпса для

вуха здавалася зайвою. Гидотна правда полягала в тому, що Волтер мусив відірвати телефон від розтягнутої, звислої старої шкіри, і навіть тоді чорний пластик лишився поплямований клейкими ляпками і кіркою струпів. Настільки, що Волтера охопило непереборне бажання витерти його антибіотичною вологою серветкою. Увесь цей час Талбот просторікував йому.

— Скажи їм код, — пробурчав він зі свого крісла. — Не виси на лінії довше хвилини.

Волтер нюхнув телефон. Не пахло нічим, окрім медичного спирту. Він увів номер, який вивчив напам'ять.

Відповів голос, жіночий голос:

— Кабінет сенатора Деніелса.

Волтер дивився на старого, коли говорив:

— Я телефоную від імені...

Голос перебив його:

— Сенатор зараз на нараді.

— Десять секунд, — вигукнув Талбот.

Волтер ужив крайній захід.

— Це код 4С247М, — з'єднання на мить стихло, коли ввірвався гучний чоловічий голос.

— Це сенатор, — проголосив він.

— Так, — Волтер продовжував дивитися на Талбота, очікуючи якихось знаків схвалення чи навпаки. — Ви повинні ввести в дію акт проголошення війни.

Талбот уже пояснив ситуацію. Розповів про те, як молодіжний випин надлишкових чоловіків загрожує дестабілізувати цю країну так само, як і велику кількість інших країн. Цей акт запустить призов мільйонів молодих чоловіків у армію, і цих чоловіків виставлять проти рівних сил, призваних в інших країнах. Волтер усвідомив, що, коли б якісь події у світі не летіли в прірву, прибирати безлад завжди відправляли чоловіків. Волтер сказав сенаторові:

— Містер Талбот хотів би, щоб війна почалася не пізніше дня відкриття сезону полювання на куріпок.

— Звичайно, — відповів сенатор. Якщо Волтер не помилявся, чоловік відхекувався так, ніби щойно біг, щоб дістатися телефону.

Талбот пояснював, що світова війна скоротить надлишок робочої сили. Глобальні виробничі ринки вибухнуть ростом. Нарешті Волтер зміг уявити, що побачить якусь круглу суму в кінці цього довгого тунелю. Сенаторові він сказав:

— Містер Талбот шле найщиріші вітання вашій дружині.

— Звичайно, — відповів сенатор.

— Тридцять секунд, — гаркнув Талбот зі свого крісла.

Захмелілий від влади, Волтер піддражнив чоловіка на телефоні.

— Як там місіс Сенатор?

Сенатор завагався.

— З нею все гаразд, сер.

До того моменту Волтера ніхто ніколи «сером» не називав, і він відчув себе на диво приємно. Доки йому вистачало сміливості, він назвав повне ім'я Шасти і попросив сенатора скасувати її штрафи за паркування.

— Хвилина, — рикнув Талбот, — вішай слухавку!

Задля останньої насмішки Волтер запитав:

— Сенаторе, а коли сезон полювання на куріпок?

Скрипучим від стресу голосом сенатор запитав:

— Цього року?

— Цього року, — підтвердив Волтер.

— Він настає через день після початку Третьої світової війни, — сказав сенатор, додаючи: — сер.

Лише тоді, завершивши перевірку, під поглядом Талбота, очі якого палахкотіли вогнем, спокійно і не поспішаючи, Волтер завершив дзвінок.

Один вечір вирізнявся на фоні інших, упродовж яких Джамал попивав м'ятні джулепи і намагався вивчити це створіння. На шкурі кольору чорного індиго він міг вирізнити

сліди літньої красулі, яка спалила собі волосся до стану завитого безладу і щодня виходила зі свого горища, високо підкидаючи ноги, енергійно розмахуючи долонями, як Бодженглз¹, і кривлячись показними обличчями менестрелів. Часом створіння забувало про свою роль і поринало у спогади про людей, зображених на портретах. У такі миті, коли оболонку і пустослів'я стирав джин, створіння проповідувало про цвинтар, що лежить на дальньому кінці поля. Джамал походжав уздовж надгробків, великих і малих, а створіння рекло про життя всіх без винятку.

Уважно розглядаючи кожную могилу, Джамал запитав, чи є тут місце жінки на ім'я Белінда.

— Та лерва лижит там, ди рабовласники, — сказав Барнабас. Створіння пішло в бік лісистій частини поза сімейними могилами. Там, серед іржавих хрестів і затонулих могильників, Джамал знайшов невеликий камінь, білий мармур, поточений дощем. Можна було прочитати лише ім'я «Белінда».

В інших випадках істота сиділа тихо, і Джамал зачитував уголос уривки з книги Талбота. Євангелія нового нового світу. У вітальні, під тріск полум'я у каміні, він читав:

Ми любимо боротися, але ненавидимо вигравати. Ми не визнаємо владу, створюємо конфлікти і нацьковуємо себе проти влади не тому, що не хочемо домінувати, а тому, що знаємо: тріумф передбачає ще більшу боротьбу. Ми любимо боротися, бо знаємо, що, яка б непереможна сила нас зрештою не перемогла, ми нарешті зможемо втішитися і впізнати в цьому ворогові Бога.

Він помітив, як створіння, коли напивалося і клеїло дурня, ніби відчувало щире щастя. Воно піднімало свій тріскучий голос, верещало старі спіричуели. Джамал спостерігав за

¹ Bojangles — псевдонім афроамериканського танцюриста чечітки Білла Робінсона (1878—1949).

цим із жалем і захопленням. Поважний клоун. Він здавався примарою. Духом цього самотнього місця. Його вигляд нагадував рядки з Талбота:

Білим найзавиднішою рисою темношкірих здавалася їхня здатність бути щасливими. Вони демонстрували благородну рішучість і добродушність, про які білі могли лише мріяти. Протягом століть переслідування темношкірих розвинуло завидний дух і внутрішнє задоволення. Щоб зруйнувати це щастя, білі створили індустрію невдоволення й отруїли щастя темношкірих, замінивши його люттю і ненавистю. Сіючи зерна незахищеності, білі знищили найбільшу силу, якою коли-небудь насолоджувалися темношкірі. Навчивши темношкірих ображатися, білі успішно прокляли їх набагато більшим горем, ніж якийсь там білий смуток.

Розлігшись у червоному оксамитовому кріслі, створіння кліпало здивованими очима. Воно прицмокнуло розпухлими губами й запитало:

— Мошьпане Дж'мал, та книжка... там дійшьно таке-во пише?

Джамал кивнув.

Створіння кивнуло у відповідь.

— Праль'но пише, — занурені в роздуми старі очі вивчали власне відображення у відполірованому боці срібного кухля з джулепом. — Мошьпане Дж'мал? — запитало воно. — А ви в Бога віруєте?

Джамал трохи нализався. Він відповів:

— Мені подобається те, що Бог створює, але я визнаю, що не віддаю йому належне, — схилившись ближче до істоти, він змовницьки додав: — Якби я молився хоча б половину того часу, скільки витратив на пошук порно в Інтернеті, то був би спасений. Не сумніваюся. — Він пустотливо всміхнувся: — Я лише хочу любити Бога хоча б наполовину стільки, скільки я люблю деякі його прекрасні, найкращі творіння.

Чим би воно не було, створіння начебто зрозуміло. Отоді воно могло бути тим, чим є насправді: старою білою жінкою з блекфейсом, яка боїться, що її виселять із родинного дому. Побачивши, як пом'якшали риси обличчя створіння, Джамал раптом усвідомив правду. Його найбільшим страхом було те, що цей горбатий химерний гном змириться зі своєю природою. Він повернеться назад до буття наляканої бабусі. Жінка покине цей будинок і забере з собою його історію. Джамал хвилюється не лише за написання книжки. Джамал залишиться сам зі своєю владою, королем у палаці, але без цього дурнуватою блазня. Цей пустотливий сміховинний клоун — єдина людина в його житті, у товаристві якої він почувається комфортно.

Він ніколи й не передбачав, що влада буде такою самотньою.

Ніхто ніколи не повірить і слову цього блазня, тож він може висповідатися йому в будь-яких гріхах. Його лякало те, наскільки сильно йому потрібен цей безумець у ролі довіреної особи. Загадувався, хто кому був потрібен більше.

Щоб припинити цю мить, король потягнувся до спітнілого глечика, що стояв на боковому столі. Не чекаючи прохання, він налив істоті повну склянку.

Смакота налила собі ще бокал вина. Безпечніше було здаватися п'яною, ніж наляканою. Поліція не заарештує жінку нападпитку, але вони переслідуватимуть ту, що крадькома всміхається і надто швидко крокує вулицею, залишаючись у тіні, й відвертається від світла фар, яке може відкрити її обличчя. Вона перевірила макіяж у дзеркалі у ванній і стерла слід від помади на передньому зубі. Хтось постукав у двері.

— Секунду, — відгукнулася вона.

Бокал з вином стояв на полиці біля ванної, біля порожньої пляшки з-під вина. Парфум, ледь не забула вона. Один пшик за колінами, по одному за кожним вухом. Вона пере-

хилила бокал, тоді скинула трусики і шпурнула їх у кошик із білизною. Останній погляд у дзеркало подарував їй впевненість. Як і вино.

Відчинивши двері ванної, Смакота сказала:

— Вперед.

У коридорі чекав Фелікс. То був син Бель від її чоловіка, проте гомійський закон усе одно не визнавав такий союз. Тепер чоловік Смакоти, Джентрі, бавився в сім'ю з Джарвісом, так само як Смакота одружилася з Бель на величній публічній церемонії у неймовірному соборі Гарві Мілка¹, під час якої випустили кілька сотень білих голубів, а оркестр із двадцятьма чотирма музикантами грав під час прийому. Фелікс підносив оброчки. Він знав, що лежить на кону.

Одна помилка, і когось з них заберуть на експорт. Їх відправлять у Центр утримання і зрештою переселять у Чорнотопію чи Білію, де вони ніколи більше не побачаться зі своїми близькими. На додачу до всього, тепер їм доводилося перейматися Феліксом. Він не такий, як інші хлопці. У віці, коли мав би підспівувати вінтажним міксам Глорії Гейнор², він трішечки задовго роздивлявся маси жінок, яких вони минали на вулицях. Він зовсім, аніскілочки не був зацікавлений у тому, щоб ходити на побачення з іншими хлопцями, і це турбувало його маму. Вона наполягала, що в нього просто такий період. За кілька тижнів до Віку проголошення вона молила його не афішувати свою гетеросексуальність. Така поведінка щонайменше призведе до того, що його поб'ють самовпевнені хулігани. Щонайгірше, його депортують. Це буде востаннє, коли хтось із його батьків бачитиме його.

Фелікс залибився до Смакоти.

¹ Harvey Milk (1930—1978) — перший відкритий гей, обраний на державну посаду в штаті Каліфорнія.

² Gloria Gaynor (1949) — американська співачка. Завдяки пісні *I Am What I Am* 1984 року здобула значну популярність серед гомосексуальної спільноти.

— Ну й гарячий же у тебе вигляд, — сказав він, охоплюючи поглядом її гладенькі ноги, ступні, затиснуті в туфлі на високому каблуку, високу крайку спідниці й низьке намисто. Схвально всміхнувся її новому нарощеному волоссю і мазку блиску в улоговині грудей. — Побачення? — Він кивнув на порожню пляшку вина в одній руці, порожній бокал в іншій, на руки з довгими наманікюреними нігтями.

Саме так. Побачення, проте не з його мамою, не з Бель.

Смакота проігнорувала масний погляд хлопця і пройшла повз.

— Хіба в тебе сьогодні не сеанс групової мастурбації?

— Не, — він похитав головою. — У нас у школі був сьогодні великий день донора сперми.

Смакота знала, що він не жартує, але не надто бажала почути деталі. Вона взяла сумочку зі столика в коридорі й перевірила вміст. Сьогодні вдень прийшов рекомендований лист. Побачивши його в сумочці в безпеці, вона подалася до вхідних дверей квартири, кажучи:

— Скажи мамі, щоб не чекала.

Фелікс — хлопець не дурень. Він знав, у чому річ, коли гукнув:

— Дивися, не попадись.

Смакота на вулиці широким кроком перетинала ніч. Вона розслабилася на теплому повітрі й дозволила стегнам ходором ходити, від чого її спідниця розвівалася з кожним кроком усе вище і ширше. Спостерігачки, чоловікоподібні жінки, схвально підсвистували їй. Зодягнуті у фланелевий одяг, самки ричали компліменти, коли вона проходила повз. Збоку підїхала поліцейська машина і зрівнялася з її швидкістю, Смакота не наважувалася глянути в її напрямку. Незважаючи на вино, вона знала, що страх читатиметься в очах. Вона чула тріскотіння радіозв'язку. Здавалося, минула вічність, доки в патрульної машини загорілися сліпучі фари. У ту ж мить Смакота зрозуміла, що її спіймали. В уяві закрутився сценарій: гомійська поліція стежила за

її квартирою, вони відслідковували її пересування, її депортують.

Смакоту омили червоно-сині вогні. Заволала сирена машини. Шини загарчали на бруківці, й патрульне авто кинулося на інший виклик.

Нетвердими від жаху ногами Смакота спіткнулася через темний, невідмічений поріг. То був якийсь кабак. Порнографічні журнали з часів до Виправного дня зі загнутими сторінками в'янули на дротяних стелажах і зображали лише гейські або лесбійські статеві акти. На обкладинках виднілися написи «Сафічні дослідниці молюсків» і «Грецькі анальні пірати». Нікому не були потрібні ці вінтажні журнали для дочки з якоїсь давно минулої ери диско. Вони слугували тільки прикриттям. Фасадом.

Занурений у роздуми чоловік-скелет сидів на кріслі за стійкою. Вона заплатила йому кілька талботових доларів, за що отримала жменю металевих жетонів. За стелажми з журналами, позаду запилених скляних вітрин, на яких виднілися рожеві дилдо і відеокасети, таївся таємний прохід за ширмою, що вів у темний коридор. Смакота розвела цупку тканину й увійшла всередину. Тут різко пахло сексом, вона постояла на місці якийсь час, доки очі призвичаїлися до темряви. З кожним кроком і характерним звуком Смакота ніби відирала ступні від липкої підлоги. Це місце — кричуще дно Гомії, тут люди задовольняють свої незаконні апетити.

У похмурому чорному світлі пливли цифри чотири, сім і тринадцять, ніби висіли в повітрі перед очима, доки вона не усвідомила, що їх хлюпнули одним-двома мазками рожевої флуоресцентної фарби. Ці та інші цифри були розташовані рівними проміжками, кожна позначала облуплені, потріскані двері. Її увагу привернув якийсь рух. Білявий чоловік, у якого світилися зуби, озвався:

— Агов, шоколадко...

Чоловіки й жінки, темношкірі шукали білих, білі шукали темношкірих, усі гетеросексуальні, усі поза законом, вони

вистроїлися у тьмяному коридорі, де деякі оголювалися, сподіваючись привабити таким чином партнера чи партнерку.

Вона піднесла руку і зблиснула йому обручкою.

Він мигнув своєю.

Смакота пішла далі цим паршивим переповненим місцем. Потріскані двері відчинялися в кабінки завбільшки з шафу, в яких на посмугованих екранах мерехтіли гомосексуальні фільми для дорослих. Смакота вибрала двері під номером десять, виведеним фарбою «Дей-Гло». На підлозі валялися використані презервативи. Презервативи, чи ще щось гірше, приклеювали її каблуки до підлоги, від чого туплі ледь не злітали з босих ніг. У кутку стояло вкрите якоюсь гиддю крісло, і вона вже роздумувала над тим, щоб сісти, та згадала, що під спідницею в неї нічого немає. Увійшла всередину і зачинила за собою двері.

Відеоекран мерехтів зображенням, де двоє приголомшливо привабливих чоловіків, темношкірий і білий, романтично злягалися біля розкішного басейну перед королівським маєтком. У Гомії дозволялося змішання рас. Але не змішання статей.

Хтось постукав у двері, чоловічий голос прошепотів:

— Гей, шоколадко...

Роздратована Смакота розчахнула двері, готова обматюкати якогось велелюбного незнайомця.

У похмурому коридорі стояла згорблена постать. Не той привабливий незнайомец, що звертався до неї раніше, цього чоловіка вона знала. Вхопила його за тонкий блідий зап'ясток і затигнула в кабінку. Як тільки вони опинилися всередині, зачинила двері й підперла ручку гидотним кріслом. Будь-яка поверхня, якої вона торкалася, здавалася або липкою, або жирною, вона витерла руки об спідницю. Навіть тоді її рот уже шукав рот чоловіка. Її стегна терлися об його. Його руки блукали по ній, піднімалися по ногах, щоб виявити вологу готовність.

Не чекаючи спонукань, її коліна підігнулися, і Смакота низько присіла. Руки намагалися зірвати його слакси вниз худими стегнами, а губи шукали прохід у боксерки. Її привабливий рот ні на мить не замислився над наслідками, коли вони взялися за один із наймерзненніших злочинів у Гомії.

Результат мав бути миттєвий, але його інструмент ніяк не реагував. Вона працювала над ним рукою, тож змогла запитати:

— Джентрі, коханий?

Її чоловік м'яко простогнав.

— Я не можу.

Смакота плюнула на долоню і продовжила.

— Що таке, коханий?

Обличчя Джентрі, що височило над нею, було невиразне від тіні.

— У нас був сьогодні додатковий сеанс донорства сперми на роботі.

Він мав на увазі збір здорової сперми в усіх чоловіків-громадян Гомії. Це було добровільно, але ні. Не зовсім. Поважні громадяни мали віддавати значну кількість сімені задля відтворення дітей, більшу частину яких експортуватимуть, щоб отримати геїв та лесбійок, яких утримують у Білії та Чорнотопії. Фізичні вимоги цих донорств майже зовсім викоринили чоловічий секс для розваги. І тих чоловіків, які не могли виконувати свою норму, чи тих, чиє сім'я було неналежного рівня, змушували добровільно віддавати гроші на фонд викупу нових громадян. Від цих зусиль залежало виживання Гомії.

Смакота усвідомила цю гнітючу ситуацію. Її Джентрі сьогодні тричі виконав свій обов'язок. Він вичерпаний.

Тоді як чоловіків Гомії змушували займатися фізичним чи грошовим донорством, жінки також мали свої обов'язки у забезпеченні майбутнього країни. Впродовж історії чоловіків призивали на військову службу. Вони віддавали свої тіла й життя державі. Згідно з цим прецедентом, тепер призивали

і жінок. Якщо їх вибирали й оголошували придатними, громадянки Гомії повинні були погодитися на запліднення. Донорську сперму використовуватимуть для створення нового життя, і жінки його виношуватимуть. Усі плідні жінки визнавалися придатними, і жодна причина, окрім якогось невідкладного стану, не звільняла від материнської служби.

Більшість дітей, народжених у результаті такої політики, спрямовувалися на експорт, але їх потрібно буде ростити до Віку проголошення. На експорт вони підуть чи ні, кожна дитина означала нового громадянина чи громадянку.

Саме тому Смакота поголила ноги. Це мотивувало її ризикнути своєю свободою, прослизнути сюди, в цю трясовину деградації. Присівши там, вона стимулювала Джентрі обома руками й ротом, та дарма. Неважливо, наскільки сильно вона хоче завагітніти й носити його дитину, сьогодні це не станеться. Змирившись, вона потягнулася до місця, де поклала свою сумочку на бридку підлогу. Звідти вона витягла лист, який прийшов сьогодні. Джентрі допоміг їй підвестися, й вона подала йому конверт. Влада знає, що вона може. Від неї вимагалося підписати.

Під блідим світлом із відеоекрана її чоловік розкрив папір і примружився, щоб прочитати. На екрані, де показували точно фільм епохи до Виправного дня, двоє чоловіків радісно еякулювали на усміхнені обличчя одне одного. Смакота спостерігала за цим миропомазанням з думкою: «Ну й марна трата!»

Джентрі подивився на неї, здивовано звівши брови.

— Що це означає?

Смакота спробувала говорити бадьоро.

— Мене призвали.

Він підняв голову.

— Тобто «призвали»? — якщо він не розуміє, то це тому, що не хоче.

Згідно з повідомленням, Смакота повинна прибути на процедуру штучного запліднення протягом доби. Після

уникнення поліції, після того як вона проникла в цю вигрібну яму порочності, суміш вина і страху нарешті спостигла її. Якщо їй не вдасться домогтися від свого чоловіка, щоб він покохався з нею, скоро вона носитиме дитя якогось незнайомця. Шалено плачучи, вона змочувала сльозами свої гладенькі долоні, а тоді з подвійною силою взялася за безнадійну справу — піднімати в'ялий член свого коханого.

Зовні вони не відрізнялися від двох пластикових пакетиків кетчупу з будь-якого ресторану їжі швидкого приготування. Лише температура натякала на їхню істинну природу. А ще, якщо ближче роздивитися кожен пакетик, можна було побачити, що вони пережили певну маніпуляцію. Один край з чотирьох спершу розрізали, а тоді міцно заклеїли, не запаяним швом, а клеєм.

Більше їх видавало те, що на дотик вони були крижані. Настільки холодні, що Шасті доводилося ніжно стискати їх у кулаках, стискати й відпускати, доки грубий пластик і гострі краї не стали податливими.

У величних палатах палацу Чарлі панувала метушня придворного життя. Шовк і тафти підмітали сяючу дерев'яну підлогу, а червоні коштовності мерехтіли на сонячних променях з високих вікон. Мандрівні трубадури бренькотили на своїх лютнях, намагаючись підняти загальний настрій. Покликали придворного лічця, і всі чекали, ведучи жваві розмови. Товклися навколо Шасті приголомшливі жони інших вождів, їхні прилюдні жони, облачені в трофеї, нагробовані з незчисленних музеїв чи галерей. Жодна з них не мала ніякого королівського виховання, окрім як ролі королеви випускного вечора чи зустрічі випускників. Найгойніші дівчиці то були, що їхні поселення висунули. Вождь Бреч за фаворитку собі взяв одну бідну юну леді з руїн Сіетлу. Чарлі, хоч і вдосталь польових та господарських жон мав, один лише залишався без прилюдної жони.

Лакей, що проходив поруч, пропонував тацю зі запеченими язичками павичів. Шаства взяла собі один. Прикинулася лукаво, що бере лакомий язичок собі до рота. Насправді ж спритно впустила його в пишну улоговину між грудей. Натомість запхала вона один із пакетиків з-під кетчупу до рота, потайно ховаючи його собі за щоку. Коли ще один офіціант низько вклонився, пропонуючи набір яєць по-шотландськи, розкладених у рельєфному срібному марміті, Шаства повторила свій майстерний трюк, впускаючи яйця собі в улоговину, разом з тим ховаючи інший пакетик від кетчупу за іншу щоку.

Із корсажу долинав аромат їжі, й Шаства судомно ковтала власну слину. Рот повинен бути сухим, коли відбудеться перевірка. Природна слина зрадить її. Якщо лабораторії в «23ендМі» точні, її слина покаже, що в Шастви на п'ятдесят чотири відсотки субсахарське генетичне походження, через що вона не матиме права проживати в Білії, а стати жоною вождя — й поготів.

Ні, за щоками вона собі припасла запаковану слину беззаперечно білої дівчини. Вони уклали договір. Якщо Шарм допоможе Шастві стати прилюдною жоною Чарлі, Шаства скористається своєю високою позицією й допоможе Шарму з якоюсь майбутньою, поки не названою затією.

У годину, призначену для перевірки, величезний годинник забив. Затихли менестрелі, а присутні члени королівських родів стали на коліно. Мажордом клацнув каблуками й проголосив:

— Входить старший лічець королівства!

Лічець належав до близького оточення Чарлі. Теренс на ймення, якийсь колишній хворий з інвалідністю, якого зі смертного ложа піднесли приголомшливі слова Талбота. Розміреним кроком він ішов із дальнього кінця галереї, на ньому горів смарагдово-зелений табард, золотими нитками розшитий. Перлини, завбільшки з іспанський арахіс, усвали

його гульфік. Судячи з маслянистої м'якості, чоботи до бедра, либонь, були пошиті з найкращого шкірзаму.

Якою б не була його німіч, ніяк її не показував лічець. Дрібний каскад довгих білявих локонів спадав йому на рамена. Перед тим як дійти до Шасти, зупинився він у центрі натовпу й опустив голову, заспівуючи коротку молитву:

— О, Одіне, батьку Тора і Бальдра, — він звів голос до вишуканої стелі, вкритої кесонами і фресками, — Одіне, володарю списа Гунґніра і muže Фріґг...

Слухаючи це, Шаста намагалася не думати про смачнучий павичевий язичок, що й досі лежав помежи доладних її персів, інакше виділятиметься слина. Трохи звисила нижню щелепу, щоб пакетики від кетчупу не прокусити й не заповнити рот безцінною слиною білої дівчини передчасно.

— О, Одіне, — продовжив лічець, — молимося ми, щоб невіста ця виявилася чистою вдосталь, щоб служити королевою нам. — На завершення він запахав пальці однієї кваліфікованої руки у свою хутряну сумку. З її глибин дістав він дещо, що світилося, наче німб у мороці палати. Ходили пересуди, що він може люд зцілювати. І що, читаючи слово книги Талбота, підняв він зі смертного ложа себе й дав обіт покласти свою новознайдену міць на службу Білії.

Сяючою річчю, яку він дістав, була стерильна чашка Петрі, і з нею підійшов він до Шасти.

Вона мовчки стиснула губи і проковтнула всю слину, що лишалася в роті. Яйце по-шотландськи, яке Шаста впустила собі в корсаж, зсунулося нижче, й вона відчувала його тепло напруженим пресом. Не можна кусати пакетики, доки не почнеться ритуал.

Жодної медичної практики не мав Теренс, та всі знали, що він володіє такою тонкою палітрою смаку, що за один ковток зразка може визначити все расове минуле людини. Він укляк перед Шастою, протягуючи чашку Петрі як жертвоприношення.

Зараз, зараз її мить. Вона схилилася над порожньою посудиною. Задніми зубами прокусила дірку в одному паке-тику. Чужий смак холодної слини дивної дівчини потік її язиком. Шапта прорвала другий пакетик, і відчуття подво-їлося. Рот омивав різкий сторонній присмак тілесної ріди-ни Шарм. Холодніша, ніж вона очікувала, рідина порснула їй між молярів. Слизька мокрота Шарм огорнула язик Шас-ти настільки, що, коли вона схилила обличчя, щоб випус-тити невеличкий зразок у скляну чашку, з-поміж її губ вирвалася рясна хвиля слини.

Злива перелилася через вінця чашки Петрі. Теренс, лі-чець, здивовано підняв погляд. Його витягнуті руки за-тремтіли від додаткової ваги.

Шапта несамовито зашарілася. Сподіваючись здаватись елегантною, вона витерла заслинений рот роздутим рука-вом своєї шовкової сукні. Імпульс поборолася вона поверну-ти голову і плювати, плювати, доки присмак слинних залоз Шарм не покине її смакові сосочки.

Круглими очима дивилося на неї шляхетне товариство, що прийшло на прийом.

Лічець оцінив переповнену чашку. Тихим, трепетним тоном Теренс прорік:

— Міледі, відтінок вашого харкотиння великі надії дає.

Чия би то слина не була, вона блистіла у нього в долонях. Срібний відблиск підкреслював її красу. Її піна здавалася блакитнуватою, настільки та була чиста. Шапта про себе молилася, щоб там не було її слини.

Два роздерті пакетики й далі лежали в неї за щоками. Обачно, щоб її не помітили, вона пірнула пальцями однієї руки глибоко собі між грудей і витягла прихований там павичевий язичок і яйце по-шотландськи. Щоб позбутися присмаку слини Шарм, вона поспіхом заковтнула обидва рідкісні делікатеси.

Королівський лічець підніс зразок собі до носа. Нюх-нув глевку рідину. Підніс край посудини до вуст, схилив її

й почав сьорбати. Він перекидав слину сюди-туди собі між щік. Прицмокнув губами.

Довсон іще ніколи не перебудовував жінку. До сьогодні. Як і будь-який чоловік, він вважав жінок такими, що не підлягають ремонту. Настільки прокатаними, з настільки погнутих шасі, що їх уже ніколи нормально не вирівняєш. Годящими лише для звалища. Він бачив таких занедбаних хороших жінок, у яких шасі вже наскрізь проіржавіло. І ще він бачив, як до старших жінок ставляться, як до гот-родів¹, укривають мастикою «Бондо», щоб пригладити вигини, декорують випускними колекторами «Гукер» і перемальовують на колірі, з яким заледве допускають на дороги.

Він розглядав дівку, яку знайшов на дорозі. Зовсім зморившись, вона заснула в кабіні його вантажівки, спершись на бічні двері. Майже суцільна купка брудного одягу. Дівка з таким вихованням думала, що історія завжди йде лише в одному напрямку. Книга Талбота довела, що вона помиляється. Враховуючи те, що за її голову є ціна, вона — докторка наук з однією ногою в могилі.

Двосмугове шосе обгинало поля й витягувалося за горизонт. Рядів баклажанів було, наче брижів у океані. Їх обробляв взвод згорблених жінок з хустками на головах. Біженки з міст. Міста стали нестабільними. Незважаючи на всю ту вторинну переробку й енергію вітряних турбін, міста ніколи не були стабільними. Вони перетворилися на осередки канібалізму, з яких ті, кому таланило вижити, тікали в сільську місцевість. Вони йшли проситися на службу у володіннях вождів. Жодної контрреволюції, яка б організовувалася на пагорбах, жила на галетах і планувала повернути собі владу якоюсь дуже-дуже в'їдливо-геніальною поемою.

¹ *Hot rod* — автомобіль із модифікаціями, спрямованими на досягнення максимальної швидкості.

Бандити й гангстери мали зброю, тож тепер вони керували власною країною невільників і бранців. Бандити й реднеки мали зброю, тож тепер вони панували над рабами Білії. Добропорядними прогресивними зброєненависниками зі своєю правильною стороною історії, у яких були адвокати захисту громадянських прав і апеляційний суд дев'ятого округу. Вони проживали цілі життя на папері. Якщо вижили, то стали вдячними рабами.

Докторка наук ворухнулася вві сні. Довсон спробував пригадати її ім'я зі Списку. Винагорода за неї була тисяча шістсот голосів, і їх можна було продати на аукціоні за непогані гроші. Ім'я пригадати не вдалося. Воно було якесь вигадане.

Жінка кліпнула очима.

Довсон невідривно дивився на неї, доки вона сама не відвернулася. Йому не потрібно було. Дороги були порожні. Він міг годувати її. Дістати їй трохи молока, велику склянку маслянки. Обручка глибоко в кишені штанів говорила йому, що буде нелегко.

Вона зсунулася в сидінні. Низько сховалася. І запитала:

— Куди ви мене везете?

— В Канаду, — збрехав Довсон.

На горизонті маячив здоровенний білий знак. Він повільно крутився на стовпі. Великими чорними буквами на білому фоні писалося: *«Лише для білих»*.

Довсон запитав:

— Як щодо сніданку?

Вона витерла сльози, що покотилися з очей.

— Мені потрібно кудись, де безпечно.

Довсон знав, що вона більше ніколи не почуватиметься в безпеці.

Зрештою, мабуть, добре, що її спіткало це нещастя, подумав він. Вона прийшла до влади, повторюючи думки людей, які повторювали думки людей, які повторювали думки людей. Якщо цей рід не був ідентичний і такий же зіпсований, як роди Виправного дня, то Довсон ніхера

в житті не розуміє. Історія врятувала цю жінку. Їй дали можливість, як Скарлет О'Гарі, пройти перевірку і розвинути справжню силу, власну силу.

Сльози трохи промили їй обличчя. Без засохлої брудоти вона мала не такий уже й поганий вигляд. Дивилася на пораний пейзаж зі здивованим виразом обличчя сновиди, яка прокинулася від довгого сну про світову рівність і гарантовані права людини. Довсон згадав. Її зуть Раманта.

Він припаркувався на гравійній стоянці біля придорожного кафе, вони зайшли всередину й сіли за стіл із червоною скатертиною. Рюшеві бавовняні штори у клітинку звисали на вікнах. Пасували до гофрованого фартуха офіціантки, яка запитала:

— Що вам принести, дорогенькі? — її віддих солодко пахнув жувальною гумкою «Джусі Фрут».

Довсон запитав:

— А що є доброго? — музичний автомат тихо награвав музику кантрі.

Офіціантка вертіла ручку між двох пальців руки.

— Бурито з білими бобами «Булл Коннор»¹ непогане, — вона озирнулася на прохід на кухню через вікно. — І ще макарони з білим чедером «Єва Браун» дуже незлецькі.

Раманта тримала меню надто високо. Було очевидно, що вона за ним ховається. Жінка здавлено процідила:

— Я б хотіла «Клан-бургер».

Офіціантка повернула погляд на неї. Вона луснула гумку і запитала:

— «Гранд-дракон» чи «Гранд-чаклун»?

Довсон переклав:

— Вона має на увазі великий чи малий.

Офіціантка запитала:

— Золотко, а можеш якісь документи показати?

¹ Bull Connor (1897—1973) — американський політик, який упроваджував расову сегрегацію, не визнавав громадянські права у темношкірих громадян.

— Що? — Раманта визирнула з-за меню. — Мені тридцять п'ять.

Довсон сказав:

— Я за неї ручаюся, — офіціантка хотіла документів на підтвердження не віку, а етнічності. Як вождь першого роду, він знав, що ніхто не наважиться сумніватися в його словах. Довсон замовив чашку кави.

Професорка замовила сандвіч з курячою грудинкою без шкіри «Скінгед», сандвіч із яечним салатом «Вудро Вілсон» і ванільний сандей¹ «Лотроп Стоддард» з соусом із марш-мелоу та збитими вершками.

Він сьорбнув кави й спостерігав, як вона вгризається в цю гору їжі.

Якщо вона смерділа, то він звик до цього смороду. Судячи з вигляду її сухокстих рук, дуже відбиватися вона не зможе. Він міг би згвалтувати її, просто штовхнувши на землю.

Обручка в кишені здавалася більшою, ніж була.

Довсон махнув офіціантці й попросив чек, постійно повторюючи собі, що, як тільки сяде сонце, він не згвалтує цю напівживу жінку. Ні. Точно ні, в жодному випадку він не гвалтуватиме її, не душитиме її охлялу шию, не зріже їй вухо й не продасть його, щоб купити своїй старій ту ножну швейну машинку, якою вона марить уже більше року.

Їхнє весілля було найграндіознішим з усіх, що бачила ще неоперена держава Білія. Після царського променаду королівських родин, де кожен вождь, зодягнений у коштовності й штучне хутро, вів за собою вервицю вагітних жон... Після щедрої учти для родів... Після тостів, які придворні виголошували одне одному, підносячи кубки здорової сечі... Після того як кожна прилюдна жона королівства побажала королеві Шасті всіх благ... Коли вони з Чарлі стояли

¹ *Sundae* — десерт із морозивом.

на парапетах і махали тисячам рабів... У ту мить просто над їхніми головами пронісся тісний ключ авіалайнерів.

Простеживши за її поглядом, Чарлі мовив:

— Нарешті. Останні євреї в Ізраїль відправилися. Прикмета славна. Нумо празникувати!

Для шлюбного туру володіннями відкриту карету, вилучену з чистого срібла, — здоровенна важезна штука — тягнуло, очевидно, виснажене, чимале стадо маленьких білих ягнят.

Цілі баранячі туші повільно крутилися на рожнах над бурхливими багаттями. П'янило повітря запахом м'яса і смородом пороху від святкових феєрверків. Ріками лилася медовуха, повсюдно, під гру веселих дударів, розривалися корсажі.

Під час їхньої першої миті на самоті в ролі одруженої пари взяв Чарлі жону свою сміливо в руки. Зі шляхетною щирістю погодився він із Шастою, що в нього простий роботящий білий пеніс платника податків, без розмірів чи витримки, що ними обдаровані темношкірі чи гомосексуали. Він, допевне, й не принесе їй такої втіхи, як це могли інші, але робитиме все, щоб запліднити її сіменем без ліку. Чарлі запліднюватиме й запліднюватиме її, невсипуще, бо вона тепер жона його. Він запліднюватиме її в який завгодно час, коли йому заманеться, денно і нічно, з головним болем чи без. І запліднюватиме він її в якій завгодно позі, яку лише вигадася, запліднюватиме її в костюмах і коли змушуватиме вдавати з себе вчительку з другого класу, місіс Геллідей, чи, можливо, сексуальну стюардесу, або запліднюватиме її всю зв'язану, бо всеосяжним законом Білії був «Прогрес почекає» і, згідно з повчаннями Талбота, мільйони чоловіків повмирали, щоб створити і захистити колишні сполучені штати, і ті чоловіки повіддавали життя свої й загинули в невимовній агонії, тож тепер жінки повинні присвятити себе збереженню нації, і, замість того щоб із криком розриватися на шматки на мінах чи роздирати собі легені гирчичним газом, це покоління жінок глибоко

поважатиме нова країна їхніх нащадків й майбутніх поколінь за увічнення білої раси.

Шаства, як розхвалював її Чарлі, жереб Білії тримає у себе межі ногами.

Досі вбрана у свій наряд весільний, Шаства соромливо попросилася сходити до вітру. Чарлі цмокнув її в щоку й попросив не забарюватися. Їм належить іще порізати височенний весільний торт. А вони ж досі не танцювали під традиційні мадригали.

Замаскована вуаллю Шаства здійснила наступну фазу помислу свого.

Хитрість зі слиною Шарм спрацювала. Тепер, у ролі коронованої королеви, Шаства могла до будь-якого місця в палаці дістатися, й жоден вартовий їй не завадить. Поспіхом кинулася вона до головного кабінету Чарлі. Там запустила його прадавню обчислювальну машину. Інтелектом не вирізнявся він, тож Шаства з готовністю пройшла всі його неокочирні коди безпеки. Паролем його було якесь потайне: «мама&татоRIP». Пристрій захурчав і замиготав. На екрані почали крутитись імена живих і тих, кого оголосили мішенями. Тих, кого переселили на інші території. Тих, хто залишився в Білії, й тих, у кого вони наразі працюють. Серед цих імен вона не віднайшла того, що належало їй справжньому коханню.

Бо кохала Шаства лише одного чоловіка, і на противагу тому, як усе виглядало, це був не Чарлі.

І коли феєрверки почали бахкати на фоні сутінкового неба, активувала вона функцію пошуку та ввела ім'я «Волтер Бейнс».

Раніше, у світі, який ви ще знаєте... у Колишні часи, Волтер шепотів до Талбота, поки старий спав. Він показував на телефоні фотографії Шасти. Шепотів про її мудрість і таланти. Про її красу, силу і грацію. І поки старий куняв,

дрімав і хропів, Волтер підносив рожеву пінопластову затичку з вуха, щоб Талбот міг уловити запах її різкого парфума.

Джамал не міг стриматись і вихвалявся. Днями й вечорами він сидів разом зі створінням у минулій славній вітальні. Створіння розхвалювало чоловіків на родових портретах, розводячись про їхні браві діяння й наукові досягнення. Не озвучувався, однак відчувався постійний барабанний бій, що проголошував минуле золотим періодом, а теперішнє — провальною драговиною.

Щоб виправити цю ситуацію, Джамал покликав домоправительку і попросив її одягнути Барнабаса для сьогоднішньої прогулянки. Нічого стресового. Звичайна подорож до найближчого міста, щоб поглянути на зміни, які відбулися з часу заснування Чорнотопії.

Арабелла скорчила гримасу.

— Ви ж усвідомлюєте, — сказала вона, — що ця душа роками не ступала за межі ферми.

Джамал запевнив її:

— Тим паче.

Барнабасу теж ця ідея виявилася не зовсім до смаку. Він не міг переступити через поріг, постійно хотів назад, змінити сорочку чи перевзутися.

Першим об'єктом гордощів Джамала був левітатор. Ті ж електродуховні принципи, що тримали в повітрі величезні піраміди, та ж технологія темношкірих створила особисті засоби транспорту, які виявилися невеликими повітряними платформами, що могли летіти з неймовірною швидкістю. Упродовж історії білі чоловіки стверджували, що летючі килими були вигадкою, просто тому, що жоден білий чоловік не міг відтворити це досягнення. Білі палко й довго принижували темношкірих, стверджуючи, що тим так ніколи й не вдалося вигадати колесо.

Барнабас нерішуче зіп'явся на борт летючої платформи, поки Джамал пояснював. Темношкірим у Африці колеса були ні до чого, бо вони літали. Їм не потрібна була жодна письмова мова, бо вони поєднували свою мудрість, застосовуючи техніку пізнавального злиття. Усю цю мудрість таємно приховали, коли європейці почали захоплювати континент.

Барнабас ухопився за передній край платформи метафорично побілілими кісточками. Потік повітря шелестів його копицею завитого волосся. Транспорт почав підніматися понад деревами, над будинком і сараями.

— Падуньку, мошьпане Дж'мал, — зарепетувало створіння, — Господь ніколи не хтів, жи би ми літали!

Поки вони ширяли над відкритою місцевістю, Джамал розповідав про порядок речей після Виправного дня. Геї та лесбійки, що раніше жили безтурботним і вільним життям, тепер у Гомії, в'ярмлені національною кампанією відтворення. Драконячі сеанси донорства сперми позбавляють більшість чоловіків майже всіх грошей або енергії. А жінки втратили будь-який контроль над своїми правами на репродукцію. Здорові жінки мусять реєструватися, і зрештою їх призивають носити — не зброю — а дітей! Необхідність підтримувати своє населення за допомогою експорту майже не залишила їм часу на садомазохістські витівки чи гомосексуальні рейви під метамфетаміном. Джамал гукав, щоб його було чути крізь вітер:

— Свобода їх ув'язнила!

Жителям Білії не солодше. Якщо раніше вони вирізнялися високими здобутками в науці, тепер її заборонили. Зосередилися на Джеферсонівському сільському господарстві та відновленні білої європейської культури. Великі метрополіси Білії вмить занепали й перетворилися на смертельні зони, куди краще не потикатися, де переміщені метри гуманітарних наук ловлять одне одного задля поживи. Поталанило тим, хто втік у кріпацтво до вождів і на роботу на великих сільськогосподарських володіннях.

Землі Чорнотопії, що виднілися під левітатором, здавалося, не мають ні будинків, ні огорож. Усі шосе, електричні стовпи й інші ознаки людської цивілізації були стерті. На їхніх місцях бродили дикі тварини. Стада вгодованих зебр. Рогаті табуни антилоп гну. Джамал намагався розпізнати вираз обличчя Барнабаса. Плантація Пібоді стояла самотньо, останній династичний маєток із багатьох, що донедавна заповнювали регіон. Створіння могло лише витріщатися, вражено роззявивши рот.

Веселкові кольори, шпилі й куполи міста, наче міраж, з'явилися вдалині. На відміну від Білії, населення Чорнотопії об'єдналось у своїх містах, перетворивши їх на суцільну пишноту, разом з тим дозволяючи більшим ландшафтам обернутися на майже безмежні заповідники. З'явилася і тепер розповсюдилася фауна мами-Африки. Левітатор ніс їх над головами гіпопотамів, що борюкалися в грязюці, та самовдоволених левів. Вони знизилися, щоб краще роздивитися люті зграї гієн. Усе це було раєм, і Джамал відчував виправдану гордість.

Кожна дивовижа, яку білі чоловіки називали казкою, існувала в цій реальності. Міста, до яких вони наблизилися, конкурували з усіма легендами про Атлантиду. Темношкірі відродили всі вогнедуховні та електроекспресивні технології, які довго тримали в таємниці. Їх, священні закони душеметрії, ніколи не застосовували задля збагачення жорстоких імперій білих людей.

Як вождь першого роду, Джамал був бажаним гостем у будь-якому домі.

Левітатор повернув і зробив петлю поміж ефектними різнобарвними хмарочосами. Квітучі лози сповзали з вікон і балконів, наче діамантові прапори. Барнабас витягнув шию, ніби вишукуючи хоч крихту колишньої зіпсованої цивілізації, збудованої білими людьми. З часу Виправного дня минуло всього кілька місяців.

— Мошьпане Дж'мал, — вичавив він з себе, — як?

— Музо-Метрика, — відповів Джамал.

Він пояснив, що гармонійні дари його раси мають набагато глибше застосування, ніж білі люди будь-коли підозрювали. Коли достатня кількість темношкірих гармонійно співають в унісон, сила їхньої спільної пісні перебудовує фізичну матерію. Кожна масивна будівля — це заморожена музика однієї прекрасної пісні. І дійсно, кожен пінакль височів, ніби крещендо.

Джамал направив левітатор у бік якоїсь помітної будівлі. З грандіозним куполом і контрфорсом, вона височіла над менш величними спорудами навколо. На вході робот у лівреї допоміг зійти йому й Барнабасу. Вони пройшли через розкішні кришталеві двері, перетнули шикарний вестибюль, що буяв квітами тропічних рослин, а над головами вільно літали папути і корели.

Барнабас налякано прошепотів:

— Падуньку, мошьпане, а ту хто туво-во жие? — шепіт відлунював від склепінчастої стелі й колекції безцінних стародавностей, що наповнювали залу.

Джамал не змушував створіння замовкнути. Йому було шкода згорблене чудовисько, що зіщулювалося від страху й здавалося ще дрібнішим. Барнабас уже давно переріс вік усвідомлення, що він несе повну херню.

За вестибюлем не було нічого, окрім пари дверей, вирізьблених, здавалося, із чистого золота, такого теплого і яскравого. Джамал торкнувся прихованої кнопки, і зазвучав дзвінок. Двері прочинилися всередину, відкриваючи робота, вбраного в смокінг. Теплим, культурним голосом робот озвався:

— Вітаю вас, Джамале. Мати очікує вас?

Робот супроводив їх в освітлену кімнату. У ній панувала приглушена тиша оранжереї. Орхідеї росли просто з витонченого кахлю на стінах, і їхній трепетний цвіт наповнював повітря солодким ароматом. Ідучи за жестом робота, Джамал із Барнабасом усілися на дорозі плетені

канапи. Вони взяли по високому різнобарвному напою, які приніс робот, убраний у мереживний фартух і капелюшок.

Не встигли вони й розташуватися, як прочинилися ще одні двері й вихор кольорів та ароматів увірвався в кімнату. Вир переливчастої шовкової спідниці відкрив дві ніжки ідеальної форми, що крокували в їхній бік. Заплетена коса блискотіла таїтянськими перлинами і платиновими намистинами.

— Моє сонечко, — промовив єдвабний голос богині. Стрункою королівською ходою вона перетнула кімнату й легко поцілувала Джамала в обидві щоки. Її погляд упав на створіння, витончені риси обличчя викривилися. Від вигляду цього пофарбованого гнома її обличчям пробігли здивування і страх.

Джамал і Барнабас підвелися, щоб привітатися з нею.

Не минуло й миті, а вона вже повернула собі королівську холоднокровність.

— Привіт, — подала мляву руку, пальці якої важніли від діамантових перстнів, а зап'ясток укривали смарагдові браслети. — Я матір Джамала. — Її вираз ніяк не показував попередньої тривоги.

Джамал завжди захоплювався своєю матір'ю. Бідна чи багата, вона завжди залишалася неперевершеною. І коли вона прийняла зморщену вицвілу лапу істоти, його повага зросла до небачених висот. Вона подивилася на нього із занепокоєнням, прихованим під незворушною усмішкою, і єдине, що її видало, це зоровий контакт, який протривав на децицю довше. Мовчазним кивком вона прикликала робота зі срібною тацею амюз-бушів¹.

— Сподіваюся, вам сподобаються солов'їні язички, — сказала вона.

Робот додав скреготливим, беземоційним голосом:

— Вони на один укус.

¹ *Amuse-bouche* — вишукана закуска.

Джамал із лагідним задоволенням спостерігав за тим, як створіння вибирає серед делікатесів.

— Мине зувіт Барнабус, — сказало воно й закинуло ласий шматочок собі у вишкірений рот.

Його мати зберігала самовладання, поки істота частувала їх історіями про фермерське життя.

— Тота міс Жу, ту напrawdę пучвара, як на неї гарувати, — вимовляла вона з повним ротом частково прожованих язичків. Вона не спинилася й описувала раболіпні обов'язки і те, як міс Жозефіна втекла одразу по настанні Виправного дня. — Туой мошсьпан Талбот — ту спровдешний гирой!

Мати Джамала холоднокровно урвала розповідь.

— Мій син давно марив думкою жити саме в тому домі...

Створіння Барнабас кинуло на нього здивований погляд.

Джамал скоса глянув на маму, підняв одну брову, щоб попередити її.

— Так, — додав він. — У нас у тому місці родинна історія.

Створіння округлило очі і вражено дивилося на нього.

— У вашій фамилії були невольники?

Мати Джамала дала знак роботіві, щоб той поновив напої.

— Та щось таке... — зітхнула вона.

Вони провели приємний день. Мати Джамала повела їх на кухню, де генератор м'яса забезпечував смачний ланч. Вона з гордістю пояснила, як ця технологія базується на клітинах Ге-Ла, безсмертних клітинах, що продовжують відтворюватися безкінечно. Їх відкрила темношкіра жінка й використала, щоб змінити ДНК тварин, створюючи маси яловичини, курятини і свинини, які стихійно самоклонувалися. Сам по собі генератор м'яса був великим циліндром м'яса, який повільно крутився під лампами обігріву. Зовні завжди був приємний приготований шар, готовий до того, щоб його зрізали і з'їли. У центрі були клітини, які постійно реплікувалися з допомогою безперервного потоку амінокислот, які туди закачувалися через стрижень у центрі циліндра. Джамалові це нагадувало старий добрий гіросний конус, що

обсмажувався на вертикальному грилі, але в цьому випадку конічна суміш безкостого м'яса була живою, сирою й енергійною всередині, але постійно вмираючою і обсмаженою зовні. Аромат п'янив.

Вони спостерігали, як м'ясо повільно обертається. Воно стікало прозорим жиром, що збігав рівчачками по його апетитних боках.

— Справжня благодать, що нам більше не потрібно вбивати тварин, — сказала мати Джамала. Генетично безсмертні клітини в ядрі були як хлібна «закваска», яка увіковічнює себе у правильних умовах. У кожному домі був такий генератор, тож тварини Чорнотопії жили собі в повній безпеці та свободі. Навіть м'ясоїдів годували зі схожих генераторів плоті. Цілком насичені безсмертним м'ясом леви, між тим, лежали з козенятами. Технологія темношкірих створила рай на Землі.

Барнабас спочатку відчував огиду, але одного слинявого укусу вистачило, щоб повернутися.

Мати Джамала низько схилилася до істоти, наче щоб поділитись інтимною таємницею.

— Я сподіваюся, вам удасться переконати мого сина зруйнувати ту стару ферму і зайняти своє чільне місце тут, у місті, — вона виразно глянула на Джамала. Тон був рішучий. — Його зацикленість на тому давньому господарстві зовсім нездорова.

Він із матір'ю неодноразово обговорював це питання. Замість того щоб долучитися до розмови, Джамал повідомив час і напеліг, що Барнабасу треба додому.

Дорогою додому створіння мовчало. Вигляд стількох дивовиж, очевидно, шокував Барнабаса. Він роздивлявся навколо своїми банькатими, стурбованими очима.

Джамал відчував неймовірне співчуття, майже родинний зв'язок з ним.

Важка чорнильна сльоза залишила світлу смугу на його щоці. Він, затинаючись, заговорив:

— Я си пруйпускаю, вуи захочите знуищити рудинне місце міс Жу?

Джамал затримав на створінні співчутливий погляд.

— Я обіцяю, — зарікся він, — що, поки ти живеш, те місце залишиться твоїм домом.

Барнабас дивився кудись удалечінь. Десь там на виду повільно виникали знайомі хліви і маєток. На фоні поспішно сідало сонце.

Бінг підніс бонг до рота, оглядаючи його довжину, ніби то рушниця. Він підніс запальничку до напакowanego ковпака і клацнув нею, ніби натискав на гачок. Вдихнув так глибоко, що аж очі скошилися. З повними легенями закричав:

— Пах! Пах! Пах! — випускаючи дим травки, ніби хмарки пістолетного диму.

Він смакав бонгом у різні боки, ніби розстрілював нові мішені, всередині хлюпав м'ятний шнапс. Побачив останню ціль крізь бонг і пихнув приглушеним:

— Пах.

Фелікс обома руками схопився за серце і повалився навznak на контейнер для сміття.

— Поцілів, — прохрипів він, — я мертвий.

Бінг подав запальничку Феліксу. Він опустив бонг і перевів увагу на перезарядку ковпака.

— Життя визначає смерть, — зітхнув він. — Ви ніколи не почуваетесь настільки живими, як коли робите когось мертвим.

Він описав, як то було, в тирі органу законодавства. Улюблена тема Бінга. Вони сиділи лише вдвох у провулку за багатоквартирним будинком Фелікса.

Смакота кудись пішла. Феліксова мама була вдома, й саме тому він ховався на вулиці, стягуючи хапки з бонга. Бути наодинці з мамою останніми днями перетворилося на агонію. Вона постійно викликала в нього почуття провини,

просячи не оголошувати свої вподобання, почекати хоча б рік, побути ще вдома, не лишати її саму. Та коли він уявляв собі ще один рік у Гомії, ще один пасивний рік, коли доведеться спостерігати, як усі навколо закохуються, а будь-яка пілотка для нього заборонена, у нього дах їхав.

Бінґ передав йому бонґ зі словами:

— Не можу повірити, що ти не гомик.

З Бінґом можна було поділитися. Бінґ — національний герой, вождь першого роду. Він стояв у галереї для глядачів і прикінчив старий режим, де слабаки потурали і брехали, щоб здобувати перемоги в конкурсі популярності, який люди назвали «політикою».

Для Бінґа більше ніщо в житті не зрівняється з Виправним днем. Саме тому він став укурком, бо знав, що ніколи не відчує той же кайф, як від підриву системи його пригноблення.

Фелікс узяв бонґ, глянувши на внутрішню частину передпліччя Бінґа. Там було татуювання, нижче закасаного рукава сорочки. Фелікс запитав:

— Це Енді Воргол?

Бінґ вигнув руку і сам прочитав татуювання.

— Це Талбот, — і запитав: — я тобі розповідав, як познайомився з ним?

Фелікс, тримаючи бонґ губами, промовив:

— Лише якийсь мільйон разів, — слова звучали приглушено в трубці.

Татуювання говорило:

У майбутньому всіх розстріляють протягом п'ятнадцяти хвилин.

— Ага, — сказав Бінґ, — я там був, коли він це говорив.

Він розповідав цю історію так багато разів. Про Талбота, прикутого до крісла шкіряними пасками і скотчем, голого й скривавленого, і який усе одно роздавав накази. Про

вождів, кожен з яких домагався аудієнції з ним тижнями перед Виправним днем.

Фелікс видихнув і запитав:

— Які це були відчуття? — і потягнув через бонг. Шнапс забулькотів, дим із присмаком перечної м'яти наповнив його рот.

Обоє знали, що він має на увазі. І це було неймовірне відчуття. Убивство своїх ворогів давало кращі відчуття, ніж найбільша перемога в лотереї. Відчувалося, що за тобою *останнє*, останнє слово. Остаточна перемога. Як і було написано в книзі Талбота:

Головний людський стимул — це домінувати й уникати домінування над собою.

І книга швидко додавала:

Будь-хто, хто намагається це заперечити, просто хоче домінувати над вами.

Фелікс тримав дим у легенях і слухав.

— То куди прямуєш? — запитав Бінг.

Він мав на увазі Білію чи Чорнотопію. Принципи Гомії дозволяли Бінгу сидіти тут, глибоко затягуватися з бонга опівночі в цьому обісцяному котами провулку. У Білії та Чорнотопії громадян із переважанням азійських генів депортували в Азію. Євреї полетіли в Ізраїль. Мексиканці самі втекли в Мексику.

І тут уперше Феліксові це спало на думку. Він ніколи не бачив Бінга з іншим чоловіком. Можливо, Бінг — гетеросексуал, що переховується, як батьки Фелікса. Можливо, Бінг постійно накурений, бо не хоче, щоб його відправили на інший континент, бо він насправді й не гомосексуал. Бінг може виявитися тим, кому можна довірити всі свої таємниці.

Фелікс затамував подих і знизав плечима. Він вирішить питання з генетикою, вже коли до цього дійде. Йому ще потрібно заповнити папери для формального проголошення вподобань.

— Убивство є вбивство, — сказав Бінг.

То найкраще відчуття, без сумніву. То ніби виграти найбільший виграш. Бачити, як твоїх ворогів вивертає назовні. Чути, як вони затихають, і знати, що більше ніколи вони тебе не скривдять. Це кінець найбільших страхів. Затвердження, що тобі більше не потрібно бути чийсь рабом. Бінг розповідав цю історію безліч разів у барах, на шкільних зібраннях. Він став живою скам'янілістю.

Убитою живою скам'янілістю. Від цієї думки Фелікс ледь не розсміявся. Бо ж скам'янілість сама по собі нежива, а очі в Бінга настільки, блять, налиті кров'ю... навіть коли він повідав історію, як змусив якогось нажаханого сенатора під дулом пістолета наповнювати поховальні ями.

— Відірвати людське від людини, — наполягав Бінг, — обернути когось на суцільну плоть і волосся — це як магія, лише насправді. Шариш? — він закашлявся, видушуючи з себе те слово. — Хіба це не чудо?

Фелікс завзято закивав і віддав бонг. Він роздумував, чи не розповісти Бінгові всю правду. Трохи накурений, він довіряв Бінгові, думав, що той усе зрозуміє. Бінг тримав таємницю гетеросексуальності Фелікса, відколи той став його сусідом.

— Пообіцяй мені дещо, — попросив Фелікс. — Приглядатимеш за моєю мамою? Ну, на Різдво там. Просто щоб їй не було зовсім самотньо.

Напаковуючи ковпак, Бінг спробував його заспокоїти:

— У твоєї мами є Смакота. У Смакоти буде дитина.

Фелікс дочекався, доки бонг перезарядиться, і його друг вже взявся підривати. Поки Бінг стягував банку, Фелікс розмірковував. Ситуація ідеальна. І то не лише через травку. Очевидно, що Бінг також утікач, який живе по сусідству.

Фелікс міг оголосити про свої вподобання і піти своїм шляхом у майбутнє, знаючи, що Бінг залишиться тут з мамою. Звичайно, тут також буде і Феліксів тато, але він не може ризикувати й зустрічатися зі своєю таємною дружиною. Так, тут ще Смакота, проте вона фактично чужа. Бінг, його найкращий друг, продовжить наглядати за матір'ю Фелікса, поки вона постаріє.

Повний ковпак шмалі палав яскравим жовтогарячим кольором у темряві. Шнапс клетотав.

— Не зрозумій мене зараз неправильно, — почав Фелікс. Він роззирнувся на вікна навколо, чи ніде не світиться. Єдине вікно, що вирізнялося, було високо вгорі, в його квартирі, де мама сама сидить на кухні. Він запитав: — Ми ж друзі, правда?

Груди Бінга роздулися від диму. Червоні очі зустрілися з Феліксівими, і він кивнув.

Фелікс продовжив:

— Я знаю, чому ти тут, у Гомії...

Бінг підняв голову, все ще втримуючи дим.

— Ти як мої батьки, — пояснив Фелікс. — Мій тато темношкірий. Вони обоє переїхали сюди, стверджуючи, що вони гей і лесбійка, та насправді одружені й таємно зустрічаю...

Дим вивергнувся Бінгові з рота голосним:

— Що?

Фелікс проїбався.

Обережно відклавши бонг убік, Бінг блимнув очима.

— Що ти сказав? — занадто голосно. В одному з вікон загорілося світло. У ще одному.

Фелікс витягнув обидві руки, щоб змусити друга замовкнути.

— Нічого. Просто жарт.

— А Смакота знає? — запитав Бінг. Він кліпнув. — Чи Смакота теж гетеросексуалка?

Уперше за весь час Фелікс побачив колишнього Бінга. Чоловіка, яким був його друг, чоловіка, який схопить рушницю і прикінчить будь-кого, кого вважає ворогом. Нові вогники над ними виділили контури вікон. Люди почують. Одне з вікон прочинилося, озвався голос:

— Пізно вже!

Фелікс кинувся вперед. Він притиснув долоню Бінгові до рота і прошепотів:

— Будь ласка, не треба.

Вони зчепилися, перекочуючись набік по засміченій землі. Боролися поміж недопалків і кришечок від пляшок. Бінг нігтями впився Феліксові в руку, дряпав йому обличчя і шию, проте Фелікс не відступав, шепотів:

— Ти не можеш, — ногами вони розштовхували смітєві урни, люди кричали на них у темряву, Бінг влупив Феліксові кулаком у голову. Бінг поцілів йому між очей, і Фелікс відчув, як гарячий потік ринувся з носа, відчув смак солі та м'ятого шнапсу, відчув крик Бінга, приглушений долонею. Бінг обома руками молотив його по ребрах. Коліна гамселили Фелікса в живіт.

Засвітилося ще більше вікон, і над ними з'явилася по-стать Феліксової мами, її верхня частина, голова і плечі на фоні світла з кухні.

Бінг зубами вгризся йому в долоню, і Фелікс вихопив її назад.

Задзвенів голос Бінга:

— Гетеросексуали! Гетеросексуали!

І Фелікс скривавленими пальцями віднайшов довгу трубку, схопив її й опустив на Бінга. Скло об щось розбилося, і Бінг затих. Навколо розбризкалися кров і м'ятний шнапс.

Тіло Бінга обм'якло і повалилося назад на тротуар. Усе людське вийшло з цієї людини. Вона обернулася на суцільну плоть і волосся. Нічне повітря донесло чимраз голосніші звуки поліцейських сирен.

Фелікс наслухався вдосталь таких історій, щоб зрозуміти. Його єдиний друг помер.

Гірше, ніж помер, — Бінг був неправий.

Убивши його, Фелікс не відчував себе ні на йоту краще.

Коли Нік знайшов першу коробку, він не здивувався. Вона лежала посеред Саутіст-Ємгілл-стрит, між будинками 42 і 43. Саме так це передбачала книга Талбота.

Наразі книга все вгадала правильно. Пожежі почалися кілька тижнів тому, як книга Талбота і віщувала. Той же метод еліти використовували в 1965-му в пожежі Воттс, яка знищила сотню квадратних кварталів, у 1967-му в пожежах у Ньюарку і в 1967-му в Детройті, коли вогонь знищив чотириста будівель. Як і у Вашингтоні, в 1968 році, де згоріли 1199 будівель, у всіх випадках білі спалювали райони темношкірих. Щоб збити їх разом і вигнати з території міста до життя здольників і робочих рук на Глибокому Півдні¹.

Цими днями білійські вожді вчиняли підпали, щоб вигнати будь-яких можливих темношкірих у Чорнотопію. І щоб вивести білих Портленда, що залишилися, на свої землеволодіння.

Коробка, яку залишили на вулиці, слугувала тій же меті.

У 1950-х така коробка була б наповнена героїном. У 1990-х там був би крек. У всі десятиліття ЦРУ залишало таку коробку в будь-якому районі, який воно хотіло знищити. Тепер це робили вожді. Нік роздер картон і посортував пакети всередині. Він ущерть наповнив кишені свого пальта вікодином, ембієном і ксанаксом у фунтових пластикових пакетах. Решту він залишив. За книгою Талбота, вони

¹ Повстання у вказаних містах у відповідні роки були спричинені расовою сегрегацією, дискримінацією темношкірих білими, злочинами на цьому тлі. Зокрема, повстання у Вашингтоні 1968 року було спричинене вбивством Мартіна Лютера Кінга.

розкидатимуть купу таких коробок, і Нік поквапився геть, щоб поцупити решту.

Постер на стіні неподалік кричав: «Усмішка — ваш найкращий бронжилет!» Єдина сім'я, що залишилася в Ніка, його мама, спакувала манатки і ризикнула останніми літрами бензину, щоб знайти володіння, де вона зможе стати до роботи. Ходила чутка, що значні земельні роботи переповнені фавелами переміщених працівників ЗМІ та сфери інформації. Всі жили у своїх запилених машинах. Нікому не потрібні веб-дизайнери і директори мультикультуралізму та інклюзії, всі вони сподівалися показати себе у прийдешньому зборі врожаю ревеню й отримати в подарунок котедж із солом'яним дахом до того, як настане зима.

Увесь Вікі-сквот Інтернету було повністю знищено. По радіо лунали лише Талбот і затверджена біла музика. Здебільшого польки, трохи вальсів і джиг. Найзначніші хіти клавесина і волинка. По радіо оголосили, що вогонь влаштували лоялісти. Партизани. Талбот сам заперечив усі чутки про те, що старий президент утік і що замість нього вбили двійника.

Офіційно президент колишніх сполучених штатів помер. Офіційно пожежі, що виникали вночі й виганяли безпорадних людей на темні вулиці, були результатом дій повстанців. Бандитів чи розбійників. Можливо, канадців. Канадці, відзначив Нік, отримали статус нових терористів.

За книгою Талбота, впродовж усієї сучасної історії добродушних темношкірих переслідували. Щоразу як якийсь місто спалахувало полум'ям, коли темношкірі жителі кидалися рятувати майно, що опинялося під загрозою, білі військові сили використовували це як привід заарештувати їх за мардерство. Цими днями, коли вогонь квартал за кварталом поглинав Портленд, усіх, хто намагався допомогти, заарештовували. Засуджених за сфабрикованими звинуваченнями залізницею везли до робочих бригад.

Коробки, коробки пропонували не таким героїчним людям інший варіант. Як постановляв Талбот, менш корисні

члени суспільства можуть самі вибрати й зникнути через випадкове передозування чи самогубство.

Вогонь нейтралізував героїв. Наркотики розбиралися з боягузами. Лише Нік міг витримувати життя в постійному наркотичному дурмані, коли навколо не було жодної їжі. Сон — це дещо інше. Володіння великих вождів з їхніми легендарними рядами вогненно-червоної квасолі та червоної капусти витіснили дикі зграї вовків і койотів. Ці тварини, а також ведмеді й пуми забрели на вулиці міста, у парки й райони у пошуках нової здобичі. Ночами, коли вони вили, а їхні жертви кричали, Нік ковтав таблетки, щоб міцно спати в якомусь покинутому автомобілі.

Удень він натрапив на криваву баню, що могла простягатися на цілі квартали. Грудна клітка і хребет в одному місці, голова і таз кудись відтягнуті. Черепи могли зникати, але завжди залишалося сплутане волосся. Зазвичай і руки також. Тротуар чи провулок укривала засохла кров, сліди з якою розходилися в усі боки. Сліди вовків чи ведмедея. Стервоїдні відбитки койотів і єнотів, сорок, щурів. Кожна стежка з кривавих слідів указувала в напрямку втраченої руки чи нутрощів. Якогось бідолашного когось-там. Пальці, пальці погризених долонь, усіяні діамантовими перстнями, рубіновими перстнями. Очі виклюють, але перлове намисто залишиться, закаляне кров'ю. М'ясоїди знають, що насправді цінне.

Ксанакс брав на себе, безумовно, найгірший аспект сучасного міського життя. Не відсутність їжі чи нічні передсмертні крики. Найважче було впоратися з самотністю.

Шапта зникла. Так само Волтер і Ксав'єр. Нікого, окрім божевільних, не залишилося в центральних частинах міст, і Нік тримався від них якомога далі.

На відстані одного кварталу зачаївся ідеальний приклад одного з них. Голий старий чоловік, зап'ястки і щиколотки обліплені залишками брудного скотчу. Його вичахле тіло блистіло від засохлої крові. Схожі на килим із гештеїв

невеликі різані рани вкривали його худючі руки і ноги. Чоловік походжав безлюдним тротуаром. Він помітив Ніка і помахав йому. Порубана з'ява витягнула тонку шию і прокричала:

— Волтере! — повернувшись у іншому напрямку, знову прокричала: — Волтере!

Нік обернувся спиною і не помахав у відповідь.

За Талботом, Громадянська війна ніяк не стосувалася рабства. Насправді відома війна між штатами була лише обманом, щоб зменшити велику кількість ірландців, які емігрували в північні міста. Нейтралізація ще одного молодіжного випину.

Він знайшов ще одну коробку на Саутіст-Вудсток і покрав звідти таблетки. Біля згорілого дому в районі Вестморленду натрапив на купу спалених меблів. Оберемки одягу ще на вішаках. «Ральф Лорен», «Гуччі», «Армані», тепер цей одяг заборонено носити. Він понишпорив у купі та знайшов пістолет, але без патронів. І чудову гітару.

Найгіршим аспектом самотності була тиша. Спів пташок був єдиним постійним звуком, окрім вітру. Нік скинув сумку зі спини і витягнув пакет із таблетками. Закинув дві пігулки ксанаксу в рот і насолоджувався солодким присмаком, поки вони розчинялися під язиком. На Норзіст-Міссісіпі-авеню знайшов третю коробку й занурився в її вміст.

Талбот говорив повільно, а Волтер і чоловіки, що зібралися, схилилися вперед, прислуховуючись.

— Поховальні ями повинні бути триста футів завдовжки, тридцять завширшки і дванадцять завглибшки. — Досі прикутий до того ж крісла, він проінструктував: — Дно кожної ями потрібно щільно вкрити шаром поліетиленового полотна завтовшки чверть дюйма і засипати двофутовим шаром непроникної глини.

Щоб зекономити сили, він закінчив думку:

— І не намагайтеся вигадати колесо.

Останніми днями підвал перетворився на своєрідний клуб. Штаб-квартиру чи командний центр. Нейлор і Естебан, чоловіки з групи реабілітації наркоманів, приходили без запрошення. Їм на п'яти наступали інші чоловіки, усі, очевидно, завербовані у схожих групах у всій країні.

На думку Волтера, там були як гетеросексуали, так і гомосексуали. Темношкірі й білі. Вони всі стали новими працівниками Талбота і завзято спостерігали за Списком імен в Інтернеті, що постійно зростав і тепер мав неофіційну назву «Найменш бажані американці». І в той час як Волтер мусив об'єднувати свої нотатки і найняти друкаря, ці чоловіки стали вузьким колом спілкування Талбота.

Кожен з них поборов свого власного демона, героїн чи рак, і тепер опинився тут, щоб здобути дещо більше. Вони зібралися навколо Талботового коліна, й він сказав їм:

Лестоці викликають залежність. Переконайте інших, що вони особливі. Запевняйте, що вони мають талант. Станьте джерелом самооцінки інших людей. Таким чином вони прив'яжуться до вас, і це не дасть їм розвивати свої вміння й показувати реальний потенціал.

Поки вони передавали одне одному банки пива і пакки чипсів, він сказав їм:

Зібрання — це вираження. Люди повинні мати право об'єднуватися з тими і лише з тими, кого самі вибиратимуть. Групи, які вийдуть у результаті, не матимуть спокуси розмикати свій стрій для тих, кого вони б воліли виключити.

Ошалілий від стількох дрібних заражень, Талбот просто-рікував:

Будьте жакливыми, виконуйте роль жакливої загрози, а в мить найбільшої влади спиніть свою руку. Завдавши людям болю, ви отримаєте їхню любов тоді, коли припините.

Він сказав їм:

Уявіть, що Бога немає. Немає ні раю, ні пекла. Є лише ваш син, і його син, і його син, і світ, який ви їм залишаєте.

Якщо вони сміялися. Якщо від якоїсь його думки в них загоралися очі й вони схвально кивали головами, Талбот клацав пальцями, щоб Волтер це записав. Він проводив дорожнє випробування своїх понять. Коли ці чоловіки підтримували якусь ідею і підкріплювали її, пропонуючи варіанти зі своїх життів, Талбот знав, що вона подіє на ширшу аудиторію, й стежив, щоб Волтер вніс її в майбутню книжку.

Талбот пояснив, що поки Адольф Гітлер сидів у Ландсберзькій тюрмі, його камера була місцем постійної вечірки. Люди приносили пиво та їжу, відвідувачі наповнювали кімнату, поки Гітлер частував їх своїми ідеями. Ідеї, що мали резонанс, що змушували слухачів всміхатися від визнання, Гітлер збирав у першу чорнову версію «Моєї боротьби». Ці ідеї захопили найбільшу кількість людей.

Так само й Талбот вів схожий двосторонній діалог з людьми, які здійснили паломництво, щоб порадитися з ним. Цим людям, Клемові, Нейлору й Бінгу, він сказав:

— У майбутньому всіх розстріляють протягом п'ятнадцяти хвилин.

Руфусові й Ел-Джею він сказав:

— Лише ліве вухо, будь ласка.

Волтерів новий батя пояснив, що найкращим відгуком буде пирхання, фиркання, стогін чи будь-який інший звук — це свідчитиме, що він зачепив за живе правдою. Найкращий відгук ніколи не полягав у словах. Максимум це могло бути щось на кшталт «Аміль» чи «Канешно, бля». Якась бого-

хульна форма «Алілуя». Доки книга з фрагментів не стала колекцією афоризмів, як книга цитат Мао або «Альманах бідного Річарда»¹.

Талбот пояснив, що вони складають книгу, яка стане сутрою². Сутрою Талбота. Як «Золоті вірші Піфагора» чи біблійна книга Екклезіяста. Вона слугуватиме новою свідомістю.

Сучасна «Моя боротьба», так сказати.

Вони опублікують її самвидавом, як радянські дисиденти. Як це зробив Андрей Сахаров. І розповсюдять примірники через щораз більшу мережу Клемів, Довсонів і Чарлі, протягуючи її від чоловіка до чоловіка по всій країні.

І досі впевнений, що це якось зробить його багатим, що це якось допоможе завоювати серце Шасти, Волтер усе записував.

Через крики з'явилася поліція. Тому що було вже після опівночі і Бінг був вождем першого роду, гелікоптери кружляли над районом і прочісували територію прожекторами. Тому що поліція завжди і всюди пхається з тим самим: ви билися? Він вас бив? Тому що Феліксова мама хитає головою, з опущеним униз поглядом, тому що вона думає, що це, якимсь чином, її провина. Тому що Смакота заходить у двері й каже: «Бель, де подівся твій Фелікс і що він натворив?»

Тому що Смакота не знає, що й сама тепер ходить по лезу. Тому що всі тепер на рубежі, тому що, якщо правда вилізе, Бель і Смакота, Джарвіс і Джентрі, всі відправляться під варту як підозрювані, назавжди. Тому що ніхто не віддає перевагу пошкодженому товару. Тому що новопроголошені геї та лесбійки Білії та Чорнотопії, які сидять в утриманні деінде, варті півмільйона талботів або якихось

¹ *Poor Richard's Almanack* (1732—1758) — щорічний альманах Бенджаміна Франкліна.

² Сутра — збірка висловів у давньоіндійській літературі.

нових і свіжих, тож навіть їм якісь зрадники, яких навіть Гомія хоче позбутися?

Тому що парамедики очищають порізи й подряпини в нього на обличчі та шиї. Тому що Фелікс виглядає майже таким же побитим, як і мертве тіло Бінґа. Тому що люди, що визирали з вікон спалень, почули останні Бінґові слова чітко й зрозуміло. Тому що люди живуть у постійній тіні тієї Кітті Дженовезе¹, лесбійки, яку задушили й зарізали, задушили й зарізали, задушили й зарізали, поки все місто спостерігало й нічого не зробило.

Тому що так багато людей визирало з вікон ще тоді й так ніхто і не зателефонував у поліцію, тому що вбивство молодой гарненької лесбійки було не їхньою проблемою, тому всі лізуть повторювати останні крики Бінґа.

За словами Фелікса, вони з Бінґом мирно курили шмаль у провулку приблизно опівночі. У версії, яку він повідав слідчим, Бінґ розповідав історії про успіх його роду і як він, Бінґ, сам ходив у підвал у Портленді штату Орегон і мав аудієнцію в присутності превелебного Талбота. Бінґ не був ніким. Його смерть, смерть вождя першого роду, потребує масштабного розслідування. Собак відправили відслідковувати ймовірні сліди крові Бінґа, яка могла залишитися на вбивці, що втік.

Навіть коли парамедики очищували порізи й подряпини у Фелікса на обличчі та шиї, він сказав їм те, що хотів сказати. Тому що ніхто, окрім Фелікса, віднедавна не звертав особливої уваги на Бінґа. Тому що, щиро кажучи, звична Бінґова воєнна історія могла набридати і тому що люди й без того мали чим перейматися, з усіма тими донорствами сперми і комісіями біологічних носійок. Тому що люди ніколи б таким не проходилися, але вони починали сумніватися

¹ Убивство Кітті Дженовезе (1935—1964) — резонансний злочин, під час якого вбивця насмерть забив молоду жінку на очах у кількох свідків, але ніхто не втрутився.

у величності Гомії, землі обітованої для геїв та лесбійок, і тому що вони сумували за безжурним стилем життя, який вели під гетеросексуальним пригнобленням. Усе через провину — провину від сумнівів у Гомії, провину від Кітті Дженовезе — усі, хто на власні вуха це чув, з придихом повторювали останні слова Бінга.

Це тому Фелікс сказав те, що зрештою сказав. Тому що він не сказав це спочатку, не одразу. Тому що він знав, що це спричинить міжнародний конфлікт. Тому що він не хотів, щоб його країна, Гомія, опинилася на війні, тому що хіба Виправний день не полягав у тому, щоб урятувати покоління від військових цвинтарів?

Бо чому це чиновники можуть позбавляти життя чоловіків, які щойно отримали право голосувати? Але тому що Фелікс не хотів бачити, як його батьків відправляють у інтернування, і тому що йому потрібно виграти трохи часу, бо проста перевірка ДНК покаже, що це його і лише його ДНК обмацана по всьому трупі Бінга і загнана Бінгові під нігті... тому що всі вимагають крові та справедливості... Фелікс каже, що то була банда незнайомців. Тому що це правдоподібно і тому що це дає йому підтримку. Тому що Фелікс швидко замінив Талбота на всіх каналах, його передане супутником зображення, тому що вся Гомія чіплялася за кожне його слово, тому що в голові він уже пакував рюкзак утікача, складав туди свої улюблені сорочки і додаткову пару взуття і тому що Фелікс потребував необхідної фори, щоб утекти, саме тому Фелікс зрештою сказав те, що сказав.

— Гетеро, — промовив він у телевізійні камери. — Його замочили гетеро.

Ніколи це не припиняло приголомшувати Шасту. Те ж сонце, яке зараз гріє їй шию, також гріло шию Гітлера. Зорі, які вона бачила зі свого шлюбного ліжка, це зорі, що мерехтіли

над сумнозвісними таборами смерті нацистів. Те, як люди організовують своє суспільство і ведуть свої життя, взагалі нічого не значить для великого задуму.

Дерева пускають корені в поховальних ямах. Важливі частини життя залишаються постійними. Люди годують своїх дітей. Люди насправді ненавидять лише тих, хто живе по сусідству. Життя йде, як і раніше, всі переймаються тим, щоб вижити. Вода завжди знаходить новий рівень. Нову норму.

Польові жони, до прикладу. Вони ходили вздовж квітучих рядів кале і гарбузів, кожна пузата від дитини. Усі — нащадки Чарлі. Невдовзі кожен день буде позначений народженням одного чи більше його спадкоємців. За рік усе володіння переповнюватимуть мацюпусінькі Чарлі.

Єдина реальна ймовірність — це те, що проблема полягає в самій Шасті. Вона — кайфоломка, як на те пішло. Якби вона народилася в цей час, то бачила б лише мирних жінок, які виконують корисну роботу під звуки мандолін. Добре вгодовані, всі здорові й гладкі від майбутніх дітей. Якби вона не знала про світ до Виправного дня, то не дивилася б на цю райську ідилію крізь такі цинічні окуляри гіркоти. Ті майбутні діти приймуть це життя як належне. Ця думка одночасно і заспокоювала, і розлючувала її.

Поки вони гарували над прополованням, Шаста тинялася, як і зазвичай, серед коренів і борозен. Сонце гріло її сутану з капюшоном, облямовану непристойно розкішним штучним хутром оцелота. Група бродячих менестрелів пощипувала струни лютець і виспівувала балади.

Хвиля нудоти здійнялася їй зі шлунка, й вона поборолла бажання виблювати на ряд майже стиглого пастернаку. Можливо, вона... Знають небеса, Чарлі насадив у неї вдосталь сімені. Вона здригнулася від перспективи стати ще однією племінною кобилою для ненаситного вождя.

Якась скромна постать посунула вперед. Дівчина не говорила, проте зупинилася на відстані протягнутої руки. Мереживний чепчик тримав її довге волосся зібраним на маківці.

Легенька сітчаста вуаль спадала над її обличчям, захищаючи молоду шкіру від сонця. Скромний опущений погляд не відривався від сільських дерев'яних клогів.

Дівчина полізла в кишеню свого фартуха. Дістала шматок м'якої тканини. Маленький вузлик щастя. Сповитий скарб. Кілька разів обвивало його пасмо обережно зв'язаної нитки, тримало його вкупі. Вона нишком роззирнулася навколо. Інші польові жони, здавалося, завмерли на мить. Жінка неподалік повільно кивнула один раз. Побачивши сигнал, дівчина подала Шасті тканинний вузлик.

Їхні погляди на секунду зустрілися. Шаста потягнулася, щоб прийняти подарунок, і раптом щось помітила. У дівчини були довгі рукави. Довгі спідниці й довгі рукави стали правилом. Але під манжетом рукава виднівся її гладенький зап'ясток. Жирний синьо-чорний символ виділявся на фоні блідої шкіри. Велика колюча літера «Б».

Перед тим як прийняти подарунок, Шаста взялася за рукав. Коли дівчина не відійшла, Шаста смикнула рукав, відкриваючи «У» і «Н». На внутрішній частині передпліччя, від долоні до згину ліктя, було виведене слово «БУНТАРРРРРРКА»¹.

Це скромне дівча, з його раболіпською поведінкою, не так давно було чортовою сучкою-богинею. Ця боязка приблуда, з животом, розбухлим від діянь Чарлі, вона була нев'їбенною воячкою роллер-дербі.

Тепер Шаста дивилася на поля, усвідомлюючи щось нове. Усі ці жінки раніше були велокур'єрками і зірками баскетболу. Сьогодні ж стали згорбленими польовими челядницями, приреченими на неминуче, повторюване материнство. Та навіть року не минуло, як вони були барабанщицями у рок-групах. Вони курили шмаль і ходили по розпеченому вугіллі, стриглися налісо й займалися пол-денсом.

¹ *Riot Grrrl* — субкультурний рух у штаті Вашингтон 1990-х років, що поєднував фемінізм, панк-рок і політику.

Як давно стався Виправний день? Без мобільних телефонів і календарів стало неможливо відлічувати дні. Лише погода натякала на те, що час минає.

Шаства опустила рукав дівчини, приховуючи докази того, якою вона була раніше. Дівчина ніжно вклала маленький вузлик Шасті в руку й швидко відійшла. Позаду неї вже інша молода жінка готувалася подарувати ще один вузлик із тканини. Найімовірніше, між жіноцтвом розійшлася вістка. Більшість знали, яку мету переслідує Шаства. Позаду неї третя жінка чекала, щоб подати їй власну делікатну данину, належним чином загорнуту для зберігання.

Переглядаючи набрані сторінки книги, Волтер був вражений.

Книга в поєднанні з інтернет-трюком, Списком, була наркотиком. Як сказав сам автор:

Від хорошої книжки ви обговбуєтесь.

Вона читалася наче порнографія.

Те, що його новий батя йому надиктував, було порнографією влади.

Волтер знав формулу. Найбільші бестселери в історії були спрямовані на дітей і підлітків. Людей, які не мали влади і жадали історій, де схожі люди отримують максимальну силу. Від Гаррі Поттера до Супермена, до Люка Скайвокера, до Робіна Чудо-хлопця, здавалося, всі діти хотіли отримати власні приховані суперсили й побачити смерть батьків. Книга Талбота забезпечувала що перше, що друге. Безробітні чи частково безробітні парові слюсарі й пресівники побачать, як вони вбивають своїх гнобителів, а тоді керують власними феодами.

Це виявилось порнографією правоти. Жоден оргазм не приносить таке задоволення, як довести комусь, що він чи вона помиляється. Жоден сексуальний зміст не зможе позмагатися з припливом енергії, який чоловіки отримують

від виграшу. А книга Талбота була саме про виграш, і більше ні про що.

Талбот, старий хер, знав, чого чоловіки найбільше хочуть.

Вичитуючи книжку, Волтер дістав вушну затичку Шасти з кишені сорочки. Підніс її до носа і вдихнув. Цей талісман, річ, яку відьма могла би використати, щоб прикликати мертву. Пружний, цицьково-рожевий, то був артефакт, укритий її мертвою шкірою і внутрішніми секретами, реліквія, видобута з її голови. Ніс міг переконати решту його, що Шаста сидить отут поруч.

Шаста, він був упевнений, зненавиділа би книжку. Могла б кайфувати від лахів із середньовічного ярмарку і відродження псевдоскандинавської культури, які книжка і рекомендувала. У неї було татуювання. На грудях у неї було написано: *Mit einem Schwert in deinem Herzen sterben*¹. Що б це не означало. Вона би зацініла запропонований стиль життя в середньовічному замку й усе одно ненавиділа б книжку.

Але їй сподобаються гроші, які ця книжка їм принесе.

Шаста кине один погляд на світ, який пропонує книжка, й викине її в сміття. Ну, не в сміття. Шаста кине її на вторинну переробку.

А потім... Одразу після цього вона зателефонує Бейонсе і полетить на якомусь приватному літаку купувати взуття на Бонд-стріт у Лондоні. З Мадонною. І Волтеровою кредиткою.

Завіса розділяла їх. Наче сценічна завіса. Бліда муслінова пелена зі стелі палати звисала, а перед нею королівський лічець і значний сонм придворних стояли. Близько сотні чи десь так слуг, сквайрів, камердинерів. Щось невидиме по той бік тканину поворушило, і лічець Теренс попрохав:

— Чи не могла б ваша високість удостоїти честі нас і показатися...

¹ Умирати з мечем у твоєму серці (нім.).

Наразі королівський протокол залишався, у кращому випадку, нерушимим наполовину. Відтак найкращою стратегією, якщо лічець нікого образити не волів, було дотримуватися стилю пихатої формальності біломови. Зараз сидів він на різьбленому дерев'яному ослінчику для ніг, тоді потягнувся вперед і тицяв у завісу пальцями, доки не знайшов у ній дірку. Просунув палець вказівний усередину.

— Доперва скіпетр королівський явіть мені, — діру облямовувало орнаментальне гаптування шовкове.

Товариство, що зібралося, не відривало поглядів від діри й ждало.

Теренс прибрвав пальці й чекав. Щоб заспокоїти свого королівського пацієнта, припом'янув він власне зцілення чудесне. Як із дитинства він був прикутим до ліжка інвалідом. Як милосердна лікарняна медсестра принесла йому примірник книги Талбота від імені його батька відсутнього. З підбадьорливими виносками від батька на полях переміг Теренс матір свою можновладну, жінку, чиї чарівливі слова могли викликати в нього жорстокі судоми.

Сидячи отак перед завісою, він згадав і епічне перетягування катетера, і як у боротьбі він грубо скинув маму на підлогу. Як книга Талбота сама нокаутувала її та зламала ніс. Зламала настільки серйозно, що ніс назавжди лежати-ме боком на щоці в неї.

Згадав катетер, катетер, що на волю вирвався. Немислимим той біль був, але причандал його залишився неушкодженим. Будь-яка спроба кастрації зірвалася.

Теренсові пальці нетерпляче штовхались у вишивану діру. І все одно з іншого боку нічого не з'являлося.

Особливу турботу цього дня викликала значна кількість сексуальних зносин вождя Чарлі, якими той віднедавна почав усолоджуватися. А саме: чи не могла одна з таких зносин передати його високості біль плотську. Наскільки лічець розумів ситуацію, його високість почав перейматися певними фізичними змінами інтимної

натури. Незважаючи на це, без перевірки мало чим зарадити вдасться.

— Визначальна задача наша — то єсть визначити діагноз, — сказав Теренс. Тут він навів цитату із синьо-чорної книжки:

Доля чоловіка — не сумніватися, а вживати заходів і давати результат.

Тоді муслінова тканина врешті поворухнулася. Випнулася вона, і вишивані краї маленької діри почали розширюватися. Піднісни руку, велів лічець мовчати всім, коли щось хворобливе і зів'яле боязко вийшло до них на видноту.

Наступного ранку, коли вона принесла тацю зі сніданком, Арабелла змінилася. Скільки міс Жо пам'ятала домоправительку, та завжди була згорбленою старою каргою. Останніми роками те, як жалюгідно жінка пленталася будинком, викликало щораз більше сміху. Додатковою вигодою від прислуги було те, як вощення підлоги і протирання срібла її зношує. Саме з тієї ж причини, що наречені вибирають страшних дружок на весілля, поруч із домоправителькою міс Жо мала неймовірно молодий вигляд.

До цього ранку тобто. Ця Арабелла була їй незнайома. Її вузлуваті кінцівки стали витонченими і гнучкими. Замість старомодної уніформи вона одягла гладеньку сукню. «Дашикі», — видобула з глибин пам'яті назву міс Жо. Тканина рухалася плавно, як вода, над гладенькою шкірою жінки, матеріал був поцяткований блискучими смарагдами, вкрапленими в узор.

Завита копиця сивого волосся поступилася глянсуватій гриві довгих золотисто-каштанових кучерів. Потріскані долоні та обличчя світилися в сонячних променях так яскраво, що виглядали мокрими від парфумованої олії.

У цих розчудесних руках вона тримала тацю: два яйця па-шот, смажена шинка, англійський кекс із маслом та мармеладом збоку.

— Міс Жозефіно, — промовив голос, новий, як і її вигляд, — містер Джамал просив передати свої вибачення, — цей голос резонував із елегантною глибиною. Оксамитовий гул. — Через державні справи він поїхав пізно-пізно минулого вечора.

Вона мала такий прекрасний вигляд, що першим імпульсом міс Жо було відпустити її. Та це вже не будинок міс Жо, й Арабелла більше не її працівниця.

Домоправителька була настільки красива, що міс Жо спромоглася лише відвернутися з болісною образою. Помітивши власне відображення у срібній чайній ложечці, вона відчула, як стиснувся шлунок. Вона забарвила й отруїла себе до стану стрибучої ниці ельфійки. Так, таким способом вона закріпила свою позицію в новій національній країні, але якою ціною? Очевидно, що їй тут більше не місце.

Удаючи, ніби вона зайнята намазуванням масла на кекс, міс Жозефіна зауважила:

— Арабелло, це плаття неймовірно личить тобі, з твоєю фігурою.

Арабелла м'яко засміялася своїм новим гортанним голосом.

— Тут справа не в одязі, — сказала вона, — а в перетворенні мого народу.

Вона розповіла, як білі чоловіки завжди принижували темношкірих африканців через те, що ті так і не вигадали колеса чи плуга. А правда полягала в тому, що африканці зневажали будь-які інструменти, що спотворювали Землю. Темношкірі уклали із Землею угоду, яка сягала корінням в сиву давнину. Планета задовольняла будь-яке їхнє прохання. Саме через це континент став таким багатим на ресурси. Земля із задоволенням виношувала золото й діаманти у своєму лоні, щоб тішити темношкірих людей. А ці

люди у свою чергу ніколи не шрамуватимуть землю своїми дорогами чи ораними борознами.

— Коли білий чоловік вторгся в Африку, — продовжила Арабелла, — ми очікували, що він, так само як і ми, поважатиме цю священну землю.

Та оскільки ця рілля не була його колискою, європеєць не бачив нічого, окрім багатства, яке він жадав плюндрувати. Чоловік, що ніколи б не погодився на аборт, чоловік, який сповідував святість життя, у той же час роздирав лоно землі й випатровував дари, які там готувались і ховалися. Нафтові свердловини й шахти білих спустошували землю. І те, що планета створила, щоб віддячити темношкірій расі за управління, білий чоловік награвував і вивіз геть.

Арабелла зміряла міс Жо прохолодним презирливим поглядом.

— Відтоді мій народ навчився приховувати свої особливі сили. Сотні років тому ми приховали наші справжні таланти і мудрість через страх, що білий чоловік захоче зловжити ними й розширити свою орду володінь.

Міс Жо дивилася на свої хімічно потьмянілі руки й відчувала глибокий сором за історію своєї жадібної раси. Вона відчула, ніби власне спалене волосся принижує її. Без сумніву, безрозсудність білих чоловіків і їхня провина тепер стали її спадком.

— Зі всіх людей лише містер Кінг максимально наблизився до викриття справжньої магії темношкірих, — пояснила Арабелла. — Багато років ми дискутували, чи не варто його вбити заради власної безпеки.

Міс Жозефіна слухала це із зачудуванням.

— Темношкірі вбили Мартіна Лютера Кінга-молодшого? Арабелла насупилася.

— Не Доктора Кінга... — наголосила вона. — Ми наїняли чоловіка, щоб убити Стівена Кінга. На жаль, убивця виявився безвідповідальним, і сплановане вбивство на автомобілі обернулося провалом.

У своїх майстерних роботах, повела вона далі, книжках «Сяйво», «Протистояння» і «Зелена миля», Кінг майже спромігся переконати білих людей у тому, які величні та мото-рошні сили темношкірі приховують від світу.

Не чекаючи прохання, Арабелла струснула лляною серветкою і запхала її у виріз халата міс Жо. Домоправителька підняла ніж і відрізала маленький квадратик шинки. Виделкою обережно вклала кусник старій жінці до рота.

— Тепер їжте, — сказала вона.

Оніміла міс Жо мовчки жувала той же шматочок шинки, знову й знову, як корова жує свою жуйку, не усвідомлюючи, що м'ясо перетворилося на прісну кашу. Тиша й очікування натиснули на неї зусбіч. Нарешті вона наважилася запитати:

— То... де сталася пожежа? Чому Джамал полетів звідси так поспішно минулої ночі?

У відповідь Арабелла підійшла до невеликого телевізора в кімнаті й натиснула на кнопку. Екран заповнили маленькі люди. Натовп із факелами в руках.

— Ну, ви знаєте, той хлопець має власні таємниці, — сказала домоправителька, не зводячи очей із переповненого екрана. — Ви ж бачили, як він роздивляється ті старі картини ваших предків.

По телевізору океан бунтівників оточив якусь величну будівлю, почав кидатися камінням і цеглою в різьблений фасад. Гриміли постріли, і хмарки пилу з'являлися там, де кулі рикошетили від каменю. Лунав хрумкий звук розбитого скла.

Ближчий кадр показав високі вишукані вікна. Вони облямовували обличчя людей, заблокованих усередині. Вродливі, та все одно у пастці, всі ті обличчя були темношкірі.

Інтуїція Талбота взагалі не підводила. 1960-ті зірвали всі моделі життя. Відтоді покоління блукали своїми життями в пошуках нового спільного ескіза. Відповідь лежала

не в комунізмі чи фашизмі. І не в християнстві чи капіталізмі. Політичний активізм і освіта — все виявилось зіпсованим. Найбільше досягнення сучасних людей було в тому, щоб позбутися тих обмежувальних моделей.

— Єдина риса, яка насправді нас об'єднує, це бажання об'єднуватися, — завжди наполягав він. — Чоловікам потрібна структура для спільності.

Донедавна наші умови тягнули нас одне до одного і тримали разом. Наша спільна близькість як сусідів. Як колег на роботі і парафіян у церквах. Однокласників у школах. Усі ці структури регулярно зводили людей у громади. Та коли люди почали так часто міняти місця проживання, коли робочі місця стали менш стабільними, а церкви — менш доречними, ми втратили надійний контакт одне з одним.

На думку Талбота, раса і сексуальні вподобання повинні стати останнім bastionом суспільства. Коли всі великі нарративи об'єднання спіткнулися... коли всі кволі зовнішні умови нас підвели, ми будемо змушені стати в стрій, відповідно до наших найпростіших ознак: кольору шкіри і сексуальних бажань.

Волтер бачив це. Очевидно, що його новий батя хотів, щоб книжка стала рушієм заробляння статку для Волтера. Ті чоловіки, ті джамали й естебани, вони стали піхотинцями, авангардом, що відкриє ринок для ширшого розповсюдження книжки. Ті селюки і виживальники. Там були думки, що замінять слогани, які реклама заклала людям у голови.

Згідно з Талботом, лише споживання залишається інструментом самовираження. Саме тому єдиною реакцією на красу в чоловіків стало спожити її. Таким чином краса стала порнографією, щоб її можна було спожити. Статус вимірювали рівнем і якістю споживання. Людського часу. Їхньої енергії. Канібалізм був уже не за горами.

Мало того, як проголошувала книга Талбота:

Самогубство — це остаточний акт споживання.

І на додачу:

Цивілізація споживає сама себе.

Так він пояснював те, чому західні цивілізації переживають занепад. Громадяни білої діаспори споживають себе наркотиками. Темношкірі — жорстокістю. Геї та лесбійки — хворобами.

У їхній обвішаній гобеленами палаті медового місяця Шаства побачила, як її новоспечений чоловік поспішно складає плундри і сюрко. Він підійшов до монументального гардероба і скинув поліетилен з хімчистки із гупелянда з дорогого королівського синього бавовняного оксамиту, облямованого стрімкою окантовкою. В ногах їхнього велетенського ліжка з балдахіном лежала валіза, наполовину заповнена кілками і табардами. Чарлі спакував серед них свій улюблений гультік.

Коли Шаства підійшла обійняти його, він відсторонив її зі словами:

— Пожди, — говорив він грубо. — До збору Раду вождів скликають.

Найняли гондольєра, який проведе королівську баржу вниз рікою Колумбія до руїн Портленда. Там рід збереться у високій залі засідань, що височіє на верхівці одного з хмарочосів, які залишилися у покинутому центрі міста. Ходили чутки, що Портленд уже давно перейшов зі свого домашнього кустарного виробництва темпе¹ на дещо краще.

¹ Темпе — ферментований продукт харчування, що готується зі соєвих бобів.

Їхні крамниці з соєю виснажили свої ресурси, і жителі взяли поїдати одне одного. Мирні міста-сади тепер смерділи, наче розриті могили. Ця подорож не приваблювала жодного з вождів, яких скликали.

Незважаючи на це, Шаства підійшла знову і м'яко погладдила його меркін. Напруга в його тілі спала. Шаства стала на коліна. Майстерно скинувши його піхви і розстебнувши венеційські бриджі, руки її віднайшли його мляве достоїнство і наладилися місити.

Різко здригнувшись, Чарлі вереснув:

— Ай!

Пальці Шасти не зупинялися. Трохи ніжніше.

— Обережніше, — запротестував він, слабшим голосом, невиразним, віднесеним від задоволення, що приносили її доторки.

Шаства, виконуючи обов'язок жони, почала працювати ротом. Нудота звивалась у неї в шлунку. Незважаючи на пишні органзові спідниці, кам'яна підлога боляче в'їдалася в колінні чашечки.

Звісивши голову, Чарлі заскиглив:

— Я щось відчув.

Її рот зупинився, і Шаства змогла перевести подих.

— Канешно, я на це й сподіваюся, — вона придушила сучий тон у голосі. — Я ж пошановую вашу високість.

Він простогнав.

— Але... — слова спинилися. — Але Гомія, народ Гомії захопив наше посольство і в заручники взяв наших дипломатів...

Мимрячи, ковтаючи слова, ошалілий від відчуттів її чоловік далі розповів про те, що Гомія оголосила війну Білії та Чорнотопії.

Новина заскочила Шаству зненацька, й на мить вона почала давитися. Відчула, як нудота підступає до горла, загрожуючи обварити королівське достоїнство жовчними травними кислотами. На прощання був би чудовий пода-

рунок. Лише зі значними зусиллями їй вдалося заковтнути що одне, що інше.

І одного дня, коли Волтер ліниво гортав примірник щойно видрукованої книги Талбота, старий підняв голову. Волтеровий новий батя блимнув очима, звів брови і вимогливо запитав:

— Що це ти читаєш?

Волтер підняв книжку, демонструючи синьо-чорну обкладинку і золотисту назву.

Талбот знавіснів.

— Як вона називається?

Волт провів пальцем під назвою.

— «Виправний день».

Обличчя старого так розчервонілося, що свіжа кров чвиркнула з двох невеликих порізів на лобі.

— Ні, неправильно!

Волтер повернув книжку й прочитав назву. Це вона, «Виправний день».

— Я не так говорив! — заревів старий, задихаючись і розпльовуючи слину.

Дрижаки пробігли Волтеровим тілом. У голові промайнули похмурі підрахунки. Скільки книжок він уже видрукував і розповсюдив? Відповідь: усі.

Талбот заголосив:

— Ти придурок! Спиная друк!

Було надто пізно, проте Волтер цього не сказав.

— Я говорив тобі назвати книжку «Судний день»!¹ — вибухнув Талбот.

Судний день. Бог знає, що Волтер іще недочув. Талбот з невірою похитав головою. Він гаркнув:

¹ Словосполучення *Adjustment Day* (виправний день) та *A Judgment Day* (судний день) майже співзвучні в англійській мові.

— Уже надто пізно виправити цю... друкарську помилку?
Судний день. Бля.

І Волт збрехав. Він натягнув свою найкращу маску чистої впевненості й сказав старому:

— Не хвилюйся. Я все виправлю.

Закриваючи книгу Талбота та обережно відставляючи її, Естебан проголосив:

— Квір-спільнота завжди була ударною частиною західної цивілізації.

Загальний гул піднявся від публіки, що сиділа навколо Гевіна. Їх годували цією лекцією, ще відколи вони здалися в Центр утримання.

Вона весь час була в одні й ті ж цілі: що Малкольм Ікс був бісексуальним шахраєм, про Джеймса Болдвіна, феміністичний рух і їхню власну Ніч довгих ножів, де вони витіснили свій лесбійський контингент, який усе заснував, щоб рух більше приваблював «футбольних» мамусь. Промова зачіпала модернізацію міст. І апогеєм була історія про те, як шкільна закоханість Гітлера в Людвіга Віттгенштайна призвела до Другої світової війни і сумнозвісного Остаточного розв'язання єврейського питання.

Приблизно щомісяця якийсь із вождів Гомії прибував виголошувати ці запальні промови. Щоб підняти дух. Сьогоднішнім мовцем був вождь першого роду. Звали його Естебан. Він підняв голос у відповідь на ремствування.

Перебиваючи його, Гевін озвався:

— Моя сестра... — кімната затихла. — Моя сестра Шарм усе порохувала. І каже, що нікого з нас не обмінюють, доки нам десь сорок не стукне, — він не говорив голосно, але запала така незворушна тиша, що його голос звучав громом.

Ще якийсь малий гукнув:

— І що це має бути?

Речник заперечив:

— Жінкам-емігранткам дадуть перший пріоритет, щоб вони могли розпочати продукцію експорту якомога швидше.

Молоді лесбійки, що сиділи навколо Гевіна, простогнали. Табір виглядав не так погано, порівняно з кар'єрою людської племінної худоби.

З подіуму Естебан наголосив:

— Це мусить прискорити процес обміну на кілька років.

Позиція Гомії, їхня офіційна платформа, полягала в тому, що ні Білія, ні Чорнотопія не хочуть годувати і надавати житло експорту довше, ніж це точно необхідно. З плином часу будуть створені спеціальні житла для обміну експортом якомога швидше. Можливо, вдасться укласти торговельну угоду, яка допоможе теперішньому експорту Гомії емігрувати в обмін на майбутніх іммігрантів з Гомії. Саме тому трубопровід повинен бути настільки обтяженим, наскільки можливо.

А насправді Гевін і його покоління, перше покоління, що досягло Віку проголошення з часу Виправного дня, сортували сміття для переробки. Вони опинилися за ґратами, спали в загальних кімнатах, їли локшину ramen щодня по три рази й зовсім не мали чим себе відволікти, окрім відділення пластику номер 6 від пластику номер 8¹, а жерсті від алюмінію — завдання, що колись виконували машини, до того як рабська праця стала економічно ефективнішою. От лише її називали не рабською працею, а аутсорсингом. То була офшорна праця, от лише вона не була ні в яких офшорах, а прямісінько в Білії. І працювали там не раби, от лише фактично вони не могли покинути кампус, от лише кампус був обведений колючим дротом і вартовими вишками. І це була шляхетна робота, на користь їхнього майбутнього і майбутнього Гомії, от лише вони цілими днями горбилися над повзучою стрічкою транспортера, наповненою липкими бляшанками і вимащеним папером,

¹ Код ідентифікації смоли № 6 позначає полістирен. Коду № 8 не існує.

під постійним роєм мух, яких приваблював сморід гниття йогурту і прокислого пива.

Експортовані не прожили тут довше року, от лише кожен тиждень здавався роком, оскільки ні в кого не було календаря, бо ніхто не очікував, що застрягне тут так надовго, крім якихось реалістів, які почали робити насічки на фарбі в одній туалетній кабінці, щоб усі могли сходити й порахувати дні й у будь-який час нажахатися від того, наскільки справді довго вони тут стоять біваком, риються в смітті, от лише це не має значення, бо вони все одно в пастці, от лише щомісяця якийсь чиновник із землі обітованної, якої їм ніколи не дістатися, прибуває, щоб підняти дух наснажливою промовою про славу Гомії, от лише сьогодні Гевін підвівся посеред промови, посеред аудиторії, й поставив це страшне запитання.

Він запитав:

— Мое покоління тут приречене на загибель?

Це припускає Шарм. Вона писала, розмірковуючи в листі, що нікого не обмінють, аж доки першій дитині в Гомії не стукне вісімнадцять. Ніякого широкого обміну. Так, у Гомії є кілька дітей, але не в такій кількості, щоб урятувати ситуацію. І навіть тоді Шарм передбачала, що молодим експортованим віддаватимуть перевагу, так само як перевагу віддають жінкам, і що Білія не просто підтримує своє населення, і що зі збільшенням експорту вона створюватиме все більше рабської праці в таборах утримання. Бо, будьмо чесними, гетеросексуалам краще вдається розмножуватися, і в них довша культурна історія виховання дітей, а майбутнє перетвориться на постійну експортну гонку між націями.

Гевін не хотів говорити грубо. Ніхто не поважав вождів Гомії більше, ніж Гевін, от лише він хотів правди, от лише він хотів, щоб її виголосили перед усіма. От лише він не хотів бути посланцем поганих новин. От лише ніхто з них тут не молодшає.

— Сер? — промовив Гевін, бажаючи висловити повагу, а не просто чіплятися. — Ми коли-небудь побачимо визначену для нас територію?

Запитання викликало безладний вибух оплесків, от лише Гевін не хотів ганити цього Естебана, який був таким гарним, що коли усміхався тобі, то ти й сам хотів усміхнутися у відповідь, от лише ти не знав, що він за людина, окрім того, що він гарячий, от лише це йому нагадало Шарм і як вони востаннє гралися в «мій/твій», де вказували на випадкових людей як на потенційних секс-партнерів і кричали «мій» чи «твій», як у грі «Бий жука»¹, де потрібно вдарити опонента несподівано, от лише останній раз вони грали в парку Лорелгерст і Гевін показав на якогось геричевого короля, який штовхав візочок для покупок, наповнений виписаними ліками, Нік його звали, з кришталєво-метамфетаміновими вилицями і вигорілим від сонця волоссям, і Гевін вигукнув «твій», от лише Шарм показала на хлопця-двійника того гарненького з гурту «Томпсон Твінз», із зачіскою «щурячий хвіст», із хною і шкірою кольору пороху, от лише без мішкуватого прикида 1980-х, от лише Гевін заплутався, от лише тоді він зрозумів, що Шарм грає за іншими правилами. Тому що вона насправді хотіла для нього найкраще, от лише вона не розуміла, що він намагався зачепити її, й усе тому, що насправді, між іншим, вона дійсно текла від метамфетамінника Ніка.

Він намагався її роздратувати і збентежити, от лише все, чого вона хотіла для нього, це щастя з якоюсь копією «Томпсон Твінз», от лише саме від цього ставало страшно, бо вона розписала свою теорію, що він, мабуть, ніколи не емігрує. Не тому, що вона його сестра-суперниця, а тому, що говорить правду.

¹ *Slug Bug* — дитяча гра, в якій одна дитина штурхає іншу, коли бачить поблизу «Фольксваген Жук».

От лише Естебан перевів тему й заговорив про те, як історія має модель. Розводився про те, як геї та лесбійки завжди жили за стінами монастирів і конвентів, де зберігали знання давнього світу й укладали таємниці світу природи, схрещуючи солодкі боби і впевнюючись, щоб Темні віки не знищили спадок людської цивілізації.

От лише Гевіна не хвилювала перспектива спостереження за сексом бобів, поки його чудове, гаряче, готове до порнографії вісімнадцятирічне тіло сортує сміття. І він збирався все це сказати, коли якийсь адміністратор вийшов на подіум і натякнув Естебанові, що в нього важливий дзвінок за кулісами, й Естебан пригнувся і вибіг туди, щоб відповісти, адміністратор нахилився до мікрофона і назвав Гевінове ім'я, не приязним голосом, і сказав, що Гевін мусять підійти до адміністрації, де його хтось очікує.

Гевін пішов у зону прийому, і там була дівчина зі стількома татуюваннями, що він замислився, чи її хлопець після сексу не лежить у ліжку й не читає її тіло як задню частину коробки пластівців. У ту ж мить кістлявий старий чоловік із відвислою шкірою на руці, який весь блищав висохлою кров'ю, голий скривавлений чоловік пройшовся дальнім кінцем приміщення. Смердючий стариган, його груди і спина сочилися незліченними маленькими ранами. Гевін не стримався. Його всього пересмикнуло від огиди й він навіть станцював так, ніби пройшов крізь велику павутину. То був не Нік, але щось схоже. Гевін глянув на свою сестру й сказав:
— Твій.

Майже не бачив своє достоїнство Чарлі протягом останніх днів, настільки часто воно занурювалося в одним із вологих отворів Шасти. Вона його ховала й над ним гарувала, доки Чарлі не дякував долі, що Шаста — його остання жона, а не перша. З дня на день жони на його полях і у дворі почнуть розроджуватися дітьми. Вони вистрілювати-

муть дітьми люто і швидко, як готовий попкорн. Багатьох благословив він із різницею в кілька хвилин. Їхній плодовитий період лучитиметься з такою ж невблаганною швидкістю і повторюваністю, з якою він засаджував своє лордське сім'я.

Було серед цих жінок багато таких, що не тішилися служінням йому.

У жодній жінці, окрім Шасти, його достоїнство не могло знайти достойну пару. У її вологих обіймах провів він надто багато часу. Як той неситимий сукуб була вона! Після неї він лишався відвислий. Майже оніміла його виснажена мошонка, та все одно стала гіперчутливою до кожного підстрибу коліс карети!

У дуже вдалий момент відбувається це скликання Ради вождів. Якщо Шаста досі без дитини в нутрі, то це завдання йому не під силу.

Хоча інтуїція і надія натякали на протилежне... Позеленілою була вона останнім часом. І кілька разів зривалася під час ранкової трапези й летіла вивергати кусні їдження до палацового виходка. Коли не підводить королівська мудрість, Чарлі зачав межи ніг її спадкоємця.

Готував Чарлі для Тора значну жертву. Удосталь солодкої брукви і смачних дроків у ній, предосить, щоб наситити бога. Тепер, коли він зі своєю дружиною до тихого міста підійшов, неймовірно тішився вождь із того, що добру волю Одіна та Локі отримав. Бо обернулося покинуте містечко Портленд на ніщо, крім густого лісу на околицях. За минулі місяці нагромадилася тут рослинність, об'єднавшись у непроникні джунглі квітучої буддлеї, що її обвивали товсті лози бирючини, які прохромлювала задушлива ковдра озерець ялівцю. Ці занехаяні околиці склали міцний бар'єр.

Менша армія кріпких мечників не прорвала б собі шлях крізь сплутану стіну схрещеної чайної троянди і неприрученого бузку. Будь-яку дружину, меншу, ніж у Чарлі, проковтнув би натиск пірамідної туї.

І навіть не рослинність найбільшу проблему для них становила. Божевільні місцеві жителі є постійною загрозою, як показала якась рвучка постать. Засмикана маріонетка, скелето-подібний стариган, зодягнений в один лише блиск із високої крові. Фантом, прохромлений ранами без ліку, на мить виник у полі зору королівської дружини. Викрикнуло воно: «Волтере!» — і вмент зникло. Розчинилось у щільній осоці.

Удосталь часу минуло, щоб місто можна було вважати безпечним. Достатньо безпечним. Більшість тих, хто залишився, вже пожерли одне одного, а ті, хто вижив, — слабкі й нечисленні вони. Поки королівська процесія гарувала над тим, щоб звільнити шлях, звідкись долинули ледь чутні звуки мелодії. Невідь-де, невідь-який музика творив звук на якомусь струнному інструменті. Капітан гвардії закликав до тиші, лісники і лицарі припинили рубати.

Лише солов'ї переривали мертвий спокій примарного міста цього. Музика гучнішала, її джерело наближалось, коли врешті на видноті постать об'явилася.

З хаців смерті та спустошення чоловік вийшов. Не більший за скелет, з обтягнутих шкірою кінцівок звисали жмутки лахміття. Обличчя обідранця наче загубилося за бородою густою і косматого волосся пелехами. У руках держав він гітару і бринькав на ній. Настільки заглибився у творення музики, що ступив поміж королівського оточення і вже тоді зупинився на місці. Стихла пісня, лише пташки розривали тишу.

Чарлі, що розвалився в кріслі своєї карети, захопили музикальні здібності незнайомця. Вождя виснажили звичні манірні жонглери і йодлери.

— Агей, бродяго! — озвався він із оксамитового м'якого нутра карети. — Домові якомусь належиш альбо господарю?

Пройдисвіт підняв погляд від гітари. Він не відповів, цей нахабний негідник, лише знову взявся м'яко погладжувати інструмент свій.

Лісоруб із товариства вождя загрозливо підняв лезо своє.

— Ану відповідай! — ступив він назад, готовий відрубати кудлату голову. — І відповідати годиться лише затвердженою біломовою Білії!

Чарлі гукнув знову:

— То що, чоловіче? Вольний, щоб рабом моїм зробитися?

П'янчуга припинив музикувати.

— А хто ж то мені в хазяї намірився? — процідив він.

Один із товариства, королівський лічець, заговорив.

— Ах ти мужичара репаній! До тебе сам Чарлі мовить, вождь першого роду. Муж королеви Шасти прекрасної, визвольник Білії!

Зачувши похвалу таку, підвів підборіддя Чарлі, й груди його від гордості роздулися. Виставляючи напоказ свої рукавички зі штучної шкіри, він підняв руку, начебто щоб поправити дорогу золоту корону.

Оскал музики ніби вітром здуло. Обличчя обвисло від зачудованості, й він глибоко вдихнув. Заходився мимрити:

— Мілорде, про вас я відаю... — опановуючи себе, він приклав відкриту долоню до серця і з повагою вклонився. Піднявши погляд, він запитав: — А шляхетна жона ваша випадком не Шаста Санчез із Саутіст-Лінкольн-стрит, що в середню школу Франкліна ходила, на півставки в «Старбаксі» працювала і воротаркою в міській футбольній лізі була?

Усіх присутніх охопило мовчання. Чарлі відчув загрозу, можливо, суперника. Обережно поспитався він:

— Знакомитий ти зі ставною дівицею, про яку мова йде?

Незнайомець заперечив.

— Ні, мілорде! Слава про неї настільки повсюдна, що легенди й сюди доходять, — він відклав гітару і скинув свою пошарпану шапку з помпоном. — Вельми пишаємося ми, що діва зі скромного містечка нашого стала королевою білих народів.

Ці слова змусили груди Чарлі роздиматися із ще більшою гордістю. Зачувши хвальбу таку, одразу він уподобав чоловіка.

— Ти знаєш це місце? — він показав на напівзігнилі кондомініуми і розвалені естакади над шосе. Запитав: — Проведеш нас через шипасту драговину цю, щоб не наткнулися ми на якісь розбійників банди, які понині zostалися в Богом забутому місці цьому?

Лічець Теренс поцікавився:

— Як величати тебе, батраче?

Чоловік повернув повні презирства очі на того, хто запитав.

— Величати? — гаркнув він. — Ніком зовіть мене.

Склав незнайомиць руки та очі закотив, ніби зважував пропозицію служити їм проводирем. Підвів голову. Змочив подушечку брудного пальця слиною і підняв його, ніби пере-віряючи швидкість і напрямок вітру. Тоді став на коліна і притиснув брудне вухо до потрісканого бетону, ніби прислухаючись до наближення вершників. Лише після всіх цих процедур звузив він очі й запитав:

— А куди ж ваша високість путь тримає?

Один із лицарів на конях відповів:

— Термінал-Сейлз-Білдинг!

З іншого коня другий лицар енергійно гукнув:

— До найвищого конференц-залу з усіх! Сходи́ни всіх вождів там відбудуться!

Чарлі підняв руку в рукавичці зі шкірзаму, щоб вони за-мовкли. У замурзаного музики запитав:

— Відаєш, де це?

Не зронивши ні слова, чоловік підняв гітару з землі. Він рушив уперед пішки тінистою авеню, яку жоден із супутників Чарлі не помітив. Махнув їм, щоб ішли слідом, і після недовгих вагань могутні коні підкорилися своїм віжкам, великі колеса королівської карети заскрипіли й покотилися, а супутники, яких були сотні, помарширували вперед за незнайомцем.

Естебан слухав голос у телефоні. Він знав, що історія з часом їх зітре, але не очікував, що це настане так швидко. Книга

Талбота готувала їх до смерті. Вона піднесла їх із залежності до покірності. Вона дала їм контроль над світом і їхніми власними життями. Тепер, у мить, коли вони мали б веселитися, Бінга не стало.

Естебан повернув телефон клерку. Він перепросив і пішов у туалет. Сидячи на унітазі, він помітив засічки на фарбі. Нарахував триста сімдесят чотири.

У Гомії Смакота тримала ноги на підпорках, але думками була десь далеко. Загадувала, чи Джентрі досі її кохає. Міркувала, чи варте воно цього випробування, ховатися в країні, де їй не місце?

Голос рвучко вихопив її в теперішнє. Вона лежала на столі для обстежень, а ноги висіли в повітрі. Завіси відділяли незліченну кількість таких кабінок, що витягнулися в обидва боки. Людина в масці стояла між її колін. Хірургічна шапочка ховала волосся лаборантки, а очі її запливли кров'ю і ледь виднілися у впадинах мішкуватої, безбарвної шкіри.

— Так, тепер відпочиньте, — сказала вона, тримаючи в одній руці з латексною рукавичкою піпетку, з якої щось скрапувало. Лаборантка протерла піпетку серветкою, від якої пахло спиртом. Беземоційним тоном вона сказала: — Дякуємо за вашу службу.

Перше покоління нації — зовсім не дрібна подія. Смакота стала гніздом для зозулиного яйця. Вона стала рогноскою, змушеною виховувати чужу дитину. Дитину ворогів. Як і вороги виховуватимуть дитину для неї, образно кажучи.

Її новий народ завис на межі Третьої світової війни. І оскільки Гомія триматиме якомога більше заручників, кожену жінку, готову народити дитину, викликали для обов'язкового запліднення. Державну промисловість переобладнали під максимальне виробництво сперми у воєнний час.

Завіси в приміщенні затремтіли, коли дрег-королева у розцяткованому блискітками костюмі медсестри ввійшла з мета-

левим лотком, заповненим маленькими паперовими чашечками. Смакота взяла одну і заковтнула апельсинового соку, поки дреґ-королева співала «водянистого сім'я в тобі, бачу, що росте воно...» з хіта Пола Анки «У мене буде дитина».

Дреґ зникла в наступній кабінці, і Смакота почула, як пісня почалася знову. Лаборантка, що й сама була вже з великим животом під медичним халатом, відклала свої інструменти і допомогла Смакоті піднятися зі столу. Як тільки вона стала на ноги, їй подали халат, і Смакота просунула руки в рукави. З кабінки неподалік пролунало те ж: «Дякуємо за вашу службу».

Лаборантка, витягуючи свіжий відрізок стерильного паперу, щоб накрити стіл, сказала:

— Ми радимо вам полежати у зоні відновлення, щоб забезпечити результат.

«Дякуємо за вашу службу», — пролунав чоловічий голос віддалік.

Смакота промовила сама до себе: «Ще один янгол отримав крила»¹, — і стримала сміх.

Для вигляду Бель привела її й чекала у зоні прийому. Сама лікарня раніше була аеропортом. За кілька тижнів Смакота віддячить їй за послугу й приведе Бель сюди ж, для тієї ж процедури. Апельсинового соку в картонному стаканчику. Уривка з Пола Анки.

Халат виявився військовою уніформою. Смакота сказала собі: «Служать лише ті, що сидять і чекають з ногами в повітрі»², — і притлумила істеричне хихотіння. Вулиці й магазини були сповнені жінок у таких же мішках з-під борошна. Просторе одіяння було створене для того, щоб носити аж до пологів, і прирікало людину в ньому на безкінечні сеанси подяк від незнайомих людей.

¹ *Another Angel Gets Its Wings* — пісня Тріші Єрвуд. Також цитата присутня у фільмі «Це дивовижне життя» (1946).

² Визозмінена фраза із сонету Джона Мільтона «На свою сліпоту».

Вони їхали додому в таксі, екстравагантно. На місці прибуття водій відмовився прийняти плату. Він почав:

— Дякую за ва... — але Смакота відвернула обличчя і підняла руку, щоб спинити його.

Від входу і до провулку біля їхнього будинку вулицю заливала купа свічок і м'яких ведмедиків. Букети гвоздик наповнювали повітря солодким запахом гниття. На розписаних вручну траурних листівках у формі сердець були написи «Бінг» і «Наш герой!».

Черга з плакальників і плакальниць витягнулася на весь квартал, усі чекали своєї черги, щоб покласти букет троянд чи тріпотливий, яскравий оберемок кульок «Майлар» веселкових кольорів.

Команда телевізійників націлювала на натовп свої прожектори. Чоловік із мікрофоном ішов уздовж черги, запитуючи про те, як це вбивство вплинуло на людей. Дехто відкрито ридав. Репортер повернувся до камери і сказав:

— Поліція має матеріали з камер безпеки з місця вбивства. Вони повідомили, що арешт неминучий.

Двоє жінок поспішили з таксі, з ключами в руках, до входу в будівлю. За ними хор голосів гукнув:

— Дякую за ваш... — двері ліфта відщипнули останні слова.

У безпеці у квартирі, за засувом і ланцюжком на дверях, Бель озвалася:

— Ми вдома, — коли ніхто не відповів, вона гукнула: — Феліксе?

Телевізор був увімкнений. Як завжди, на екрані Талбот. Він сказав їм:

Світові потрібна об'єднана теорія поля.

Одна річ, щось одне, що пояснює все, — дайте це людям.

Смакота стояла у вітальні, коли Бель підійшла до дверей кімнати сина й постукала. По телевізору Талбот сказав:

Чоловіка визначає не те, що він робить за зарплату, а те, що робить у вільний час.

Коли Бель вийшла з кімнати, у руках вона тримала аркуш паперу. Вона прочитала: «Дорога мамо...» — і глянула на Смакоту очима, повними сліз.

Канада була випробуванням. Пізно після заходу сонця Довсон їхав обхідними дорогами місцевості, яка колись була Айдаго. Після того як утікачка Раманта заснула, він повернув на поорану ґрунтову дорогу, з обох боків оточену колючими кущами. Місяця на небі не було. Він дивився за світлом фар у темряві, доки воно не потрапило на огорожу, що блокувала їм шлях. По центру стояли ворота без будь-яких знаків. Витягувалась огорожа настільки далеко, наскільки він міг бачити зі своїм дальнім світлом.

Довсон потягнувся і штурхонував жінку.

— Ми на місці.

Вона стрепенулася, пробуджуючись. Зазирнула у ніч навколо.

— Ми на кордоні, — повідомив він їй. Один Бог знав, куди ведуть ті ворота. Якесь володіння, де її заарештують і стратять згідно з новими законами. Чи там якесь віддалене пасовисько, де її схоплять вовки? У будь-якому випадку вона помре. Вони навіть близько не біля Канади. Та вона більше не буде його проблемою.

Довсон заглушив двигун, але фари не вимкнув. Роззирнувся навколо, ніби щоб перевірити, чи нема прикордонної служби.

Вона примружилася на посмуговане лобове скло і запитала:

— За тими воротами?

Він кивнув.

— Швидше.

З радіо вантажівки шепотів Талбот: «...доля чоловіка — не сумніватися, а вживати заходів і давати результат...»

Вона не зводила очей із воріт віддалік, а руки перевіряли кишені.

Довсон відчув обручку, сховану в кишені штанів. Він очікував якоїсь подяки. Він не вбив її. Привіз у безпечне місце, безпечне, як їй здається. Вона успішно провалює його перевірку.

Уперше за весь час вона зиркнула на сонцезахисний козирок вантажівки, на фото розміром із гаманець, прикріплене до нього. На ньому всміхалася жінка.

— Гарна, — сказала вона. — Дружина?

Він глянув на фотографію дружини Роксанни, яка всміхалася йому в тьмяному зеленому світлі панелі приладів. Відповів:

— Ні. Сестра.

Не зронивши ні слова вдячності, жінка прочинила пасажирські дверцята і вийшла назовні. Глянула на нього й розкрила рот, щоб щось сказати. Поглядом вона постійно кидалася на ворота. Жуки крутилися і миготіли у двох конусах світла. Ворота світилися, ніби палаючий фосфор, а по той бік ховалася суцільна, наче стіна, темрява. Десь дуже близько завив вовк. Її погляд кинувся знову на нього.

— Де саме ми в Канаді?

Довсон демонстративно підняв руку, закасав рукав сорочки і глянув на годинник. Було за північ. Якщо вона подякує йому протягом наступної хвилини, він, можливо, не дасть їй забрести в бік загибелі. Ще одне виття розітнуло ніч.

— Долина Оканоган, — сказав він. Описав маленькі гарненькі будиночки і сади, повні вишневих дерев. Сади й озера. Запевнив, що як тільки вона зайде за ворота, то дістане статус політичної біженки, їй нададуть притулок і свіжий початок життя.

Він міг дозволити, щоб останніми її думками були приємні фантазії. Вона ступить у темряву, очікуючи знайти любов і прийняття. Як тільки вовча зграя дістанеться до неї, невдовзі після того як Довсон поїде, вона шкодуватиме, що не померла у Виправний день.

Професорка Раманта стояла біля вантажівки. Вона витягнула щось із кишені куртки і схилилася, щоб покласти цей подарунок на сидіння поруч нього. Якийсь папір. У тьмяному світлі стало зрозуміло, що то старі гроші, непотрібне сміття.

— За твій клопіт, — сказала вона. Тісно затигнула куртку ременем. — Не вимикай фари, — наказала, — принаймні доки я не перейду на інший бік.

Швидкими, впевненими кроками вона попрямувала вперед. По центру між світла фар. Тінь бовваніла перед нею, висока і страшна. Кожен крок здіймав пил, що плив у світлі за нею.

Вона виявилася такою ж, як усі. Егоїстичне, безхарактерне плем'я, що переймається лише своїми інтересами. Вона не перша. Довсон привозив сюди інших. Першою була журналістка, якій удалося втекти у Виправний день. Якась там Твід, телевізійна репортерка. Другим був іще один член якогось мозкового центру, доктор. Доктор Ашанті, психолог із півмільйоном голосів навпроти свого імені у Списку. Обоє кинулися вперед у темряву в очікуванні теплих обіймів однодумців, прогресивних лібералів. Третій — якийсь мужик, член міської ради Сіетла. Усі троє пішли за ворота, навіть «на добраніч» не сказавши.

Опісля Довсон вимикав фари, сидів і слухав. Кожної ночі виття знаходило їх швидше, ніж вони знаходили шлях назад до вантажівки. Він чув, як вони пробиваються через хащі й чагарі. І чув, як вони кричать. Не його ім'я, ні, бо вони навіть не знали, як його звуть. Вони лише верещали, просили допомоги. Щоб їм хтось допоміг. Щоб їх хтось

урятував. Вони викрикували «містер», викрикували «будь ласка», а потім просто кричали.

Ця Раманта була вже на півдорозі до воріт.

Одна й та ж думка не покидала Довсона кожного разу. Замість того щоб давати на розтерзання вовкам, він міркував, чи не краще завести двигун на повну, увімкнути третю передачу і рвонути вперед. Він би переїхав її. Зрізав вухо. Милосердне вбивство. Ситуація, де виграють усі, як тільки вовки знайдуть труп.

Довсон запхав руку в кишеню й побавився з обручкою, що там лежала. Дім чекає. Він не був удома цілих три місяці. Молодість він провів у ролі хорошого чоловіка і зразкового працівника виробничого цеху. Звісно, зараз він вождь. Якби хотів, міг би мати гарем жінок. Керувати народами. Та це все здавалося просто ще більшою версією тієї ж пастки. У ролі правителя йому б довелося бути хорошим чоловіком для більшої кількості жінок. А король — це той самий зразковий працівник із незліченною кількістю людей, за якими потрібно наглядати.

Пальці намацали кругле, тверде, замкнене коло обручки.

Саме тому він так довго в дорозі. Він відкрив, що має душу варвара. Воїна. А перемога вбиває цей дух. Йому хотілося нової армії та нових битв.

Перемога — це добре, але вона не приносить стільки задоволення, скільки боротьба. Саме тому перевірка. Щоб знайти єдину людину, яка стане його співучасником. Партнера, який допомагатиме продовжувати його життєву пригоду.

Мабуть, він надто довго прожив на дні. Він міг насолоджуватися лише битвою. Його статура несумісна з миром і байдюкуванням. На чиєму би боці не точився важкий бій, на той бік Довсон готовий стати.

Постать професорки-втікачки віддалялася.

Тінь на воротах стала майже така ж за розміром, як сама жінка. Фари горіли, перетворюючи її спину на порожнє біле

місце у формі людини. Тінь була чорною версією тієї ж форми. І з наступним кроком ці протилежні форми торкнуться.

Він не бажав цього іншим, але сьогодні Довсон хотів, щоб вона зупинилася. Його рука зависла над центром керма, готова просигналізувати їй у клаксон. Попередити її. Все одно він знав, що немає сенсу рятувати її, якщо вона того не варта. Шепочучи, він благав, щоб вона зупинилася. Повернулася. Приєдналася до нього в наступній боротьбі, якою б та не була.

Він жадав бути розмінною силою, а не поміщиком. Його дружина з голоду не помре, вона продовжить отримувати його частину баксів Талбота, зарплату, якої буде достатньо, щоб утримувати сотні підвладних рабів.

На знак невеликої жертви він опустив вікно. Пальці дістали обручку з кишені, він просунув її у щілину над склом. Впустив, і обручка впала, один раз ударившись об зовнішній бік дверей. Тихий дзенькіт. А тоді зникла.

Від звуку дзенькоту жінка завмерла на місці. Рукою потягнулася, щоб узятися за засувку, і ця яскраво-біла долоня торкнулася пальців тіньової руки. Тоді обидві руки відсмикнулись одна від одної.

Вона обернулася й закрокувала назад.

Вовки вили вже ближче, тож Довсон натиснув на клаксон автомобіля, щоб відігнати їх. Він схилився над кріслом і відчинив їй дверцята.

Жінка залізла всередину.

— Я не можу... — сказала вона беземоційним від рішучості голосом. Склавши руки на грудях, додала: — Я не можу просто здатися і влаштувати нове життя. Ні, навіть за весь кленовий сироп у світі.

То не від страху вовків. Жінка змінилася.

Вона дивилася палаючими очима в ніч.

— Я не можу дати поганим хлопцям виграти. Не можу викинути свої ідеали на смітник, — вона обернулася, глянула йому у вічі гарячим поглядом. — Гендерні студії — це реальна

проблема, і я не перетворю їх на безнадійну справу, навіть якщо доведеться боротися за це до останньої краплі крові.

Лють затьмарила її обличчя. Ніжні руки стиснулися в кам'яні кулаки.

Хрипким від помсти голосом вона рывкнула:

— Людям *варто* читати белл гукс!

Довсон помилявся. Вона пройшла перевірку. Вона — борчиня. Надійна.

Риси її обличчя пом'якшали.

— Що ж я така невихована, — сказала вона. — Я досі тобі не подякувала... — Вона подала руку. — Скажи, будь ласка, як тебе звуть?

Тоді він сказав їй:

— Довсон, — і повернув ключ запалювання вантажівки.

Міс Жо пристрастилася до читання книги Талбота. Там говорилося, що акт розповідання історій за своєю природою обов'язково травний. Ми піднімаємо тему, наче жуйна тварина, наприклад корова, яка піднімає частково прожовану траву зі свого шлунка. У своїх історіях ми випускаємо нашу емоційну прив'язаність до минулих подій. Ми витягуємо схожі історії з інших. Тож коли ми мусуємо про такі речі, — а слово «мусувати» має значення розмішувати, спінювати, так само як «розжовувати» має значення пояснювати, — то маємо змогу засвоювати найнещасніші чи найщасливіші події в нашому житті. Ми приймаємо їх як нормальні людські явища. Ми припиняємо їх розповідати, й історії стають частинами нас самих.

Міс Жо переповідала славу своєї родини і раси так довго, що дістала білу втому. Книга Талбота стверджувала, що людство страждає від втоми ідентичності. Люди живуть надто довго, щоб зберегти одне «я». Відтак найсміливіші шукають нових кордонів. Чоловіки стають жінками. Білі стають темношкірими.

Міс Жо усвідомлювала факт, що вона — кульмінація довгого роду повстанців і першопрохідників. Вона — остання своєї породи, і вона до мозку кісток стомилася від постійних пустих слів задля ілюстративності сімейної історії. Її сім'я пережила свою славу. Її історії можуть померти разом із нею.

Історія її життя — повний рот прісної каші. Вона підвелася з крісла і пройшлася кімнатою, вимикаючи лампи.

У повній темряві пальці віднайшли свічку і коробку сірників на мереживній серветці на столику біля ліжка.

Вона запалила сірник.

Книга говорила: «Люди залежні від відчуття власної правоти».

Вона радила піти на звану вечерю й за столом заявити, що письменниця Сильвія Плат була расисткою через наукові висновки, описані в її найвідомішій книжці «Під кривим ковпаком»¹. Гості немислимо тішитимуться гамірними, багаторазовими оргазмами правильності, поки вас виправлятимуть. Підійть далі й заявіть, що, незважаючи на легендарне співробітництво з «Круглим столом Алгонкіна», Роберт Бенчлі² не досяг ніякого успіху, аж допоки не написав «Щелепи». Провадьте, як багато людей вірять у те, що новозеландській письменниці оповідань Кетрін Менсфілд відірвало голову в жахливій автокатастрофі, яка сталася на Луїзіанському мосту, густо вкритому інсектицидом проти москітів. Насправді ж вона померла від тупого удару в голову, а її знамениту біляву перуку сфотографували там, де

¹ Сильвія Плат (1932—1963) — авторка роману «Під скляним ковпаком». Автором книжки «Під кривим ковпаком» (інший варіант перекладу: «Дзвіновидна Крива») є Річард Геррнштайн. Останній стверджував, що на рівень інтелекту здебільшого впливає спадковість, а не соціальні чинники.

² *Algonquin Round Table* — нью-йоркська група письменників, критиків, акторів. Одним із членів групи був Роберт Бенчлі (1889—1945) — американський гуморист, актор, колумніст.

вона спочила на розбитому лобовому склі автомобіля, від чого багато людей вирішили, що її голову відрізав від тіла задній край вантажівки з платформою, в яку врізався водій. Завершіть словами, що з часу її смерті шасі всіх комерційних вантажних автомобілів змусили оснащати балкою, яку назвали «балкою Менсфілд» і яка піднімає автомобіль у схожих зіткненнях й запобігає смертельним травмам¹.

«Мине якийсь час, — радив Талбот, — а потім аудиторія налетить, виправляючи вас із гавкітливим кривавим шаленством зграї скажених гієн, що нападають на самотню антилопу гну».

Коли ви дозволяєте іншим відчути свою правоту, це дає їм змогу використати їхню жалюгідну і безглузду освіту.

Коли ви даєте іншим відчути свою правоту, то, за Талботом, вони починають вас любити, бо ми любимо лише речі, порівняно з якими почуваємося вищими. Ми любимо лише тих, хто не становить загрози.

Коли ви даєте іншим відчути свою правоту — це найкращий спосіб їх контролювати.

Джамал насолоджувався келишком портвейну, датованого ще до Громадянської війни. Він потребував цього напою. Щойно повернувшись із Ради вождів, він знав, що Чорнотопії не уникнути війни з Гомією.

Підняв свою чарку за мир і процвітання, які приніс Виправний день. Скоро вони припиняться. Майбутнє вже не за горами.

Піднімаючи келишок, він випив за військових з олійних картин на стінах навколо. Кожен із чоловіків слідував велінням власної совісті. Кожен був героєм, відповідно до свого історичного періоду. Їхній світ відрізнявся від нашого.

¹ Письменниця Кетрін Менсфілд (1888—1923) насправді померла від туберкульозу.

Джамал мусив захоплюватися їхньою сміливістю і рішучістю, навіть якщо їхні дії могли здаватися нерозсудливими з погляду сучасності. Ці картини, у рамах і на стінах якоїсь вітальні, могли бути причепуреними і виставленими для нащадків, але ці гангстери у свій час були справді крутими.

Він припускав, що навіть щось таке благородне, як Виправний день, може вважатися чимось огидним у віддаленому майбутньому. Як говорив Талбот:

Найслабші люди намагатимуться здобути славу, підриваючи дійсно неймовірну силу загиблих.

Для якихось іще не народжених слабаків зображення Джамала може стати образом лиходія. Джамал тільки сподівався, що майбутні боягузи зможуть цінувати сміливість, яка знадобилася, щоб покінчити зі зламаною системою і замінити її на щось нове. Дивлячись на поплямоване старовинне дзеркало, підіймаючи келих портвейну, він випив за себе.

Саме тоді його пітбуль Стрибун піднявся на килимі й нюхнув повітря. Пес заскавчав.

Саме тоді й Джамал зачув дим. Попіл у каміні був холодний. Десь у будинку завила сирена, детектор диму. До неї приєдналася друга. Хор сирен завивав зі стелі кожної кімнати.

Він одразу подумав про терористів, про яких попереджав Талбот. Лоялісти чи канадці вчиняють підпали, щоб зірвати плани нових національних держав. Якись люди, що ручалися заново об'єднати колишні сполучені штати, підпалили будинок. Або так, або агенти Гомії вже почали атаку.

Він піднявся сходами, перестрибуючи по три сходинки. Дим важкою хмарою висів на другому поверсі й іще важчою — на третьому. На вершині сходів ручка дверей горіща була гаряча на дотик. Він обгорнув її нижньою частиною сорочки, але вона не піддавалася. Замкнено.

Гупаючи в двері, він закричав:

— Барнабасе! Відчини!

Слабкий голос відповів:

— Ти не розумієш.

Двері були вже занадто гарячі, навіть щоб стукати, але Джамал врізався у них плечем. Столітній дуб не зрушився з місця.

— Відімкни двері! — скомандував він, і власний голос шокував його. Влада, його влада гуділа. То був голос для промов без потреби мікрофона.

Гупаючи в двері, він закричав:

— Барнабасе! Відчини!

Це не може, це не буде кінцем його книжки. У найкращому разі це буде критичний момент першої дії. Його книжка «Чорна, як ти» потребує більше роботи, доки її можна буде назвати завершеною. Як «Три обличчя Єви»¹, усі успішні дослідження потребують гарного кінця.

Якщо його сила не працює, доведеться застосувати хитрощі.

— Барнабасе, прошу, — благав він, — ти потрібен мені. Лише ти можеш розповісти мені історію цієї плантації.

Невидимий голос у відповідь зарідав. Він точно не далі, ніж на відстані пальця, відділений від Джамала лише цим шматом дуба.

— Будь прокляте це місце, — ридав він, — воно вкратило моє життя. Я дурна, що постійно нахвалявала минуле.

Натхнення прийшло до Джамала.

— Тоді пішли зі мною. Станеш засновником у славному майбутньому Чорнотопії!

Щось важко впало на зворотній бік дверей і сповзло на підлогу. Дим заповнював увесь простір. Коли голос знову заговорив, він говорив із тонкої щілини біля підлоги. Там, де Стрибун приношувався і шкрябав підлогу обома лапами, слабкий, невиразний голос озвався:

¹ *The Three Faces of Eve* — роман лікарів Джоан Вудворд та Лі Джей Кобба. Прототипом головної героїні є Кріс Костнер Сайзмор, усередині якої співіснувало більше ніж двадцять альтернативних особистостей.

— Джамале, ти не розумієш...

Він кинувся на підлогу і загорлав у відповідь:

— Я розумію!

— Моя сім'я має тут глибоке коріння, — прошепотів голос.

Джамал тепер заговорив м'якіше:

— Як і моя.

Помираючий голос покійно зітхнув:

— Джамале, я навіть не темношкіра.

Джамал ледь не розсміявся. Ледь не. Натомість він запитав себе, що його герой, Талбот Рейнолдс, вчинив би в такій ситуації. І на фоні реву пекла, що розгоралося позаду, і хору пискливих детекторів диму Джамал заревів:

— Я також не темношкірий!

По цьому лампочки на сходах замерехтіли й згасли. Десь розбилася скло, вікна вибухали назовні, чи то кришталеві декантери у вітальні, наповнені відмінним горючим бухлом. У цьому хаотичному шумі, де темрява відступала лише від спалахів помаранчевого полум'я, здавалося, минула ціла вічність.

Істота Барнабас померла, припустив Джамал, він і сам помре, якщо ще трохи затримається за цими дверима.

Клацнула засувка. Ручка повернулася, двері прочинилися, і з'явився згорблений сажево-чорний біс, оточений язиками геєни вогняної. Вирячивши очі від шоку, демон запитав:

— Що ти маєш на увазі, ти не темношкірий?

Пес заскавчав, і Джамал гукнув:

— Пішли! — він міцно вхопив пекельне дитя за зап'ясток і потягнув за собою, пірнаючи вниз вогняним тунелем, на який перетворилися сходи.

Найсвітліші уми Центру утримання здавалися чимсь зайнятими. Охоронець за столом вів серйозну приглушену

розмову з охоронцем на дверях. Навіть коли Шарм підійшла до них і сказала: «Мені потрібно, щоб брат допоміг дещо принести з машини...» — жоден не звернув уваги. Охоронець на дверях просто махнув їй, мовляв, іди.

Шарм і Гевін опинилися на передніх сходах, оглянули паркінг і ворота за ним. Серед автомобілів на паркомісцях для відвідувачів була мамина машина. У машині, припаркованій біля неї, за кермом сидів сьогоднішній промовець, Естебан. Він відчайдушно ридав, обома руками прикриваючи рот. Навіть коли плакав, здіймаючи плечі й здригаючись грудьми, він усе одно залишався вельми привабливим.

— Мій, — прошепотіла Шарм.

Брат відповів:

— Ага, розмріялася.

Вони нишком підбралися до машини. Охоронець на вищій біля воріт тримав рушницю в стійці «вільно». Навіть на віддалі він мав огидний вигляд.

В унісон брат із сестрою промовили:

— Твій.

Гевін сказав:

— Зараза.

Сестра сказала:

— Лізь у машину.

— І куди? — запитав він. Вони не проїдуть через замкнені ворота.

Шарм помахала охоронцеві у вежі. Сіла за кермо і завела двигун.

Гевін сів на пасажирське сидіння, і вони виїхали.

На ту мить охоронці на дверях і за столом уже повиходили з будівлі й бігли в їхній бік. Чоловік у вежі тримав щось біля вуха.

Коли авто прискорилося на бруківці, коли замкнені ворота, здавалося б, почали наблизитися в їхній бік, радіо в автомобілі прорекло: «Приємність вигадки в тому, що вона має лише пахнути правдою».

Шарм проверескотіла гальмами, залишаючи по собі дим від знаків шин на цементній доріжці. Ворота були зроблені зі сталевих балок, надто міцні, щоб їх пробити, а ще до них була під'єднана електрика, й охоронці вже майже наблизилися до самої машини. Кнопкова панель була розташована на стовпі на відстані руки, витягнутої з водійського вікна.

Ґевін дивився у боковому дзеркальці, як наближаються охоронці, й сказав:

— Кінець.

Шарм опустила вікно і витягнула руку. Спритно набрала цифри, ворота відчинилися.

Ґравій вирвався з-під коліс.

Коли охоронці зменшилися і зникли на відстані між ними, ошелешений Ґевін, викашлюючи дим спаленої гуми, запитав.

— Як ти дізналася код?

Шарм кинула йому усмішку.

— Хочеш вір, а хочеш — ні, — сказала вона, — але я обміняла його на слину. — І додала: — Пристебни ремінь.

І Ґевін пристебнув ремінь.

Коли вони летіли через низку охоплених полум'ям віталень і кімнат для гостей, міс Жозефіна вражалася власною дурістю. Цей хлопець, цей Джамал, його обличчя має різючу подібність до стількох портретів предків. Він має такі ж аристократичні брови. Високе замислене чоло і вдовиний мис. Децю заплющені повіки Пібоді, результат обережного підбору шлюбів покоління за поколіннями.

Тягнувши її смугою перешкод, обходячи палаючі дивани і язики полум'я на сервантах, молодий чоловік пояснював, що він — нащадок довоєнної рабині на ім'я Белінда. Забутої могили в лісах. До дівчини залицявся і таємно з нею одружився пра-пра-прадядько міс Жо.

— Там, — викрикнув Джамал, коли вони пронеслися повз палаючий скручений портрет привабливого майора конфедератів, — отам мій пра-пра-пра-прадід!

Барнабас задивувався:

— Тож ти білий!

Джамал здригнувся. Він спохмурнів:

— Та яке! — викрикуючи, щоб його було чутно понад речучою пожежею, він сказав: — Я просто збрехав, щоб урятувати твою божевільну, білу привілейовану сраку!

Обпалений біс приголомшено витріщився на нього.

— Але, — додав він, — моя кров — твоя кров. Я останній живий нащадок Пібоді!

Бель стояла у дверях вітальні й уголос читала лист від сина.

«Дорога мамо, — починався він. — Те, що я зробив, це не був самозахист. Я захищав тих, кого люблю. Хіба не в цьому полягала вся суть Виправного дня?»

Бель зустрілася поглядами зі Смакотою і зиркнула на крісло. Раптом пригадавши про своє денне запліднення, Смакота сіла.

«Те, що я роблю зараз, — продовжила читати Бель, — я роблю також для того, щоб зберегти вашу таємницю і тримати вас у безпеці».

Тихо, десь у під'їзді за дверима квартири пролунав дзвінок ліфта. Важкі кроки і приглушені голоси підібралися ближче.

Листок ляскав у тремтячих руках, Бель узялася читати швидше: «Я йду на прикордонні землі, щоб дізнатися, чи чутки правдиві... Я хочу жити у суспільстві, що базується на виборі, а не на біологічних умовах».

З коридору долинув звук дверей сусідніх квартир. Голос запитав:

— Це щодо вбивства?

Сердитий голос відповів:

— Це справа поліції! Повертайтеся у свій дім!

Смакота кивнула, щоб Бель продовжила читати.

Стрибаючи поглядом між листом і зачиненими дверима, Бель сказала: «На території, де ходять вовки. Території, що стали забороненими через гірських левів. Шипи, шершні й москіти слугуватимуть мені ровами і зубчастими мурами...»

Шум у коридорі затих, коли почались удари зовні дверей квартири. Різкий, загрозливий голос прогукав:

— Поліція! Відчиніть!

Смакота обмінялася панічними поглядом із Бель. Лист вів далі: «Мені шкода, що Бінг помер. Бінг був моїм найкращим другом».

Голос у коридорі продовжив:

— У нас ордер на арешт Фелікса!

Смакота підняла обидві руки вгору, ніби тримала аркуш паперу, вдаючи, що рве його.

Бель розірвала лист навпіл.

Смакота вихопила одну половину, зім'яла її в кульку, киваючи Бель, щоб та зробила так само. Поки Бель зминала свою половину, Смакота запхала м'ячик собі в рот і взялася жувати його задніми зубами. Бель повторила за нею.

Голос за дверима прокричав:

— Ми оточили будівлю!

Могутнім ковтком Смакота ум'яла свою грудку паперу. Бель спробувала, почала задихатися, руки обхопили горло, обличчя стало синіти.

Двері квартири розчахнулися навстіж. Вибух скалок полетів на двох жінок, коли Смакота била Бель між лопаток.

Висока постать у військових чоботах увійшла крізь розбиті двері. Дрег-королева в інкрустованій блиском поліцейській уніформі, хизуючись щедро вкритим штучними діамантами поліцейським значком, запитала:

— Де малий? — до уніформи був прикріплений жетон з викладеним дрібними коштовностями ім'ям «Естебан».

Поліцейський тримав службовий револьвер, так рясно інкрустований невеличкими коштовностями, що було неможливо вгадати ні його фірму, ні калібр.

У шоці від побаченого сліпучого колоса Бель важко ковтула. Таким чином лист розчинився.

Маєток Пібоді був приречений. Шляхетний, спадок із полірованих срібних склянок для джулепу і палісандрових клавесинів, будинок розпадався на вогняні уламки навколо них.

Коли здавалося неминучим, що Барнабас із Джамалом загинуть під поваленою масою дідового годинника, їхню увагу привернув собачий гавкіт. Стрибун, маючи розвиненіші органи нюху, пробирався крізь щільний дим до передніх дверей. Джамал і міс Жо мушили тільки йти за звуком гавкоти і швидко опинилися на передньому ганку.

Навіть тоді високі колони грецького Відродження, що стояли перед маєтком, ці колони тріскали від неймовірного жару. Великий палаючий портик повалився на них зі швидкістю й оглушливим гуркотом вантажного поїзда.

Могутній стрибок на передній газон урятував що людей, що собаку. І поки давнє сімейне гніздо позаду них розпалося, вони бігли у прохолодну ніч.

Відхемуючись, міс Жозефіна вголос хвилювалася:

— Що ж із нами буде?

Біжучи поруч, Джамал запитав:

— Пам'ятаєш книжку «Грона гніву»?

Міс Жо поспішно кивнула.

— Усе, що вони робили, щоб вижити, — сказав Джамал, — нам потрібно буде робити навпаки.

Талбот заявив, що їхня книжка змінить світ.

Волтер пирхнув.

— Ти ж жартуєш. Ця книжка просто жарт, так?

Його новий батя мокро засміявся з таким звуком, наче хтось полоскав горло, і сказав:

— Те саме запитав Рудольф Гесс! — він видихав одну, дві, три секунди, довго, випускаючи повітря, ніби у смертному віддиху. Ребра грудної клітки склалися всередину, аж доки почало здаватися, ніби всередині нічого не залишилось.

Волтер заметушився, руки приготувалися записувати. Він слухав так довго, що втратив уміння формувати власні думки.

— Ти написав фантазію, — він додав: — Ми написали фантазію.

Підборіддя Талбота сповзло, аж доки спочило в нього на грудях.

— Ми ламаємо країну, щоб урятувати людей, — він обм'як, важко дихаючи. — Молоді темношкірі вбивають одне одного рекордними кількостями. Геї та лесбійки вбивають одне одного хворобами. — Він ледве спромігся на наступний вдих. — Білі винищують себе опіатами, — його скелет обвис. Голова завалилася вперед.

У кріслі його втримували лише ремені, коли старий прошепотів:

— Чи то народжуючи дітей, чи то проповідуючи, чоловіки завжди роблять одне: постійно розсіюють самих себе.

— То це ми й робимо... — Волтер замовк. — Розсіюємо?

У Колишні часи... ще до того, як ця книжка стала книжкою... його новий батя не спромігся відповісти.

— Це лише книжка, — запротестував Волтер. — Цього не має статися!

Старий, здавалося, зібрався з силами. Піднявши голову, він продовжив:

— Ми постійно жертвуємо людьми, щоб зберегти країну, — губи виформували вільну, неохайну посмішку. — Мабуть, нам варто губити країну кожні сто років, щоб зберегти людей.

Він глянув на Волтера затуманеними очима.

— Дякую тобі, Ворнере.

Волтер не виправив його.

Його новий батя продовжив:

— Ти мій Бозвелл¹, — сказав Талбот. — Мій писар.

Стенографіст. Переписувач. Він пояснив, що Єремія диктував частини Біблії своєму секретареві Варуху. Святий Павло писав Євангеліє через свого писаря Терія. Святий Петро — через Сила. Святий Іоанн — через Прохора.

Гітлер диктував «Мою боротьбу» Рудольфові Гессу.

— Біблія, — Волтер розсміявся від порівняння.

Теплішим тоном Талбот продовжив:

— Ти — найближчий до сина з усіх, кого я коли-небудь мав. Ти, ти — учень, якого будь-який чоловік просто мріє вчити. Ти пронесеш мудрість мого життя в майбутнє на користь людству!

Волтер стримав дрижаки.

— Світові потрібна об'єднана теорія поля, — радісно загукав Талбот. — Якась річ, щось одне, що пояснює все, — дайте це людям! — Його повіки затріпотіли. Кров, що лилася з десятків упертих інфекцій, припинила текти. — Якщо хочеш заробити статок, купуй «Нагагайд», — голос Талбота перейшов на шепіт: — Візьми пістолет і відзвітуй Довсонові чи Джамалу. Убий мішені, які він тобі накаже, — на цьому він начебто провалився в сон. Голова впала назад і зависла над спинкою крісла, рот роззявився, язик висолопився.

Волтер не перевіряв пульс. Настільки мертвим він здавався. Так само Волтер не набрав 911. На кону стояли більші проблеми. Він тижнями сидів у цьому підвалі, поки зовнішній світ повільно й безповоротно змінювався. Як він припускав, ями вже копають. Список «Найменш бажані американці» тепер розтягнувся на тисячі імен. Десятки тисяч.

¹ James Boswell (1740—1795) — шотландський письменник, мемуарист. Автор біографії англійського письменника Семюела Джонсона, що вважається однією з найзначніших біографій, написаних англійською мовою.

Книгу Талбота роздали такій же кількості людей. Усе, що вони зробили, усе це мусив бути жарт. Величезний обман.

Про всяк випадок, раптом це не так, Волтер зателефонував Нікові. Він зателефонував Шасті.

Шаста на бахурку справдешню обернулася. Кидалася вона в мольбах чаруючих:

— Полюбімося, мілорде, — примружувалася вона, Чарлі зоглядаючи. Злегка свої багряні вуста розкривала, ніби захмеліла від біснуватого бажання блудниці.

Ледве встиг він повернутися з племінної Ради, як вона примусила його до злягання. Не встиг він навіть карету звільнити. Цей обідранець Нік спритно провів їх через пустку Портленда, до, а потім і назад із місця Ради. Тепер він бренькав щось на гітарі. Тішили вухо гармонії чоловіка цього. Таким приємним було його товариство, що Чарлі попросив з ними до Меригілу повернутись і тішити придворних на час збору щедрого врожаю гарбузів.

Як того протокол вимагав, зазнайомив Чарлі цього нового музику зі своїми домашніми жонами, придворними і королевою.

Подивованою в ту мить здавалася Шаста, хоча й настоювала, що ніколи раніше не стрічала музику-незнайомця. Вельми присоромилася вона і попрохала Чарлі віддалитися з нею, розводячись, що від жданків довгих лоно її палає від пожадання.

Повернувшись до приватних покоїв, стягнула вона ремені його. Зухвало відкинула геть перлинами вичепурений гульфік. І слизькими підступами рота й руки орудувала завзято, щоб збудити його.

Наразі встиг Чарлі уже позлягатися з нею в усіх можливих кутках палацу й, очевидно, був змарнілий. Заковтнув віагри жменю, та без товку. Скіпетр королівський і держави його млявими зоставалися й ніяк не реагували. Звисали вони безвільно, важко і з онімінням чудним. Та все одно такою

чутливою була їхня поверхня, що навіть найм'якший гультік приносив незручності. Такий стан був вислідом надмірного використання, запевнив його лічець королівський. Усе через стрес, завіряв він себе.

Незважаючи на протести, королева знову облягала його. Незважаючи на те, що зараз вона точно при надії, з дитиною в нутрі, судячи зі змін її персів і відсутності регул, незважаючи на те, що вона в тяжі, захопилася Шаста за нагагайдові панталони його. Зірвала вона свій корсаж і явила наготу свою. Оголивши тіло гоже, спробувала жона осідлати його і грубою силою кинулася на нього красотами своїми.

На жаль, королівський скіпетр і держави не покорялися її хватці чуттєвій. Неначе загиблій боа він був. Блідий і безкостий, довжиною з оболонку сосиски, та все одно Шаста продовжувала смикати його з хтивою люттю.

Чарлі витримував її зусилля з хорошим чоловічим гумором, бо приносили вони зовсім трішки болю. Такими сутужними здавалися її потуги, подумав він, що вона скоро знесилиться. Невиразно пригадав він історію про Теренсову матір і катетер.

Доки одним могутнім поривом... Героїчно смикнувши, королева його повалилася на спину зі шлюбного ліжка. Піднявшись із килима, здійняла вгору приз вона. Слабкий і млявий. Гумовий і м'який. Безкровний, як місяць, звисав він у неї в кулаці.

— Що ти вчворила? — викрикнув Чарлі. — Відьмо, цур!

— Чувак, та припини ти вже говорити, як на середньовічному ярмарку! — відрекла Шаста різко. Потрусила трофеєм вона, розбризкуючи кров. — Канешно! Чув коли-небудь про коричневого павука-відлюдника?

А тоді зачала вона вивчену тираду про якогось із павукоподібних. Павука, укус якого вприскує токсин жертві, що нічого й не підозрює та. Бо відразу отрута його некротичну тканину сотворяє. Укус найчастіше жодного болю не приносить, а ефект тяжкий вельми.

— Чувак, — розреготалася жінка із членом у руці, — я запихала тих павуків у причандал його високості, ще відколи крес водяний уперше зійшов, прикинь!

З часом ця отрута, цей отруйний павучий токсин знеболював і починав руйнувати орган його чоловіцтва. Поступовий ефект багатьох таємних укусів павуків значно розчинив клітинні структури, перетворивши його знаряддя продовження роду на не більше не менше трішки видовжений мішечок рожевуватого желе.

Оце, цей міхур зі слизом розлютована королева і відірвала. Тримала вона його тепер високо над головою і трусила цим безкостим трофеєм, наче полароїдною світлиною.

Цією трепетною масою напівтвердої нечутливої плоти замахнулася вона й приготувалася швиргнути.

Чарлі, могутній вождь першого роду Білії, шляхетний лорд володінь Меригіл, сміливий убивця багатьох ворогів зі Списку, Чарлі, обраний вождем Довсоном, Чарлі, обирач вождя Мартина, обирач вождя Майкла, на цьому розродився верескливим голосінням.

Шаста продовжила:

— Я глянула у твоєму комп'ютері. — Закричала вона: — Я знаю, що ви, мудаки, зробили з Волтером!

Не зволікаючи, метнула вона зів'ялу м'ясну паличку в розфарбоване різними барвами вікно спальної палати, крізь яке вона пробилася дощем із червоного й золотого і полетіла в даль далеку, звиваючись із безхмарного неба, шльопнувшись, вогко підскачівши під ноги тьми жон польових, які впізнали ту річ в одну мить, як тільки плюхнулася вона серед рядів мангольду й кабачків. Там, у порохняві, спочила вона й одразу ж стала реліквією, яку на розтерзанніях захопили голодні мурахи.

Плачучи від жаху над кратером, який залишився від його скіпетра і держав, Чарлі залементував сторожі, щоб ухопили її. Молячи Одіна й Тора, Чарлі проклинав:

— Горіти тобі за це на вогнищі, диявольське поріддя!

Та це було вже після того, як жона його, мати його чада останнього, поспішно кинулася геть із місця дії. І після того, як переможно прокричала вона:

— І що би там не говорив Ернст Цюндель¹, Голокост справді, *реально* був!

У світі, де поховальні ями лише копали і обставляли поліетиленом та негашеним вапном, голос Ніка звучав ослаблено.

— Значить, Волт, ти кажеш, що це якийсь великий революційний план нападу? — відповів він у мобільний.

Волтер не був певен, *що* саме книжка і віддані Талботу чоловіки вже встигли зробити. Він дзвонив, намагався когось попередити. Будь-кого. Він телефонував єдиним двом людям, яким дійсно довіряв.

По телефону Шаста запитала:

— Волтере, ти хочеш сказати, що вбив когось?

Вони обоє запитали, що він робитиме далі.

Волтер був у підвалі з тілом мерця. Хмара мух літала над ним. Над старим, якого він пообіцяв не ранили. Дивлячись на труп, почикрижений маленькими порізами і весь у плямах засохлої крові, він сказав:

— Виправний день наближається. Але я все одно не можу його зупинити.

Прикордонні землі кишіли вільними грізлі з Білії, а також тиграми, імпортованими з Чорнотопії. Це була нічийна земля, настільки негостинна, наскільки це можливо. Природний резерв отруйних змій і скажених м'ясоїдів між

¹ Ernst Zündel (1939—2017) — німецький видавець, що пропагував ідеї заперечення Голокосту.

трьома країнами. Блукати тут означало підписати собі смертний вирок.

Їхня ватра палала, створюючи тріскуче коло оранжевого світла. У Шарм з братом закінчилися бензин і дорога фактично одночасно. Зрештою вони пішли голою природою, доки сутінки не змусили їх розбити табір. Вона прихопила з собою все: намети, кремінь, сухпайки, фільтр для води, спальні мішки і туалетний папір.

Поки сиділи, заглядаючи у полум'я, Гевін сказав:

— Мама тебе вб'є.

Шарм із сумом заперечила:

— Тебе вона вже вбила, — не пояснила свої слова, але було їй не потрібно.

Підсмажуючи сардельки на палицях, вони роздумували про те, як їхні батьки їдуть на велосипедах у якийсь широке сільськогосподарське володіння. Там вони підпишуться на роботу саме вчасно для пізнього врожаю хмелю. Якийсь вождь забезпечить їх усім необхідним, аж доки настане час молотити озиму пшеницю. У них буде гарне зимове сонцестояння з великими ковтками медовухи і шматками «різдвяного поліна»¹ навколо вогню із засохлого конячого гною.

Пантери чи, може, леопарди гарчали неподалік, а брат із сестрою сміялися, щоб придушити страх.

На краю їхньої невеликої галявини тріснула гілка. Шарм вийняла одну гілляку з вогню і приготувалася вдарити хижака.

У мерехтливе світло забрів знебарвлений гремлін. Створіння було згорблене й зіщулене, сплутане волосся лежало нерівною масою навколо його зморщеного обличчя. Синя шкіра майже ідеально пасувала до чорнильної ночі навколо. Назирці за ним з'явився високий привабливий молодик зі сліпуче-яскравою діамантовою сережкою. Пітбуль

¹ Yule log — традиційний французький десерт із бісквітного тіста.

із чорно-білим забарвленням завершував картину. Собака побіг обнюхувати туристів.

Ґевін пробурмотів:

— Джамал.

Шарм сказала:

— Мій!

Чоловік підняв руку.

— Привіт!

Ґевін і Шарм в унісон відповіли:

— Привіт.

Шарм помахала палаючою гілкою на знак неоковирного привітання.

Джамал показав на кульгавого розмальованого біса і сказав:

— Це Барнабас.

Шарм штурхнула брата ліктем і сказала:

— Твій!

Тривожна істота підняла кігтисту руку й озвалася:

— Узагалі-то, я міс Жозефіна.

До того як хтось устиг порушити незручну тишу, зламалася ще одна гілка. Щось невидиме пробиралося крізь сухе листя.

Невелика група людей відсахнулася від цього нового звуку. Зі шваркотливими сардельками та обпаленими маршмеллоу на палицях, вони приготувалися захищатись від зграї голодних вовків. Натомість з лісу вийшов якийсь хлопець.

— Привіт, — озвався він, — це ще Гомія?

Штурхнувши сестру, Ґевін сказав:

— Мій, — він запитав: — Ти гей?

Хлопець похитав головою.

— Я Фелікс.

Шарм глибоко зітхнула:

— Це прикордонні землі.

Фелікс додав:

— Це ж як закінчення «451 градуса за Фаренгейтом», хіба ні?

Збиралася невелика вечірка. Фелікс приніс «Доритос» зі смаком «Маунтин Дью». Джамал і схожа на ельфа істота поділилися зі всіма м'ятним джулепом. Ніхто не запитував, чому той чи та забрели в це нікуди. Разом їхні голоси відганяли вовків.

Тріснула ще одна гілка. Жіночий голос запитав:

— Шарм?

Шарм озвалася у відповідь:

— Шаста?

Молоді чоловік з жінкою вийшли з тіні. Разом кинули:

— Привіт.

І група навколо багаття відповіла їм:

— Привіт.

Шаста познайомила всіх із Ніком, і вони теж присіли біля вогню, але шелест листя, тріск гілок і писк нічних птахів ознаменовували нові появи в темряві.

Люди запитують, як це закінчилося.

Волтер був добромисним тупаком, ось як це закінчилося. Він був хорошим скаутом, що є в кожній компанії. Церковним служкою, вчительським підлизою, який зайшов у Південносхідне відділення поліції, роззирнувся та прошепотів щось, прикриваючи долонею рот. Уже давно темна година, століття тому як опівнічна година, коли всередину зайшов Волтер Бейнс із насунутим капюшоном, опущеною головою і, уявіть собі, у сонцезахисних окулярах.

— Я можу поговорити з кимось із старших? — сказав черговому: — Я хочу повідомити про злочин, який скоро станеться.

А черговий, містер Черговий йому:

— Маєте якісь документи?

Черговий відфутболив його детективу, який провів Волтера в підвал, де вже було надто пізно.

Приглушений голос, звідкилясь, звідки Волтерові не чути, сказав: «Єдина риса, яка насправді нас об'єднує, це бажання об'єднуватися».

Порившись у кишені, він витягнув Шастину вушну затичку і нюхнув її, вдихнув солодкість її сірки й мозку. Вдихаючи із заплющеними очима, він стояв просто перед ним.

Доказ, що навіть письменник може загинути смертю героя. То, то був кінець Колишніх часів, початок кінця.

Двадцять п'ять тисяч білих голубів випустили без затримок. Небо благословило їх ідеальною погодою, і п'ятдесят тисяч оперених крил здійняли їх у небо. На мить збилися вони в білу хмару на висоті, тоді повернулися в бік села, поки внизу орда радісна шикувалася на парад.

Голод і злочинність покинули Портленд, тож він знову став безпечним для проживання. Як наслідок, тріумфально маршували легіони Чарлі в зарослий покинутий мегаполіс. Кошлаті ломові коні в упряжах тягли важкі бойові колісничі. Ядерними снарядами катапульти зарядили. Оснастили кінці таранів стінобитних плутонієм збагаченим. Безкінечні загопи лучників носили сагайдаки, повні наконечників із Сі-4¹. За ними маршували шеренги ланс'єрів, з чийх списів сибірка стікала. І з появою кожного дирижабля, наповненого гірчичним газом, радісно кричала юрба. Так само прохід кожної гармати і облогової вежі вітали вони оваціями оглушливими.

Найбільше серед глядачів у очі кидалися домашні та польові жони Меригілу. Бо кожна з цих жінок стояла клишоногого, з випнутою дитиною в животі. І значна частина вже

¹ С-4 — різновид пластичних вибухових речовин.

відчувала початок болів пологових, бо Чарлі був бджілкою-трудівницею серед солодких квіток, запилюючи одразу декількох щодня, і витягували вони шиї нині та ставали навшпиньки, щоб побачити, як він проходитьиме повз них, може, привернути погляд його.

І стояла серед натовпу ще старша жінка, чий дітородний вік минув давно. Біднячка, вбрана в дрантя, що ледве могла вона пригадати час, коли працювала над клавішами такої магічної штуки, як термінал вводу даних. Довгі сиві локони її були закручені на голові. Руки її були роз'ятреними червоними долонями пралі. Колись давно їй зламали ніс, і він загоївся загнутим на щок. Коліна її боліли, та все одно вдивлялася в ряди марширувальників вона.

Повітря дихало трояндовими пелюстками, конфетті й гучномовцями, що ревіли голосом Талбота, який повторював: «Білія воює з Гомією! Білія завжди воювала з Гомією!»

Повітря тремтіло від слів: «Чоловікам потрібна структура для спільності!»

Поки праля примружувалася, вивчаючи обличчя перехожих, інша жінка пізнього середнього віку і вроди підійшла й стала біля ліктя її шорсткого. Ця нова карга запитала першу:

— Пам'ятаєш мене?

Праля зміряла її поглядом і продовжила пожирати очима парад.

— Ні, — м'яко відповіла вона.

Нова жінка не вгавала:

— Не завше такою була я на подобу, — говорячи визначеною біломовою, вона сказала: — У Колишні часи була я цілителькою. Жалібницею.

Праля знову кинула погляд на незнайомку. Шукала поглядом якоїсь підказки, а тоді знову взялася розглядати марширувальників.

Побіля них молодша жінка різко високо скрикнула і поточилася на кругляк. Зирнули люди на неї стурбовано, та допомогти не поспішали.

Без роздумів прая з незнайомкою вклякли і взялися надавати допомогу. Спідницю і муслінову білизну молодії жінки гарячий розсіл просочував. Очевидячки, прийшла її пора народжувати. Якщо все так, дитина, що народиться, буде первістком Чарлі, і через те жодна з жон-суперниць підсобляти не квапилася.

Відтак прая підійшла й узяла породіллю в руки, поки незнайомка присіла зболеній жінці межі колін. Полегшуючи прихід дитини, незнайомка промовила:

— Угомонися ти, в Колишні часи багато я злогів приймала, — звернувшись до пралі, прорекла вона: — То я пеклася за сина твого.

Загартована прая на мить скинула свою кремінну манеру.

— Мого сина? Мого Теренса?

Не відволікаючись від злогів, поспитала незнайомка:

— Чом ніс у тебе зламаний?

Прая підняла шкарубку долоню і неухважно торкнулася забутого ганджу. Але не зронила відвіту ніякого.

У світі, до того як його почали вимірювати рекордними врожайми батату і дітей, жінка ця чудна служила людству в шпиталі. Так і передала вона синові тепер уже пралі книгу Талбота.

— За твоїм велінням, — відала жалібниця, — збрехала я. Хлопцеві повідала, що книжина від вітця його. Вітця, що я його зроду-віку не стрічала. Як прохала ти, обманула я Теренса та сказала, що вітець його пантрує за ним, хоча й знала, що то лжа.

Обидві жінки стривожено перемовлялися, працюючи над тим, щоб вивільнити дитя зі загати.

— Ти? — з недовір'ям запитала прая.

Жалібниця займалася дитям, що виходило. Похитавши головою, мовила вона:

— Виділа я, як ти пишеш у книжці. По що вчинила ти віроломство таке?

— Бля. Не знаю, — лайнулася прая, порушуючи прецедент небезпечний, говорячи грубою мовою Колишніх часів. — Я це взяла з «Бембі».

Жалібниця вторила:

— «Бембі»?

Прая продовжила незворушно:

— Ну, того оленя з мультяку, — обвислі зморшки зачервонілися, наче з досади. — Пам'ятаєш? Коли олень виходить з лісу і каже Бембі, що той — його син і спадкоємець і що цей олень завжди був його таємним хранителем.

— Стоп, — сказала жалібниця, на мить відірвавшись від напівнародженого нащадка. — То ти вигадала благородного люблячого батька?

Без заперечень прая продовжила:

— Потрібно було, щоб Теренс мене ненавидів, лише так у нього з'явилися б хоч якісь яйця.

Підняла жалібниця скривавлене маля в повітря і пацнула по рожевих сідницях. Поцікавилася:

— А мати-олениха хіба не померла там?

Маля енергійно заплакало. Маленька дівчинка, бідося. Розсіявшись від спогаду, прая сказала:

— Ага. Але хто хоче вмирати? Я змусила Теренса ненавидіти мене.

Уклала жалібниця здорове жваве немовля в руки мами новоспеченої. Тут уперше ця вимучена, спітніла молода жінка приєдналася до розмови й запитала:

— І що ж приключилося з вашим Теренсом?

Ніби за команду, глядачі параду радісно загукали. Геральдичні корогви моторно тріпотіли від вітру, виявляючи гаму кольорів на соковитих, уручну витканих оксамитах.

Тепле повітря відлунювало литаврами численних кортголтів і волинок. Ноги в марші дотримувалися темпу під рівномірні удари таборів і тимбрелів. Ця радісна увага була зосереджена на вожді Чарлі. Облаченному в дермантин. Причепурений у шкірзамінник вождь важко накульгував з боку на бік, підтримував його лічець королівський.

Цим виученим супутником, цим наглядцем за здоров'ям короля був ніхто інший, як Теренс. І коли вона забачила сина свого, зрілого чоловіка, на такій престижній посаді, серце цієї пралі вистрибувало з грудей від гордості й достоїнства.

Недовгим був триумф її. Бо законний шериф наказав їй відступити й прочистити коридор, щоб усі могли поглядіти на їхнього кульгавого зболеного лідера.

І не міг не зачути Чарлі вибухів сміху жіночого, що виникали в нього за спиною. А сміялися то тисячі жон, та так щиро, що сповзали на бруківку і перегодом вивільняли свої лона від здорових рожевих новонароджених. Бо сила-силенна їх обдарувала королеву Шасту коричневими павуками-самітниками, які й прикінчили королівський орган Чарлі, і всі вони знали, що вичепурений перлинами гультік його порожній, як барабан.

Коли праля з жалібницею кинулись опікати народження нової хвилі дитят, цілителька запитала:

— Але скажи... навіщо було брехати?

Проводжаючи поглядом сина, який зникав удалині, усміхнена праля стелула плечима.

— Я хотіла, щоб він вірив у батька і, в ширшому розумінні, у Бога, — споглядаючи, поки він не щез із виду, вона сказала: — Так жити простіше.

Тремтяча фігура підкралася на галявину, освітлену ватрою. Змарнілий блукач, одягнений у строгий костюм, що

перетворився на ганчір'я за місяці диковини. Незнайомець глянув на маленьку організовану групу з гомо і гетеро, білих і темношкірих, жінок і чоловіків.

Із молодих людей, що сиділи навколо багаття, жодна не наважилася поворухнути й м'язом. Найменший порух, і незнайомець кинувся б геть. Блукач, цей блукач зловив їхні погляди широко розплющеними запаленими очима. Він нюхнув повітря, ніздрі роздулися, очевидно, подразнені ароматом підсмажених сардельок.

Нік, аж занадто щедрий Нік, обшукав свої кишені. На витягнутій руці він запропонував тремтячому чоловікові пігулку:

— Здається, комусь не завадить трохи перкодану.

Шаства змусила його замовкнути. Вона висмикнула гаряче м'ясо з кінця Джамалової загостреної палиці. Відчула вологе тепло сардельки в пальцях і гострий удар провини як дружина. На знак відшкодування вона стала на коліна. Її товариші, Нік і Фелікс, Джамал і міс Жо, Гевін і Шарм, зашипіли, щоб вона тримала безпечну дистанцію, але жінка відмахнулася від них рукою.

Киваючи, заплющивши очі від задоволення, Джамал пошепки прокричав:

— Кльово! Просто як у *Стейнбека!*

Демонструючи співчутливу люб'язність, Шаства Санчез подала соковитий, жирний шматочок цьому загнаному, перестрашеному колишньому президентові розлучених штатів.

Робота йшла повільно. Після того як марширувальники і дудері минули... щойно радісна юрба пішла своїм шляхом із пискотливими новонародженими... колишній сенатор Голбрук Деніелс узявся штовхати важкий сарай на двох колесах уздовж тихого маршруту параду.

Механічною щіткою він самотужки згрібав пелюстки троянд і конфетті. Плоскою лопатою він збирав викинуті

плаценти, а також засохлий конячий гній і все це скидав собі на візок.

А в той же час, приваблені запахом свіжої крові, заслинені зграї вовків підбиралися в тінях навколо.

І поки Волтер Бейнс стікав кров'ю від кульового поранення в лоб...

У підвалі покинутого будинку крапля крові набралася у струпній рані на кощавій руці старого чоловіка. Він розплющив очі. Зрозумівши, що залишився один, він зігнув і розігнув заляклі пальці й почав здирати скотч, який кріпив його зап'ястки і щиколотки до міцного дерев'яного крісла. Він ніколи не був міцно прив'язаний і міг утекти в будь-який момент. Якщо втеча взагалі колись була його метою.

Його першим пунктом до виконання було видалити Список.

До початку сезону полювання на куріпок залишилися лічені дні.

Літературно-художнє видання

ПОЛАНІК Чак
Виправний день

Роман

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *І. В. Матюшенко*
Художній редактор *А. В. Ачкасова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректори *А. В. Альошичева, В. С. Яковлєв*

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

- за телефонами довідкової служби (050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life); (067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88
 - на сайті Клубу: www.bookclub.ua
 - у мережі фірмових магазинів див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом
- Надсилається безоплатний каталог**

Запрошуємо до співпраці авторів
e-mail: publish@ksd.ua

**Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів**
e-mail: editor@ksd.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків
тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Київ
тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@ksd.ua

Поланік Ч.

П49 Виправний день : роман / Чак Поланік ; перекл. з англ. В. Ку-ча. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. — 384 с.

ISBN 978-617-12-5986-7 (PDF)

ISBN 978-617-12-4961-5

ISBN 978-0-393-65259-8 (англ.)

Одного ранку ти прокинешся і зрозумієш — настав Виправний день. Час встановлення нової влади та смерть для старої. Уряд давав, що люди не дізнаються про те, що їх хотіли знищити? Натомість вони самі знищили уряд. Убили всіх політиків, університетських професорів та інших осіб зі Списку. Перевернули світ з ніг на голову. Знецінили владу грошей. Зробили все, що було написано в книзі із синьо-чорною палітуркою, яку називають «Виправним днем», Декларацією взаємозалежності чи просто книгою Талбота. Але завжди знайдуться ті, кого не влаштує новий порядок. І вони шукатимуть способи зламати встановлені правила.

УДК 821.111(73)

Цей роман не лише розхитує основи. Він підриває їх, як терорист підриває вибухівкою хмарочос. Він б'є в обличчя фактами, які важко спростувати. А вам залишається тільки, як боксеру-невдачі, пропускати удар за ударом. Без надії на хеппі-енд, але з надією, що на місці знищеної цивілізації відродиться щось більш людяне. Що можна буде посміятися зі смерті. Побачити її страшну красу. І зрозуміти сенс життя.

Себастьян — саме так він тепер називає себе — живе буденним, сірим життям. Дружина, дім, син... А ще — таблетки, що тримають життя під контролем. Контролем, який він завжди зневажав. Марла Зінгер відчуває, що шлюб тріщить по швах, і вирішує підмінити пігулки чоловіка, щоб на свободу вирвався той, кого вона колись покохала. Тайлер Дьорден повертається, і цього разу його лють не знає меж.

